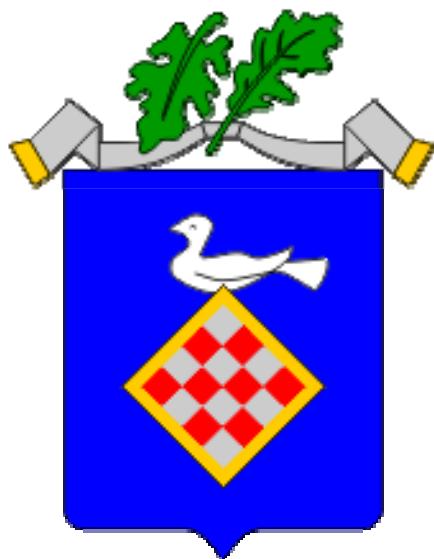

Strategija razvoja Grada Kutina za programsko razdoblje 2014. – 2020.

Izdavač
Grad Kutina

Uredništvo
Andrija Rudić, Damir Petravić, Josip Marić

Koordinator izrade
Razvojna agencija Grada Kutina – Mrav d.o.o.
Jasmina Cvetković Braim

Radna skupina jedinice lokalne samouprave
Andrija Rudić, Andrija Vdović, Radmila Pavličić, Hrvoje Krmelić, Jasmina Molnar, Mladen Lisak, Jasmina Cvetković Braim (Razvojna agencija Grada Kutina – Mrav d.o.o.), Mišel Novosel

Radna skupina za razvoj ljudskih resursa
Barbara Mrkić, Biserka Stojić, Irena Vdović, Jadranka Špikić Ksenija Miklaužić, Jozefina Kranjčec, Vesna Marija Kosovec

Radna skupina za poljoprivredu i ruralni razvoj
Anica Lenart, Damir Leško, Josip Žepanec, Manuela Vukelić-Vlajsović, Marijan Kostelac, Melita Radočaj Mašić, Mladen Lisak, Vladimir Mikša

Radna skupina za regionalnu konkurenčnost
Ante Knezović, Ivan Majstrovic, Ivana Grdić, Krste Jaram, Marcel Vučetić, Matija Žulj, Mladen Mitar, Nikola Vasiljević, Slavica Moslavac, Vesna Glavica Svoboda, Zlatko Podhraški

Radna skupina za infrastrukturu uključujući i promet, zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
Anto Marković, Dalibor Sumpor, Danijel Husnjak, Ivana Grdić, Marko Fertelmeš, Melita Šivak, Mladen Lisak, Saša Sambolek, Stjepan Leaković, Zlatko Podhraški

Koordinator Partnerskog vijeća Grada Kutina
Mišel Novosel

Partnersko vijeće Grada Kutina
Andrija Rudić, Jozefina Kranjčec, Jakov Novokmet, Zvonimir Lernatić, Ivan Benković, Slavko Sokol, Stjepan Leaković, Nenad Marinović, Ivan Brkić, Ivana Zlatić, Ivana Grdić, Slavica Moslavac, Mladen Mitar, Zlatko Podhraški, Josip Prajner, Manuela Vukelić Vlajsović, Mladen Lisak, Radmila Pavličić

Izrađivač
Regionalni razvojni edukacijski centar „Primus Fortissimus“

Naklada
Broj primjeraka

Priprema za tisk
Naziv poduzeća/obrta

Tisk
Naziv poduzeća/obrta i godina izdanja

Riječ Gradonačelnika

Sadržaj

Riječ Gradonačelnika.....	3
Sadržaj.....	3
Uvod	6
1. Osnovna Analiza stanja.....	10
1.1 Geoprometni položaj, zemljopisne, prirodne i kulturne značajke	10
1.1.1 Položaj, površina i značaj grada u odnosu na širi prostor	10
1.1.2 Geoprometni položaj – najvažniji prometni pravci	10
1.1.3 Teritorijalna i administrativna organiziranost.....	11
1.1.4 Kulturno - povjesna baština	12
1.1.5 Područja od posebnog državnog interesa	14
1.1.6 Minski sumnjivi prostori.....	14
1.1.7 Prirodne značajke.....	14
1.1 Stanovništvo i ljudski resursi	17
1.2.1 Obrazovna struktura stanovnika.....	20
1.2.2 Tržište rada	20
1.2.3 Poljoprivredno stanovništvo.....	23
1.2.4 Migracije.....	25
1.3 Fizička infrastruktura	25
1.3.1 Prometna infrastruktura.....	25
1.3.2 Javne telekomunikacije	29
1.3.3 Opskrba energijom	30
1.3.4 Vodoopskrba i odvodnja.....	32
1.4 Zaštita okoliša.....	36
1.4.1 Gospodarenje otpadom.....	37
1.4.2 Zrak	39
1.4.3 Buka	40
1.4.4 Sigurnost.....	40
1.5 Gospodarstvo	42

1.5.1 Eksploracija mineralnih sirovina	45
1.5.2 Poljoprivreda.....	45
1.5.2 Šumarstvo, lov i ribolov	50
1.5.3 Turizam.....	51
1.5.4 Obrtništvo.....	52
1.5.5 Poticanje gospodarstva na području Grada Kutine.....	53
1.5.6 Poduzetnička infrastruktura	53
1.6 Društveni razvoj zajednice	56
1.6.1 Obitelji, kućanstva, stanovanje.....	56
1.6.2 Predškolski odgoj	57
1.6.2 Osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje.....	57
1.6.3 Visokoškolsko obrazovanje	58
1.6.4 Kultura	59
1.6.5 Sport.....	59
1.6.6 Zajednica tehničke kulture.....	60
1.6.7 Civilno društvo	60
1.6.8 Briga o osobama s invaliditetom	60
1.6.9 Zdravstvo	61
1.6.10 Socijalna skrb.....	62
1.6.11 Sigurnost.....	64
1.7 Institucionalni okvir i finansijski izvori za upravljanje razvojem	65
1.7.1 Djelatnost i ovlasti gradske uprave	65
1.7.2 Upravna tijela	65
1.7.3 Javne službe.....	65
1.7.4 Dokumenti prostornog uređenja	66
1.7.5 Prihodi i primici u proračunu Grada Kutine	67
1.8 Međuregionalna i međunarodna suradnja.....	68
1.9 Razvojni planovi i programi	68
1.9.1 Institucije i nadležnost razvoja	68
1.9.2 Provedba strateških dokumenata i razvojnih projekata	69
2. Analiza razvojnih potreba i potencijala Grada Kutina - SWOT analiza.....	72

3.	Razvojna vizija, strateški ciljevi, razvojni prioriteti i mjere	85
3.1	Strateški ciljevi i razvojni prioriteti	86
3.2	Horizontalni ciljevi	90
3.3	Razvojni prioriteti i mjere.....	91
3.3.1	Opis Mjera.....	93
3.4	Međusobni utjecaj strateških ciljeva i važnost prioriteta u njihovu postizanju	108
3.5	Usklađenost strateških ciljeva Grada Kutina s ciljevima EU i nacionalnim strateškim ciljevima razvoja .	111
4.	Baza projektnih ideja, prioritetni projekti implementacije	113
4.1	Baza projektnih ideja	113
4.1.1	Struktura i sadržaj Baze projektnih ideja	114
4.1.2	Odabir projektnih ideja	115
6.1.3	Kriteriji za odabir razvojnih projekata	115
6.1.4	Preliminarni prijedlog strateških razvojnih projekata (Sažetak)	117
5.	Provedbeni mehanizmi.....	124
5.2	Financiranje.....	126
5.3	Praćenje i vrednovanje	127
Literatura:	129

Uvod

Zašto nam je potrebna Strategija razvoja Grada Kutina

Prvenstveno, dugoročna razvojna strategija Grada predstavlja kvalitetan odgovor na procese promjena koje nam je donio ulazak Republike Hrvatske u članstvo Europske unije (01.07.2013.). Ona predstavlja razvojni koncept odnosno okvir za ostvarenje dugoročnih ciljeva i naše razvojne vizije te omogućuje kvalitetno donošenje odluka predstavničkih tijela Grada i njegovih mjesnih dobra poveznih sa široko prihvaćenim razvojnim konceptom. Naša razvojna strategija predstavlja dokument izrađen u koordinaciji širokog kruga različitih interesnih dionika za učinkovito i održivo korištenje naših razvojnih resursa, kako prirodnih tako i ljudskih, a sve u svrhu postizanja zajedničkih razvojnih ciljeva. Strategija razvoja predstavlja dokument koji jmoguće strateški razvoj svim razvojnim dionicima područja bez obzira na sektor iz kojeg dolaze i čime se bave. Konačno, razvojna strategija omogućuje pripremu kvalitetnih smjernica za planove održivog korištenja prostora i pripremu i provedbu različitih razvojnih projekata. Strategija razvoja definira realan put za postizanje napretka i pozitivno okruženje, dok uvažava i razvija vrijednosti po kojima je Grad Kutina već prepoznat na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Uloga Strategije razvoja u upravljanju Gradom

Strategija razvoja Grada Kutina predstavlja sveobuhvatan programski dokument temeljen na pregovorima i zajedničkim zaključcima. Ona je strategija razvoja cjelokupne naše zajednice u svim sferama njezine provedbe i za cijelo administrativno područje Grada kako za urbano naselje Kutina tako i za naselja našeg ruralnog prstena. Strategija razvoja nam posebno naglašava značaj korelacije predloženih ciljeva, politika i programa kako na lokalnoj razini tako i na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Ona je dokument koji nam definira realne i mjerljive razvojne ciljeve koji za programsко razdoblje do 2020-te a koje prati mjerljiva postignuća svih razvojnih dionika Europske unije u 7 godina. Strategija razvoja usmjerena je postizanju ravnoteže između naših želja i razvojnih mogućnosti, između pretpostavljenih razvojnih scenarija i realnosti situacije u okruženju, uz zaštitu svih naših kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti. Ona je dinamičan dokument koji se mijenja obzirom na potrebe i uvjete okruženja što je i razlog definiranja njezinog stalnog praćenja i ažuriranja u skladu s regionalnim razvojnim ciljevima koji se tek definiraju, te okvirnim nacionalnim i Europskim razvojnim smjernicama.

Strategija razvoja Grada kao razvojni program cjelokupne naše zajednice

Izrada dugoročne razvojne strategije Grada Kutina podržana je od strane svih gradskih političkih predstavnika. Nakon odobrenja od strane gradonačelnika Grada Kutina, 23. prosinca 2013., započeo je dugoročan proces njezine izrade putem ispitivanja potreba cjelokupnog stanovništva, njihova mišljenja o razvojnim mogućnostima, različitim potrebama i idejama temeljenim na realnim razvojnim mogućnostima. Istraživanje je između više od 300 stanovnika, odabranih slučajnim urozkom, u razdoblju od veljače do lipnja 2014. provela Razvojna agencija Grada Kutina – Mrav d.o.o. u kojem su se posebno istaknule razvidne razvojne potrebe stanovnika u vidu njihove vizije Kutine do 2020-te godine. Najznačajniji razvojni temelji i vizija Grada Kutine prema mišljenju građana su bili:

- *Grad Kutina kao motor razvoja gospodarstva regije, razvijenog turizma i poljoprivrede na međunarodnim prometnim čvorištima s niskom stopom nezaposlenosti i raznolikim sadržajima za mlade i stanovništvo u cjelini. Grad koji posebno potiče poduzetništvo mladih.*
- *Grad u kojem je moguće pokretanje vlastitog posla uz potporu gradske uprave i aktivan, te kvalitetan obiteljski život. Proširenje kulturnih i edukativnih aktivnosti koje bi pridonijele životu grada, te aktivnom uključivanju stanovnika.*

- *Grad s prepoznatom turističkom ponudom zasnovanom na prirodnoj resursnoj osnovi i autohtonim proizvodima preoznatim na međunarodnoj razini (Lonjsko polje, Moslavačka gora, škrlet), Grad alternativne kulture otvoren novim idejama i incijativama. Grad koji potiče razvoj i kreativnost mladih te Grad – prijatelj djece.*
- *Grad Kutina kao centralno središte županije, idealan grad za život gdje svatko može dobiti svoju priliku za rad; kvalitetno mjesto za život – uložiti u razvoj elemenata koji omogućuju što veći osjećaj zadovoljstva stanovnika, posebno za djecu i mlade, grad za ostvarivanje svih poslovnih i privatnih planova, grad koji svaku ideju vidi kao priliku za bolje sutra. Grad kakav je nekad bio.*
- *Gradu kojem će naša djeca ostati živjeti. Grad u kojemu želimo živjeti! Grad sretnih ljudi!*

Mišljenja široke populacije o viziji razvoja Grada Kutina bila su i osnovna polazišta za izradu ove razvojne strategije kako u radu tematskih radnih skupina tako i multisektorskom Partnerskom vijeću i samoj gradskoj administraciji. Ovaj dokument osigurati će lokalnim vlastima i upravnim odjelima strateški okvir za pripremu njihovih sektorskih razvojnih planova koji moraju biti usklađeni s temeljnim načelima sveukupnog strateškog razvoja Grada. Strategija razvoja ujedno je i krovno sredstvo komunikacije s regionalnim i nadležnim tijelima za provedbu nacionalnih razvojnih politika.

Ona je alat koji se može koristiti za buduće pregovore o zajedničkoj odgovornosti Grada i države pri sudjelovanju u dalnjem razvoju Grada – zakonodavstvo, financije i drugi oblici razvojne suradnje. Podloga je za koordinaciju razvoja Grada sa Sisačko-moslavačkom županijom i Republikom Hrvatskom, ali i dionicima iz zemalja okruženja. Strategija razvoja je ujedno i temeljni dokument za izradu regionalnih strateških razvojnih dokumenata potrebnih za sudjelovanje Grada u Europskim struktturnim i investicijskim fondovima i drugim programima Europske unije u programskom razdoblju 2014.-2020. Poslovnom i civilnom sektoru pruža smjernice dugoročnog razvoja Grada, uključujući buduće poslovne i razvojne mogućnosti i uvjete. Također, nudi partnerstvo i suradnju na implementaciji zajedničkih projekata. Konačno, strategija razvoja, na razini prostornog plana, je i osnovna razvojna smjernica planiranja upravljanja zemljишtem unutar administrativnih granica jednice lokalne samouprave. Ujedno, plan korištenja zemljишta, kao razvojne resурсне osnove, jedan je od ključnih alata za provedbu strateškog razvoja Grada. On omogućuje koordinaciju između 2 najznačajnija razvojna dokumenta područja – strategije razvoja Grada Kutina i prostornog plana.

Metodologija izrade strategije razvoja

Grad Kutina pokrenuo je postupak izrade starteškog razvojnog dokumenta još 2013-te godine. Postupak izrade temeljio se na sporazumu svih glavnih razvojnih dionika – lokalne vlasti, stručnjaka, poslovnog i civilnog sektora – o tome što Grad sa svim njegovim razvojnim dionicima i stanovnicima namjerava postići u budućnosti, koji su razvojni prioriteti te kako namjerava postići rješavanje ključnih pitanja o budućem razvoju. Postizanje konsenzusa o tako važnoj temi poput sudsbine Grada, u demokratskom društvu postiže se samo putem pregovora i zajedničkih dogovora. To je i razlog zašto je izrada strategije, od samog početka bila okrenuta javnosti i okupljanju svih sektora razvojnih dionika putem dijaloga između građana, njihovih udruga, poduzetnika, političara, stručnjaka i javne uprave. Rad na izradi strategije odvijao se putem prikupljanja infomacija o stanju iz područja svih sektora, te velikog broja radionica, posebno tematskih radnih skupina, pri čemu se poseban naglasak stavljao na temeljna pitanja razvoja Grada. Velik broj sudionika, zajednički je tražio načine kako riješiti poznate ali i nove razvojne probleme poput privlačenja ulaganja, očuvanja radnih mjesta, razvoja kvalitete života, očuvanja kulturne, povijesne i prirodne baštine s razvojem Grada. Mnoga pitanja o kojima se raspravljalo, uključivala su probleme obnove i razvoja infrastrukture, probleme okoliša i moguća rješenja, modernizaciju javne uprave, ekonomsku situaciju u Gradu i širem okruženju, sigurnost i obrazovanje. Kutina je definirana kao Grad iznimno dobre prostorne pozicije koji želi biti uspješan, učinkovit i otvoren prema svojim stanovnicima posebno poduzetnicima.

Postupak definiranja strateških smjernica razvoja Grada započeo je izradom i provedbom perceptivne ankete građana koju je sastavila i, na više od tri stotine stanovnika, provela Razvojna agencija Grada Kutina – Mrv d.o.o. u razdoblju od 4 mjeseca početkom 2014-te godine. Anketna pitanja odnosila su se na zadovoljstvo građana s uvjetima života u Gradu, vezano uz komunalnu infrastrukturu, škole, kvalitetu življenja, čistoće grada, održavanja, rada gradske uprave, ali i prioritete razvoja. Jedna od opcija u anketi bila je i da građani, sami, daju svoju definiciju vizije grada. Građani su ukazali na nekoliko glavnih problema Grada i to prvenstveno nezaposlenost, neperspektivnost i apatiju. Prema ocjeni građana, život u Kutini je dobar no nužno je potrebno uložiti snage u programe i sadržaje koji će motivirati mladu/mlađu populaciju stanovnika u kulturnom, sportskom i gospodarskom smislu. Najveće potrebe, ali i problemi, iskazani su u području infrastrukture, posebno naglasili potrebu za zatvorenim bazenom, kao i nedostatak sadržaja za djecu i mlade. Posebno se ističe želja i potreba razvojem turizma većom promidžbom Grada te razvojem prepoznatljivosti Moslavačke gore, dijela Lonjskog polja na području Grada Kutina te škrleta kao autohtone sorte koja se mora promicati na međunarodnoj razini. Perspektivu Grada građani vide u razvoju poduzetništva i turizma kao gospodarskih grana, s posebnim naglaskom na jačanje mikro i malog poduzetništva jer je već razvijena svijest o smanjenom utjecaju na daljnji razvoj Petrokemije. Zajednički stav anketiranih građana jest da Kutina ima značajke regionalnog gospodarskog i turističkog središta s izuzetnim preduvjetima za razvoj visoke kvalitete života stanovnika. Sva mišljenja stanovnika uzeta su u obzir tijekom dalnjeg postupka izrade razvojne strategije.

Izrada strategije razvoja temeljila se na metodologiji projektnog planiranja orientiranog prema cilju (GOPP), koja se šire primjenjuje od 1980-tih, a predstavlja razvijeniji oblik definiranog okvira logičkog pristupa problemima. Ovaj pristup je široko prihvaćen i razvijan te ima veliku praktičnu primjenu. Navedena metodologija se prihvata i u procesu pripreme projekata koji će biti usmjereni na financiranje od strane ESI¹ fondova i programa EU. Teorijska i praktična vrijednost GOPP metodologije očituje se u sustavnom pristupu procesu identifikacije logičkih veza i odnosa definiranih strategijom razvoja. Integralni dio ovog pristupa je i primjena metodologije upravljanja projektnim ciklusom – PCM. Primjenom ove metodološke osnove moguće je, na transparentan način, osigurati ocjenu onih aktivnosti koje proizlaze iz procesa realizacije strateških opredjeljenja, a temeljenih na prihvaćenoj viziji i razrađenim ciljevima. Očekivani rezultati se mogu sagledati u kontekstu polazišnih vrijednosti, pri čemu se naglasak stavlja na izbor indikatora razvoja značajnih za realizaciju ciljeva. To se definira u procesu evaluacije i monitoringa na način da se ne sagledavaju samo ekonomске, nego i okolišne i društvene koristi prioritetnih projekata. Ovakva metodologija rada predviđa i partnerstvo. Dakle, naglasak je na sveobuhvatnom uključivanju ciljnih korisnika iz političkog, gospodarskog, društvenog i javnog područja interesa, ali i svekolike javnosti. U svim fazama pripreme strategije provodile su se konzultacijske radionice. Cilj radionica bila je procjena mogućnosti praktične primjene svih predloženih polazišta i uskladivanje interesnih skupina. Partnerstvo su, stoga, činili predstavnici političkih struktura; javne uprave (radni tim), te stručnjaci iz gospodarskog i društvenog života. Time je zadovoljena glavna teza GOPP osnovice. Korištenjem SMART koncepcije (specifično, mjerljivo, dostižno, relevantno te vremenski uskladeno) moguće je ocjenjivati rezultate svake faze izrade i provedbe strategije.

Uloga multisektorskog Partnerskog vijeća, bila je ključna je u izradi, ali će biti još važnija u provedbi Strategije. Gradonačelnik Grada Kutina je 29. travnja 2014. donio Odluku o osnivanju Partnerskog vijeća Grada Kutina koje broji 18 članova, predstavnika javnog, civilnog i gospodarskog (privatnog) sektora. Partnersko vijeće osnovano je i kao savjetodavno tijelo Grada Kutina s ciljem definiranja prioriteta na području Grada te predlaganja razvojnih projekata na razini Grada. Radne skupine (na operativnoj razini zadužene za izradu Strategije) konzultirala je Vijeće tijekom svih glavnih faza izrade Strategije.

Tijekom provedbe strateškog razvojnog dokumenta – osobito njegovih prioriteta i programa/projekata koji slijede nakon njegova usvajanja – potrebno je pratiti i vrednovati procese putem godišnjih izvješća monitoringa provedbenih tijela koja se dostavljaju odgovornim tijelima gradske vlasti i, u konačnici, Gradskom Vijeću. Sukladno zaključcima i preporukama izvješća, odobrenim od strane Gradskog Vijeća, strateški plan se može mijenjati i dopunjavati novim zadaćama. To, ujedno, osigurava visoku razinu otvorenosti i fleksibilnosti strateškog

¹ Op.a. ESI – kratica za strukturne i investicijske fondove Europske unije 2014.-2020.

plana, te njegovu sposobnost na ubrzane promjene koje donosi razvoj urbane sredine u kontekstu uključivanja Hrvatske u Europsku uniju, ali i u globalna razvojna kretanja. Važno je naglasiti kako će se ova strategija mijenjati, odnosno zasigurno revidirati i nadopunjavati sukladno nacionalnim i novim regionalnim razvojnim smjernicama kako bi se osiguralo kvalitetno sufinanciranje razvojnih projekata i regionalnih/nacionalnih javnih izvora.

Strategija razvoja Grada Kutina za razdoblje 2014.-2020. iznimno je znajačan alat upravljanja Gradom, ali i politički dokument. Njezini razvojni ciljevi i prioritetne aktivnosti odnosno mjere moraju se uvažavati prilikom donošenja gradskog proračuna i investicijskih programa, sukladno nacionalnim smjernicama. Strategija je i ključni ulazni programski dokument viših razina, regije i Republike Hrvatske, temeljem kojeg Grad privlači sredstva za sufinanciranje razvojnih projekata u razdoblju 2014.-2020.

Zaključno, važno je spomenuti kako je Grad Kutina na razvojnoj prekretnici, velika industrija koja je bila pokretač razvoja područja više to nije, potrebno je okrenuti se održivom korištenju vlastite razvojne osnove kojom možemo upravljati i o njoj odlučivati.

1. Osnovna Analiza stanja

1.1 Geoprometni položaj, zemljopisne, prirodne i kulturne značajke

1.1.1 Položaj, površina i značaj grada u odnosu na širi prostor

Grad Kutina je najveće, prometno, gospodarsko i trgovačko središte mikroregije Moslavine², smješteno na na 45° 28' 54" N geografske širine i 16° 46' 58" E geografske dužine te na 112,7 metara nadmorske visine (98m - 149m).

Grad Kutina administrativno pripada Sisačko-moslavačkoj županiji i, prema Popisu stanovnika iz 2011. godine, po broju stanovnika je treća jedinica lokalne samouprave u Županiji (nakon Siska i Petrinje).

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br. 90/92., 29/94. i 10/97.) područje nekadašnje općine Kutina podijeljeno je na tri nove jedinice lokalne samouprave: Grad Kutinu te Općine Popovaču i Veliku Ludinu.

Grad Kutina prostire se na 294,34 km² što čini 6,6% administrativne površine Županije. Naselje Kutina, središnje naselje jedinice lokalne samouprave, prostire se na 3,78 km² izgrađenog građevnog područja i ima gustoću naseljenosti od čak 3.633,60 st/km².

Kutina je grad udaljen 81,45 kilometara od Zagreba, smješten na južnim obroncima vinogradima obrasle šumovite Moslavačke gore i na samom rubu Lonjskog polja, jednog od najvećih močvarnih područja u ovom dijelu Europe. Karakterizira je pretežno niska stambena izgradnja, kako povjesna s prijeloma stoljeća tako i ona iz druge polovine 20. stoljeća. S nešto manje od 14.000 stanovnika Kutina je najveći moslavački poslovni, trgovački i administrativni centar sa sjedištem mnogih županijskih službi i najvećih moslavačkih poduzeća. Kutinu često nazivaju i zelenim gradom, zahvaljujući brojnom drveću, uređenim grmovima, živicama i parkovima.

Tablica 1. Udaljenost Kutine od većih gradova u regiji

Hrvatska	km	Inozemstvo	km
Zagreb	81,45	Bihać	165,94
Sisak	43,38	Banja Luka	111,65
Bjelovar	63,55	Novi Sad	301,37
Osijek	206,36	Beograd	317,36
Slavonski Brod	114,95	Pećuh	152,68
Karlovac	132,16	Budimpešta	398,20

Izvor: www.udaljenosti.com

1.1.2 Geoprometni položaj – najvažniji prometni pravci

Geoprometni položaj Grada vrlo je povoljan budući je smješten u prostoru Središnje Hrvatske u neposrednoj blizini državnog središta Zagreba, na približno 80-90 kilometara udaljenosti. Prostorom grada Kutine prolaze glavni prometni pravci, cestovni i željeznički, koji su ne samo od državnog, već i od međunarodnog značenja.

Osim navedenog, Gradom prolaze i glavni infrastrukturni koridori i infrastrukturne instalacije koje povezuju središnji s istočnim dijelom Države.

² Moslavina-mikroregija koja se nalazi na prijelazu iz središnje Hrvatske u Slavoniju, administrativno podijeljena u tri županije: Sisačko-moslavačku, Zagrebačku i Bjelovarsko-bilogorsku.

1.1.3 Teritorijalna i administrativna organiziranost

Temeljem Zakona o lokalnoj područnoj (regionalnoj) samoupravi, Kutina pripada skupini gradova Hrvatske. Prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u RH (NN br. 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13), **Grad Kutinu čine 23 samostalna naselja:** Banova Jaruga, Batina, Brinjani, Čaire, Gojlo, Husain, Ilova, Jamarica, Janja Lipa, Katoličke Čaire, Kletište, Krajiška Kutinica, Kutina, Kutinica, Kutinska Slatina, Međurić, Mikleuška, Mišinka, Repušnica, Selište, Stupovača, Šartovac i Zbjegovača.

Tablica 2. Cestovna udaljenost naselja Kutina i ostalih naselja Grada

Naselje	Udaljenost/km	Naselje	Udaljenost/km
Banova Jaruga	10,52	Krajiška Kutinica	12,68
Batina	4,1	Kutinica	12,17
Brinjani	8,33	Kutinska Slatina	5,14
Čaire	9,8	Međurić	14,56
Gojlo	7,83	Mikleuška	12,88
Husain	3,08	Mišinka	4,62
Ilova	57,99	Repušnica	4,06
Jamarica	14,78	Selište	8,6
Janja Lipa	19,85	Stupovača	9,26
Katoličke Čaire	8,27	Šartovac	5,05
Kletište	5,62	Zbjegovača	9,25

Izvor:www.udaljenosti.com, www.googlemaps.com

1.1.3.1 Gustoća naseljenosti

Prema popisu stanovništva iz **2011. na području Grada Kutine živi 22.760 stanovnika**, pa je prosječna gustoća naseljenosti iznosila 77,33 stanovnika na km², što je 2 puta veća gustoća od županijskog prosjeka (od 38,59 st./km²) odnosno nešto je manja od hrvatskog prosjeka (78,1 st/km²).

Važna značajka ovog područja je velika koncentracija stanovništva u gradskom naselju Kutina, gdje je, u vrijeme Popisa 2011-te, na 1,28 % površine (3,78km²) živjelo 13.735 stanovnika ili 60,35% svih stanovnika ove jedinice lokalne samouprave, s gustoćom naseljenosti od 3.633,60 st/km² stanovnika/km². U ostalom dijelu Grada prosječna gustoća naseljenosti je 30,06 stanovnika/km².

Na području Grada tri su naselja sa manje od 100 stanovnika, te 5 naselja sa više od 500 stanovnika, od kojih je najveća Repušnica s 1838 stanovnika.

U usporedbi s 2001. kada je u Gradu živjelo 24.597 stanovnika, prema rezultatima popisa stanovnika iz 2011. bilježi se smanjenje broja stanovnika (za 7,46 %) koje ukazuje na nepovoljno migracijsko kretanje i to gotovo u svim naseljima Grada uključujući Kutinu gdje je broj stanovnika smanjen za 7,28% između dva popisa.

Od stanovnika popisanih na području Sisačko-moslavačke županije u 2011., 13,20%, odnosno 22.760, živi u Gradu Kutini.

Najveća koncentracija stanovništva, 60,35 % (13.735) živi u gradskom središtu Kutini.

1.3.1.2 Sustav središnjih naselja

Gradsko naselje Kutina ima ulogu središta mikroregije Moslavine i administrativno je središte jedinice lokalne samouprave „Grad Kutina“. Prostorno-prometna pozicija na križištu stare ceste Popovača – Poljana (ŽC 3124) i državne ceste D-45 značajno je doprinijela razvoju naselja.³ Kutina je naselje u kojem su smještene gotovo sve funkcije središnjeg i društvenog značaja (škole, vrtići, zdravstvena i socijalna skrb, finansijske institucije, trgovine, administracija, ugostiteljski i turistički objekti, lokalni mediji itd).

Banova Jaruga je jedino naselje koje, uz naselje Kutina, ima nepotpuno razvijenu središnju funkciju (u naselju se nalazi osn. škola, ambulante, ljekarna, vrtić, dom kulture, pošta, trgovine, ugostiteljski objekti), a dio središnjih

³ Prostorni plan uređenja Grada Kutine razmatra stupanj urbanizacije na temelju tri varijable: % poljoprivrednog stanovništva, % domaćinstava bez poljoprivrednog gospodarstva i % radnika u aktivnom stanovništvu naselja, povećanjem društvenog standarda u manjim naseljima smanjuju se navedene razlike

funkcija ima i naselje Repušnica (područna osnovna škola, vrtić, dom kulture, pošta, ugostiteljski objekt, vatrogasna stanica, trgovine, župni ured).

Stoga se naselja Banova Jaruga i Repušnica mogu smatrati inicijalnim središnjim naseljima.

Ostala naselja su se dijelom stopila s naseljem Kutina, možda malim dijelom i s naseljem Banova Jaruga ili su razasuta u prigorju u snažnom utjecajnom polju naselja Kutina, bez gotovo ikakvih središnjih funkcija.

Naselje Kutina je po svim obilježjima stupnja urbanizacije grad. Obilježja višeg stupnja urbanizacije ima 13 naselja (Repušnica, Husain, Ilova, Banova Jaruga, Kutinska Slatina, Sartovac, Gojilo, Katoličke Čaire, Batina, Kletište, Mišinka, Jamarica i Zbjegovača). Naselja Husain, Kutinska Slatina i Repušnica su stopljena sa naseljem Kutina u jedinstvenu cjelinu. Naselje Banova Jaruga je važno željezničko čvoriste te se također nalazi na cesti Popovača-Poljana.

Obilježja nižeg stupnja urbanizacije imaju 4 naselja (Međurič, Selište, Stupovača i Mikleuška).

Obilježja ruralnih naselja ima 5 naselja (Brinjani, Kutinica, Čaire, Janja Lipa, Krajiška Kutinica).

Prometno najslabije povezana naselja su i demografski najlošijih značajki (Stupovača, Selište, Katoličke Čaire, Mišinka, Janja Lipa, Mikleuška, Čaire, Krajiška Kutinica, Kutinica).

1.1.4 Kulturno - povjesna baština

Na području Grada Kutine u Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske nalazi se 23 nepokretna i pokretna kulturna dobra. Nepokretna kulturna dobra na području Grada Kutine detaljno su utvrđena Konzervatorskom studijom: „Kutina, konzervatorska dokumentacija dijela stare gradske jezgre – dio programa za izradu urbanističko-arhitektonskog projekta“ izrađenom 1995. godine. Kako je prošao veći niz godina potrebno je izraditi novu konzervatorsku podlogu te revidirati sva nepokretna dobra na užem području grada Kutine.

1.1.4.1 Povjesne graditeljske cjeline

Na području Grada Kutine postoji kompleks tradicijskih kuća, Crkvena ulica i preventivno zaštićena urbana cjelina Kutina.

1.1.4.2 Povjesne građevine

Graditeljska baština obuhvaća 9 povjesnih građevina (2 civilna, 6 sakralnih, 1 obrambeni). Sakralne građevine koje su najbrojnije nalaze se u više naselja na području Grada.

Najznačajnija sakralna graditeljska baština, na području Grada Kutine, je crkva sv. Marije Snježne u Kutini.

Tablica 3: Preventivno zaštićena i zaštićena kulturna baština na području Grada Kutine

Kulturno dobro	Vrsta kulturnog dobra	Oznaka
Crkva Sv. Duha Gojlo	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Z -1924
Inventar kapele s. Duha, Gojlo	Pokretno kulturno dobro – zbirka	Z-1507
Crkva prečistog Srca Marijina , Ilova	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Z-2838
Crkva svete Marije Snježne	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Z-1925
Dvorac Erdody	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Z-2758
Gradište Plovdingrad	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Z-4465
Inventar Crkve svete Marije Snježne	Pokretno kulturno dobro – zbirka	Z-1503
Muzej Moslavine Kutina, muzejska građa	Pokretno kulturno dobro – muzejska građa	Z-5143
Urbana cjelina grada Kutine	Nepokretno kulturno dobro – kulturno-povjesna cjelina	Z-4988
Orgulje u crkvi Svetе Marije Snježne	Pokretno kulturno dobro – pojedinačno	Z-1387

Kompleks tradicijskih kuća, Crkvena ulica	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Z-4405
Palača kotarske oblasti, ulica Stjepana Radića 3	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Z-2121
Ostaci pavlinskog samostana Blažene Djevice Marije	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	P 4175
Crkva sv. Dimitrija Velikomučenika	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Z-2256

Izvor: *Registar kulturnih dobara, Ministarstvo kulture, 2014.*

1.1.4.3 Etnološka i arheološka baština

Neki od lokaliteta su poznati od 19. Stoljeća, a arheološki nalazi potječu od doba neolita (Gradina Marić), antike do srednjeg vijeka.

Kompleks tradicijskih kuća u Crkvenoj ulici (Z-4405) i tradicijska kuća u Ilovi (P-4279) primjer je tradicijske gradnje hrastovim planjkama. U Crkvenoj ulici nalazi se cjelina od 5 okućnica sa stambenim i gospodarskim građevinama. Ova cjelina ima veliku kulturno-povijesnu, arhitektonsku, etnološku, dokumentarnu i ambijentalnu vrijednost. Nematerijalnu baštinu kutinskog područja čuva 10 udruga u kulturi, a u Gradu Kutini održava se i Smotra folkora Moslavine.

Tablica 4: Arheološki lokaliteti na području Grada Kutine

Kulturno dobro	Vrsta kulturnog dobra	Oznaka
Arheološko nalazište Banova Jaruga - dijelovi	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	P-3921
Arheološko nalazište Banova Jaruga - Konačine	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	P-3922
Arheološko nalazište Međurić Podbrdalje	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	P-3928
Arheološko nalazište Međurić Ribnjačke njive	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	P-3926
Arheološko nalazište Međurić Ribnjački Lug	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	P-3929
Arheološko nalazište Mikleuška Gradina Marić	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	P-3590
Arheološko nalazište Kutina-Krč	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	P-3930
Arheološko nalazište Kutina-Sečevine -Okoli	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	P-3923
Arheološko nalazište Kutinska Lipa	Nepokretno kulturno dobro – pojedinačno	Z-3278

Izvor: *Registar kulturnih dobara, Ministarstvo kulture, 2014.*

Neki od lokaliteta su poznati od 19. Stoljeća, a arheološki nalazi potječu od doba neolita (Gradina Marić), antike do srednjeg vijeka.

Kompleks tradicijskih kuća u Crkvenoj ulici (Z-4405) i tradicijska kuća u Ilovi (P-4279) primjer je tradicijske gradnje hrastovim planjkama. U crkvenoj ulici nalazi se cjelina od 5 okućnica sa stambenim i gospodarskim građevinama. Ova cjelina ima veliku kulturno-povijesnu, arhitektonsku, etnološku, dokumentarnu i ambijentalnu vrijednost. Nematerijalnu baštinu kutinskog područja čuva 5 kulturno umjetničkih društava, a u Gradu Kutini održava se i Smotra folkora Moslavine.

Prostornim planom evidentirani su slijedeći spomenici kulture koji se u sklopu ovlasti lokalne administracije štite mjerama Prostornog plana:

- U skupini Povijesnih naselja i dijelova naselja seoskih obilježja: dijelovi seoskih naselja Čaire, Ilova, Jamaricam Janja Lipa, Katoličke Čaire, Kutinica, Mikleuška i Repušnica.
- U skupini Arheološki lokaliteti i zone: Gradište Novo Brdo - Husain, Kutinjac grad - Krajiška Kutinica, Bršljanac grad - Krajiška Kutinica, Gradište - Kutina, Turski Stol – Kutina, Bedem – Kutinica, Tocilj grad – Kutinica, Donja Paklenica – Mikleuška, Vijalište –Mikleuška, Stelovača- Mikleuška, Zidina – Mikleuška, Repušnička Lipa – Repušnica, Goričak, Crkvište – Repušnica, Srednje Brdo – Šartovac, Mišinka, Klisa – Šartovac, Turčak – Zbjegovača.
- U skupini Povijesno-memorijalne područja: groblja u Gojlu, Jamarici, Janja Lipi, Kutini i Stupovači.
- U skupini Parkovi i perivoji: Kutina.

- e) U skupini Kapele, poklonci i raspela: kapela sv. Josipa i Evangelička crkva u Kutini, kapela sv. Georgija u Kutinici, raspelo u Janja Lipi.
- f) U skupini Stambene građevine etnoloških obilježja: Banova Jaruga (1), Brinjani (5), Čaire (2), Gojlo (5), Ilova (10), Jamarica (17), Janja Lipa (21), Katoličke Čaire (4), Kletište (1), Krajiška Kutinicna (7), Kutina (21), Kutinica (4), Međurić (5), Mikleuška (8), Repušnica (20), Selište (7), Stupovača (19), Šartovac (1), Zbjegovača (6).
- g) U skupini Ostale stambene građevine: Gojlo (1), Ilova (1), Kutina (6), Međurić (8), Repušnica (1).
- h) U skupini Građevine javne namjene: Međurić (2), Kutina (3).
- i) U skupini Gospodarske građevine: Mikleuška (1), Repušnica (1), Stupovača (1).
- j) U skupini Industrijske građevine: mlin u Kutini

Povijesne komunikacije

Kroz područje današnjeg Grada Kutine je prolazila rimska cesta Cibalis - Certisiam. To je unutrašnja prometnica (*via mediterranea*) od Siscije cijelim putem prolazila krajevima sjeverno od rijeke Save. Iz kasnoantičkog središta Panonije Savije cesta je izlazila na sjever prelazeći Savu i kroz Lonjsko se polje, vjerojatno preko sela Osekovo (op.a. gdje su, na lokalitetu Ciglenice, otkriveni ostaci rimske vile) usmjeravala do Kutine, možda mjesta prve postaje na tom pravcu Varijane (*Varianae*). Istočno od Kutine, možda kod Banove Jaruge, cesta se račvala u dva smjera. Sjeverni je smjer nastavljao dijagonalno prema Akvama *Balisama*, vjerojatno današnjem Daruvaru.⁴

1.1.4.4 Opće mjere zaštite kulturnih dobara

Stručnom podlogom "Kutina, Konzervatorska dokumentacija dijela stare gradske jezgre – dio programa za izradu urbanističko-arhitektonskog projekta" Državne uprave za zaštitu kulturne i prirodne baštine (Zgb. 1985.) evidentirano je i valorizirano 60 povijesno i arhitektonsko značajnih objekata javne i stambene namjene u najužem gradskom središtu Kutine: Crkvenoj ulici, Trgu kralja Tomislava i početcima ulica V. Nazora i A. G. Matoša.

Mjere zaštite i očuvanja zaštićenih (Z) i preventivno zaštićenih (P) kulturnih dobara, po službenoj dužnosti, utvrđuje i provodi nadležno tijelo - Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Sisku.

Mjere zaštite i očuvanja evidentiranih (E) kulturnih dobara utvrđene su prostorno-planskom dokumentacijom Grada Kutine, a Grad ih može i treba zaštiti gradskom odlukom, u skladu sa Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, a također ih štiti mjerama i preporukama Prostornog plana uređenja Grada.

Povijesne građevine treba primjereni održavati, uključujući i zaštićenu neposrednu okolicu, radi zadržavanja ili uspostave izvornog ambijenta i organizacije prostora u kojem je kulturno dobro nastalo, te ih primjereni koristiti i prezentirati. One su značajna resursna osnova za definiranje prepoznatljivosti Grada.

1.1.5 Područja od posebnog državnog interesa

Na području Grada Kutine nema naselja obuhvaćenih Zakonom o posebnoj državnoj skrbi („Narodne novine“ broj 86/08, 87/11, 148/13 i 76/14).

1.1.6 Minski sumnjivi prostori

Na području Grada Kutine više nema minski sumnjivih površina.

1.1.7 Prirodne značajke

1.1.7.1 Klimatske značajke

Klima je umjereno kontinentalna. Prosječna godišnja temperatura je od 12° do 15°C. Srednjak u siječnju, najhladnjem mjesecu, kreće se oko 0°C. Ljeta su umjereno topla, a zime relativno blage i kišovite. Zimi je snijeg redovita pojava. Godišnji prosjek padalina je 800-1000 mm. Primarni padalinski maksimum je na prijelazu iz jeseni u zimu, ali je za poljoprivredu važniji sekundarni, potkraj proljeća i ljeta, koji kultiviranim bilju donosi potrebnu

⁴ Str. 33-34 Rimske prometnice i komunikacije u kasnoantičkoj u južnoj Panoniji, Hrvoje Gračanin, UDK 904:625.7(497.5)(091), Izvorni znanstveni rad, Primljeno: 26. 4. 2010.

vlagu. U hladnom dijelu godine vrlo su česte i dugotrajne magle. Prvi mraz može se pojaviti već u rujnu, a posljednji još u mjesecu svibnju.

1.1.7.2 Zemljopisne značajke

Reljef područja Grada Kutine može se podijeliti na slijedeće cjeline:

- prisojno prigorje Moslavine,
- posavsko-kupske ravnice s depresijom Lonjskog polja,
- blago valovito i prostrano pobrđe.

Osnovni reljefni oblici nastali su u nedavnoj geološkoj prošlosti. Sadašnji, najprostraniji i najniži dio prostora, prekrivaju najmlađi aluvijalni sedimenti: pjesak i šljunak. Oni su različite debljine i češće su prekriveni muljevitim i glinovitim tlom, također razne debljine. Sa sjeverne strane, na malo povišenim dijelovima, aluvijalni sedimenti su obrubljeni starijim, mješovitim neogenskim naslagama pjeska, šljunka i gline. Na sjevernom obodu savske depresije pjeskovitih i laporovih gline je manje. Nalaze se na južnom i istočnom podnožju Moslavačke gore te na blago valovitim i izdignutim terenima oko toka Subocke u podgorju Psunja. U nešto višim predjelima Moslavačke gore ima jezerskih sedimenata starijeg neogena i oligocena. Najviši dijelovi Moslavačke gore sastavljeni su od škriljavaca paleozojske starosti. Pretežno glinoviti rubni predjeli oko Moslavačke gore pogoduju, na strmijim terenima oko rasjednih linija, stvaranju klizišta i plazina.

Jedna od glavnih prirodnih vrijednosti su **nalazišta nafte i zemnog plina**. Naftna i plinska polja oko Stružeca, Ivanić-Kloštra, Gojla, Volodera i Janja Lipe ubrajaju se u najstarija i najbogatija nalazišta. S obzirom na dulje iskorištavanje postojeće zalihe nafte se smanjuju.

1.1.7.3 Hidrološke značajke

Glavni i najveći vodotok na području Sisačko – moslavačke županije je rijeka Sava.

Na formiranju obilježja prirodne osnove u Sisačkoj Posavini nesumnjivo vrlo mnogo utječe vode. Naime upravo tu je glavno stjecište vodotoka. Sava teče središnjim dijelom područja i prima desne pritoke: Kupu s Glinom, Petrinjicom i Odrom, te Sunju i Unu. Lijevi pritoci su joj: Lonja - Strug sa Zelinom, Česmom, Garešnicom, Kutinom, Ilovom, Pakrom i Subockom.

Najvažnije pritoke rijeke Save s lijeve strane su Ilova, Pakra, Česma, Stara Lonja, Trebež i Strug.

Grad Kutina spada u slivno područje III <<Lonja-Trebež>> a ono obuhvaća:

- Sliv retencije Lonjskog polja
- Sliv Ilove s Pakrom

Što se tice sliva Ilove s Pakrom, na tom je području izvedena akumulacija Pakra u naselju Banova Jaruga koja je namijenjena obrani od poplava.

1.1.7.4 Prirodna baština

Iako je Grad Kutina je središte petrokemijske industrije karakterizira ga i visoko vrijedna biološka raznolikost koja je, radi svog međunarodnog značaja, uvrštena u međunarodnu mrežu prirodne baštine NATURA 2000 koja je ujedno i najveća koordinirana mreža područja očuvane prirode u svijetu. Međunarodna ekološka mreža NATURA 2000 obuhvaća područja koja su, primjenom stručnih kriterija, utvrđena kao područja važna za očuvanje ili uspostavu povoljnog stanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i/ili divljih vrsta na europskoj i nacionalnoj razini. Za svako područje utvrđeni su ciljevi očuvanja i mjere zaštite prema Uredbi o proglašenju ekološke mreže (NN124/2013). Od ukupne površine **Grada Kutine je 3.317,29 ha nalazi se u mreži NATURA 2000**. Područja **Ekološke mreže na području grada je dio Lonjskog polja, oznake HR200416, koje je ujedno i područje zaštićene prirode na nacionalnoj razini kao Park prirode „Lonjsko polje“** kojim upravlja Javna ustanova PP „Lonjsko polje“. Površina parka je 50 650 ha. Smješten je uz srednji tok rijeke Save s pojasm sela uz lijevu obalu Save. Sjevernu granicu čini autocesta Zagreb - Lipovac, odnosno sjeverni nasip retencije, a južnu granicu rijeka Sava. Lonjsko polje predstavlja jedan od najvećih i najbolje očuvanih vlažnih, močvarnih i poplavnih dijelova Europe. Osobita vrijednost Parka su dva orintološka rezervata: Krapje Đol i Rakita. Prostor Parka prirode „Lonjsko polje“, koje čine prostrane šume hrasta lužnjaka ispresjecane pašnjacima i mnoštvom vodenih

površina, predstavlja jedno od najvrjednijih faunističkih područja Europe, posebno u odnosu na ornitofaunu. Zabilježeno je oko 250 vrsta ptica, od kojih se 138 gniazdi. Tu su i dvije vrste ptica s popisa svjetski ugroženih vrsta orao štekavac (*Haliaetus albicilla*) i prdavac prepeličar (*Crex crex*). Isto tako tu je oko 79 vrsta koje su ugrožene u europskim razmjerima crna roda (*Ciconia nigra*), orao kliktaš (*Aquila pomarina*), žličarka (*Platalea leucordia*) i dr. Tu obitava i oko 70 vrsta sisavaca od kojih je najugroženija vidra i veliki broj gmazova, vodozemaca i kukaca.

Važna područja za divlje svojte i stanišne tipove Grada Kutine prikazana su u tablici, a definirana su Uredbom o proglašenju ekološke mreže⁵. Objašnjenje oznaka u tablici:

- SPA – područja važna za očuvanje ptica
- pSCI – područje od europske važnosti na nacionalnoj evaluacijskoj listi područja N2000

Tablica 5: NATURA 2000 u Gradu Kutini

Šifra	Naziv	Pov. ha ukupno	Pov. ha u Gradu	Očuvanje
HR1000004	DONJA POSAVINA	121177,60	907,02	SPA
HR1000010	POILOVLJE S RIB.	13514,50	44,78	SPA
HR2000416	LONJSKO POLJE	51151,40	307,65	pSCI
HR2001216	ILOVA	805,06	14,29	pSCI

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Grada Kutine za razdoblje od 2011. do 2014.

Tablica 6: Zaštićena područja prirode na području Grada Kutine

Kategorija zaštite	Lokacija/naziv	Površina/ u km ²
Park prirode	Lonjsko polje	34,47 Grad Kutina 506,50 ukupno
Regionalni park	Moslavačka gora	37,91 Grad Kutina, 151,11 ukupno
Značajni krajobraz	Padine Moslavačke gore	51,86
Park šuma	PŠ Šanac-Ciglenica ⁶	1,17
Spomenik parkovne kulture (vrtovi, perivoji i parkovi)	Park na Trgu kralja Tomislava, u naselju Kutina*	13,82 iako nije precizno određeno

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Grada Kutine za razdoblje od 2011. do 2014.

Park šuma Šanac – Ciglenica i spomenik parkovne arhitekture - Park na Trgu kralja Tomislava, u naselju Kutina nisu zaštićeni prema Zakonu o zaštiti prirode te se o njihovim površinama može govoriti samo kao potencijalnim za buduću zaštitu.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">• znatan broj zaštićenih i evidentiranih spomenika kulturno povjesne baštine• povoljna klimatska obilježja, značajni prirodni resursi – PP Lonjsko polje i druga zaštićena prirodna baština (NATURA 2000), Moslavačka gora• veliki hidrološki značaj – slivno područje rijeke Save	<ul style="list-style-type: none">- značajno smanjenje broja stanovnika u desetogodišnjem razdoblju, od 2001. do 2011. godine za 7,46%

⁵ Uredba o proglašenju ekološke mreže – „Narodne novine“ broj 109/07

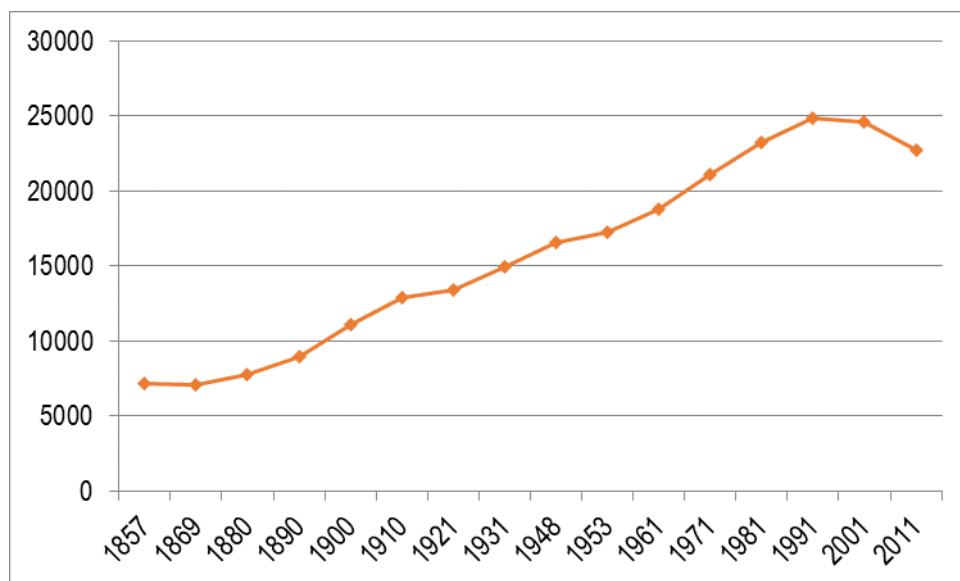
⁶ *Planirano za zaštitu (2010.)

<ul style="list-style-type: none">• povoljan položaj Grada (blizina drugih središta u HR i EU), na trasama važnim prometnih pravaca-pogodnost za budući razvoj• umjerena kontinentalna klima• bez polarizacije urbano/gradsko-ruralno/seosko• veliki broj naselja s višim i nižim stupnjem urbanizacije• dva naselja Repušnica i Banova Jaruga kao središnja naselja• gustoća naseljenosti dvostruko veća od županijskog prosjeka	
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">- razvijati nova središnja naselja Repušnicu i Banovu Jarugu- povećati poveznice Grada i PP Lonjsko polje kao značajne turističke razvojne osnove- razviti urbano-ruralne poveznice- zaštita kulturno povijesne baštine na evidentiranim područjima- održati stanovništvo u drugim naseljima	<ul style="list-style-type: none">- redovno održavanje povijesnih građevina iziskuje značajna financijska sredstva- razvoj novih središnjih naselja zahtijeva financijska sredstva i razvoj gospodarskih djelatnosti

1.1 Stanovništvo i ljudski resursi

Na prostoru Grada Kutina broj stanovnika, od 1857., od kada postoje popisi stanovništva na području RH, bio je u stalnom porastu, što razvidno pokazuje kako je uvijek bio poželjno mjesto za život i rad s velikim razvojnim mogućnostima. Tek je u zadnjih desetak godina izražena depopulacija koja je vjerojatno uzrokovana padom opće gospodarske aktivnosti na regionalnoj i nacionalnoj razini.

Slika 1. Stanovništvo na području Grada Kutina 1857. -2011. (Izvor: DZS RH, 2014.)

Grad Kutina, prema Popisu stanovništva 2011., ima 22.760 stanovnika, odnosno 13,20% ukupnog stanovništva Sisačko-moslavačke županije. Po broju stanovnika to je treća jedinica lokalne samouprave u Županiji, iza Siska (47.768 stanovnika) i Petrinje (24.671 stanovnik).

Danas na području Grada Kutine stanovništvo živi u 23 naselja (uključujući i naselje Kutina). Na području Grada tri je naselja sa manje od 100 stanovnika, te 5 naselja sa više od 500 stanovnika, od kojih je najveće Repušnica s 1838 stanovnika.

U usporedbi s 2001. kada je u Gradu živjelo 24.597 stanovnika, prema rezultatima popisa stanovnika iz 2011. bilježi se smanjenje broja stanovnika (7,46%) koje ukazuje na nepovoljno migracijsko kretanje i to gotovo u svim naseljima Grada uključujući i grad Kutinu gdje je broj stanovnika smanjen za 7,28% između dva popisa stanovnika.

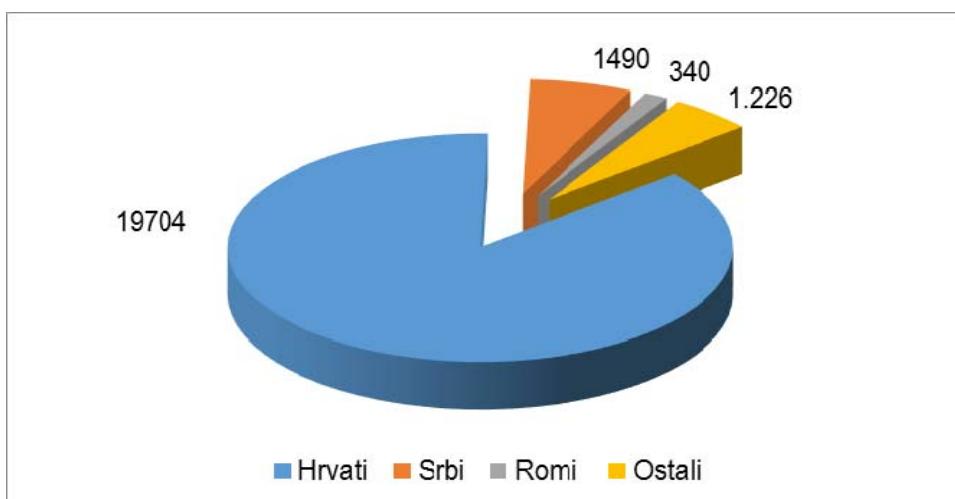
Najveća koncentracija stanovništva, 60,35 % (13.735) je u gradskom središtu - Kutini.

Gustoća naseljenosti je dva puta veća od županijskog prosjeka od 38,64 st./km² i iznosi 77,34 st/km².

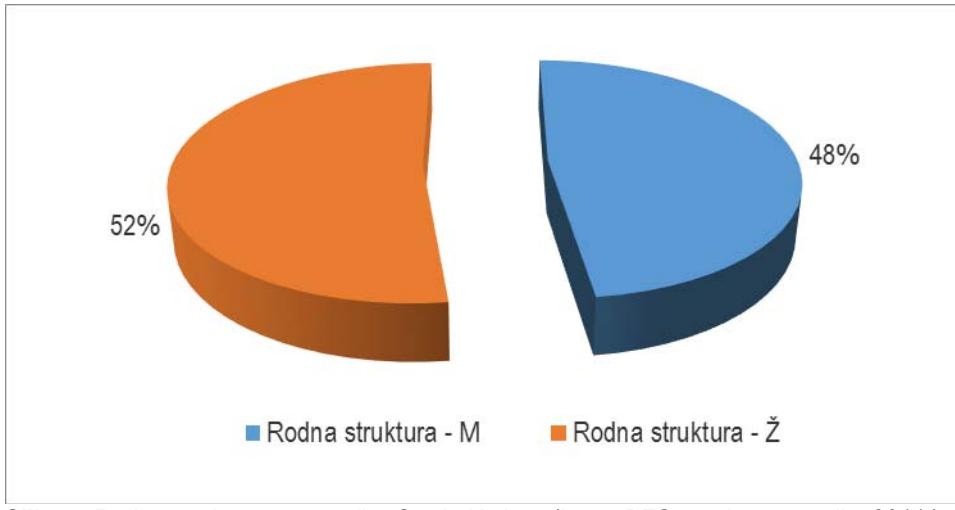
Prosječna starost stanovništva je manja od županijskog prosjeka (43,0) s 40,9 godina, a 68,44% odnosno 15.578 osoba u dobi je od 15 do 64 godine (radno aktivno stanovništvo).

Koefficijent starosti je 22,6 (stanovništvo je mlađe od županijskog prosjeka od 26,2 te nacionalnog prosjeka 24,1. Indeks starenja je 104,4 je također bolji od županijskog (131,1) i nacionalnog prosjeka (115).

Sva tri pokazatelja dobne strukture stanovništva razvidno ukazuju na mlađu populaciju Grada Kutina u odnosu na okruženje što predstavlja značajnu komparativnu razvoju prednost.

Slika 2. Nacionalna struktura stanovnika Grada Kutina. (Izvor: DZS, popis stanovnika 2011.)

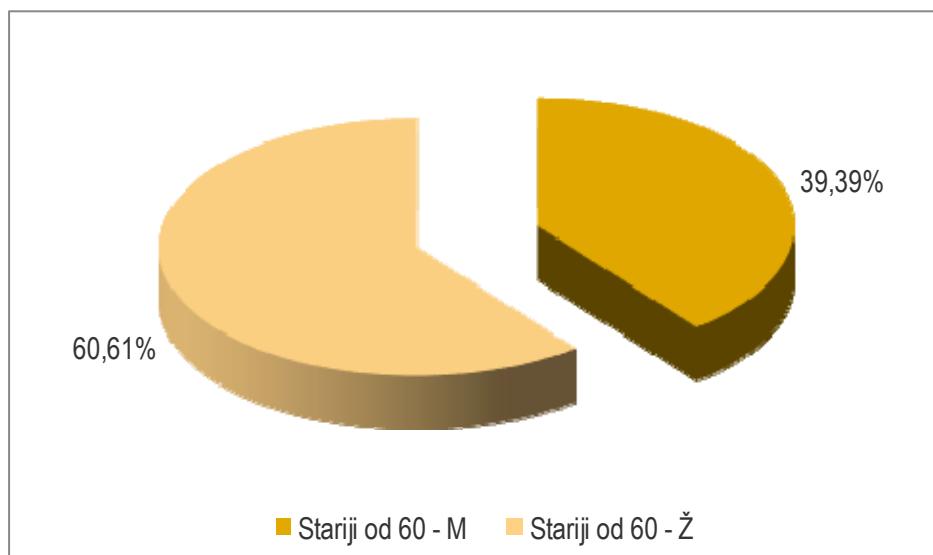
Slika 3. Rodna struktura stanovnika Grada Kutina. (Izvor: DZS, popis stanovnika 2011.)

Prema narodnosti, najveći broj stanovnika Grada Kutine su Hrvati (86,57% ili 19.704 osoba). Od manjinskog stanovništva najbrojnija je skupina srpske nacionalne manjine, 1.490 osoba ili 6,55% od ukupnog broja manjinskih predstavnika, zatim Romi kojih ima 1,49% (340 osoba) i Česi kojih ima 1,38% (314 osoba). Grad Kutina proračunskim sredstvima podupire rad organiziranih Vijeća srpske, Vijeća romske i Vijeća češke

nacionalne manjine, dok programskim sredstvima podupire uključivanje djece romske nacionalne manjine u obrazovni sustav.

Rodna struktura stanovnika je uravnotežena iako je razvidno više žena od muškaraca što treba imati u vidu prilikom planiranja prioritetnih aktivnosti te implementacije načela rodne jednakosti. Također, promatranjem stanovnika starijih od 65 godina, neravnoteža je razvidnija u korist ženske populacije.

Slika 4. Rodna struktura stanovnika tzv. „treće životne dobi“. (Izvor: DZS, popis stanovnika 2011.)

Tablica 7: Stanovništvo na području Grada Kutine

	1991.	2001.	2011.	Indeks 2011/2001	Indeks 2001/1991
Banova Jaruga	743	748	665	0,89	1,01
Batiná	237	215	205	0,95	0,91
Brinjani	253	273	253	0,94	1,06
Čaire	56	40	33	0,83	0,71
Gojlo	438	449	377	0,84	1,03
Husain	917	1.002	971	0,97	1,09
Ilova	833	860	821	0,95	1,03
Jamarica	477	452	410	0,91	0,95
Janja Lipa	335	275	206	0,75	0,82
Katoličke Čaire	268	248	232	0,94	1,30
Kletište	92	120	116	0,97	1,30
Krajiška Kutinica	94	85	73	0,85	0,90
Kutina	14.992	14.814	13.735	0,93	0,99
Kutinica	83	68	58	0,85	0,82
Kutinska Slatina	566	617	578	0,94	1,09
Međurić	570	542	485	0,89	0,95
Mikleuška	223	155	140	0,90	0,69
Mišinka	66	107	116	1,08	1,62
Repušnica	1.913	1.946	1.838	0,94	1,02
Selište	327	297	282	0,95	0,91

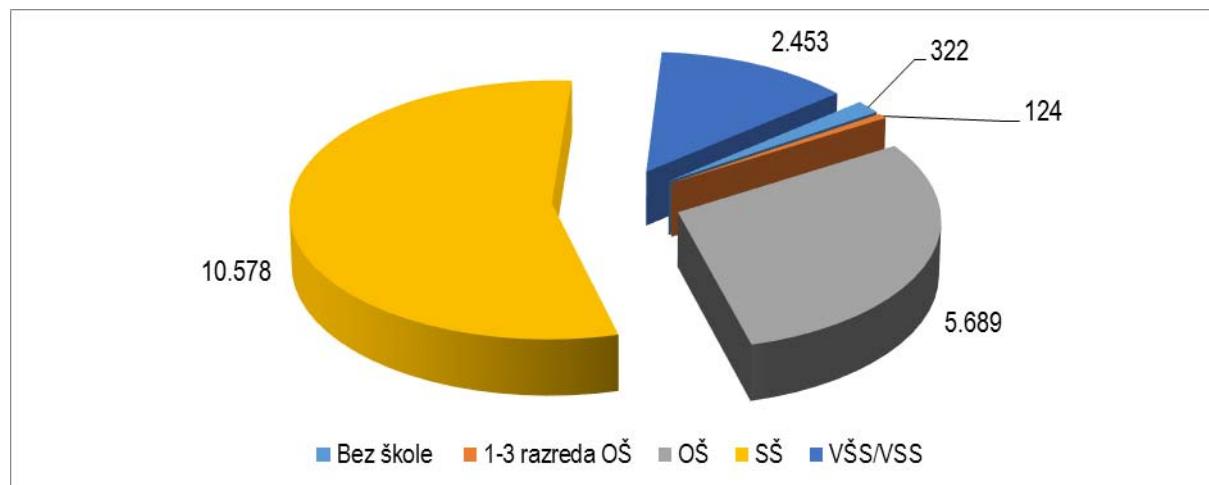

Stupovača	500	472	440	0,93	0,94
Šartovac	450	433	380	0,88	0,96
Zbjegovača	396	379	346	0,91	0,96
UKUPNO	24.829	24.597	22.760	0,93	0,99

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 1991., 2001., 2011.

1.2.1 Obrazovna struktura stanovnika

Od ukupnog radno aktivnog stanovništva (15.578), prema podacima iz Popisa stanovništva 2011.g., (6.135) 39,38% osoba starijih od 15 godina ima završeno najviše osam razreda osnovne škole, od čega njih 760 ili 4,88% ima nezavršenu osnovnu školu, a bez škole je 322 osobe ili 2,07%. U odnosu na prosjek Republike Hrvatske – 10,55% na području Grada Kutine manje je visoko obrazovanih za 3,11%.

Slika 5. Obrazovna struktura stanovnika Grada Kutina, starijih od 15 godina. (Izvor: DZS, popis stanovnika 2011.)

Tablica 8. Stanovništvo Grada Kutine prema razini obrazovanja 1991.-2011., usporedba sa Sisačkom-moslavačkoj županijom

Broj stanovnika bez završenog osnovnog obrazovanja 2001.-2011.					
	Bez završene osnovne škole, (aps.)		Bez završene osnovne škole, % ⁷		
	2001.	2011.	2001.	2011.	
KUTINA	3.578	1.082	17,66	5,64	
Sisačko-mosl. žup.	39.529	20.922	25,43	14,19	
Stanovništvo prema razini završenog obrazovanja 2001.-2011.					
	Srednja škola, %		Viša škola, %		Fakultet, %
	2001.	2011.	2001.	2011.	2001.
KUTINA	40,70	55,16	3,29	5,36	6,04
Sisačko-mosl. žup.	43,46	51,65	3,02	4,80	4,56

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2001, 2011.

1.2.2 Tržište rada

Broj ukupno zaposlenih osoba u gradu Kutini, u 2013. godini, iznosio je 6.971 osoba, što predstavlja pad zaposlenosti od 5,18%, u odnosu na prethodnu godinu.

Prema izješću Državnog zavoda za statistiku 2013. godine, najviše osoba zaposlenih u pravnim osobama u Gradu Kutini je u sektoru prerađivačke industrije 50,37% (3.511), koja predstavlja i najvažniju djelatnost Grada.

⁷ Op.a. % izračunat od ukupnog stanovništva starog 15 i više godina

Djelatnost trgovine zapošljava 12,11% (844), dok djelatnosti zdravstvene zaštite, socijalne skrbi i obrazovanja zapošljavaju svaka oko 7,50 % osoba.

Promatrajući strukturu zaposlenosti u 2012. i 2013. godini, neznatno je smanjen je udio žena u zaposlenom stanovništvu. Od ukupnog broja zaposlenih u 2013. godini 39,23% (2.941) su žene, a 60% (4.596) su muškarci.

Tablica 9: Zaposleni u pravnim osobama, prema NKD-u, u Gradu Kutini.

Sektori prema NKD-u:	Broj zaposlenih				Index 2013/2012	
	2012.		2013.			
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene		
UKUPNO	7.352	2.941	6 971	2735	0,95	
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	58	8	57	6	0,98	
Rudarstvo i vađenje ruda	41	3	38	3	0,93	
Preradivačka industrija	3.660	1.096	3.511	955	0,96	
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	82	10	79	10	0,96	
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	119	26	124	27	1,04	
Građevinarstvo	399	45	428	46	1,07	
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	916	626	844	570	0,92	
Prijevoz i skladištenje	363	79	314	68	0,87	
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	59	39	44	29	0,75	
Informacije i komunikacije	52	13	76	23	1,43	
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	153	120	156	125	1,02	
Poslovanje nekretninama	3	-	3	-	1,00	
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	298	62	261	58	0,88	
Administrativne i pomoćna uslužne djelatnosti	29	20	43	20	1,48	
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	368	190	244	162	0,66	
Obrazovanje	506	419	523	421	1,03	
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	161	137	131	116	0,81	
Umjetnost, zabava i rekreacija	47	32	57	40	1,21	
Ostale uslužne djelatnosti	38	16	38	16	1,00	

Izvor: Državni zavod za statistiku 2012., 2013.

Stopa registrirane nezaposlenosti nije dostupna na gradskoj, već samo na županijskoj razini, a ona za 2013. iznosi visokih 34,0%⁸.

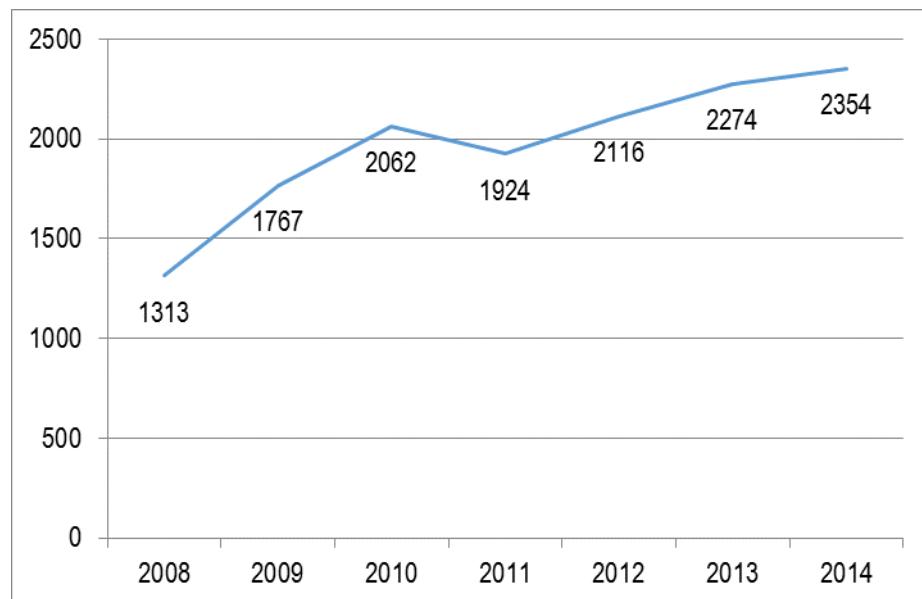
Najveći porast nezaposlenosti bio je između 2008 i 2009. godine. Nezaposlenost u gradu Kutini smanjena je u 2011. godini, a od onda ima trend porasta.

Prema podacima HZZ-a, na dan 31. prosinca 2014., u Gradu Kutini evidentirano je 2.390 nezaposlenih, odnosno 15,34 % radno aktivnih stanovnika, što je ispod državnog prosjeka.

⁸ <http://trzisterada.hzz.hr/UnemploymentRates/Location>

U ukupnom broju nezaposlenih 52,38 % čine žene (1.252 osoba). Izuzetno velik udio u ukupnom broju nezaposlenih čine mlađi, 34,06% (od toga je 49,63% mlađih žena), te stariji od 45 godina, 33,97 % (od kojih je 50,62 % žena).

Slika 6. Boj nezaposlenih u Gradu Kutina na dan 31.prosinca u razdoblju 2008.-2014. (Izvor: HZZ, 2014.)

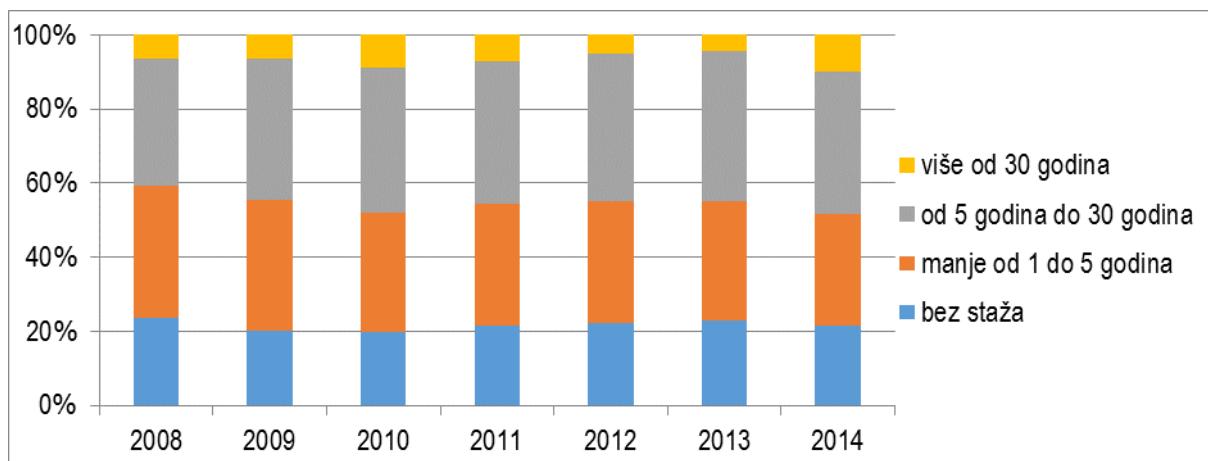
Tablica 10. Obrazovna struktura nezaposlenih Grada Kutine

Ukupno	Bez OŠ Nezavršena OŠ	OŠ	SSS	VŠS	VSS
2390	262	414	1.531	107	76
100%	10,96	17,32	64,06	4,48	3,18

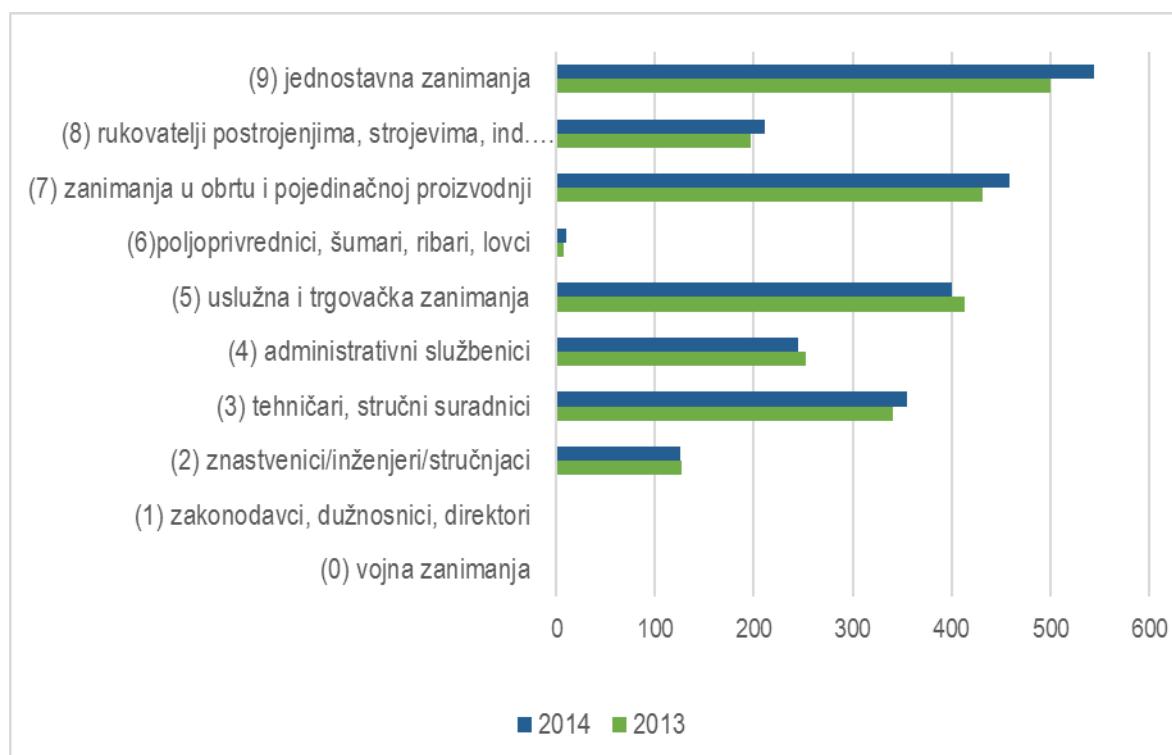
Izvor: HZZ, stanje 31. prosinca 2014.

S obzirom na duljinu prethodnog staža najzastupljeniji su nezaposleni koji imaju od manje od 1 do 5 godina staža te nezaposleni sa 5-30 godina staža.

S obzirom na kvalifikacije najviše nezaposlenih je sa jednostavnim zanimanjem, obrtnika te osoba sa uslužnim i trgovачkim zanimanjima, na što upućuje i tablica o obrazovnoj strukturi nezaposlenih gdje 28,28 m% nezaposlenih je bez završene osnovne škole ili samo sa završenom školom, a 64, 06% nezaposlenih je sa završenom srednjom školom.

Slika 7. Struktura nezaposlenih s obzirom na duljinu radnog staža.

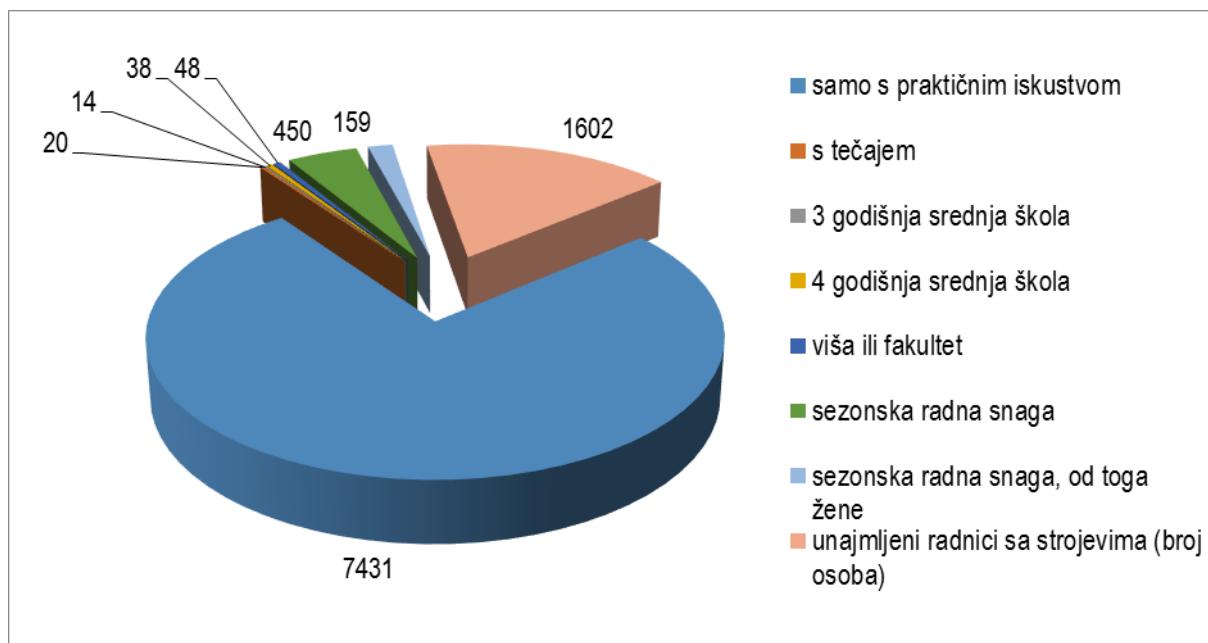
Slika 8. Struktura nezaposlenih prema zanimanjima u razdoblju 2013. i 2014. (Izvor: HZZ, 2014.)

1.2.3 Poljoprivredno stanovništvo

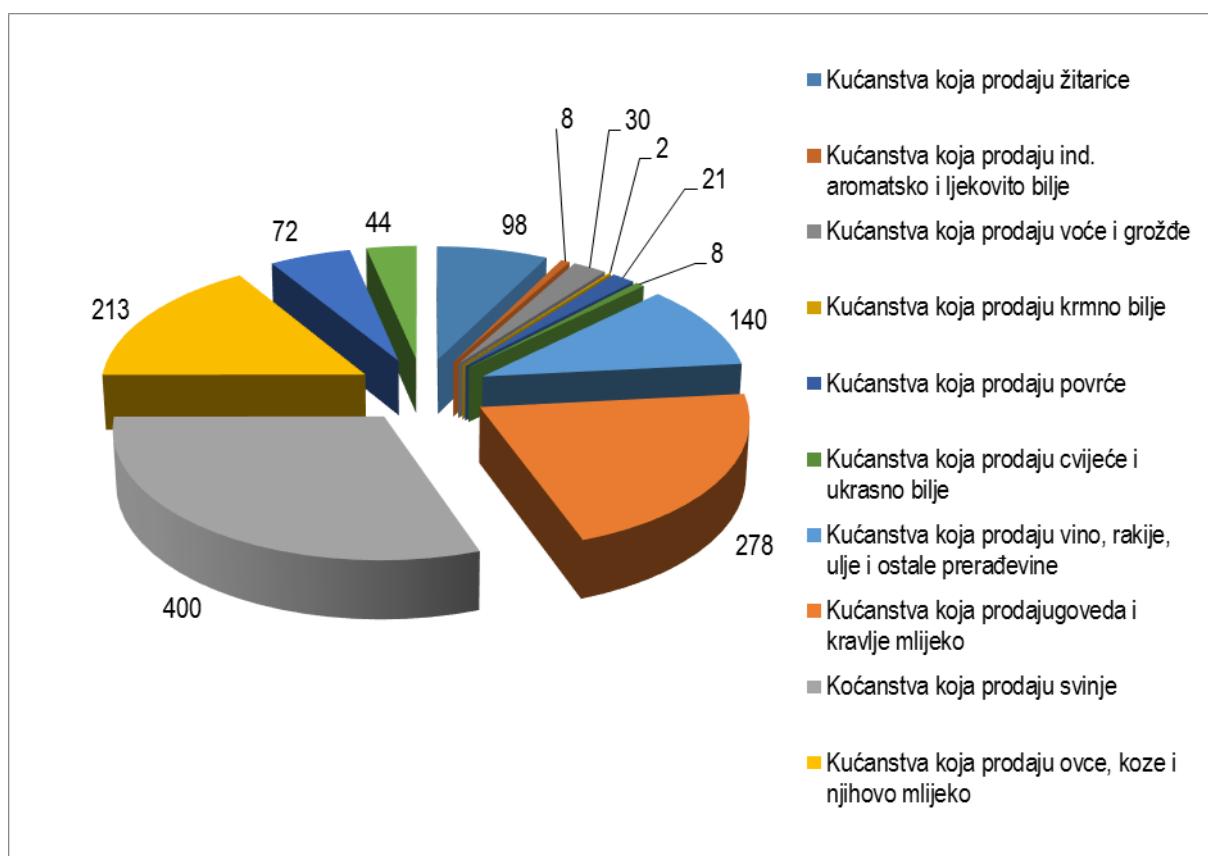
Prema popisu stanovnika iz 2011. godine na području Grada Kutine poljoprivreda je bila izvor prihoda za 1.585 osoba, od toga žene 562 (35,46%)⁹, što iznosi 10,17 % radno sposobnog stanovništva.

Međutim, vidljivo je kako poljoprivredna djelatnost dobiva na značaju, budući je 40,01% kućanstava (3.423) bilo evidentirano u Popisu poljoprivrede kao poljoprivredna kućanstva, što ukazuje na činjenicu da je poljoprivreda značajna dopunska djelatnost stanovništva, posebno u ruralnim naseljima.

⁹ U Popisu stanovništva 2011. godine osobe su se izjašnjavale o izvorima prihoda te su mogle navesti više izvora prihoda (npr. mirovina i poljoprivreda, ili plaća i poljoprivreda i sl.).

Slika 9. Razina obrazovanja osoba koje se bave poljoprivredom na području Grada Kutine. (Izvor. Popis poljoprivrede 2003.)

Slika 10. Kućanstva koja se bave poljoprivredom na području Grada Kutina. (Izvor. Popis poljoprivrede 2003.)

Prema jedinom Popisu poljoprivrede, iz 2003. godine, poljoprivredom se bavilo u kućanstvima 7.551 osoba ali je 7.431 osoba (98,41%), imala samo praktično iskustvo u bavljenju poljoprivredom (bez formalnog obrazovanja za poljoprivredna zanimanja).

Budući je poljoprivreda radno intenzivna gospodarska grana na području Grada Kutine prema istom popisu koristila se i sezonska radna snaga – 450 osoba (od toga 159 žene) te su se unajmljivali radnici sa strojevima 1.602 osobe.

1.2.4 Migracije

Zbog mogućnosti zapošljavanja prvenstveno u prerađivačkoj industriji, povoljnog prometnog položaja te kvalitetnog društvenog standarda područje Grada Kutine bilo je desetljećima imigracijsko područje.

Na području Grada Kutine 49,82 stanovnika živi od svog rođenja, 38,09% je doselilo iz drugih dijelova Hrvatske, a 12,07% iz drugih zemalja, najviše iz Bosne i Hercegovine (1.430) i Njemačke (812).

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">• veliki broj zaposlenih u prerađivačkoj industrije i trgovine• stanovništvo mlade od županijskog i nacionalnog prosjeka• raspoloživa radna snaga• obrazovna struktura nezaposlenih povoljnija od županijskog prosjeka• grad je desetljećima imigracijsko područje• pozitivan stav prema pripadnicima nacionalnih manjina• veliki broj kućanstava (40,01%) je evidentirano kao poljoprivredna kućanstva	<ul style="list-style-type: none">- nepovoljna demografska kretanja- izrazito nepovoljna obrazovna struktura osoba koje se bave poljoprivredom- visok udjel osoba bez ikakvog obrazovanja ili s niskim obrazovanjem- visok broj osoba koje se bave poljoprivredom bez formalnog obrazovanja za poljoprivredna zanimanja- nezaposlenost zahvatila sve kategorije stanovništva s obzirom na staž, obrazovanje
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">- poticaji iz nacionalnih i EU fondova za financiranje socijalnih programa i programa poticanja zapošljavanja- uključivanje u programe nacionalne populacijske politike za poticanje rasta nataliteta- podizanje stupnja obrazovanja putem redovnog školovanja i programa obrazovanja odraslih te programa prekvalifikacija i dokvalifikacija- edukacija osoba koje se bave poljoprivredom	<ul style="list-style-type: none">- depopulacijski trend u zadnjih deset godina u razdoblju od 2 popisa stanovništva

1.3 Fizička infrastruktura

1.3.1 Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura podrazumijeva ukupnu infrastrukturu koja uključuje sve grane prometa. Na području Grada Kutine posebno se ističu cestovni i željeznički promet.

1.3.1.1 Cestovni promet

Geoprometni položaj Grada vrlo je povoljan budući je smješten u prostoru Središnje Hrvatske u neposrednoj blizini državnog središta Zagreba na približno 80 kilometara udaljenosti. Prostorom grada Kutine prolaze glavni prometni pravci, cestovni i željeznički, koji su ne samo od državnog, već i od međunarodnog značenja.

Osim navedenog, Gradom prolaze i glavni infrastrukturni koridori i infrastrukturne instalacije koje povezuju središnji s istočnim dijelom Države.

Tablica 11: Duljina prometnica na području Grada Kutine

Vrsta ceste	Duljina u km	Asfaltirano/neasfaltirano (u km)
Autocesta	11	11/0
Državne ceste	13	13/0
Županijske ceste	46,3	46,3/0
Lokalne ceste	43,4	39,7/3,7
Nerazvrstane ceste	167	160/7

Izvor: Grad Kutina, 2014.

Grad Kutina nalazi se na državnoj cesti D45 (V. Zdenci D5 - Garešnica - Kutina - D4), županijskoj cesti Ž3124 (D43 – Bunjani – Voloder – Kutina – Novska D47) te lokalnim cestama L33070 (Kutina D45 – Husain – Batina – Ž3213) i L33071 (Kutina L33070 – Mišinka – Ž3213), i neznatno je udaljen od autoceste A3 (Izlaz: Kutina)

Nizinskim djelom Moslavine trasirana je autocesta A3, GP Bregana (gr. R. Slov.) - Zagreb - Slavonski Brod - GP Bajakovo (gr. R. J.). Na nju se transverzalno nadovezuje državna cesta (u smjeru juga) D36 (D4) Popovača - Sisak - Pokupsko - Karlovac (D1) i dalje na Jadran, odnosno u pravcu sjevera preko Kutine - Garešnice - Grubišnog Polja na podravsku magistralu u Virovitici, a preko Mađarske u Istočnu Europu državna cesta D45 (D5) V. Zdenci - Garešnica - Kutina - D4.

Postojeći sustav prometnica u okviru Grada danas sačinjavaju:

autoceste:

A3, GP Bregana – Zagreb –Kutina - Sl. Brod - GP Bajakovo,

državne ceste:

D-45, čvor Kutina (A3) – Kutina – Garešnica - V. Zdenci,

županijske ceste :

ŽC-3124: Popovača – Kutina - Banova Jaruga - Novska,

ŽC-3163: Kutina (D-45) - Selište,

ŽC-3164: Kutina (D-45) - Kutinska Slatina,

ŽC-3167: Međurić (Ž-3168) - Općina Garešnica,

ŽC-3168: Banova Jaruga (Ž-3124) - Međurić - Poljana - Uljanik (D-26)

ŽC-3212: Ž-3124 - Husain,

ŽC-3213: Piljenice - Gojlo,

ŽC-3214: Ž-3124 - Zbjegovača,

ŽC-3216: Ž-3124 - Jamarica,

ŽC-4096: Poljana (Ž-4236) - Janja Lipa.

lokalne ceste:

L-33021: ŽC-3124 - Ciglenice - Mikleuška,

L-33022: L-33023 - Krajiška Kutinica,

L-33023: ŽC-3164 - Katoličke Čaire - Kutinica,

L-33024: ŽC-3163 - Kletište,

L-33025: Katoličke Čaire (L-33023) - Općina Garešnica,

L-33069: Repušnica (ŽC-3124) - Željeznički kolodvor,

L-33070: Kutina (D-45) - Husain - Batina - Općina Garešnica,

L-33071: Kutina (L-33070) - Mišinka - Ž-3213,

L-33072: Ilova (ŽC-3213) - Ž-3124,

L-33073: Jamarica (ŽC-3216) - Janja Lipa - Općina Garešnica,

L-33142: L-33141 - Novi Grabovac - (L-41006) (Kraćim dijelom prolazi Gradom),

L-37139: Gojlo (ŽC-3213) - Općina Garešnica.

Mreža županijskih cesta povezuje naselja unutar Grada i sa susjednim jedinicama lokalne smaouprave. Županijske i lokalne ceste dobro povezuju sva naselja, međutim trebalo bi poboljšati tehničke elemente i kvalitetu kolovoza.

Zbog povoljnog geoprometnog položaja veliki je tranzitni promet u pravcu zapad-istok županijskom cestom ŽC-3124 te promet pravcem sjever-jug državnom cestom D-45. Obje ceste prolaze središtem Kutine što je dugoročno neodrživo.

Na sjevernom dijelu Grada razvija se mreža ulica u pretežito stambenom području grada. Te ulice omogućuju pristup i izvan gradskog područja (Ulica kralja Zvonimira, Ulica Matije Gupca, Ulica Kutinska lipa i Brdovita ulica). Na južnom dijelu Grada između županijske ceste Ž3124 i autoceste A3 razvija se relativno ograničena izgradnja pa paralelno tome i ograničena prometna mreža.

Najintenzivniji cestovni prometni tokovi koji tranzitiraju kroz grad Kutinu pojavljuju se na pravcu "istok – zapad" na županijskoj cesti Ž3124 (Ivanić Grad D43 - Bunjani - Voloder - Kutina - Novska D47) i obrnuto te na pravcu "sjever – jug" na državnoj cesti D45 (čvor Kutina A3 - Garešnica - Virovitica, Bjelovar).

Preko četiri ulazna pravca u grad Kutinu ulazi oko 16.500 vozila/dnevno. Najveći ulazni promet je iz pravca Popovače (oko 28% ukupnog ulaznog prometa), a najmanji ulazni pravac je iz smjera Garešnice (oko 22% ukupnog ulaznog prometa), dok su ulazni pravci sa autoceste i iz smjera Novske podjednaki (po 25% ukupnog ulaznog prometa).

Najopterećenija raskrižja su:

- Kolodvorska ulica – Ulica kralja P. Krešimira IV i
- Sisačka ulica – Ulica kralja P. Krešimira IV – Ulica kneza Lj. Posavskog.

Kao izrazito opasna mjesta u gradu Kutini označena su sljedeća raskrižja:

- Kneza Ljudevita Posavskog – Avenija Vukovar;
- Vladimira Nazora – Hrvatskih branitelja – Kolodvorska – Trg kralja Tomislava;
- Kralja Petra Krešimira IV – Kolodvorska;
- Kralja Petra Krešimira IV – kod Konzuma;
- Zagrebačka - Kralja Petra Krešimira IV – Stjepana Radića;
- Zagrebačka – Antuna Augustinčića.

Biciklom kao prijevoznim sredstvom u pravilu se koristi populacija koja je premlada ili prestara za vožnju automobila. U Gradu Kutini postoji samo jedna biciklistička staza koja se proteže sa istoka od "Petrokemije" do zapadnog dijela grada. Staza je napravljena na pješačkom nogostupu i obilježena je horizontalnom signalizacijom.

Brz razvitak prometa uvjetovao je prilagođavanje grada prometu motornih vozila na štetu pješačkog i biciklističkog prometa. Pješaci su sve više stisnuti na uskim pločnicima koje još više sužavaju parkirani automobili i time dodatno ugrožavaju sigurnost pješaka.

Grad Kutina nema klasičnu pješačku zonu osim gradskog parka u samom gradskom središtu pa se glavnina pješačkih tokova odvija po pješačkim nogostupima uz prometnicu. Zone najintenzivnijih pješačkih tokova su:

- Trg kralja Tomislava;
- Kolodvorska ulica;
- zona nove gradske tržnice.

Opskrbni promet ima dobru mogućnost opsluživanja središnje gradske zone (gdje se nalazi najveći dio administrativnih, ugostiteljskih, trgovačkih i kulturnih objekata).

Završni promet koji ulazi u središnju gradsku zonu ne izaziva značajnije prometne probleme.

Pod ostalim prometom podrazumijeva se, u prvom redu promet poljoprivrednih traktora i radnih vozila, odnosno vozila komunalnih službi. Utjecaj ovoga vida prometa na cestovni promet je najizraženiji u vremenima velikih prometnih opterećenja koje se događaju tijekom dana na cestovnim prometnicama i srijedom kada je u gradu Kutini sajmeni dan.

Javni autobusni promet usmjerava se prema terminalu smještenom južno od Ulice kralja Petra Krešimira IV. Lokacija autobusnog kolodvora je dobra obzirom na lokalne linije koje prolaze županijskom cestom u pravcu istok

– zapad, te je relativno pristupačna i za daljinski promet koji se sa autoceste odvaja prema Kutini i povezuje Kutinu s udaljenijim područjima.

Linije su osmišljene u dogovoru s Gradom tako da se zadovolje potrebe lokalnog stanovništva za povezivanjem s Gradom.

Prigradski promet pokriven je linijama međugradskog prometa koje svojim rasporedom i zadovoljavaju potražnju i zahtjeve korisnika, iako je istraživanje građana pokazalo kako isti ne zadovljava potrebe međugradskog prometa školske populacije.

Autobusni kolodvor u Kutini smješten je uz samo središte grada i predstavlja glavni terminal autobusnog linijskog prijevoza putnika. Udaljenost autobusnog kolodvora od gradskog središta iznosi oko 400 metara, a udaljenost od Željezničkog kolodvora također iznosi oko 400 m. Kolodvor ima 4 dolazno odlaznih perona te 6 parkirališnih mjeseta za autobuse. Od putničkih sadržaja kolodvor ima 30-ak parkirališnih mjeseta za osobne automobile i kolodvorsku zgradu tlocrtne površine oko 400 m².

U gradu Kutini postoje **parkirališna mjesta s naplatom**, zatim označena bez naplate, i privatne parkirališne površine, ali je i zamjetan broj neoznačenih, tzv. "divljih" parkirališta. Na području grada Kutine nalazi se sveukupno 49 parkirališta (lokacija za parkiranje) sa ukupno 1.901 parkirnim mjestom. Koncentracija stanovništva, urbanih funkcija i sadržaja javne namjene na području gradskog središta rezultira velikim brojem korisnika i posjetitelja, pa je prisutan nedostatak parkirališnog prostora posebno u određene dane kada se javlja veće opterećenje (sajmeni dan).

1.3.1.2 Željeznički promet

Prometno povezivanje Republike Hrvatske s Europom (temeljem AGC sporazuma: *European Agreement on Main International Railways Lines* i AGTC sporazuma: *European Agreement of Important International Combined Transport Lines and Related Installations*) odvija se preko devet željezničkih koridora od kojih je međunarodno priznati i za Hrvatsku izuzetno važni paneuropski X koridor (Salzburg-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Niš-Skopje-Večes-Solun) tranzitiran preko Moslavine i Kutine. (Op.a. U Prostornom planu grada Kutine planirana je Planirana je željeznička pruga od značaja za međunarodni promet M103 Dugo Selo – Novska, koja je dio trase željezničke pruge X. paneuropskog pravca XPAE koridor (MG2) te željeznička pruga od značaja lokalni promet L205 Banova Jaruga – Pčelić).

Južni rub Grada tangira magistralna glavna pruga I. reda. Kroz izgradnju ranžirnih postrojenja i industrijskih kolosijeka omogućen je pristup teretnog prometa prema industrijskoj zoni prvenstveno području "Petrokemije". Obzirom na državni i europski značaj ove pruge (predstavlja X Europski prometni koridor), predviđena je njezina preinaka za postizanje velikih brzina (160 km/h i više).

Gradom Kutina prolazi magistralna glavna dvokolosječna željeznička pruga Zagreb – Kutina – Banova Jaruga – Novska – Slavonski Brod.

Gradom Kutina prolazi magistralna glavna jednokolosječna željeznička pruga:

- M 102 (Zagreb Gl. Kol. – D. Selo u duljini od 20,6 km – dvokolosječna pruga);
- M 103 (Dugo Selo – Novska u duljini od 84,1 km – jednokolosječna pruga) i
- M 105 (Novska – Vinkovci – drž. granica u duljini od 185,1 km) s putničkim međunarodnim i međumjesnim željezničkim kolodvorom u naselju Kutina.
-

U Banovoj Jarugi odvaja se pruga II. reda prema Pakracu.

Prijelazi preko kolosijeka nisu denivelirani osim u naselju Kutina u kojemu državna cesta D45 prelazi preko kolosijeka glavne magistralne željezničke pruge nadvožnjakom. Na području grada Kutine postoje tri službena prijelaza ceste preko željezničke pruge. Veza željezničkog prometa i gradskog područja ostvaruje se preko terminala – **željezničkog kolodvora**, čime je Kutina uključena u magistralni željeznički promet. Na putničkom kolodvoru u Kutini treba obaviti potrebne rekonstrukcije i izvesti odvojke za industrijske zone, kroz izgradnju ranžirnih postrojenja i industrijskih kolosijeka omogućuje se pristup teretnog prometa prema industrijskoj zoni prvenstveno području "Petrokemije".

1.3.1.3 Ostali oblici prometa

Prostorom Grada položene su cijevi za cijevni transport nafte:

- magistralni naftovod za međunarodni transport JANA, Sisak – Slavonski Brod,
- magistralni naftovod Stružec – Lipovljani Ø 8 5/8,
- magistralni naftovod Stružec – Lipovljani Ø 20".

Naftovodi prolaze područjem Grada koridorom duž trase autoceste s njene južne strane.

Problematiku transporta i opskrbe Grada plinom možemo sagledati kroz dva vida:

- a) kroz transport plina prostorom Grada i
- b) kroz opskrbu Grada plinom.

Transport plina prostorom Grada vrši se:

- magistralnim plinovodom za međunarodni transport smještenim u zoni autoceste
- magistralnim plinovodima smještenim također u zoni autoceste:
 - magistralni plinovod Kutina - Slavonski Brod
 - plinovod Popovača – Lipovljani Ø 6^{1/2}
 - plinovod Popovača – Lipovljani Ø 12^¾
 - plinovod Zagreb – Janja Lipa Ø 6^{6/8}

Proizvodna stanica (PS) pored Poljane (Općina Garešnica) – Janja Lipa - Lipovljani. Prostorom Grada još prolaze plinovodi od MRS Kutina 1:

- plinovod Kutina – Garešnica Ø 6^{5/8}
- plinovod Kutina – Virovitica Ø 6^{5/8}

Opskrba grada vrši se putem magistralnih plinovoda i putem šest mjerno-redukcionih stanica (MRS) Kutina, Kutina 1, Ilova, Banova Jaruga, Stupovača, Repušnica (nije još u funkciji)

U zračnom prometu Grad Kutina gravitira zračnoj luci Zagreb, udaljenoj od Kutine 84 km.

1.3.2 Javne telekomunikacije

U sklopu telekomunikacijskih veza međunarodne razine naselje Kutina je razvrstano u kategoriju čvor u sustavu prijenosa čijim prostorom prolazi magistralni TK kabel (214). U sklopu državne/županijske razine naselje Kutina se svrstava u kategoriju magistralnih TK objekata čijim prostorom prolazi magistralni TK kabel – glavni smjer (214). I međunarodni i državni smjerovi su na potезу Sisak – Kutina – Novska

Telekomunikacijska mreža pokriva sva naselja Grada. U većem dijelu ta usluga temelji se na bakrenoj parici i nije adekvatna za velike brzine prijenosa podataka. Samo centar naselja Kutina ima adekvatnu telekomunikacijsku kanalizaciju u koju je moguće uvesti svjetlovode što omogućuje praćenje visoke tehnologije. Mobilni prijenos podataka u strogom centru grada zastupljen je na razini 3. generacije mobilnog prijenosa podataka. U ostalim dijelovima grada brzina prijenosa mobilnih podataka, koje daju operateri mobilnih usluga, tehnološki je i lošija. 4G mreža nije dostupna ni u jednom dijelu grada. Besplatna bežična tehnologija dostupna je na tri lokacije u centru grada. Na pojedinim lokacijama moguće je dobiti i bežičnu vezu privatnog davatelja usluge.

Uži centar naselja Kutine pokriven je sa:

- UPS Kutina 2 (Brunkovac)
- UPS Kutina 1, 3 i 4 (smješteni u zgradi TK centra).

U strogom centru Kutine izgrađena je DTK kanalizacija tako da je spremna s modifikacijama na komutacijama pružiti cijelovite integralne usluge (POST, ISDN, DATA, videokonferencija, Internet, telemedicina, video, HDTV itd.). Prethodno navedene UPS pozicije povezane su najsuvremenijim spojnim putovima (SVK) sa PC/TC Kutina.

Područje Kutine potpuno je pokriveno fiksnim telefonskim linijama i mobilnom telefonijom, time je omogućeno spajanje računala ISDN uređajem s maksimalnom brzinom od 128 kb/s, iako je, još uvek nedovoljno pokriveno brzim internetom što je važno za razvoj gospodarstva. ADSL mreža u prosjeku je dostupna na 69% područja (nisu dostupni svi podaci). Brzim internetom pokriveno je 85 % područja.

Sukladno Okvirnom nacionalnom programu za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes NASELJA Grada Kutine razvrstana su u slijedeće skupine:

Osn S1	Nanova Jaruga, Batina, Brinjani, Čaire, Gojlo, Husain, Ilova, Janja Lipa, Katoličke Čaire, Kletište, Krajiška Kutinica, Kutinica, Kutinska Slatina, Međurić, Mikleuška, Mišinka, Repušnica, Stupovača	- HT pruža širokopojasne usluge s minimalnom brzinom od 2 Mbit/s - niti jedan drugi operator ne planira izgradnju širokopojasne mreže u iduće tri godine - niti jedan drugi operator ne ostvaruje pristup putem izdvojenih lokalnih petlj
Osn S2	Kutina	- HT pruža širokopojasne usluge s minimalnom brzinom od 2 Mbit/s - niti jedan drugi operator ne planira izgradnju širokopojasne mreže u iduće tri godine - barem jedan drugi operator ostvaruje pristup putem izdvojenih lokalnih petlj
Osn B2	Jamarića, Šartovac, Zbjegovača	- bez širokopojasne infrastrukture koja omoguđuje minimalnu brzinu od 2 Mbit/s - operatori ne planiraju izgradnju širokopojasne infrastrukture u iduće tri godine - sva ostala naselja i područja naselja s više od 50 stanovnika

Izvor: *Okvirni nacionalni program za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja - Prilog E, 2014.*

Područje Grada Kutine bit će obuhvaćeno državnim projektom razvoja širokopojasnog pristupa oznake P64 (za JLS Kutina, Popovača i Velika Ludina).

Radio i TV sustav

Na području Grada nalazi se TV odašiljač veće snage na vrhu Moslavačke gore na visini 485 mnv i ima antenski stup visine 40 m.

1.3.2.1 Poštanska mreža

Središte pošta Sisak ima, na području Grada Kutina, organiziranu Operativnu jedinicu Kutina u čijem je sklopu:

- poštanski ured 44320 Kutina te
- poštanski ured 44326 Kutina - Husain i
- poštanski ured 44320 Repušnica (Repušnica).

Obzirom na postojeću mrežu poštanskih ureda, smatra se da poštanski uredi u Gradu zadovoljavaju potrebe stanovnika i gospodarstva.

1.3.3 Opskrba energijom

1.3.3.1 Elektroenergetska opskrba

Stanje elektroenergetike u Gradu promotrit ćemo kroz dva vida:

- a) kroz transport električne energije prostorom Grada i

b) kroz elektroenergetsku opskrbu Grada.

Glavno čvorno mjesto elektro-energetskog sustava Grada Kutine smješteno je u zoni naselja Međurić u kojoj se nalazi TS 220/110 kV koja se napaja iz TE Sisak vodom 220 kV. U okviru samog naselja Kutina nalazi se i TS 110/35 kV.

U smislu transporta električne energije sustav u okviru Grada Kutine dio je sustava šireg prostora u kojem prostor Grada ima važnu ulogu i to skoro isključivo središnji prostor između auto ceste i južno od županijske ceste Ž-3124. Izvan ovoga prostora, sjevernije, padinama Moslavacke gore prolazi u smjeru sjevero-zapad - jugo-istok DV 400kV dalekovod nemajući s područjem Grada osim prolaza nikakvu vezu putem TS. Daleko intenzivnije iskorišten prostor mrežom DV jest spomenuti prostor između auto ceste i županijske ceste Ž-3124. Tim prostorom prolaze dalekovodi: DV 220 kV, DV 110 kV i DV 35 kV.

U Gradu su smještene dvije važne transformatorske stanice:

- TS 220/110 kV Međurić
- TS 110/35 kV Kutina uz Petrokemija.

Cijelo područje Grada opskrbljeno je električnom energijom. Sustav DV 10 kV i 99 TS 10/0,4 pokriva područje Grad i dovodi električnu energiju do svih naselja.

Od značajnijih industrijskih potrošača na ovom području djeluje Petrokemija d.d. (u krugu Tvrnice postoji vlastita elektrana snage 40 MVA, te TS 110/10 kV što služi isključivo napajanju ovog industrijskog objekta).

Na području Grada Kutine instalirano je 2560 rasyjetnih mjesta.

Ukupna instalirana snaga za javnu rasvetu u gradu je oko 300 kW (s prigradskim naseljima 432.67 kW).

1.3.3.2 Opskrba plinom

Područjem Grada prolazi i magistralni plinovod Kutina –Slavonski Brod, Virovitica-Kutina, Ivanić-Kutina i Kozarac-Sisak, te regionalni plinovod Janja Lipa-Piljenice i Kutina- Garešnica, kako je već napomenuto u podpoglavlju 1.3.1.3.

Područjem grada prolaze još plinovodi MRS Kutina 1:plinovod Kutina –Garešnica Ø 65/8 i plinovod Kutina – Virovitica Ø 65/8.

Opskrba grada provodi se putem magistralnih plinovoda i 6 mjerno-redukcionalnih stanica (MRS) Kutina, Kutina 1, Ilova, Banova Jaruga, Stupovača i Repušnica (još nije u funkciji).

Područje Grada Kutina je uglavnom pokriveno plinskom mrežom, izuzev nekoliko naselja u brdskom dijelu područja, za koje se planira osigurati plin u narednom 2-3 godišnjem razdoblju. Korištenje plina, kao goriva za upotrebu u kućanstvu i gospodarstvu pogoduje smanjenju zagađenja od ložišta.

Plin koji se dobavlja u Kutinu je prirodni zemni plin s preko 90 % metana i 10 % ostalih težih ugljikovodika. Veći dio plinovodne mreže (cca 17 km) i kućnih priključaka je potrebno zamijeniti.

Opskrba je osigurana s dva odvojena plinsko-opskrbna sustava:

- Sustav za opskrbu i potrebe Petrokemije (izdvojen iz sustava grada i direktno je vezan u sustav dobavljača INAd.d.) i
- drugi sustav za opskrbu ostalih potrošača, a isti je u nadležnosti lokalnog distributera - Moslavina d. o. o. Mreža je kružnog tipa oko središta grada na koju se periferno nadovezuju pojedini vanjski krugovi s pojedinačnim razvodima.

Iz razloga sigurnosti, kao i ekonomičnosti cjelokupnog opskrbnog sustava plinom grada Kutina, neminovno je u narednom razdoblju izvršiti zamjenu (cca 17.000 m) dotrajale ulične plinske mreže, kao i zamjenu približno 1000 kućnih priključaka.

1.3.3.3 Opskrba toplinskom energijom

Na području Grada Kutine nema izgrađene toplane.

1.3.3.4 Energetska učinkovitost

Zakon o energetskoj učinkovitosti¹⁰ propisuje da je učinkovita uporaba energije u interesu Republike Hrvatske (članak 3. stavak 2. Zakona), a energetsku učinkovitost definira kao– odnos između ostvarenog korisnog učinka i energije potrošene za ostvarenje tog učinka, kao i proizvodnja energije iz obnovljivih izvora energije i /ili kogeneracije za koju se ne ostvaruje poticajna cijena temeljem posebnih propisa.¹¹ Ovaj Zakon tj. njegova provedba doprinose ostvarenju ciljeva Europske Unije do 2020. godine:

- ✓ 20 % smanjenje emisije CO₂ i
- ✓ 20 % smanjenje potrošnje energije
- ✓ 20% udjela obnovljivih izvora.

Glavni sektori za postizanje ovih ciljeva su sektor zgradarstva, prometa nove tehnologije (smart grids,¹² obnovljivi izvori).

Sisačko-moslavačka županija donijela je Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2013.-2015. kao krovni dokument za provedbu mjera unapređenja energetske učinkovitosti za navedeno razdoblje.

Na području Grada Kutine nema pripremljenih projekata za korištenje obnovljivih izvora energije.

Grad planira rekonstruirati javnu rasvjetu na način da smanjuje potrošnju električne energije te je pripremljen je projekt *Energetski učinkovita javna rasvjeta Grad Kutine (spreman za financiranje)*. Za sve zgrade u gradskom vlasništvu izrađeni su certifikati energetske učinkovitosti, a u pripremi je i projekt *Info centar energetske učinkovitosti Grada Kutine*.

Grad Kutina je aktivno uključen u projekt poboljšanja EE obiteljskih kuća Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

Generalnim urbanističkim planom predviđena je gradnja energane na obnovljive izvore energije.

1.3.4 Vodoopskrba i odvodnja

1.3.4.1 Vodoopskrba

Vodoopskrbnom mrežom pokriveno je 75,9% područja, odnosno 5.649 kućanstava u naseljima Batina, Gojlo, Husain, Kletište, Kutina, Kutinska Slatina, Repušnica, Selište i Šartovac. Ukupno je izgrađeno 1.228,0 km vodovodne mreže, a planira se izgradnja još 81,8 km. U ostalim naseljima nema javnog vodoopskrbnog sustava već se koriste bunari. To isto važi i za dio Kutine na višim terenima.

Snabdijevanje vodom Grada Kutine osigurano je iz Ravnika preko vodospreme „Veliko Brdo“, s područja općine Popovača, iz kojega se iz 10 bušotina dubine do 60 m crpkama voda crpi i cjevovodima potiskuje na uređaj za obradu vode u pitku vodu, kapaciteta 80 lit/sec. Iz ovog izvora pitkom vodom snabdijevaju se stanovnici i najvećeg dijela Općine Popovča, dijelom općine Velika Ludina i naselje Kutina s dijelom naselja Repušnica i Husain. Dokazana maksimalna izdašnost izvorišta je oko 208 l/s, a preporučeno je crpiti maksimalno 100 l/s. Kemijske i mikrobiološke analize uzorka crpljene podzemne vode ukazuju na osjetno povećanu koncentraciju željeza, povećan sadržaj slobodnog amonijaka te na mutnoću. Prirodna podzemna voda nema bakterioloških onečišćenja. Analizirani uzorci vode nakon pročišćavanja (na izljevnim mjestima) zadovoljavaju odredbe Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 47/2008). Tehnološki postupak kondicioniranja sastoji se od aeracije, oksidacije, filtracije i kloriranja.

Na lokalitetu postojecih zdenaca crpilišta "Ravnik" je relativno plitak zaštitni pokrov iznad vodonosnika te je moguć prodor onečišćenja do vodonosnika. Prema prikupljenim podacima mikrobiološko onečišćenje sirove vode povećava se s godinama, te se provodi kontinuirano povećanje dodavanja dezinfekcijskog sredstva kako bi se voda dovela u pitko stanje. Crpilište "Ravnik" može tijekom godine dati trajnu količinu prosječno 66 l/s, a

¹⁰ Zakon o energetskoj učinkovitosti- „Narodne novine“ broj 127/14

¹¹ Zakon o energetskoj učinkovitosti – članak 4. stavak 2. točka 10

¹² Smart grid je modernizirana elektro mreža koja koristi analogne ili digitalne informacije i komunikacije radi prikupljanja i djelovanja na temelju informacija. Npr. informacije o ponašanju dobavljača i potrošača se automatski oblikuju tako da poboljšavaju efikasnost, ekonomičnost, i pouzdanost i održivost proizvodnje i distribucije el. energije.

kratkotrajno do najviše 84 l/s. Crpilište nema tendenciju povećanja kapaciteta, a moguće je očekivati i pad kapaciteta kao i u dosadašnjem periodu eksplotacije.

Problem ovoga sustava vodoopskrbe je učestalo pucanje cijevi magistralnog vodovoda od PVC-a materijala, te se pristupilo postupnoj izmjeni cijevi s čeličnim cijevima. Naredni problem su nedovoljne količine dopremljene pitke vode u satima vršne potrošnje i niski pogonski tlakovi u višim gradskim zonama zbog nisko smještenog brdskog spremnika.

Osnovi problemi vodoopskbe su gubici u vodovodnoj mreži, nedovoljni Ø cjevovoda u pojedinim ulicama, nije u potpunosti izgrađen prstenasti sustav vodovodne mreže, nemogućnost snabdijevanja viših zona zbog nedostatka tlaka u mreži i neizgrađenog sustava rezervoara na višim kotama.

Osim dijela naselja Repušnica i Husain, ostala manja naselja na području Grada Kutina nemaju riješen javni vodoopskrbni sustav, već se koriste bunari.

Tvornica mineralnih gnojiva Kutina ima izgrađen zaseban sustav vodoopskrbe, obzirom na velike potrebe za tehnološkom vodom. U I. fazi izgradnje Tvornice mineralnih gnojiva 1965-1967. godina izgrađena je akumulacija vode uz rijeku Ilovu korisnog volumena 500.00 m³. Istovremeno je izgrađeno u okviru Tvornice postrojenje za preradu pitke vode kapaciteta 100 m³. U realizaciji II. faze Tvornice mineralnih gnojiva u periodu 1978-1984. godina izgrađena je akumulacija koja koristi vode rijeke Pakre. U krugu Tvornice mineralnih gnojiva izgrađeno je novo postrojenje za preradu pitke vode kapaciteta 120 m³/sat, koje služi za potrebe vodoopskrbe unutar Tvornice, a dijelom se distribuira tlačnim cjevovodom Ø 250 mm od azbest cementnog materijala u niže dijelove grada, kao dopuna vodoopskrbi iz smjera Ravnika.

Kako takva situacija u vodoopskrbi područja koje je vezano na crpilište i preradu vode "Ravnik" ne zadovoljava potrebe za pitkom vodom stanovnika i gospodarstva, u cilju proširenja kapaciteta postojećeg vodoopskrbnog sustava ustanovljeno je novo crpilište "Osekovo" koje se nalazi u depresiji Lonjskog Polja cca 2,0 km južno od sela Osekovo.

U pripremi je za financiranje iz EU fondova objedinjenog projekta Regionalni vodoopskrbni sustav Moslavina (za JLS Kutina, Popovača, Velika Ludina) koji bi trebao povećati broj vodocrpilišta, rekonstruirati postojeće i izgraditi nove crpne stanice. Realizacijom ovog projekta bi se uredio javni vodoopskrbni sustav za naselja na području Grada Kutine.

Tablica 12: Kvaliteta vodovodne mreže Grada Kutine.

Lijevano željezo i azbest cement	PEHD/m	Pocinčane cijevi	PVC/m
30 %	20%	10%	40 %

Izvor: Generalni urbanistički plan Grada Kutine, Urbanistički institut Hrvatske, 2002.

1.3.4.2 Odvodnja

Kanalizacijskim sustavom i pročišćavanjem otpadnih voda pokriveno je 59,1% područja, odnosno 4359 kućanstava u naseljima: Banova Jaruga, Batina, Husain, Kutina i Repušnica. Od kućanstava koja imaju sustav odvodnje njih 4086 ili 93,74% su priključeni na sustav odvodnje s prečistačem otpadnih voda.

Na području samog grada Kutine postoji izgrađen kanalizacijski sustav mješovitog tipa sa pripadajućim uređajem za pročišćavanje otpadnih voda (mehanički dio). Cjelokupni predmetni sustav odvodnje izvan centralnog sustava s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda nije povezan i djeluje kao više malih odvojenih podsustava s direktnim izljevima otpadnih voda u vodotoke (13 pojedinačnih ispusta). Kanalizacijski sustav grada Kutine mješovitog je karaktera.

Pretežit dio područja naselja Kutine ima izgrađenu sabirnu kanalizacijsku mrežu, sustav kolektora i uređaj za pročišćavanje na razini mehaničkog pročišćavanja. Otpadne vode naselja Kutine, a dijelom i Repušnice ispuštaju se u kanal u blizini Lonjskog polja. U ovaj kanalizacioni sustav upuštaju se i sanitарne te zauljene vode Petrokemija d.o.o. Šira industrijska zona u kojoj je smještena i Petrokemija d.d. veliki je industrijski onečišćivač.

Kanalizacijska mreža grada Kutine je izgrađena u pretežno u centralnom dijelu grada i nekim naseljima (dio Repušnice i Husaina), a ukupna dužina kanalizacije iznosi cca 64.000 m. Kod pojave oborina većeg intenziteta kanalizacija gradske jezgre je na granici kapaciteta. Materijal za kanalizaciju su betonske cijevi različitih profila od Ø20 – Ø180 cm. Kolektori i kanali osnovne ulične kanalizacije izgrađeni su od betonskih i armirano-betonskih cijevi sa spojevima koji u nekim slučajevima ne osiguravaju traženu vodonepropusnost. na sustav odvodnje i pročišćavanja priključeno cca 72 % stanovnika.

Uredaj za pročišćavanje otpadnih voda naselja Kutine (kapacitet uređaja 20.000 ES) sastoji se od I: stupnja – mehaničkog dijela, te ga je potrebno upotpuniti II. stupnjem – biološkim dijelom u skladu sa suvremenim standardima zaštite okoliša. Recipijent je lateralni kanal Kutina - llova koji se ulijeva u llovu.

Na izgrađenoj kanalizacijskoj mreži, na pojedinim mjestima su izvedeni kišni preljevi, kojim se rasterećeju kanalizacija kod velikih oborina. Kišni preljevi ispuštaju višak oborinskih voda u korito potoka Kutinica, ili u ostale vodotoke, koje u kišnom periodu imaju protok vode. Površinski sustav oborinskih voda svodi se na upuštanje svih otvorenih tokova vode u potok Kutinicu, a zatim u rijeku llovu.

Ostala naselja na području Grada Kutine nemaju izgrađeni kanalizacijski sustav, te se otpadne fekalne vode akumuliraju u betonskim komorama (septičke jame, ili tzv. crne jame) s preljevom u okolne cestovne kanale ili poljoprivredne površine. Takvi djelomični sustavi postoje u naseljima:

- Batina – llova sa dva ispusta u lokalne vodotoke
- Banova Jaruga s jednim ispustom u lokalne vode.

Veći dio otpadnih voda gospodarstva Grada Kutine čine otpadne vode Petrokemije d.d. Osim otpadnih voda grada Kutina, riješen je i sustav odvodnje otpadnih voda Tvornice mineralnih gnojiva, Tvornice čađe i Tvornice gline, koje su u sastavu Petrokemija d.d., Kutina. Tehnološke vode Tvornice gnojiva tretiraju se unutar postrojenja Tvornice, i nakon obrade upuštaju u lateralni kanal koji se spaja na potok Kutinicu.

Zauljene vode Tvornice se obrađuju na separatorima ulja, a nakon odvajanja ulja se upuštaju u sanitarno-fekalnu kanalizaciju, koja posebnom kanalizacijom ulazi u gradski kolektor, a zatim na gradski uređaj za mehaničko pročišćavanje otpadnih voda. Oborinske vode koje se smatraju nezagadenim, prihvaćaju se internom kanalizacionom mrežom unutar kruga Tvornice i odvode u Lateralni kanal. Zauljene vode Tvornice čađe tretiraju se u muljnim bazenima unutar tvorničkog kruga, a preljev voda se upušta u zajedničku kanalizaciju oborinskih i sanitarno-fekalnih voda i spaja na kanalizacioni cjevod voda fekalno-sanitarnih voda Tvornice gnojiva i upušta u gradski kolektor. Tehnološke vode Tvornice gline obrađuju se neutralizacijom u otvorenim bazenima, a zatim upuštaju u otvoreni kanal koji se spaja na Lateralni kanal. Oborinske vode i sanitarno-fekalne se zajedničkom kanalizacionom spajaju na kanalizacioni sustav Tvornice čađe, odnosno gradski kolektor.

Petrokemija d.d. godišnje obradi oko 300.000 m³ fluorne otpadne vode. Obrađena fluorna voda ispušta se u Lateralni kanal. Produkt obrade otpadnih voda kalcijev fluorid odlaže se trenutno u posebnoj kazeti K4/1 na odlagalištu fosfogipsa.

Otpadne vode Petrokemije d.d. odvode se spojnim kanalom llova – Kutinica u potok Kutinica i dalje rijekom llovom direktno u rijeku Savu. U isti se kanal ulijevaju i obrađene otpadne vode s gradskog uređaja za obradu komunalnih voda.

U pripremi je financiranje iz EU fondova Aglomeracije Kutina.

Katastar vodova

Grad Kutina nije uspostavio katastar vodova sukladno članku 95. Zakonu o državnoj izmjeri i katastru nekretnina.¹³

1.3.4.3. Vodno gospodarstvo

Područje Grada Kutine je ugroženo poplavama te vodno gospodarstvo obuhvaća:

- ✓ zaštitu Grada od poplavnih voda što se slijevaju sa viših predjela Moslavačke gore,
- ✓ zaštitu od poplavnih u nizinskom dijelu voda rijeke Save,

¹³ Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina „Narodne novine“ broj 16/07, 124/10 i 56/13

- ✓ hidromelioracije nizinskog dijela Grada.

Poplave su moguće prvenstveno od rijeke Ilove u dijelu kod sela Ilove te kod sela Repušnice od istoimenog vodotoka i retencije Lonskog polja. Poplavljaju kuće i poljoprivredne površine.

Prometnica Popovača – Sisak ugrožena je od velikih voda kanala Lonja-Struga na dijelu koji prolazi kroz retenciju. Isto tako ugrožena je prometnica Kutina – Garešnica na dijelu ulice Hrvatskih Branitelja u Kutini od bujice Kutinica.

Lokalne poplave česte su uz koridor željezničke pruge, zbog slabog održavanja pružnih jaraka i propusta, jer željeznička pruga stvara barijeru za odvodnju. Također je i plavljenje određenih dijelova grada uslijed izlijevanja kanalizacijskog sustava koji zbog nedovoljnog kapaciteta ili neodržavanja ne uspijeva apsorbirati velike količine padalina te plavi određene dijelove grada.

Hidromelioracije nizinskog dijela Grada obuhvaćaju površine između županijske ceste Ž-3124 i auto ceste, odnosno Lonjskog polja. U tu svrhu, uz lateralni kanal Lonjskog polja, izgrađena je crpna stanica koja je u funkciji odvodnjavanja dijelom izvedenih a dijelom planiranih hidromelioracija. Na području Grada postoje dvije velike akumulacije koje su izgrađene za potrebe Petrokemije d.d. Kutina:

- a) ILOVA, kapaciteta 1.000.000 m³ i nenaseljenom dijelu između rijeke Ilove i industrijskog kompleksa Petrokemije i naselja Krč
- b) PAKRA, kapaciteta 10.500.000 m³.

Navedena akumulacija funkcioniра ne samo kao vodoopskrbni objekt, nego je i u funkciji obrane od velikih poplavnih voda sliva rijeke Pakre. Vlasnik objekta je Petrokemija d.d. Voda iz akumulacije Pakra služi za opskrbu Petrokemije d.d. tehnološkom vodom. Uloga akumulacije je i opskrba vodom stanovništva i industrije u Kutini, te ribnjaka Lipovljani.

Dionica nasipa uz rijeku Pakru je najkritičnija dionica jer se u neposrednoj blizini obodnog nasipa akumulacije nalazi mjesto Banova Jaruga, te stanovništvo nema dovoljno vremena za sigurno sklanjanje. Kruna nasipa je u odnosu na okolni teren najviša oko 8,50 m.

Korištenje akumulacija za potrebe navodnjavanja i tehnoloških procesa već dijelom postoji. Izgrađene su i u funkciji - akumulacija južno od Petrokemije d.d. smještena uz auto cestu s njene sjeverne strane, a koja služi za navodnjavanje akumulacija „Pakra“ južno od Banove Jaruge.

1.3.4.4. Stanovanje

Važan aspekt procjene kvalitete života Grada Kutina su uvjeti i kvaliteta stanovanja njenih stanovnika.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine na području Grada bilo je 7.959 privatnih kućanstava koja su u vlasništvu ili suvlasništvu imala 7.280 stambenih jedinica. Prosječan broj pripadnika kućanstva je 2,85 što je neznatno više od prosjeka Republike Hrvatske (2,80).

Od nastanjenih stanova (7.804) najviše ih ima dvije (2.062), tri sobe (2.999) ili četiri sobe (1.393). Od toga 7.793 stanova ima kuhinju, 7.476 ima zahod, a kupaonicu 7.422 stanova. Vodovod ima 7.549 stana, kanalizaciju 7.538, a 7.792 ima električnu energiju, a 497 stanova ima klimatizaciju.

Od 22.760 stanovnika Grada njih 21.594 (94,88%) ima kuhinju, zahod i kupaonicu.

Na području Grada nalazi se 290 napuštenih stambenih jedinica, a 597 je privremeno nastanjeno, od toga 556 se koristi rekreaciju i odmor, a 41 se koristi povremeno u sezoni poljoprivrednih poslova.

U Gradu Kutini nema stambenih građevina viših od 9 katova (prosječno do 4 kata), a građene su u pravilu 70-tih godina sa velikim razmacima između istih.

Tablica 13. Percepcija građana Kutine o uvjetima života u gradu (ocjena od 1-6)

Upit:	Prosječna ocjena stanovnika:
Ima dovoljno parkirnih mjesta	3,7
Parkirna mjesta su dobro organizirana	3,6
Grad je dobro pokriven autobusnim linijama	3
Autobusi voze dovoljno često, udobni su i čisti	3,2
Ima dovoljno nogostupa uz lokalne ceste	3
Gradske stambene zgrade su dobro održavane	3,3
Parkovi i zelene površine su dobro održavani	3,6
Smeće se odvozi dovoljno često	4,1

Pitka voda u Gradu je kvalitetna

4,1

Izvor: Anketa među građanima Kutine, Razvojna agencija Grada Kutina - Mrav d.o.o., 2014.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">• povoljan geoprometni položaj na nacionalnoj i EU razini – prometni koridori nacionalnog i europskog strateškog značaja• odličan pristup do, gospodarskog prostora Zagreba i kontinentalne Hrvatske• razvijen sustav kontrolirane vodoopskrbe za najveće naselje Kutinu• izgrađen uređaj za pročišćavanje otpadnih voda za najveće naselje Kutinu• plinofikacija• dobar standard stanovanja• Kutina je uključena u programe energetske učinkovitosti• sva naselja Grada obuhvaćena su nacionalnim projektom razvoja širokopojasnog interenta• grad Kutina je urbanizirano gradsko područje sa visokim stupnjem koncentracije javnih funkcija	<ul style="list-style-type: none">- teretni promet od nacionalnog značaja opterećuje urbane zone- potrebna velika finansijska sredstva sufinanciranja za razvoj prometnog sustava te sustava vodoopskrbe i odvodnje te pročišćavanja otpadnih voda za sva naselja Grada
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">- razviti sustav vodoopskrbe i pročišćavanja otpadnih voda u svim naseljima Grada Kutina, posebno iz industrije- razvoj prometnog sustava centralnog naselja – rasterećenje županijskog prometa i spoja s autocestom kroz centar Kutine- nedostatak parkirnih mjesta za osobne automobile- ulagati u poboljšanje prometnica županijskog i lokalnog značaja- asfaltirati sve nerazvrstane ceste radi smanjenja troškova održavanja- razviti širokopojasni brzi Internet u svim naseljima Grada Kutina- razvoj energetske učinkovitosti u zgradarstvu u stambenim i nestambenim objektima, u javnom i privatnom vlasništvu- uspostaviti katastar vodova	<ul style="list-style-type: none">- opterećenost cestovne mreže naselja Kutine tranzitnim prometom- ulaganja u razvoj komunalne infrastrukture posebno sustav prometnica, sustav odvodnje, vodoopskrbe i zaštitu od štetnog djelovanja voda zahtijeva značajna finansijska sredstva- smanjenji prihodi proračuna – veliko ograničenje za sufinanciranje razvojnih projekata Grada

1.4 Zaštita okoliša

Okoliš je prirodno okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka, koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, vode, tlo, zemljinja kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština, kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja. Zaštitom okoliša i prirode osiguravamo očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti prostornih i povjesnih vrijednosti i arhitekture, racionalno korištenje prirodnih dobara i energije na okolišno prihvatljiv način.

Na području Grada Kutina, glavni utjecaj na sve predmetne dijelove okoliša prvenstveno se ostvaruju preko postojećeg industrijskog kompleksa – "Petrokemije".

Mjerenje, analiza i statistička obrada podataka o kakvoći **lokalnih površinskih voda** (voda drugog reda) na području Sisačko-moslavačke županije provode se od 2004. godine. Mjerenja obuhvaćaju praćenja fizikalnih, kemijskih, mikrobioloških i bioloških parametara na 20 mjernih mesta 12 puta godišnje.

Višegodišnja analiza kakvoće voda drugog reda pokazuje da se kakvoća voda nije znatnije izmijenila, tj. da su vode onečišćene neobrađenim otpadnim vodama iz kućanstava i prekomjernim korištenjem umjetnog gnojiva u poljoprivredi. Tablica 12. razvidno ukazuje na opterećenja kvitete vode ljudskim djelovanjem.

Tablica 14. Vodotoci na području Grada Kutine na kojima se mjeri kvaliteta vode

Vodotok	Mjesto uzorkovanja	Razlog izbora
Jezero Pakra	lokacija Banova Jaruga	koristi se u rekreacijske svrhe
Potok Repušnica	Repušnica	utjecaj ilegalnih priključaka kanalizacije
Jezero Mikleuška		koristi se u rekreacijske svrhe

Izvor: Izvešće o stanju okoliša Grada Kutine 2007.-2012.

Tablica 12. Kvaliteta vode na vodotocima Grada Kutine 2007. i 2011. godine (usporedba)¹⁴

Pokazatelj	Vodotoci					
	Jezero Pakra		Potok Repušnica		Jezero Mikleuška	
	2007.	2011.	2007.	2011.	2007.	2011.
A (fizikalno kemijski)	II	II	II	II	III	III
B(režim kisika)	II	II	II	II	III	II
C(hranjive tvari)	IV	III	IV	III	V	III
D(mikrobiološki)	II	-	III	-	III	-
E(biološki)	-	-	-	-	-	-
F(metalni)	II	-	II	-	II	-
G(organski spojevi)	II	-	II	-	II	-

Izvor: Izvešće o stanju okoliša Grada Kutine 2007.-2012.

1.4.1 Gospodarenje otpadom

Na području Grada Kutine možemo podijeliti otpad na: tehnološki (industrijski) i komunalni.

Tehnološki otpad javlja se kod proizvodnje mineralnih gnojiva. Najveća količina se javlja u proizvodnji fosfatne kiseline, tzv. fosfogipsa u količini približno 203 000 t/god. Ovaj otpad odlaže se na posebnoj deponiji izgrađenoj na rubu Lonjskog polja, približno 1,5 km južno od auto ceste Zagreb - Lipovac na površini cca 167 ha, dubine oko 4 m te se u njemu ocjenjuje da je odloženo 4 mil. tona fosfogipsa.

Osim fosfogipsa u proizvodnji mineralnih gnojiva, javlja se talog od obrade fluornih voda u količini 10.000 t/god., koji se odlaže na posebna deponija uz neutralizaciju silikofluorovodične kiseline. Kod filtracije taljenog sumpora nastaje filterski kolač u količini 600 t/god., koji se deponira na deponiji fosfogipsa.

Od ostalog otpada u tvornici mineralnih gnojiva javlja se otpad u obliku istrošenih katalizatora u količini 25 t/god., koji se odvozi u inozemstvo na recikliranje, te istrošeni ionski izmjenjivači u količini 5 t/god koja se odlaže na deponiju komunalnog otpada.

Lokacija odlagališta tehnološkog otpada Petrokemije d.d. (odlagalište fosfogipsa) u neposrednoj je blizini Parka prirode Lonjsko Polje. Uz deponiju su izvedeni piezometri za kontrolu eventualne kontaminacije podzemnih voda

¹⁴ Oznaka po boji vrsta vode: za I. vrstu plavo, za II. vrstu zeleno, za III. vrstu žuto, IV. vrstu narančasto, za V. vrstu crveno

koje su pod stalnom kontrolom. Fosfogips obilježava povišena prirodna radioaktivnost. Ona je posljedica prirodne radioaktivnosti fosfatne rude, sirovine za proizvodnju fosfatnih mineralnih gnojiva tijekom koje nastaje fosfogips.

Znanstvenim istraživanjem utvrđeno je da se koncentracija čestica fosfogipsa koje napuštaju odlagalište smanjuje ovisno o udaljenosti od ruba odlagališta toliko brza da ju je već na 10 m udaljenosti od odlagališta nemoguće razlikovati od karakterističnih vrijednosti za pozadinsko zračenje. Dominantan način raznošenja čestica je otplavljivanje, a ne vjetar kao što je bilo očekivano. Ispiranje tla oko odlagališta povremenim poplavama dovoljno je učinkovito. Zemljani nasip namjenski izgrađen oko odlagališta dovoljna je zaštita od utjecaja odlagališta fosfogipsa na Lonjsko polje koje ga okružuje.¹⁵

Komunalni otpad¹⁶ je otpad iz kućanstava te otpad iz proizvodne i/ili uslužne djelatnosti ako je po svojstvima i sastavu sličan otpadu iz kućanstava.

Grad Kutina je donio Plan gospodarenja otpadom za razdoblje 2008.-2015. koji je objavljen u Službenom glasniku. Organiziranim skupljanjem i odvozom komunalnog otpada obuhvaćena su sva naselja na području Grada. Eko Moslavina d.o.o. bavi se sakupljanjem i odvozom komunalnog otpada na području Gradova Kutina i Popovača, te Općine Velika Ludina.

Odlagalište Kutina se nalazu u Kutini, površine 120 000 m², a s radom je započelo 1978. Zbrinjavanje otpada provodi komunalno društvo u suvlasništvu Grada Kutina, Grada popovača, Općine Velika Ludina i Ventus d.o.o. - Eko Moslavina d.o.o., Kutina. Odlagalište je aktivno, a sanacija je završena i otpad se odlaže sanitarno s područja gradova Kutine i Popovača te općine Ludina. Opremljeno je mjerama zaštite okoliša (brtveni slojevi, sustav odvodnje i sustav otpolinjavanja). Imala uporabnu, lokacijsku i građevinsku dozvolu za odlaganje komunalnog otpada.

Koncem 2013. Godine na području Grada Kutine bilo je evidentirano 25 divljih odlagališta, od kojih je sanirano 6.

Tablica 15. Procjena količina odloženog otpada na Gradske odlagalište Kutina u razdoblju od 2011.-2013.

Vremensko razdoblje	Količina otpada/ t*
2011	19.074
2012	18.670
2013	15.027
Ukupno:	52.771

Izvor: Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom na području Sisačko-moslavačke županije. *Na Gradske odlagalište Kutina odlaže se komunalni otpad Grada Kutine te Grada Popovača i Općine Velika Ludina.

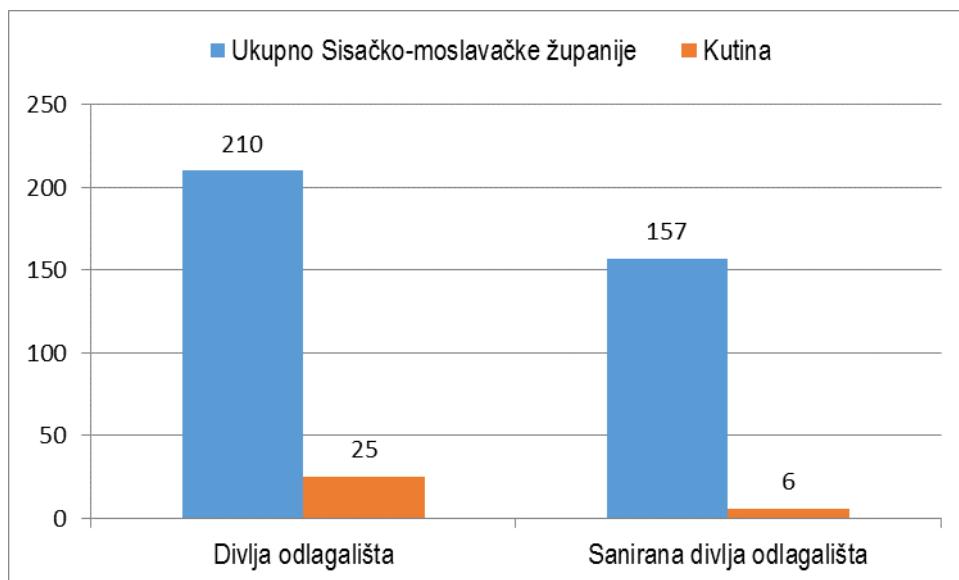
Sisačko-moslavačka županija do konca 2013. godine nije odredila prostornim planom lokaciju za izgradnju županijskog centra za gospodarenje otpadom i nije započela aktivnosti za njegovu izgradnju, što je krajnji cilj cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

Osnovana je tvrtka Eko start d.o.o. čija je zadaća uspostava i vođenje županijskog centra za gospodarenje otpadom, provedena su dodatna istraživanja i izrađena je Studija odabira najpovoljnije lokacije za izgradnju županijskog centra za gospodarenje otpadom, započeto je s programom obrazovanja i obavješćivanja javnosti o sustavu gospodarenja otpadom, započeto je s uspostavom reciklažnih dvorišta i zelenih otoka po gradovima/općinama, te je započeto s izradom dokumenata potrebnih za sanaciju te zatvaranje/prenamjenu postojećih odlagališta.

Sanacija Gradskog odlagališta je obavljena i ono će ostati u funkciji do izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom, kada će postati pretovarna stanica.

¹⁵ Tomislav Bituh, disertacija, Istraživanje širenja fosfogipsa s odlagališta uporabom radionuklida, srpanj 2012, bibliografski broj 591741

¹⁶ Izvor: Zakon o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08, 87/09), Uredba o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada (NN 50/05, 39/09)

Slika 11. Stanje utvrđenih i saniranih divljih odlagališta, 2014. (Izvor: Državna revizija, 2014.)

1.4.2 Zrak

Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14) područje Sisačko - moslavačke i Brodsko-posavske županije je za potrebe praćenja kvalitete zraka određenu za zonu oznake HR 02 – industrijska zona.

U Gradu Kutina kakvoća zraka se prati na postaji državne mreže, ali i na postajama lokalne mreže (6 postaja na kojima zrak prati Petrokemija Kutina d.d.). Na državnoj mjernoj postaji prati se kao onečišćujuća tvar koncentracija lebdećih čestica dok za drugu onečišćujuću tvar područja – ozon nema podataka.

Slika 12. Lokacija mjernih stanica u Gradu Kutina. (Izvor: Izvješće o stanju okoliša Grada Kutine 2007-2012)

Mjere za smanjivanje onečišćivanja zraka u Gradu Kutini su propisane Programom zaštite i poboljšanja kakvoće zraka i Planom mjera za smanjenja onečišćenja zraka (Službeni glasnik Grada Kutine br. 1, 21. veljače 2008.). Čje provođenje je doprinijelo smanjenju onečišćenja zraka lebdećim česticama P M10¹⁷ koje je najraširenije u naseljenim područjima kontinentalnog dijela Hrvatske, tj. u aglomeracijama Zagrebu, Osijeku, Kutini i Sisku

¹⁷ Lebdeće čestice PM10 mješavina su organskih i anorganskih čestica suspendiranih u zraku u obliku sitne prašine. Nastaju u procesima sagorijevanja goriva (u energetici i prometu), u industrijskoj proizvodnji i tijekom gospodarenja organskim gnojivima. Opasne su za ljudsko

Na području Kutini na koncentraciju lebdećih čestica osim prometa i ložišta utjecaj imaju tvornica mineralnih gnojiva veliki točkasti izvor onečišćenja. Prema izvješću „Okoliš na dlanu“ za 2014. godinu Agencije za zaštitu okoliša na području Kutine (mjerna postaja Kutina-1) je u 2006. godini srednje godišnje zagađenje zraka lebdećim česticama bilo iznad granične vrijednosti od 40 g/m^3 i iznosila 42 g/m^3 , dok je do 2012. godine srednja godišnja koncentracija lebdećih čestica se smanjila na 27.42 g/m^3 .

1.4.3 Buka

Za Grad Kutinu izrađena je strateška karte¹⁸ buke cestovnog prometa koja obuhvaća cjelokupno područje izrade Generalnog urbanističkog plana Grada Kutine, prošireno s područjem Mjesnog odbora Husain, kao i ugroženim područjem od Autoceste Zagreb – Lipovac, odnosno željezničke pruge koja prolazi na području izrade karte buke. Područje izrade karte buke odgovara površini $\approx 30 \text{ km}^2$, s ukupnim opsegom $\approx 24,4 \text{ km}$.

Ukupna dužina modeliranih cestovnih prometnica na promatranom području izrade strateške karte buke iznosi 90,4 km, uključujući sve kategorije cestovnih prometnica.

Obveza izrade strateških karata buke i akcijskih planova odnosi se i na vlasnike, odnosno koncesionare industrijskih područja, glavnih cesta s više od 6.000.000 prolaza vozila godišnje, glavnih željezničkih pruga s više od 60.000 prolaza vlakova godišnje i glavnih zračnih luka s više od 50.000 operacija (uzljetanja ili slijetanja) godišnje.

Ukupna dužina modeliranih pružnih konstrukcija na promatranom području izrade strateške karte buke iznosi 7,63 km, uključujući sve kategorije vlakova koje prometuju na navedenim prugama uključujući željezničke kolodvore u Kutini.

Strateška karta buke industrijskih pogona i postrojenja, te karta buke cestovnog i pružnog područja Grada Kutine.

1.4.4 Sigurnost

Najveća ugroza po žitelje grada je „Petrokemija d.d.“ Kutina koja u svojim pogonima koristi amonijak i sumpor. Petrokemija d.d. je od strane Ministarstva zaštite okoliša i prirode svrstana u tvrtke-obveznike izrade izvješća temeljem Priloga Seveso II Direktive EU. Industrijsko dvorište petrokemije d.d. ima izvedene ograde (kao fizičke prepreke) s nekoliko ulaza, ali zbog velikog broja i svoje veličine (130 ha), predstavlja vrlo osjetljiv prostor. mjesto udaljeno je 300 metara (naselje Husain) čije se stanovništvo posljednjih godina iseljava sa ovog područja. Najveću opasnost predstavlja bi incident koji bi doveo do oslobađanja i širenje (disperzija) otrovnog oblaka sumpora iz spremnika ili otrovnog oblaka amonijaka. Radius u slučaju nesreće prema projekcijama iz Plana intervencije u zaštiti okoliša obuhvatiti dio Grada Kutine (8000 m), a ovisno o smjeru i jačini vjetra i cijelo područje grada Kutine. Bila bi nužna evakuacija većeg broja stanovnika (od 1000 do 10 000) u raznim vremenskim razdobljima od početka akcidenta. Otrovnim oblakom ugroženo je i prometovanje na autocesti kao i ostalim prometnicama Grada Kutine.

Izljevanje kiselog sadržaja deponije fosfogipsa nanijelo bi štetu orintološkom rezervatu Krapje Đol i Rakita jer bi mnoge vrste izgubile stanište zbog mogućeg sušenja biljnog svijeta i stradavanja vodenih životinja (kukaca, vodozemaca i sl.) bitnog u prehrambenom lancu mnogih ptica.

Magistralni plinovodi koji prolaze rubnim dijelovima naselja a u slučaju akcidenta na MRS-ima ili BIS-ovima radijus ugrožavanja okoline iznosi od 30-130 metara. Pri tome će biti ugrožene osobe zatečene na istima ili u neposrednoj blizini.

Hrvatske željeznice d.o.o. kao veliki transportni sustav vrše prijevoz različitih opasnih tvari područjem Grada: Nafidroksid, toluen, formaldehid, kaustična soda itd. Petrokemija d.d. dostavlja Ministarstvu zaštite okoliša vidljivo je da u slučaju akcidenta u Petrokemiji d.d. može doći do ugrožavanja od 30-tak do 800 osoba što ovisi o mnogim faktorima (tehničkim, fizičkim).

zdravljie jer prodiru u dišne putove uzrokujući smanjenu otpornost na alergije i infekcije. Onečišćenje zraka lebdećim česticama najraširenije je u naseljenim područjima kontinentalnog dijela Hrvatske, tj. u aglomeracijama Zagrebu, Osijeku, Kutini i Sisku.

¹⁸ Metodologija izrađene strateške karte buke cestovnog prometa, kao i pružnog prometa u potpunosti je u skladu s odredbama smjernice 2002/49/EC "Relating to the assessment and management of environmental noise", kao i preporuke 2003/613/EC "Guidelines on the revised interim computation methods for industrial noise, aircraft noise, road traffic noise and railway noise, and related emission data".

Vatrogasnu djelatnost na području Grada Kutine obavlja javna (profesionalna) vatrogasna postrojba Grada Kutine i 20 udruga dobrovoljnih vatrogasaca (2 središnja DVD-a i 18 ostalih DVD-a), te 1 dobrovoljna i 1 profesionalna vatrogasna postrojba u gospodarstvu (Petrokemija d.d.).

Civilna zaštita (CZ) je oblik organiziranja, pripremanja i sudjelovanja građana, pravnih osoba, državnih upravnih tijela i jedinica lokalne samouprave i uprave radi zaštite i spašavanja ljudi, dobara i okoliša od rizika i posljedica prirodnih, tehničko-tehnoloških i ekoloških nesreća.

Na području Grada Kutine trenutno su osnovane slijedeće postrojbe CZ:

Vatrogasna postrojba.....30 pripadnika

Postrojba CZ za spašavanje na vodi.....15 pripadnika

Postrojba CZ za spašavanje iz ruševina.....43 pripadnika

RKBN postrojba CZ.....16 pripadnika

Veterinarska postrojba CZ.....22 pripadnika

Postrojba opće namjene.....115 pripadnika

Ukupno: 241 pripadnik

U slučaju akcidenta u zaštiti i spašavanje može se uključiti Gradsko društvo Crvenog križa Kutina, Centar za socijalnu skrb Kutina, HGSS Novska, Hitna medicinska pomoć Kutina, Zavod za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije (služba za epidemiologiju, sanitarni inženjeri i tehničara, služba za medicinsku mikrobiologiju i parazitologiju, služba za školsku i sveučilišnu medicinu, socijalni radnik i 1 psiholog), Veterinarska stanica Kutina, Savjetodavna služba Sisačko-moslavačke županije, Komunalni servisi Kutina d.o.o. u Kutini (obavlja sve poslove vezane uz tržnicu i groblja), Moslavina d.o.o., Hrvatske šume – šumarija Kutina, HEP d.o.o. Kutina, Hrvatske ceste, Hrvatske vode – VGI, Lonja- Trebež Kutina, lovačka društva (ukupno nešto više od 200 lovaca).

Na području grada je 5 skloništa osnovne zaštite za cca 800 osoba. Sklanjanje stanovništva i materijalnih dobara može se provesti u uređenim podrumskim zaklonima, društvenim domovima i vatrogasnim domovima, osnovnoj školi te crkvama na području Grada. Zrinjavanje je moguće provesti u školama, domovima, sportskim dvoranama, ugostiteljskim objektima te vikendicama na području Grada. U istim objektima moguća je i priprema hrane jer su opremljene kuhinjama. Kapacitet navedenih objekata je od 100-300 osoba.

JVP Kutina nije u mogućnosti intervenirati na cjelokupnom području Grada u roku od 15 minuta po zaprimljenoj dojavi (Krajiške Kutinica i Kutinica na sjeveru i Jamarica, Janja Lipa, Međurić i Banova Jaruga na istoku).

Prema Procjeni ugroženosti od požara potrebno je dopuniti Javnu vatrogasnu postrojbu i DVD-e obučenim ljudstvom te ih dodatno opremiti vatrogasnim vozilima i opremom.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">uređen sustav prikupljanja komunalnog otpadauređeni i siguran deponij fosfogipsamonitoring kvalitete zraka – kvaliteta II kategorijeizrađena strateška karta bukesmanjen broj divljih odlagališta, stalni nadzor nad mogućim nastankom novih i sanacijomusvojen Plan gospodarenja otpadom Grada Kutineorganizirana vatrogasna služba i civilna zaštitapostojanje skloništa u slučaju akcidenta	<ul style="list-style-type: none">- odgođeno zatvaranje odlagalište komunalnog otpada llovac- postojeća industrijska proizvodnja ima negativan utjecaj na kvalitetu okoliša- odlagalište fosfogipsa potencijalna je opasnost za područja zaštićene prirode- potreba stalnog nadziranja kvalitete zraka, vode, tla, Vatrogasna postrojba Kutine ne može stići do svih naselja na području Grada u roku od 15 min od dojave- nedostatak obučenih vatrogasaca i opreme
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">- senzibilizacija i edukacija javnosti o selekciji otpada- područja zaštićene prirode potrebno je zaštiti i	<ul style="list-style-type: none">- osiguravanje financijskih sredstava za postojeće i buduće potrebe u vatrogastvu i zaštititi okoliša

<ul style="list-style-type: none">- očuvati od potencijalnih onečišćenja- unaprijediti vatrogasnu službu i civilnu zaštitu- održavati postojeće standarde monitoringa okoliša prvenstveno kvalitete zraka i vode- unaprjeđivanje proizvodnih procesa u Petrokemiji d.d. kako bi se smanjio negativni utjecaj na okoliš- ispitati mogućnosti korištenja fosfogipsa u proizvodnji građevinskih materijala i cestogradnji te poljoprivredi - suradnja Petrokemije d.d. sa znanstvenim institucijama na korištenju fosfogipsa	<ul style="list-style-type: none">- nerazriješena budućnost Petrokemije d.d.- neriješeno pitanje regionalnog odlagališta otpada
---	--

1.5 Gospodarstvo

Glavno obilježje gospodarstva Grada Kutine je da se na području Grada desetljećima razvijala petrokemijska industrija. Na području Grada Kutine u naselju Gojlo 20-tih godina prošlog stoljeća petrokemijsko dioničko društvo Ulianik započelo je eksploataciju zemnog plina s 30-tak radnika. Zahvaljujući tome 1938. godine gradi se u Kutini tvornica čađe za potrebe gumarske industrije. U Kutini je 1940. izgrađena Tvornica vapna (radila do 1982.), a 1955. i Tvornica gline. Spomenute tvornice djelovale su pod imenom "Metan" te, kraće vrijeme, Tvornica kemijskih proizvoda. Već 1943. godine postoji projekt o izgradnji postrojenja mineralnih gnojiva manjeg kapaciteta. Tvornica mineralnih gnojiva, izgrađena je 1968. godine i tada je bila među deset najvećih u svijetu. Kapacitet joj je bio 750 tisuća tona. 1. lipnja 1968. godine udružuje se s Tvornicom kemijskih proizvoda (čađara, vapnara, glinara). U sustavu INE d.d. puna tri desetljeća djeluje kao INA-Petrokemija. Od 1978. do 1984. godine grade se nova postrojenja za proizvodnju mineralnih gnojiva kapaciteta 1,2 milijuna tona te s postrojenjima iz 1968. čine jedinstvenu tehnološku cjelinu jedine hrvatske tvornice mineralnih gnojiva.

Tvornica posluje pod nazivom Petrokemija d.d. od 24. lipnja 1998. godine. Nezaobilazan je strateški oslonac i domaćoj poljoprivredi posebno bližeg regionalnog tržišta (Slovenija, BiH, Srbija i Crna Gora). Izvozi u 20-tak zemalja svijeta. Prema podacima za 2013. godinu zapošljavala je 2307 radnika, a glavna joj je djelatnost proizvodnja kemijskih mineralnih gnojiva i dušičnih spojeva. Petrokemija d.d. se nalazi u Registru hrvatskih izvoznika, a glavni proizvodi su joj ugljik (čađa i druge vrste ugljika) amonijak, gnojiva (UREA, KAN, NPK), vezivna sredstva za ljevaonice (inakol, bentoplast).

Temeljni kapital trgovačkog društva iznosi 133.093.410,00 kuna. Ne ulazeći u pojedinosti finansijskog i drugog poslovanja ovog najznačajnijeg gospodarskog subjekta na području Grada Kutine i jednog od najvažnijih na području Sisačko-moslavačke županije može se reći da unatoč izvozu i postojanju tržišta Petrokemija d.d. posluje s ogromnim gubicima na godišnjoj razini te neprekidno smanjuje vrijednost temeljnog kapitala¹⁹ radi pokrića prenesenih gubitaka iz poslovanja.

Najveći dioničar je Republika Hrvatska koja u temeljnem kapitalu i vlasničkim pravima drži 43,83% Društva. Da bi Društvo u budućnosti nastavilo svoje poslovanje pripremljen je Program restrukturiranja i finansijske konsolidacije za razdoblje 2014.-2018. godine koje uključuje sveobuhvatni process restrukturiranja, optimizaciju troškova nabave, refokusiranje proizvodnih djelatnosti, optimizaciju radne strukture, dezinvestiranje neoperativne i neposlovne imovine te mjere refinanciranja duga i dokapitalizacije.

Isto tako postoji potreba iznalaska strateškog partnera jer postoji neizvjesnost u svezi sposobnosti Društva da financira daljnje poslovanje i podmiruje sve obvezе.

Tablica 16. Pokazatelji gospodarstva za Grad Kutina

Godina	2011.	2012.	2013.
Broj poduzeća	286	295	323

¹⁹ Vrijednost temeljnog kapitala na dan 11. lipnja 1998. godine je iznosila 2.471.000.000,00 kuna (izvor Sudski redistar Trgovačkog suda u Zagrebu).

Broj zaposlenih	5.750	5.652	5.582
------------------------	-------	-------	-------

Izvor: Fina- obrada Hrvatska gospodarska komora, 2014.

Četiri najveća trgovačka društva u Gradu Kutini zapošljavaju ukupno 4.026 radnika, odnosno 1,23% poslodavaca zapošjava 72,12% radnika.

Od ta četiri poduzeća dva su velika Petrokemija d.d. i Lonia d.d., te dva srednja SELK d.d., i ALMOS d.o.o. Petrokemija d.d. kao najveći poslodavac i najznačajniji gospodarski subjekt na području Grada zapošjava 41,33% ukupno zaposlenih radnika u poslovnom sektoru. U Registru hrvatskih izvoznika nalazi se tvrtki 35 izvozno orijentiranih registriranih na području Grada, ali najvažniji i najznačajniji izvoznik je Petrokemija d.d.

Na području Grada Kutine u djelatnosti biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima registrirano je 13 trgovačkih društava od kojih prve tri zapošljavaju ukupno 47 radnika (sve tri registrirane su za uzgoj žitarica i drugih usjeva i nasada).

Na području Grada Kutine u djelatnosti proizvodnja prehrabbenih proizvoda registrirano je 12 trgovačkih društava od kojih prve tri zapošljavaju ukupno 65 radnika (sve tri registrirane su za proizvodnju kruha, peciva, svježe tjestenine i kolača).

Na području Grada Kutine u djelatnosti građevinarstva (F) registrirana su 43 trgovačka društva od kojih prve tri zapošljavaju ukupno 224 radnika (jedna je registrirana za izgradnju hidrogaređvinskih objekata, jedna za proizvodnju vodova za električnu struju i telekomunikacije i jedna za izgradnju autocesta i drugih cesta, uzletišta u zračnim lukama).

U djelatnosti prerada drva i proizvoda od drva osim namještaja, proizvoda od slame i pletarskih proizvoda (C16) registrirano je 13 trgovačkih društava od kojih prema broju zaposlenih prva dva zapošljavaju 53 radnika u djelatnosti proizvodnje ambalaže od drva.

U djelatnosti proizvodnja namještaja registrirana su tri trgovačka društva od toga dva jednostavna trgovačka društva koji sveukupno zapošljavaju 4 djelatnika.

Prema Indeksu razvijenosti Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske Unije²⁰ za Grad Kutina izračunata je vrijednost indeksa razvijenosti od 92,04%, odnosno 7,96% ispod prosjeka Republike Hrvatske. U usporedbi s drugim gradovima, približno sličnih značajki (po broju stanovnika, površini i geografskom položaju), pozicija Grada Kutina može se sagledati iz sljedeće tablice:

Tablica 17. Usporedba indeksa razvijenosti Grada Kutine s gradovima sličnih značajki.

Grad	Vrijednost indeksa razvijenosti	Skupina razvijenosti
Karlovac	98,91	III.
Krapina	96,52	III
Požega	86,39	III
Kutina	92,04	III
Koprivnica	111,15	IV
Čakovec	102,5	IV
Sisak	99,73	III
Virovitica	86,75	III
Zaprešić	123,57	III

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, 2014.

Tablica 18. Osnovni pokazatelji razvijenosti Grada Kutine.

Osnovni pokazatelji razvijenosti:	Prosj. dohodak per capita	Prosj. izvorni prihodi per capita	Prosj. stopa nezaposlenosti	Kretanje stanovništva	Udio obrazovnog st. u st.16-65 godina
Ref. godina	2010-2012	2010-2012	2010-2012	2010-2001	2011
Vrijednost osnovnih pokazatelja	28.569	2.141	18,2	95,9	75,83

²⁰<http://www.mrrfeu.hr/UserDocs/Images/Regionalni%20razvoj/Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izr%C4%8Dun%20indeksa%20razvijenosti%20na%20lokalno%20razini%202013..pdf>

Vrijednost standardiziranih pokazatelja u odnosu na nacionalni prosjek	99,1 %	66,9%	94,4%	94 %	95,9
--	--------	-------	-------	------	------

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, 2014.

Tablica 19. Pokazatelji poslovanja poduzetnika Grada Kutine za razdoblje 2011.- 2013. godine, u 000 kn i %

Br.	OPIS (naziv)	2011.	2012.	Indeks 12/11	2012.	2013.	Index 13/12
		Iznos	Iznos		Iznos	Iznos	
1.	Broj poduzetnika	286	295	1,03	295	323	1,09
2.	Broj zaposlenih na bazi sati rada (puni broj)	5.750	5.758	1,00	5.758	5.753	1,00
3.	Ukupni prihodi	4.123.423.250	4.217.701.158	1,02	4.217.701.158	3.790.955.141	0,90
4.	Ukupni rashodi	4.009.399.729	4.400.971.777	1,10	4.400.971.777	4.076.233.198	0,93
5.	Dobit prije oporezivanja	139.688.485	42.048.565	0,30	42.048.565	61.871.159	1,47
6.	Gubitak prije oporezivanja	225.664.964	225.319.184	1,0	225.319.184	347.149.216	1,54
7.	Porez na dobit	6.251.205	4.446.460	0,71	4.446.460	6.791.363	1,53
8.	Dobit razdoblja	133.449.208	37.623.146	0,28	37.623.146	55.084.617	1,00
9.	Gubitak razdoblja	25.602.667	225.340.225	8,80	225.340.225	347.154.037	1,54
10.	Neto dobit razdoblja (8.-9.)	107.846.541	-187.717.079		-187.717.079	-292.069.420	1,56
11.	Investicije u novu dugotrajnu imovinu	103.602.920	149.898.585	1,45	149.898.585	124.917.392	0,83

Izvor: FINA - GFI za 2012. i 2013. godinu, obrada Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Sisak

Tablica 20. Udjeli prerađivačke industrije, građevinarstva, stručne znanstvene i tehničke djelatnosti i trgovine u osnovnim pokazateljima gospodarstva Kutina

Gospodarska grana / pokazatelj poslovanja	Prerađivačka industrija	Građevinarstvo	Stručne, znanstvene i teh. djelatnosti	Trgovina	Ostali
Ukupni prihodi	2.897.851.771	65.234.938	38.327.974	560.713.244	228.827.214
Ukupni rashodi	3.208.574.630	64.038.288	42.633.922	553.416.806	207.569.552
Porez na dobit	3.430.393	383.957	351.444	1.595.147	1.030.422
Neto dobit razdoblja	20.355.218	1.237.002	1.509.701	9.239.612	22.743.084
Broj zaposlenih na bazi rada	3.439	288	197	1.120	528
Investicije u dugotrajnu imovinu	84.843.724	3.345.937	730.182	5.410.703	30.586.846

Izvor: FINA - GFI za 2013. godinu, obrada Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Sisak

Tablica 21. Pokazatelji gospodarskog sektora Grada Kutine u usporedbi s pokazateljima gospodarstva Sisačko-moslavačke županije, u kn.

	Broj tvrtki	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Dobit prije oporez.	Investicije u novu dugotrajnu imovinu	Broj zaposlenih (krajem razdoblja)
2010.	UKUPNO SMŽ	1.421	8.439.230.060	9.109.305.888	196.849.516	374.462.500
	Grad Kutina	281	3.355.192.553	3.479.250.043	27.133.331	74.320.782

2011.	UKUPNO SMŽ	1.475	9.499.110.924	10.309.435.230	282.958.077	335.341.959	17.634
	Grad Kutina	286	4.123.423.250	4.009.399.729	139.688.485	103.602.920	5.750
2012.	UKUPNO SMŽ	1.434	9.768.773.719	9.480.818.347	741.857.197	306.968.556	16.662
	Grad Kutina	295	4.217.701.158	4.400.971.777	42.048.565	149.898.585	5.652
2013.	UKUPNO SMŽ	1.531	8.325.374.905	8.624.616.003	272.494.732	374.038.249	15.712
	Grad Kutina	323	3.790.955.141	4.076.233.198	61.871.159	124.917.392	5.582

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Sisak, 2014.

1.5.1 Eksploracija mineralnih sirovina

Područje Grada Kutine pripada najstarijem i najznačajnijem području istražnih prostora i eksploracijskih polja nafte, prirodnog plina i kondenzata (ugljikovodika) – Panonskom bazenu.

Jedna od glavnih prirodnih vrijednosti su nafta i zemni plan. Naftna i plinska polja oko Stružeca, Ivanić-Kloštra, Gojla, Volodera i Janja Lipe ubrajaju se u najstarija i najbogatija nalazišta u Republici Hrvatskoj.

Prema prostornom planu uređenja Grada Kutine na području Grada nalaze se eksploracijska polja (EPU) za iskorištavanje ugljikovodika (nafta i plin) Vrbak, Jamarica, Kozarica, Janja Lipa, Mramor Brdo. Kao prostori za istraživanje i planirana (EPU) eksploracijska polja ugljikovodika su Gojilce, Gojilo-istok. Planirano je snimanje 3D seizmike (na EPU Jamarica, Kozarica, Lipovljani).

Na lokaciji Mikleuška nalazi se eksploracijsko polje tehničko građevnog kamenja, površine 17,49 ha.

Tablica 22. Pregled eksploracijskih polja mineralnih sirovina i naftovoda u Gradu Kutina.

Kategorija predviđena PP Grada Kutina	Vrsta	Površina u km ²	U Gradu Kutina km ²
Naftno polje	Ukupno naftna polja	33,25	
	EPU Jamarica		14,35
	EPU Kozarica		8,39
	EPU Janja Lipa		1,18
	EPU Mramorno brdo (sjeverno od Repušnice, veća površina u Općini Popovača)		0,33
	EPU Vrbak		9,0
Cijevni transport od međunarodnog značaja			
	Magistralni naftovod za međunarodni transport JANAF: Sisak – Slavonski Brod		11,20
Cijevni transport od državnog značaja			
	Magistralni naftovod Stružec – Jamarica		11,018
	Magistralni naftovod Stružec – Lipovljani		11,011

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Grada Kutine za razdoblje 2011.-2014.

1.5.2 Poljoprivreda

Najvećim dijelom prostor Grada pokriva mozaik šumskih i poljoprivrednih površina, prošaran s pojedinačnim stambenim i gospodarskim zgradama, kletima koji karakterizira velika usitnjenošć poljoprivrednih površina

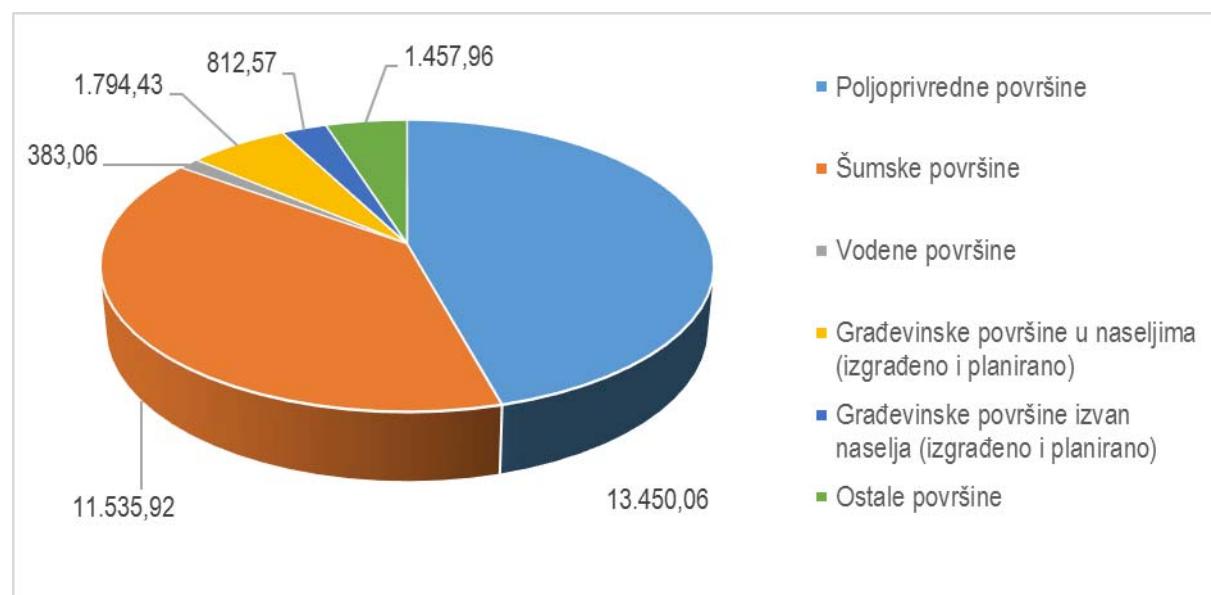
uglavnom oranica, livada, vinograda i voćnjaka. Prema podacima iz Lokalne strategije razvoja –Moslavina na području Grada Kutine je evidentirano 3.426 poljoprivrednih kućanstava. Prema podacima agencije za plaćanja u poljoprivredi u 2013. godini izravno plaćanje u poljoprivredi ostvarilo je 568 poljoprivrednih gospodarstava, od toga 98% su obiteljska poljoprivredna gospodarstva (ostalo su obrti i trgovačka društva).

Poljoprivredno zemljište je temeljni resurs za razvoj poljoprivrede. Na području Grada ukupno je 14.674,14 ha poljoprivrednog zemljišta različitih kategorija korištenja. Od toga je 24,26% u vlasništvu Republike Hrvatske. Grad Kutina je izradio Program raspolažanja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države za svoje područje.

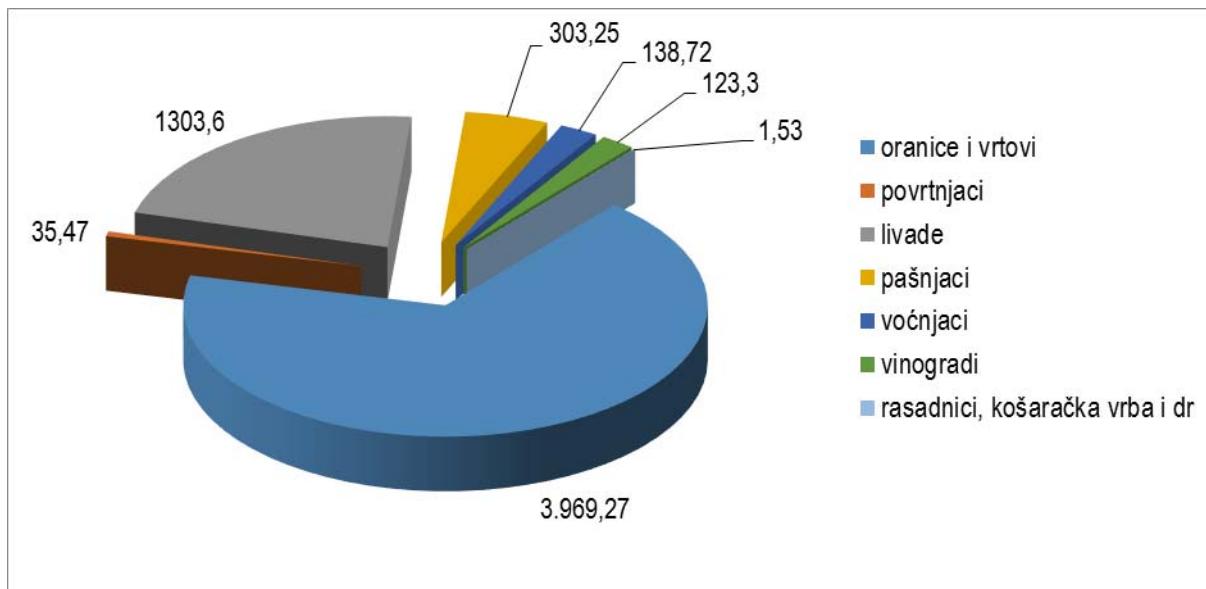
Tablica 23. Korišteno poljoprivredno zemljište Grad Kutina

Poljoprivredna površina	Ukupno (ha)
Oranice i vrtovi	4.004,27
Voćnjaci	138,72
Vinogradi	123,30
Livade	1.303,60
Ukupno obrađena površina	5.570,36
Pašnjaci	303,25
Ribnjaci	
Trstici	1,53
Ukupno poljop. zemljište	5.875,14

Izvor: Popis poljoprivrede 2003.

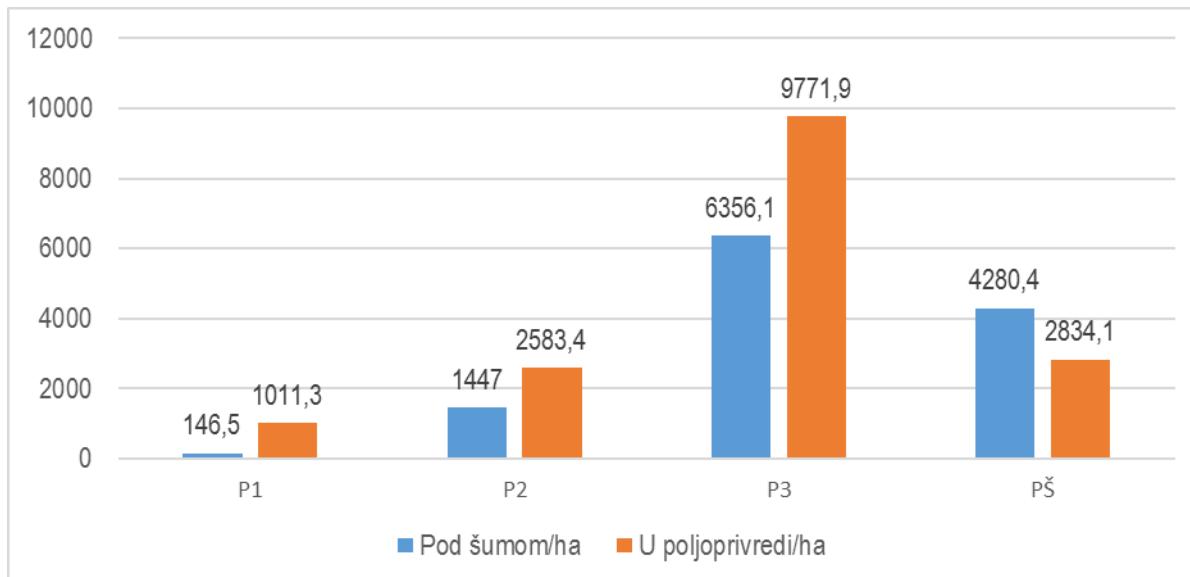
Slika 13. Površine Grada Kutina prema namjeni, u ha. (Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Grada Kutine za razdoblje 2011.-2014.)

Slika 14. Namjena poljoprivrednih površina Grada Kutina, u ha. (Izvor: Popis poljoprivrede 2003.)

Tla u području su raznovrsna. Na formiranje tla osobito utječu vodne prilike. Ostali činioци nisu posebno izraziti. Ni u jednom području Hrvatske nema tako prostranih livadsko-močvarnih zemljišta kao u Sisačko-moslavačkoj županiji. Razvila su se u nižim predjelima koji su nešto udaljeniji od glavnih tokova Save, uz pritoke. Osnovni uvjet za nastanak tih zemljišta su visoka voda temeljnica ili češće i dugotrajnije poplave. Njihova potencijalna prirodna vrijednost vrlo je velika jer imaju udio humusa i do 20%. Stvarna mogućnost iskorištavanja, međutim, vrlo je malena. Uglavnom služe kao livade i pašnjaci, vrlo slabe kvalitete, a ponegdje je na njima još uvijek prirodna šuma hrasta lužnjaka i jasena.

Po površini najveći dio zemljišta čine parapodzol i parapodzolasta tla. Ona prekrivaju veći dio Moslavine. Njihova proizvodna vrijednost vrlo je raznolika, ali u biti malena. U višim predjelima Moslavačke gore, ima kiselih smeđih i podzolastih zemljišta. Proizvodno značenje dviju spomenutih vrsta tla ipak je ograničeno, jer ih je vrlo malo.

Slika 15. Bonitet tla na području Grada Kutine. (Izvor: PPUG Kutine, 2013.)

Dakle, iz raznovrsnih obilježja prirodne osnove kao značajniji potencijalni prirodni resursi čitavog područja mogu se izdvojiti vode, tla, šume i rudno blago.

Obilje površinskih voda jedno je od glavnih prirodnih osobina i kao privredni potencijal neprocjenjivih je mogućnosti. Na žalost, upravo su vode relativno najslabije gospodarski obuhvaćene. One danas dapače, može se sa sigurnošću tvrditi, donose više neprilika negoli koristi.

Današnje velike štete koje nastaju poplavama i, s druge strane, mogućnosti prometnog, gospodarskog i turističkog aktiviranja obilja voda (Lonjsko polje), nesumnjivo zahtijevaju da se hitno učini sve kako bi se što prije moglo koristiti njihovima potencijalima vrijednostima u prirodnim resursima. Bonificikacija tala, melioracijama i arondacijama, mogla bi dati mnogo veće poticaje privrednom razvoju čitavog područja.

1.5.1.1 Stočarska proizvodnja

U stočarskoj proizvodnji orijentacija je na uzgoj goveda, svinja te peradi, a vrijedno je spomenuti i proizvodnju mlijeka. Proizvodi se najviše plasiraju na lokalnom tržištu Kutina i Sisak, a najveći otkupljivač mlijeka je Dukat d.d.

Ukupan broj goveda	2.009
muzne krave	1.158
junice i steone junice	217
Ukupan broj svinja	10.308
Krmače i nazimice za rasplod	1.208
Nerasti	49

Izvor: *Popis poljoprivrede 2003. godine*

Na području PP Lonjsko polje (čiji je manji dio obuhvaća i prostor Grada Kutine) najveća je koncentracija izvornih pasmina u Republici Hrvatskoj. To je područje gdje su nastale i oblikovale svoje genetsko naslijede izvorne pasmine: hrvatski posavac, hrvatski hladnokrvnjak, turopoljska svinja, slavonsko-srijemska goveda, posavska guska i posavski gonič.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribartsu i ruralnom razvoju 22 uzgajivača s područja Grada ostvarila su potpore za izvorne i zaštićene pasmine u 2013. godini.

Na području Grada su dvije veterinarske ambulante (Međurić i Kutina) i dvije poljoprivredno veterinarske ljekarne (Kutina i Banova Jaruga). Na području Grada se nalazi i sklonište za životinje, jedno od dva na području Sisačko-moslavačke županije.

Tablica 24. Trženje proizvoda

Kućanstva koja prodaju goveda i kravljie mlijeko	278
Kućanstva koja prodaju svinje	400
Kućanstva koja prodaju ovce, koze i njihovo mlijeko	213
Kućanstva koja prodaju perad i jaja	72

Izvor: *Popis poljoprivrede 2003. godine*

1.5.1.2 Biljna proizvodnja

Osnovna obilježja poljodjelstva jesu usitnjenost i rascjepkanost posjeda, te napuštanje površina, osobito onih na kojima nema uvjeta za intenzivnu proizvodnju.

Najzastupljenije kulture u plodoredu su jesu: pšenica, kukuruz, repica i soja. Također treba istaknuti voćarsku, i povrtarsku proizvodnju, te vinogradarstvo. Kukuruz se proizvodi za potrebe stočarske proizvodnje. U odnosu na stanje evidentirano u Popisu poljoprivrede iz 2003. godine kao nove kulture pojatile su se konoplja i borovnica. Poljoprivredni proizvođači najviše plasiraju svoje proizvode na lokalnom tržištu Kutina i Sisak. Od autohtonih kultura na moslavačkom i pokupskom području uzgaja se sorta vinove loze škrlet za proizvodnju bijelog vina za koju mnogi stručnjaci pretpostavljaju da je samonikla i autohtona sorta ovih krajeva. Od nje se proizvodi vino pod nazivom moslavački škrlet. Proizvodnja je ograničena i zaštićena u skupini kvalitetnih vina te ima potencijal da se uvrsti u vrhunska vina.

Druge autohtone sorte vinove loze koje se uzgajaju u moslavačkom kraju su kraljevina (koristi se gotovo samo za vlastitu upotrebu) moslavac i šipon te ranina bijela koja je tek ponegdje očuvana.

Tablica 25. Površina korištenih oranica i vrtova, u ha.

Ukupno korišteno oranice i vrtovi	Žitarice	Krumpir	Mahunasto povrće za suho zrno	Uljano sjemenje i plodovi	Krmno bilje	Povrće na oranicama	Povrće nu vrtovima
3.969,27	3.175,16	34,08	13,85	280,24	90,93	3,50	5,35
Ukupno korišteno oranice i vrtovi	Šećerna repa	Predivo bilje	Ostalo povrće u zaštićenom prostoru	Bilje u upotrebi u farmaciji i ostalo bilje	Cvijeće, ukrasno bilje, sjemenje i sadni materijal	Ugari	Ostalo povrće u povrtnjacima
3.969,27	0,45	0	0,45	0,02	0,82	364,41	33,06

Izvor: Popis poljoprivrede 2003. godine, stanje 01. lipnja 2003. godine

Na području Grada Kutine 123,30 ha je pod vinogradima od čega je 89,92 ha plantažnih vinograda. Također zasađeno je 41,89 ha plantažnih voćnjaka, Najzastupljenije kulture su jabuka (21,94 ha), šljiva (9,37 ha), lješnjaci (3,78 ha) i orah (2,41 ha).

Ukupna navodnjavana poljoprivredna površina iznosi 13 ha. Procjenjuje se da su se površine koje se navodnjavaju povećale na 20 ha.

Tablica 26. Popis kućanstava prema korištenju poljoprivrednog zemljišta

Ukupno kućanstava	S oranicama i vrtovima	S povrtnjacima	S livadama	S pašnjacima	S voćnjacima ukupno	S vinogradima ukupno	S rasadnicima i košaračkom vrbom i dr.
3.241	2.015	1.959	1.057	340	2122	998	8
100 %	61,17 %	60,44 %	32,61 %	10,49 %	65,47 %	30,79 %	0,25 %

Izvor: Popis poljoprivrede 2003. godine

Od 2012 kućanstava s voćnjacima njih 85 (4%) ima plantažne voćnjake, a od 998 kućanstava s vinogradima njih 629 (63,03 %) ima plantažne vinograde.

Također 505 (15,58 %) poljoprivrednih kućanstava posjeduje neobrađeno poljoprivredno zemljište i 1.103 (34,03 %) kućanstva posjeduje šumsko zemljište.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, rbarstvu i ruralnom razvoju u 2013. Godini 10 poljoprivrednih gospodarstava ostvarilo je državnu potporu ekološkoj proizvodnji, a 10 je ostvarilo potporu integralnoj proizvodnji, dok je 128 poljoprivrednih gospodarstava ostvarilo državnu potporu za otežane uvjete gospodarenja.

Tablica 27. Trženje proizvoda

Kućanstva koja prodaju žitarice	98
Kućanstva koja prodaju ind. aromatsko i ljekovito bilje	8
Kućanstva koja prodaju voće i grožđe	30
Kućanstva koja prodaju krmno bilje	2
Kućanstva koja prodaju povrće	21
Kućanstva koja prodaju cvijeće i ukrasno bilje	8
Kućanstva koja prodaju vino, rakije, masl. ulje i ostale prerađevine	140
Kućanstva sa dopunskom djelatnosti i ostalo	44

Izvor: Popis poljoprivrede 2003. godine

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede (2014.) u Upisnik ekoloških proizvođača upisano je 8 poljoprivrednih gospodarstava s područja Grada Kutine, a 13 kućanstava navodnjava svoje poljoprivredne površine.

1.5.1.3 Poticanje poljoprivredne proizvodnje na području Grada Kutine

U cilju unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje na području Grada donose se godišnji Programi razvoja poljoprivrede na području Grada Kutine. Grad Kutina ima, sukladno Zakonu o državnim potporama, suglasnost za provedbu ovih mjera u prijelaznom razdoblju do 2015. godine. Programe karakterizira činjenica da nemaju indikatora mjerljivosti postizanja ciljeva.

Grad Kutina član je Lokalne akcijske grupe (LAG) Moslavina koji obuhvaća dijelove triju županija (Zagrebačke, Bjelovarsko-bilogorske i Sisačko-moslavačke županije) zajedno sa jedinicama lokalne samouprave Križ, Popovača, Hercegovac, Dubrava, Velika Ludina, Velika Trnovitica, Kloštar Ivanić, Garešnica, Čazma, Ivanić-Grad i Lipovljani.

Lokalna razvojna strategija LAG-a Moslavina za razdoblje 2011.-2013. godine je odobrena od strane Agencije za poljoprivredu, ribarstvo i ruralni razvoj čime je LAG odobren za provedbu Mjere 202 IPARD programa. Područje LAG-a prostire se na 1.787,49 km² (1,6% teritorija Republike Hrvatske). Prema popisu stanovništva 2011. godine, LAG-a Moslavina obuhvaća 95.894 stanovnika.

Tablica 28. Potpore poljoprivredi na području Grada Kutine u razdoblju 2010.-2013. u kn

Aktivnosti/godina:	2010	2011	2012	2013
Subvencija analize krvi konja	1.353,92	1.760,00	0,00	1.425,00
Poticanje poljoprivrednih proizvođača zdrave hrane	10.000,00	17.170,00	21.470,04	22.450,00
Subvencija premije osiguranja biljne i stočarske proizvodnje	36.000,00	96.869,91	117.707,31	128.034,88
Subvencija umjetnog osjemenjivanja	91.903,23	98.198,63	88.691,00	77.912,50
Subvencija promocije vinarstva i vinogradarstva	51.900,00	74.000,00	93.093,75	80.093,00
Subvencija troškova otkupa vode za poljoprivredna gospodarstva	0,00	3.102,96	5.372,17	3.834,69
Subvencije trgovačkim društvima, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora	0,00	56.849,80	0,00	0,00
Subvencija za podizanje protugradnih mreža	30.000,00	14.184,52	0,00	5.788,34
Subvencija dokumentacije za legalizaciju objekata	0,00	14.841,95	25.035,42	63.151,88
Strategija razvoja poljoprivrede	0,00	18.154,80	18.745,20	0,00
Subvencija sadnje loznih cjepona i voćnih sadnica	29.994,00	16.700,00	15.966,00	70.722,00
Subvencija navodnjavanja i zaštite od mraza	15.000,00	4.950,96	2.775,69	0,00
Subvencije za osnivanje i rad poljoprivrednih zadruga	40.000,00	0,00	60.000,00	8.000,00
Subvencija za poticanje okrupnijivanja poljoprivrednog zemlji	4.040,50	4.746,68	7.327,20	7.661,20
Subvencija za plastenike i staklenike	0,00	4.172,77	3.840,96	349,75
Subvencija edukacije i stručnog usavršavanja	0,00	4.900,00	3.750,00	48.750,00
Subvencija za uzorkovanja tla i kalcifikaciju	10.043,84	66.762,52	3.625,69	25.216,77
Subvencija nabave goveda mlječne pasmine	0,00	0,00	1.500,00	5.500,00
Održavanje poljskih puteva	0,00	10.828,31	0,00	0,00
Subvencija branda Škrlet	0,00	75.000,00	0,00	25.000,00
LAG Moslavina	0,00	35.445,00	11.379,00	45.518,50
Subvencije poljoprivrednicima i obrtnicima	0,00	0,00	669.863,05	689.154,30
Subvencije poljoprivrednicima i obrtnicima	0,00	0,00	79.939,86	82.199,91
Subvencije poljoprivrednicima i obrtnicima	0,00	0,00	481.129,69	404.440,91
UKUPNO	320.235,49	618.638,81	1.711.212,03	1.795.203,63

Izvor: Grad Kutina, 2014.

1.5.2 Šumarstvo, lov i ribolov

Ukupna površina koju u Gradu pokrivaju šume i šumsko zemljišta iznosi 10.311,84 ha ili čak 35,04 % površine Grada.

Tablica 29. Šume na području Grada Kutine

Naziv zone:	Površina zone, u ha
1 Gospodarske šume (šumsko zemljište) (Š1)	9943,96
2 Šume posebne namjene	346,53
3 Zaštitne šume – zaštita tla	21,35
Ukupno šume (šumsko zemljište)	10.311,842

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Grada Kutine za razdoblje od 2011. do 2014. godine

Državnim šumama gospodare Hrvatske šume d.o.o. Uprava šuma zagreb, šumarija Kutina.

Podaci za privatne šume (1312,36 ha) u nedostupni jer za njih nisu izrađeni programi gospodarenja. Prema namjeni privatne su šume prvenstveno za podmirivanje potreba vlasnika za drvom, najčešće ogrjevnim. Na području Grada Kutine djeluje udruga privatnih šumoposjednika.

U nizinskom dijelu najznačajnije s prirodnog gledišta su šume hrasta lužnjaka (poznatijeg pod nazivom „slavonski hrast“) i običnoga graba te šume hrasta lužnjaka i graba s velikom žutilovkom.

U području prigorja najrasprostranjenija je šuma hrasta kitnjaka i graba.

U masivu Moslavačke gore pretežno su zastupljene šume hrasta kitnjaka i graba a u jarcima i na strminama gorskih kosa i na sjevernim ekspozicijama pridolazi brdska šuma bukve.

Lovstvo

Na području Grada ustanovljeno je više otvorenih i zajedničkih lovišta. Glavne vrste divljači su jelen obični, srna obična, divlja svinja, fazan-gnjetrovi, zec obični.

Tablica 30. Popis lovišta na području (dijelom ili u cijelosti) Grada Kutine

Lovište	Status	Površina u ha	Lovozakupnik
III/11 Jamaričko brdo	Otvoreno državno lovište	5.580	LD Srndać ,Banova Jaruga
III/4 Bukova greda	Otvoreno državno lovište	4636	Bukova greda d.o.o., Samobor
III/110 Ciglenica	Otvoreno županijsko lovište	4.729	LU Jelen, Kutina
III/111 Kutina	Otvoreno županijsko lovište	5.824	LU Vepar, Kutina
III/112 Gojlo	Otvoreno županijsko lovište	6.504	LU Fazan, Kutina
III/114 Medurić	Otvoreno županijsko lovište	1.135	LD Srndać ,Banova Jaruga

Izvor: Središnja lovna evidencija Ministarstva poljoprivrede, 2014.

Ribolov

ŠRK "Amur" Petrokemija Kutina je jedini ovlaštenik ribolovnog prava na ukupno 356,5 ha vodne površine na području Grada Kutine na temelju ugovora potpisanih s Ministarstvom poljoprivrede na rok od 20 godina (2003.-2023.). Od tekućica, ŠRU „Amur“ gospodari rijekom Ilovom od mosta u Vukovju do mosta u Zbjegovači, desna obala od mosta u Zbjegovači pa sve do novog korita u Lonjskom polju. Ukupna površina rijeke Ilove kojom gospodare je 30,4ha ili 25,3 km. Rijekom Pakrom od Janja Lipe do gumene brane u Piljenicama te starim tokom rijeke Ilove u Meduriću. Od stajačica ŠRU „Amur“ gospodari jezerima Pakra II u Banovoj Jarugi, Ilova u Ilovi i Bajer u Kutini. Prosječna dubina jezera je 3 m. U vodotocima obitavaju šaran, smuđ, štuka i razne vrste bijele ribe.

ŠRK "Amur" Petrokemija najbrojnija je udruga u gradu Kutini i u 2014.-toj imala je 447 članova, sudjeluje na županijskim i državnim natjecanjima te organizira škole ribolova za kadete (do 14 godina). Na vodotoke, uglavnom jezera, dolaze i turisti ribolovci (uglavnom iz Češke, Austrije i Slovenije).

Na jezeru Pakra je izgrađena staza na takmičenje (lov riba uđicom na plovak). Početkom 21. stoljeća dva puta su održana svjetska prvenstva u ribolovu (žene i juniori) na ovom jezeru. Također na ovoj stazi svake godine se organizira 10-15 takmičenja u državnoj ligi, a koje organiziraju druge udruge (uz odobrenje ŠRU „Amur“).

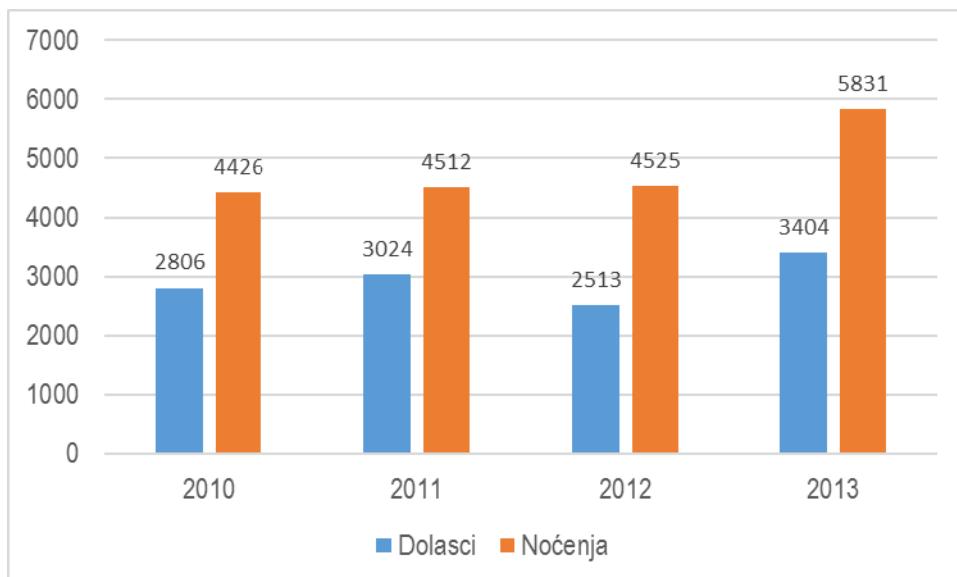
1.5.3 Turizam

Precizne finansijske podatke o turizmu vrlo teško je prezentirati iz razloga što se sustavno ne prate, odnosno skriveni su u nizu podataka za druge djelatnosti. Stoga će se naznake trendova pokušati utvrditi na bazi

pokazatelja koji se odnose na broj dolazaka i broj noćenja turista. U razmatranom razdoblju (2010-2013) duljina boravka turista iznosila je 1,64 dana.

U cilju promicanja turizma Grad Kutina osnovao je Turističku zajednicu 1994. godine.

Slika 16. Dolasci i noćenja turista na području Grada Kutine. (Izvor: DZS, 2014.)

Važno je napomenuti kako područje Grada Kutina spada u turistički razred D, što svim ulagačima, izuzev u naselju Kutina, pruža velike mogućnosti sufinanciranja investicijskih projekata u turizmu. Naselje Banova Jaruga nalazi se u razredu C a naselje Kutina u razredu A.

1.5.3.1 Smještajni kapaciteti u turizmu

U Kutini nalazi se samo jedan hotel s tri zvjezdice, koji nosi *bike&bed* oznaku te predstavlja najveći smještajni objekt sa na području Grada Kutine sa 65 soba i 113 ležajeva te, od dodatnih sadržaja ima kongresnu dvoranu i restoran.

U privatnom smještaju registrirano je (prema podacima TZ Grada Kutine) više različitih smještajno ugostiteljskih objekata sa cca 17 soba, odnosno 43 ležaja. Privatni smještaj se nalazi unutar ugostiteljsko turističkih obrta, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, te izletišta (2) i kleti (1).

Na području Grada Kutine registrirana je 1 turistička agencija.

Prostorno planskom dokumentacijom predviđeno je podizanje kampova i vidikovaca unutar poljoprivrednih domaćinstava. Također je predviđeno i podizanje objekata za potrebe konjičkog sporta.

1.5.3.2. Ponuda posluživanja jela i pića te rukotvorina i suvenira

Na području Grada Kutine nalazi se 8 restorana, 2 pizzerije, 4 proizvođača vina, 3 slastičarnice. Također je 15 registriranih proizvođača suvenira i rukotvorina (od gastro suvenira do nakita) različitog pravnog statusa (domaća radinost, obrti, OPG, obrti).²¹

1.5.4 Obrtništvo

Tradicija obrta vrlo je duga, a prvi obrtnički ceh je osnovan 1843 godine.

Obrti su se razvijali prema potrebama pojedinih gospodarskih grana i stanovništva. Na području Grada Kutine registrirano²² je 313 obrta od kojih 51,1 % su registrirani za trgovачke i prijevozničke djelatnosti. Proizvodni obrti su registrirani za proizvodnju pića (8), pekarskih proizvoda (10), preradu drveta (16) proizvodnju namještaja (4) i

²¹ Podaci s web stranice TZ Grada Kutine <http://www.turizam-kutina.hr>

²² Izvor podataka Obrtni register Ministarstva obrta i malog poduzetništva

gradnju zgrada (6). Uslijed dugogodišnje krize broj obrta je smanjen u odnosu na stanje iz 2010. godine za 13,37%.

1.5.5 Poticanje gospodarstva na području Grada Kutine

Grad Kutina je u dokumentu Program poticanja razvoja gospodarstva u Gradu Kutini/pročišćeni tekst²³ odredio temeljne ciljeve u dalnjem razvoju gospodarstva. Ovim Programom određeni su dugoročni i srednjoročni ciljevi, smjernice razvoja: obrt, malo i srednje poduzetništvo, poljoprivreda, turizam, osmišljavanje skupa dugoročnih mjera i aktivnosti usmjerenih u stvaranje okruženja poticajnog za ostvarenje poduzetničkog pothvata te prioritetne djelatnosti: proizvodnja i prerada, obrtničke usluge, poljoprivredna i turistička obiteljska gospodarstva, poslovne i intelektualne usluge vezane uz proizvodnju, programi poduzetnika početnika, inovacije u funkciji gospodarstva te ekološki programi. Ovaj Program je cijelogravno obuhvatio alate za postizanje ciljeva Programa. Program nema vremensko ograničenje, evaluaciju, rezultate i indikatore postignuća rezultata. Također Program nije obuhvatio pripremu projekata za sufinanciranje iz sredstava Europskih fondova.

Na temelju ovog Programa Grad Kutina raspisuje javne pozive za davanje potpora za razvoj poduzetništva te provodi ulaganja u edukaciju, pripremu prostorno-planske dokumentacije i razvoj poduzetničke potporne infrastrukture.

Tablica 31. Isplaćene potpore za razvoj poduzetništva Grada Kutine u kn.

Vrsta potpore	2010.	2011.	2012.	2013.
Programi poslovnog kluba	80.000,00	0,00	100.000,00	60.000,00
Pokroviteljstvo u 2011. godini sajam poslova	1.200,00	0,00	9.612,50	4.129,08
Subvencije kamata za kredite poduzetništvu	530.790,34	530.790,34	666.487,19	676.360,28
Subvencije trgovackim društvima izvan javnog sektora	0,00	0,00	277.500,00	290.984,00
Kutina IT 2010	97.000,00	84.137,45	105.572,50	81.139,85
Promidžba i informiranje	0,00	0,00	21.475,00	27.481,11
Smeđa signalizacija	0,00	79.492,09	0,00	0,00
Mikroregija Moslavina	55.000,00	36.000,00	43.722,75	39.829,00
Razvoj turističke ponude grada	0,00	0,00	30.625,00	41.225,00
UKUPNO	763.990,34	730.419,88	1.254.994,94	1.221.148,32

Izvor: Grad Kutina, 2014.

1.5.6 Poduzetnička infrastruktura

U ovom trenutku u Gradu Kutini ukupno je 9 izgrađenih površina u korištenju za gospodarsku namjenu u ukupnoj površini od 187,44 ha. Planiraju se nove površine i proširenje postojećih površina gospodarske namjene – poslovne (K) u ukupnoj površini od 226,58 ha.

Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture²⁴ u širem smislu definira poduzetničku infrastrukturu kao ukupnost svih prostorno specifičnih oblika odvijanja različitih poduzetničkih aktivnosti nastalih kao rezultat promišljenog i organiziranog prostorno razvojnog koncepta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno Republike Hrvatske. U užem smislu, definira je kao poduzetničke zone i potporne poduzetničke institucije (razvojne agencije, županijske razvoje agencije, razvojne agencije određene djelatnosti, poduzetnički centri, poduzetnički inkubatori, poslovni inkubatori, inkubatori za nove tehnologije, poduzetnički akceleratori, poslovni parkovi, znanstveno-tehnološki parkovi i centri kompetencije).

²³ SNGK 3/11

²⁴ Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture, NN 93/13

1.5.6.1 Poduzetničke zone

Poduzetničke zone definirane su kao infrastrukturno opremljena područja definirana prostornim planovima, namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti. Osnovna začajka poduzetničkih zona je zajedničko korištenje infrastrukturno opremljenog i organiziranog prostora od strane poduzetnika kojima se, poslovanjem unutar poduzetničke zone, omogućuje racionalizacija poslovanja i korištenje raspoloživih resursa poduzetničke zone zajedno s ostalim korisnicima poduzetničke zone.

Grad Kutina je donio Program razvoja poslovnih zona Grada Kutine za razdoblje 2011. – 2015. godine (projekcija 2016. - 2020. godine) kojim su utvrđeni sljedeći osnovi razvoja poslovnih zona Grad Kutina planira razvoj postojećih i novih poslovnih zona temeljem sljedećih pretpostavki:

1. dinamika širenja zona je na načelu 1+1+1 (zone u eksploraciji - zona u izgradnji - zona u pripremi)
2. površina zona planira se sukladno potražnji na tržištu
3. površina građevinskih parcela u postojećim zonama je cca 1.500 m² do 75.000 m² /za PZK I., PZK II. i PZK III.-KRČ/, dok su građevinske parcele u ILZ Kutina površine cca 100.000 m² i više i planirana površina PZK IV. 280.000 m²

Poslovne zone Grada Kutine planirane su i izvode se u okviru Gospodarske zone Grada Kutine, posebnog dijela prostora Grada koji je prostorno – planskom dokumentacijom namijenjen za sustavni razvoj gospodarstva i djelatnosti u funkciji gospodarskih subjekata te se sastoje od posebnih dijelova specijaliziranih za pojedine segmente gospodarstva kao što su: Poslovne zone; Slobodne zone; Logističke zone; Industrijske zone; Komercijalno – trgovачke zone; Tehnološki parkovi i dr.

Prilikom izrade Programa razvoja poslovnih zona Grada Kutine zaprimljen je veliki broj pisama namjere različitih poduzetnika.

Grad Kutina je osigurao niz pogodnosti za poduzetnike koji ulažu u poduzetničke zone a odnose se na smanjenja komunalne naknade, priključenja na komunalnu infrastrukturu, komunalni doprinos, porez na tvrtku.

Tablica 32. Zemljište predviđeno za poduzetničke zone na području Grada Kutine

Naziv zone	Površina/ha	U funkciji krajem 2013.	Broj aktivnih poduzetnika	Broj zaposlenika	Klasifikacija pod. zona prema veličini ²⁵
Poslovna zona Kutina I	6,57	DA	5	122	mikro
Poslovna zona Kutina II	23,29	DA	4	141	mala
Poslovna zona Kutina III- Krč	8,17	DA	1	1	mikro
Industrijsko logistička zona Kutina	162,09	NE	-	-	velika
Poslovna zona Kutina IV	30,08	NE	-	-	mala

Izvor: Državni ured za reviziju, Osnivanje i ulaganja u opremanje i razvoj poduzetničkih zona na području Sisačko-moslavačke županije, 2014.

Sve poslovne zone nalaze se u dokumentima prostornog uređenja Grada. Poslovne zone PZK I , PZK II, PZK III namijenjene su obrtima, malom i srednjem gospodarstvu, a Industrijsko-logistička zona namijenjena je srednjem i velikom poduzetništvu.

Programom razvoja poslovnih zona Grada Kutine za razdoblje 2011.-2015. godine/projekcija 2016.-2020. utvrđeni su uvjeti za poticaje i stimulacije za razvoj poduzetničkih programa u poslovnim zonama.

Tablica 33. Podaci o poduzetničkim zonama koje nisu u funkciji, krajem 2013. godine

Naziv zone	Godina osnivanja	Površina/ha	Ulaganja u kunama
Industrijsko logistička zona Kutina	2007.	162,09	0,00
Poslovna zona Kutina IV	2011.	30,08	0,00

Izvor: Državni ured za reviziju, Osnivanje i ulaganja u opremanje i razvoj poduzetničkih zona na području Sisačko-moslavačke županije, 2014.

²⁵ Klasifikacija na temelju Članka 7. Zakona o unapređenju poduzetničke infrastrukture, NN 93/13

Najveća površina zemljišta raspoloživa za prodaju je 126,21 ha u Industrijsko-logističkoj zoni Kutina na području Grada Kutina, što je 77,9 % ukupne površine navedene poduzetničke zone. Zemljište u vlasništvu jedinice lokalne samouprave u poduzetničkim zonama Kutina i u cijelosti je prodano.

1.5.6.2 Poduzetničke potporne institucije

Grad Kutina je osnivač lokalne Razvoje agencije MRAV d.o.o. te je, uz Sisak i Petrinju, jedina jedinica lokalne samouprave u Sisačko-moslavačkoj županiji koja je osnovala lokalnu razvojnu agenciju. Programom razvoja Tehnološkog parka Kutina-Impulsni centar²⁶ osiguran je poslovni prostor za povlašteni najam malim trgovackim društvima koja primjenjuju nove ili unaprjeđuju postojeće tehnologije. Poslovnim prostorom upravlja Upravni odjel za gospodarstvo i financije. Trenutno poslovni prostor koriste dvije tvrtke.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">• Grad Kutina je važan generator gospodarskih aktivnosti na razini Županije i RH• Nositelj gospodarstva je industrija -velika izvozno orijentirano poduzeća• Na području Grada duga je tradicija industrijske proizvodnje te općenito primarne proizvodnje i prerađe• Usvojen Program poticanja razvoja gospodarstva u Gradu Kutini koji se kontinuirano provodi – lokalne finansijske potpore razvoju poduzetništva• Sustavan i sistematičan pristup u razvijanju poslovnih (poduzetničkih) zona na području Grada Kutine• Dugoročno definirana poslovna zona na području Grada• Postojanje više izgrađenih i planiranih poduzetničkih zona kao temeljne poduzetničke javne infrastrukture• Postojanje strateškog opredjeljenja za daljnji razvoj i poticanje gospodarstva• Identificiran interes poduzetnika za ulaganja na području Grada Kutine• Postojanje potpornih institucija/organizacija za razvoj poduzetništva te ruralni razvoj – gradska razvojna agencija (Mrv d.o.o.); Grad je suosnivač Lokalne akcijske grupe (LAG) Moslavina• Tradicija obrnjištva• Mogućnost uzgoja različitih kultura i autohtonih starih pasmina• Raznolikost lovne i ribolovne ponude – turistički potencijal	<ul style="list-style-type: none">- Velika ovisnost cjelokupnog gospodarstva o jednom poduzeću Petrokemiji d.d.- Zapušteno i neobrađeno poljoprivredno zemljište- Nedostatak skladišnih i preradbenih kapaciteta za poljoprivredne proizvode- Smanjenje broja obrta- Neorganiziranost proizvođača poljoprivrednih proizvoda i neumreženost poljoprivrednog i poduzetničkog sektora- Nerazvijena ostala poduzetnička potporna infrastruktura- Dugotrajna gospodarska kriza utječe na realizaciju poduzetničkih poduhvata, usporava razvoj poduzetništva te se postojeća poduzetnička infrastruktura ne koristi u dovoljnoj mjeri
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">- Identifikacija potencijala za stvaranje i umrežavanje turističkih proizvoda	<ul style="list-style-type: none">- Investicije u gospodarstvo vrlo skromne- Neadekvatne veličine poduzetničkih zona za

²⁶ Program je prihvaćen Zaključkom Gradskog poglavarstva SNGK 3/05

<ul style="list-style-type: none">- unaprjeđenje lovnog i ribolovnog turizma, razvoj dr. selektivnih oblika turizma, posebno s naglaskom na poboljšanje održivog korištenja prirodnih resursa (selektivni oblici dodatne ponude u turizmu)- Nedostatak ulaganja privatnog poduzetničkog sektora- Diversifikacija proizvodnje- Razvoj ostalih oblika potporne poduzetničke infrastrukture, posebno poljoprivrednim proizvođačima- Uvođenje novih tehnologija, metoda i OIE/EU- Korištenje različitih izvora financiranja – iskustva u pripremi i provedbi projekata sufinanciranih iz EU fondova	<ul style="list-style-type: none">- potrebe privlačenja većih ulaganja- Nedostatak strateškog gospodarskog opredjeljenja na regionalnoj i nacionalnoj razini te strateških razvojnih projekata koji potiču razvoj mikro i malog poduzetništva- Usitnjeno poljop. zemljište i neriješeni imovinsko-pravni odnosi vlasništva zemljišta- Nedostatno korištenje raspoloživih poljoprivrednih površina - nedovoljna usmjerenost ka realizaciji strateških opredjeljenja
--	---

1.6 Društveni razvoj zajednice

1.6.1 Obitelji, kućanstva, stanovanje

Prema metodologiji Popisa stanovnika²⁷ razlikuju se obitelj te kućanstva koja mogu biti privatna i institucionalna. Privatno kućanstvo je svaka obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba. Kućanstvom se smatra i svaka osoba koja živi sama, tzv. samačko kućanstvo. Privatno obiteljsko kućanstvo je ono gdje postoji barem jedna (uža) obitelj, a mogu imati i članove koji ne pripadaju nijednoj obitelji u kućanstvu. Privatnim neobiteljskim kućanstvom se smatra kućanstvo u kojem nema niti jedne (uža) obitelji. Ona se dijele na samačka i višečlana neobiteljska kućanstva. Institucionalno kućanstvo obuhvaća osobe za čiji smještaj i ishranu skrbi neka ustanova (obrazovne institucije, zdravstvene i institucije za skrb, institucije za umirovljenike ili starije osobe, vojne institucije, vjerske institucije i ostale institucije).

Obitelj je zajednica unutar istoga kućanstva koja se sastoji od:

- a) bračnoga/izvanbračnog para bez djece,
- b) bračnoga/izvanbračnog para s djecom,
- c) jednog roditelja s djecom.

Pojam "majka s djecom" odnosno "otac s djecom" ne može se izjednačiti s pojmom "samohrani roditelj".²⁸ Kućanstvom se smatra i osoba bez stalne adrese stanovanja (npr. beskućnici), a zatečena je u kritičnom trenutku u naselju Popisa.

Prema podacima istog Popisa, na području Grada Kutine popisano je 7.959 kućanstava. Od toga neobiteljskih kućanstva je 1.817, od čega je 1.735 samačkih kućanstva (ili 21,8% kućanstva) i 82 su višečlana kućanstva.

U privatnim kućanstvima živi 22.683 osobe (99,66% stanovnika), a prosječan broj članova kućanstva je 2,85 što je više od Županijskog prosjeka od 2,73 članova kao i državnog prosjeka od 2,8 članova.

Na području Grada Kutine (podaci iz Popisa stanovnika 2011. godine) živi 6.602 obitelji, odnosno u obiteljima živi 20.063 osoba (88,15 stanovnika). Bez djece je ukupno 1.984, od toga bračnih parova 1.843 i izvanbračnih parova 141. Obitelji s djecom je 3.479 te one broje 16.095 članova (71,72% stanovnika Grada).

U cilju definiranja interesa stanovnika Grada provedena je anketa među građanima 2014. godine. Anketa je pokazala da građani smatraju da je najveći (31%) problem Grada nezaposlenost. Vlastitu finansijsku situaciju

²⁷ Družbeni zavod za statistiku, Metodologija Popisa stanovnika, <http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censusmetod.htm>

²⁸ Pojam "dijete" nije ograničen godinama starosti pa stoga jednu obitelj mogu sačinjavati npr. 80-godišnja majka i njezina 60-godišnja kći. Dakle pojam majka s djecom/otac s djecom nije istovjetan pojmu samohrani roditelj koji je definiran u članku 4. stavak 1. točka 4. Zakona o socijalnoj skrbi (NN 157/13 i 152/14) kao „ roditelj koji sam skrbi za svoje dijete i uzdržava ga“. Isto tako prema ovom Zakonu dijete je osoba do navršenih 18 godina života (članak 4. stavak 1. točka 6. Zakona).

građani su na skali do 10 ocijenili sa 2,8. Iskazano je malo povjerenje u rad gradske uprave 2,9 i njezinu otvorenost za ideje.

1.6.2 Predškolski odgoj

Na području Grada Kutine organiziran je predškolski odgoj i obrazovanje te je Grad osnovao ustanovu Dječji vrtić koja svoje usluge pruža u četiri naselja: Kutini, Banovoj Jarugi, Međuriću i Repušnici, na 7 lokacija (4 u Kutini). Ukupan broj upisane djece u vrtić šk. god. 2014/2015 je 710. U odnosu na šk. god. 2004/2005 kad je bilo upisano 590 djece to je povećanje za 16,9% (120 djece). Do toga je došlo zbog otvaranja područnih vrtića u naseljima Banova Jaruga, Repušnica i Međurić te sve većeg interesa roditelja za uslugama vrtića. U dječji vrtić upisuju se prije svega djeca zaposlenih roditelja, a nezaposleni roditelji uglavnom su zainteresirani za usluge vrtića ukoliko se zaposle. Neupisane djece ostaje 10-20 godišnje.

U vrtiću se provode programi njegovanja, odgoja i obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece rane i predškolske dobi koji su prilagođeni razvojnim potrebama djece, te njihovim mogućnostima i sposobnostima (programi za djecu predškolske dobi s teškoćama u razvoju-integracija, program učenja jezik nacionalne manjine), zatim program pred škole te program ranog učenja engleskog jezika

Vrtić broji 86 djelatnika – od toga 53 odgajateljice, 3 stručna suradnika (psiholog, defektolog, pedagog) i jedna zdravstvena voditeljica.

Cijenu boravka u vrtiću u za prvo dijete u vrtiću roditelj plaća 100%, za drugo 75%, a za treće i svako daljnje dijete 50%. Za dijete roditelja sa socijalnom pomoći boravak u vrtiću je besplatan (odluku donosi Socijalno vijeće Grada na temelju priložene dokumentacije).

Usluga dječjeg vrtića nije u cijelosti uskladjena sa utvrđenim državnim standardom. Potrebna su investicijska ulaganja u zgrade i opremu, prije svega u vrtić u Banovoj Jarugi. Postoji potreba za organiziranje posebnog programa za djecu s posebnim potrebama kojih ima trenutno upisano 43, (6% upisane djece) od toga je 13 sa rješenjem I. stupanjskog vještačenja za koje treba osigurati materijalne uvjete i odgovarajuće stručne suradnike.

1.6.2 Osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje²⁹

Na području Grada Kutine formalno obrazovanje (nakon predškolskog odgoja u dječjem vrtiću) provodi se u 5 osnovnih škola, četiri u Kutini i 1 u Banovoj Jaruzi, 1 osnovnoj glazbenoj školi i 2 srednje škole. OŠ Vladimir Vidrić ima organiziran produženi boravak za 1. i 2. razred. Pri osnovnim školama djeluje i 10 područnih škola.

U osnovnim školama (podaci za 2014.) zaposleno je 269 djelatnika (+8 na zamjeni) od toga nastavnika razredne nastave 69 (+2 na zamjeni), nastavnika predmetne nastave 116 (+ 5 na zamjeni) i 13 stručnih suradnika (pedagozi, knjižničari, defektolozi, informatičari, psiholozi).

U cilju unaprijeđenja uvjeta za obavljanje osnovnoškolskog obrazovanja potrebno je dodatno ulagati u uređenje školskih zgrada, knjižnice. Također je potrebno osigurati materijalne i edukativne uvjete za rad s djecom romske nacionalnosti te za djecu s poteškoćama u razvoju. U pojedinim područnim školama koriste se školski bunari za vodoopskrbu nad kojima se provodi monitoring od 2004. godine u sklopu Programa za okoliš Sisačko-moslavačke županije (2003). Pojedine škole koriste klorinatore (Banova Jaruga, Međurić, Janja Lipa, Jamarice, Zbjegovača) a aparate za vodu koristi područna škola Mikleuška.

Grad Kutina je osnivač i Osnovne glazbene škole „Borisa Papandopula“ Kutina koja ima 16 stalno zaposlenih od toga 1 učitelja razredne nastave i 10 učitelja predmetne nastave. Na području Grada Kutine osnovno glazbeno obrazovanje se provodi od 1964. godine, a glazbena škola je osnovana kao posebna ustanova (izdvajanjem iz POU Kutina) od 2012. godine. Osim skupne nastave solfeggia te skupnog muziciranja učenici pohađaju individualnu nastavu iz glasovira, gitare, violine, harmonike, flaute, trube i tambure, a škola djeluje u 10 odjela sa 129 polaznika (šk. god. 2013./2014.).

Problem škole je što ona nema svoj vlastiti prostor pa nastavu osim u matičnoj školi u prizemlju zgrade POU učenici pohađaju i u dvije učionice Osnovne škole Vladimira Vidrića. Također postoji nedostatak glazbenih instrumenata potrebnih za kvalitetno glazbeno obrazovanje.

Tablica 34. Broj učenika u osnovnim školama Grada Kutine šk.god. 2007./2008.-2013./2014.

Naziv osnovne škole	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.	2010./2011.	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.
OŠ Banova Jaruga	202	191	182	180	180	172	174
OŠ Mate Lovraka	570	573	577	558	519	505	503
OŠ Vladimira Vidrića	512	482	464	431	420	425	412
OŠ Stjepana Kefelje	469	473	472	489	486	520	514
OŠ Zvonimira Franka	532	535	499	470	470	480	467
UKUPNO	2.285	2.254	2.194	2.128	2.075	2.102	2.070

Izvor: Grad Kutina, 2014.

Iz priložene tablice je razvidan kontinuiran pad broja učenika osnovnih škola. Ukupan broj učenika u šk. god. 2013./2014. je manji za 9,6 % u odnosu na broj učenika u šk. god. 2007./2008.

U Gradu se nalazi Tehnička škola Kutina i Srednja škola Tina Ujevića (osnivač Sisačko-moslavačka županija). Tehnička škola Kutina je pravni slijednik Zanatsko trgovачke škole (prva polovica 20.stoljeća), a svoj je program prilagođavala potrebama industrije Kutine. Prema školskom i strukovnom kurikulumu za šk. god. 2014./2015. učenici se školjuju za različita zvanja u obrazovnim sektorima elektrotehnika i računarstvo, strojarstvo, brodogradnja i metalurgija, geologija, rudarstvo, nafta i kemijska tehnologija te u međustrukovnom području se učenici obrazuju za zvanje ekološki tehničar. Škola planira do 31. kolovoza 2015. godine stvoriti materijalne uvjete za organiziranje *on line* nastave u svim učionicama.

Srednja škola Tina Ujevića prema školskom i strukovnom kurikulumu za šk. god. 2014./2015. obrazuje učenike u smjerovima opća gimnazija, prirodoslovno-matematička gimnazija i ekonomsko usmjerenje. Od izvannastavnih aktivnosti izdvaja se Vježbenička tvrtka Kutivo d.o.o. kojoj je cilj osposobiti učenike koji je pohađaju da samostalno obavljaju sve radne zadatke i procese u poslovnoj organizaciji (tajničke, uredske, knjigovodstvene, kupoprodajne, marketinške poslove u trgovackim društvima).

Tablica 35. Broj učenika u srednjim školama Grada Kutine, 2007.-2013.

Naziv srednje škole	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.	2010./2011.	2011./2012.	2012./2013.
Srednja škola Tina Ujevića	613	600	587	595	577	578
Tehnička škola Kutina	638	614	565	538	571	561
UKUPNO	1251	1214	1152	1133	1148	1139

Izvor: Podaci Tehničke škole Kutina i Srednje škole Tina Ujevića, 2013.

Na području Grada Kutine nalazi se Učenički dom Kutina čiji je osnivač Sisačko –moslavčka županija. Dom je mješovitog tipa, kapaciteta za 66 učenika. Učenički dom nije prilagođen za učenike s invaliditetom.

1.6.3 Visokoškolsko obrazovanje

Na području Grada Kutine nema visoko školskih obrazovnih ustanova u javnom vlasništvu. Visoka poslovna škola Libertas ima u Kutini organiziran studij Poslovne ekonomije – prediplomski stručni studij u trajanju 3 godine s 180 ECTS bodova. Ovaj odsjek VPŠ Libertas djeluje u Kutini od šk. god. 2011/2012. Grada Kutina u cilju održavanja ovog odjela iz proračunskih sredstava sufinancira ovaj studij u Kutini.

Tablica 36. Broj studenata u VPŠ Libertas, Odsjek poslovne ekonomije u Kutini

Šk. god. 2014./15.	1.godina	2.godina	3.godina	Apsolventi
Upisani studenti	65	69	86	72

Izvor: Visoka poslovna škola Libertas, 2014.

1.6.4 Kultura

Nepokretna kulturna dobra na području grada KUTINE sagledavaju se temeljem odredbi Zakona o zaštiti očuvanja kulturnih dobara³⁰. Važno je izdvojiti najznačajniju nepokretnu kulturnu baštinu Grada Kutina koja se nalazi u Registru kulturnih dobara Grada Kutine, već navedeno u poglavljvu 1.1.4.

Grad Kutina osnivač je triju ustanova u kulturi, a to su:

- Muzej Moslavine Kutina,
- Pučko otvoreno učilište Kutina,
- Knjižnica i čitaonica Kutina.

Redovna djelatnost ustanova se u najvećoj mjeri financira iz sredstava Proračuna Grada Kutine, međutim za programsku djelatnost ustanove koriste i dio vlastitih prihoda i prihoda iz županijskog ili državnog proračuna.

Muzej Moslavine Kutina u sklopu svoja četiri odjela: povijesnog, arheološkog, etnografskog i galerijskog, prezentira kulturno-povijesno blago na širem području Moslavine i zapadne Slavonije.

Pučko otvoreno učilište (PUO) Kutina je organizator kino i kazališnih predstava te različitih izložbi. POU Kutina je 1997. godine je učlanjeno u Europsku asocijaciju za obrazovanje odraslih, a 1998. godine postalo je punopravnim članom Međunarodne certifikalne konferencije u čijem je sastavu 13 europskih zemalja koje rade na zajedničkom programu učenja stranih jezika. POU Kutina organizira niz obrazovnih programa za obrtnička zanimanja (jednostavni poslovi), učenje stranih jezika u više razina (njemački i engleski jezik) te radionica kao neobaveznih i neformalnih načina učenja, stjecanja određenih sposobnosti i vještina (npr. krojenje i šivanje).

Knjižnica i čitaonica Kutina naslanja se na dugu tradiciju jer je Hrvatska čitaonica u Kutini osnovana 1884. godine. Ustanova ima svoj Strateški plan Knjižnice i čitaonice Kutina 2012. – 2015. godine s osnovnim ciljem povećanja broja korisnika knjižničnih usluga i povećanje interesa javnosti za knjižničnu djelatnost. Knjižnica posjeduje više od 50.000 knjiga i četiri zbirke: glazbenu, zavičajnu, zbirku filmova i zbirku knjiga o Domovinskom ratu).

Uz organiziranu zajednicu udruga, u Kutini postoji niz aktivnih samostalnih udruga u području kulture. Kulturna djelatnost tih udruga na godišnjoj razini, uz sredstva iz nacionalnog proračuna i donatorska sredstva, financira se iz Proračuna Grada Kutine.

1.6.5 Sport

Prema broju i stanju sportskih objekata, brojem i uređenosti dječjih igrališta itd., kao i kroz rad Zajednice sportova Grada Kutine, prati se razvoj sporta i njegovog rekreativnog dijela gdje se radi na njegovoj prilagodbi za sve dobne skupine. Inicijativa za razvoj novih sportova obogaćuje sport u Gradu Kutini.

U 2014. godini u Kutini djeluje 70-tak udruga čiji članovi se bave različitim sportsko rekreacijskim aktivnostima. Grad Kutina financira sport kroz Program razvoja sporta putem poticanja rada sportskih udruga grada te putem sufinanciranja rada Sportskog centra Kutina.

1.6.5.1 Sportska infrastruktura

Glavni sportsko rekreacijski objekt je Športski centar Kutina osnovan 1980. godine te je, od tada pa do danas, sportsko središte grada Kutine, kao i šire okolice. Osim dvorane za rukomet, nogomet, odbojku i košarku, u sklopu Športskog centra nalaze se i polivalentna dvorana za stolni tenis i borilačke sportove te kuglana. Velika dvorana Športskog centra Kutina ima 1500 sjedećih mjesta. Sportski centar Kutina ima ukupnu površinu od 5600 m² i prostor obujma 60000 m³.

Športski centar Kutina dobio je 2012. godine plaketu Hrvatskog olimpijskog odbora i Hrvatskog saveza sportske rekreacije „Sport za sve“, za uspješno provedena sportsko-rekreacijska natjecanja na lokalnoj razini. U cilju daljnjeg poboljšanja upravljanja sportskim objektima mogu se provesti mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti predložene u energetskom certifikatu koji je danas svrstao objekt u energetski razred D.

³⁰ Zakon o zaštiti kulturnih dobara, NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14

Od 10 dječjih igrališta u Kutini dječja igrališta nalaze se u okviru dječjih vrtića. Na području romskog naselja (Radićeva ulica) nema dječjeg igrališta. Neka igrališta nisu u potpunosti opremljena igralima.

U ostalim naseljima igrališta se nalaze uz područne škole ili domove kulture. U pojedinim naseljima nalaze se i nogometna igrališta.

1.6.6 Zajednica tehničke kulture

Zadatak Zajednice je omogućiti i pružiti znanja koja bi zadovoljila potrebe građana Kutine u bilo kojem obliku stjecanja tehničkih znanja, odnosno bavljenja nekom od tehničkih vještina. Zajednica tehničke kulture u Kutini, koja objedinjuje rad udruga tehničke kulture, koje djeluju na području Grada Kutine i Općine Popovača, utemeljena je 1972. godine. Industrijski razvoj Kutine bio je pogodno tlo za podizanje tehničke kulture stanovnika, posebno mlađih. Zajednica tehničke kulture Kutina, surađujući s ZTK Sisačko-moslavačke županije i HZTK, objedinjuje rad Radiokluba "Kutina", Kluba SAM, Informatičkog kluba BIT, Astronomskog društva Ivan Štefek, Foto video kluba Kutina, Aero kluba OSA i Aero kluba Popovača, Wire Repušnica i MCK Kutina.

Zajednica tehničke kulture Kutina, pomaže i stimulira rad Klubova mlađih tehničara pri osnovnim i srednjim školama, kao i pomoći u organizaciji i provedbi Pokreta znanost mlađima.

Kroz sve protekle godine Zajednica je pokazala svoju vrijednost, promicanje tehničke kulture, popularizaciju tehnike i njenih tvorevina, stručno osposobljavanje, stjecanje specifičnih vještina koje se ne mogu nigdje drugdje stići, ostvarivanje potreba za unapređenjem kvalitete života i vrednovanjem inventivnosti, a posebno pedagoški rad sa mlađim naraštajima.

U 2013. godini Zajednica tehničke kulture Kutina završila je izradu Monografije tehničke kulture Kutina kojom su se zabilježili svi najznačajniji događaji u više od 60 godina organiziranog djelovanja tehničke kulture u Kutini.

Udruge članice, također svoj rad prezentiraju i putem županijskih i državnih natjecanja. Prema djelatnosti rada sudjeluju u raznim akcijama spasilačkih i eko karaktera, edukacijskih ili prezentacijskih oblika. Članovi imaju velik raspon svojih djelatnosti. To su aktivnosti koje im pomažu u njihovom stručnom usavršavanju, kao i mogućnosti bavljenja tehničkom kulturom u slobodno vrijeme.

Posebna pažnja posvećuje se pomlađivanju članstva, odnosno radu sa učenicima osnovnih i srednjih škola.

Zajednica tehničke kulture Kutina dobitnik godišnje nagrade „Faust Vrančić“ za 2013. godinu zbog iznimnog doprinosa razvoju i unapređenju tehničke kulture u gradu Kutina.

1.6.7 Civilno društvo

Na području Grada Kutine djeluje dobro razvijeno civilno društvo. Uvidom u Registar udruga Ministarstva uprave, u prosincu 2014. godine bilo je 246³¹ aktivnih udruga. Broj i struktura registriranih udruga mijenjaju se svakodnevno. Udruge se financiraju iz vlastitih izvora (priklupljanjem članarina, pisanjem projekata i/ili obavljanjem neke gospodarske aktivnosti) i iz donacija domaćih i stranih donatora. Grad Kutina udruge financira putem natječaja i donacija te odlukom gradonačelnika za pojedinačne projekte i aktivnosti koji nisu financirani u okviru natječaja, ali su od značaja za ukupan razvoj Grada Kutine.

U Gradu Kutini, od 2012. godine, djeluje Lokalni volonterski centar koji je rezultat europskog IPA projekta „Volontiranjem do razvoja prekograničnih lokalnih zajednica“ u kojem je udruga OSI iz Kutine bila partner. Volonterski centar je, u suradnji s Gradom, izradio prijedlog Lokalne volonterske politike koja je usvojena Zaključkom Gradskog vijeća (SNGK 1/2015). Prihvaćanjem Lokalne volonterske politike Grad Kutina je prvi grad u Republici Hrvatskoj s volonterskom politikom utemeljenom na strateškim dokumentima, u kojima su definirana prioriteta područja djelovanja.

1.6.8 Briga o osobama s invaliditetom

Prema vrsti invaliditeta, možemo razlikovati slabovidne i slijepe osobe, gluhe i nagluhe, osobe s tjelesnim invaliditetom i tjelesnim oštećenjima te osobe s intelektualnim poteškoćama. Prema socijalnom statusu osobe s invaliditetom, možemo podijeliti na zaposlene, nezaposlene, korisnike invalidske mirovine, osobne invalidnine i naknade za tjelesno oštećenje.

³¹ Registar udruga; prosinac, 2014.

Na području Grada Kutine prema Popisu stanovnika iz 2011. godine 1.784 osoba ima potrebu za korištenjem pomoći druge osobe u obavljanju svakodnevnih aktivnosti (7,84% stanovnika), od toga 1.097 osoba treba pomoći druge osobe (655 žena), a pomoći druge osobe koristi 945 osoba (560 žena).

Prema podacima iz Hrvatskog registra osoba s invaliditetom na području Grada Kutine registrirana je 2099 invalidnih osoba (31.12.2009).

U cilju izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom Grad je usvojio Strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom Grada Kutine od 2010. -2015. godine (SNGK 7/10). Briga o osobama s invaliditetom organizirana je u suradnji Grada s organizacijama civilnog društva (financiranje programa udruga iz gradskog proračuna) koje članovima pružaju stručnu pomoći u ostvarivanju prava i poboljšanju uvjeta života.

1.6.9 Zdravstvo

Za zdravstvo, na lokalnoj razini, nadležna je Sisačko-moslavačka županija. Prema slici zdravlja Sisačko-moslavačke županije možemo zaključiti da se podaci koji vrijede za područje Županije, mogu trendovski preslikati i na područje grada.

Javno - zdravstveni prioriteti su:

- Mladi i ovisnost,
- Stare i nemoćne osobe,
- Kardiovaskularne bolesti,
- Ekologija,
- Duševno zdravlje.

1.6.9.1 Zdravstvene ustanove

Dom zdravlja Kutina, je ustanova čiji je osnivač Sisačko-moslavačka županija i koja djeluje u Gradu Kutini na dvije lokacije u Kutini i u naselju Banova Jaruga.

Na području Grada posluju dva trgovačka društva registrirana za zdravstvenu njegu u kući.

Na području Grada nalaze se slijedeće ordinacije: opće medicine (12), stomatološke (13), specijalističke – hitna, patronaža, med.sr., ginekologija, RTG i UZ, zdravstveno biokemijski laboratorij, pedijatrija, medicine rada, fizikalna med. i rehabilitacija (11) i 3 ljekarne.

U naselju Banova Jaruga nalaze se 2 ambulante opće medicine i jedna dentalne medicine.

Na području Grada Kutine u 2013. godini, prema podacima Zavoda za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije, bilo je 23.508 osiguranika, od toga je zdravstvenu zaštitu u djelatnosti opće medicine koristilo 17.581 osiguranika (74,79%). U preventivnoj zaštiti odraslih obavljeno je ukupno 620 preventivnih i 88 sistematskih pregleda. Od toga pregleda osoba starijih od 65 godina bilo je 255.

U djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece na području Grada Kutine bilo je u 2013. godini 2000 osiguranika u skrbi u dobi od 0-6 godina i 408 osiguranika u skrbi u dobi od 7-19 godina, od toga je zdravstvenu zaštitu koristio 2001 osiguranik (83,10%).

U preventivnoj zaštiti dojenčadi (196) i male djece (1.804) bilo je obavljeno u 2013. Godini 1.063 pregleda dojenčadi (sistematski, kontrolni i ciljani pregledi), a u preventivnoj zaštiti male djece bilo je obavljeno 1.912 pregleda (sistematski, kontrolni i ciljani pregledi).

U djelatnosti zdravstvene zaštite žena na području Grada Kutine je u 2013. godini bilo 15.340 žena u skrbi, a od toga je zdravstvenu zaštitu koristilo 4.422 žena (28,83 %).

Preventivnih pregleda u djelatnosti zdravstvene zaštite žena u 2013. godine bilo je 2288 (sistematski, kontrolni i ciljani pregledi), 17 pregleda dojki i 3.490 Papa-testova.

U djelatnosti zdravstvene zaštite i liječenja usta i zubi na području Grada Kutine je u 2013. godini bilo 27.757 osoba u skrbi od toga je 8.867 osoba koristilo zdravstvenu zaštitu (31,95%).

Na području Grada Kutine 5 je timova u djelatnosti hitne medicinske pomoći (s 5 vozila) koji su u 2013. godini imali 11.230 intervencija u ordinaciji, 647 intervencija kod kuće i 163 intervencije na terenu. U Kutini se nalazi Ispostava Zavoda za hitnu medicinu Sisačko-moslavačke županije (Osnivač Županija).

Dom zdravlja Kutina relativno je dobro opremljen u primarnoj zdravstvenoj zaštiti ali su potrebna dodatna ulaganja u specijalističke ambulante radi podizanja zdravstvenog standarda i smanjivanja troškova stanovnika koji odlaze u udaljene bolničke ustanove (Pakrac, Sisak, Popovača, Zagreb). Prema Izvješću o stanju u prostoru Grada Kutine za razdoblje 2011.-2014. potrebno je podignuti razinu hitne medicinske pomoći zbog izloženosti Grada različitim incidentima radi velikog kemijskog kompleksa, industrijske orijentacije gospodarstva, ali i blizine autoceste (veliki tranzitni promet).

Standard ambulante u Banovoj Jarugi koja brine za 3000 osiguranika će se povećati nakon izgradnje vodovoda u istočnim naseljima Grada.

1.6.10 Socijalna skrb

Za potrebe unaprjeđenja sustava socijalne skrbi Sisačko – moslavačka županija je kao strateški dokument izradila Plan razvoja socijalnih usluga u Sisačko-moslavačkoj županiji 2011.-2014. godine. Ovaj dokument analizira postojeće stanje te je donesen radi usklađivanja planova i prioriteta svih sustava uključenih u borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti, a u cilju zastupanja najboljeg interesa stanovnika županije te posebno interesa socijalno najranjivih pojedinaca i skupina. Od strateških dokumenata za razvoj socijalne skrbi na području Grada Kutina, kontinuirano se provode:

- a) Socijalni program Grada Kutine
- b) Gradski program djelovanja za mlade
- c) Strategiju za izjednačavanje mogućnosti osoba s invaliditetom 2010.-2015.
- d) Plan i program Koordinacijskog odbora Kutina – grad prijatelj djece za 2010.
- e) „Zdravi Grad“, Kutinska Agenda 2020. – razvojni program grada koji sadrži i dugoročnu strategiju socijalne skrbi i zaštite.

AGENDA 2020 „Zdravi Grad“ definira program rada za osobe s invaliditetom i mlade, program socijalne skrbi i mjere socijalne zaštite granana, program unaprjeđenja kvalitete života starijih granana, te planira izradu socijalne karte Grada Kutine u svrhu objedinjavanje podataka o korisnicima prava iz sustava socijalne skrbi i mjera socijalne zaštite, kako bi se realnije procijenile potreba granana, te učinkovito planirale i uvodile nove mjeru i aktivnosti, u svrhu poboljšanja kvaliteta života socijalno najugroženijih, i s krajnjim ciljem osiguravanja socijalne sigurnosti i povećanja socijalne uključenosti stanovnika Grada Kutine.

Iako Grad nema ustrojenu posebnu upravnu jedinicu za socijalna pitanja već se o tom segmentu brine Upravni odjel za društvene djelatnosti, a na svim poslovima upravnog odjela za društvene djelatnosti radi samo jedna djelatnica. Na razini Grada ustrojeno je Socijalno vijeće koje je u nadležnosti Ureda Gradonačelnika. Socijalno Vijeće čini sedam članova, koji se sastaju jednom do dva puta mjesечно, ovisno o potrebi.

U Gradu Kutini nalazi se i prihvatilište za tražitelje azila koje samostalno te u suradnji s ustanovama, jedinicama lokalne samouprave i udrugama osigurava usluge za svoje korisnike. Prihvatilište je u cijelosti preuređeno tijekom 2014. godine za potrebe prihvatanja azilanta iz ranjivih skupina. Prihvatilište djeluje prema Zakonu o azilu Zakona o azilu³² putem kojeg azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom te članovi njihovih obitelji ostvaruju prava iz socijalne zaštite.

Tablica 37. Raspodjela ukupno utrošenih sredstava za program socijalne skrbi prema namjeni (u kn)

Namjena	2010.	2011.	2012.	2013.
Sufinanciranje prehrane u OŠ	340.258,53	731.995,5	523.489,50	498.103,50
Subvencioniranje troškova stanovanja	159.502,44	153.683,00	168.133,02	193.498,61
Jednokratne pomoći	239.950,00	259.002,36	314.624,96	321.680,23
Pogrebni troškovi	0,00	4.184,91	15.670,05	5.785,90
Draivanje djece za blagdane	0,00	25.000,00	24.999,14	25.000,24
Subvencije za prijevoz učenika i studenata	366.614,84	224.980,43	261.531,68	327.517,65

³² NN 79/07, 88/10, 143/13

Kućna njega i prehrana	120.000,00	136.000,00	126.000,00	114.000,00
Sufinanciranje programa za djecu s poteškoćama u razvoju	49.440,00	57.680,00	70.211,22	80.350,00
Humanitarne pomoći – Caritas	70.000,00	70.000,00	50.000,00	50.000,00
Pomoć za podmirenje troškova ogrjeva	228.000,00	251.750,00	253.650,00	235.200,00
Pomoć umirovljenicima	198.700,00	0,00	0,00	222.000,00
Poticanje demografskog rasta	230.000,00	197.000,00	254.000,00	266.000,00
Gradska strategija za mlade	24.600,00	45.000,00	20.000,00	44.000,00
Djeca i mlini	40.000,00	51.750,00	40.000,00	0,00
Strategija za osobe s invaliditetom	90.000,00	101.000,00	108.480,00	104.000,00
Stipendiranje studenata			74.500,00	105.000,00
Kreditiranje studenata			8.504,00	7.910,54
Pomoć HRVI za komunalne priključke			20.009,49	25.337,37
Grobna pristojba za poginule hrvatske branitelje				6.490,00
UKUPNO PROGRAM SOCIJALNE SKRBI	2.157.065,81	2.309.026,2	2.333.803,06	2.631.874,04
% učešća u rashodima UO za društvene djelatnosti	5,46%	5,44%	5,61%	6,49%

Izvor: Godišnje obračun Proračuna Grada Kutine SNGK 4/11, 3/12 ,3/13. 6/14.

Djelatnost socijalne skrbi u Sisačko-moslavačkoj županiji obavljaju Centri za socijalnu skrb, te ostale ustanove socijalne skrbi i upravna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi, kroz osiguravanje sredstava za ostvarivanje prava na pomoć za podmirenje troškova stanovanja i socijalne programe u gradovima i općinama Županije.

1.6.10.1 Ostale ustanove i oblici socijalne skrbi na području Kutine

Na području Grada Kutine, osim Centra za socijalnu skrb Kutina (ustanova čiji je osnivač RH), registrirano je još 7 pravnih osoba iz djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine na području Grada Kutine je 5.147 osoba starijih od 65 godina, od toga 58,09 % žena (2.990 osoba). U cilju unaprjeđenja kvalitete života starijih građana budući na području Grada Kutine nema Doma za umirovljenike/Doma za starije i nemoćne osobe usvojen je Program unaprjeđenja kvalitete života starijih građana – Projekt izgradnje Doma za starije i nemoćne osobe na području Grada Kutine³³. Ovaj Program je osigurao uvjete za izgradnju Doma za starije i nemoćne osobe iz privatnog kapitala. Osiguravajući poticaje za privatnog investitora kroz smanjenje komunalnog doprinosa i naknade, naknade za priključenje na komunalnu infrastrukturu, oslobođanje plaćanja od poreza na tvrtku u 1. godini rada te smanjenu cijenu zemljišta Grad Kutina je s investitorom ugovorio da će korisnici Doma s područja Grada plaćati povlaštenu cijenu (cca 75% tržišne cijene) te će, u Domu, oko 60% kapaciteta biti namijenjeno stanovnicima Grada. Otvorene doma, kapaciteta 224 osobe, očekuje se u 2016. godini.

Također, Grad u suradnji s udrugom UNUK, u postupku je izrade Akcijskog plana razvoja izvaninstitucionalnih socijalnih usluga na području Grada Kutina.

³³ Program je prihvaćen Zaključkom Gradskog vijeća Grada Kutine SNGK 10/12

1.6.11 Sigurnost

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova Policijska uprava Sisačko-moslavačka prema broju prijavljenih kaznenih djela područje koje pokriva policijska postaja (PPP) Kutina došlo je do značajnog smanjenja broja prijavljenih kaznenih dijela od 78%.

Tablica 38. Poredbeni prikaz rasprostranjenosti kriminaliteta u PPP Kutina

	Prijavljena kaznena djela		Razriješena kaznena djela		Naknadno otkrivena		+/- %		
	Broj djela		+/- %	Broj djela		+/- %			
	2012	2013		2012	2013				
Opći kriminalitet	82	18	-78,0	82	18	-78,0	6	0	0

	Ukupno		Prema Zakonu o prek. protiv JRM ³⁴		Ostali zakoni		+/- %		
	Broj djela		+/- %	Broj djela		+/- %			
	2012	2013		2012	2013				
Prekršaji	293	364	24,2	10	19	-78,0	283	345	18,0

Tablica 39. Percepcija građana o društvenom standardu u Gradu Kutini (ocjene od 1-5)

Upit:	Prosječna ocjena stanovnika:
Kulturna ponuda	3,0
Sportski i rekreativni objekti	3,2
Zdravstvena skrb	3,0
Socijalna skrb	3,0
Škole	4,0
Programi predškolskog i izvanškolskog odgoja	3,6
Javna sigurnost	3,5

Izvor: Anketa među građanima Kutine, Razvojna agencija Grada Kutina - Mrav d.o.o., 2014.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none"> • Velik raspon obrazovnih ustanova i udružica koje omogućuju raznolik društveni razvoj zajednice i interesa stanovnika • PUO s edukcijskim ciklusima na međunarodnoj razini • Glazbena škola te visoka razina kulturnog amaterizma i sporta • veliki broj raznolikih registriranih udružica • razvijena partnerska suradnja javnog i civilnog sektora – Akcijski plan razvoja inzvaninstitucionalnih socijalnih usluga na Području Grada Kutina (suradnja Grada i udruge UNUK) • ustrojen studij poslovne ekonomije Visoke poslovne škole Libertas • usvojena Lokalna volonterska politika • pozitivno iskustvo u privlačenju ulagača u zdravstveno-socijalni sektor • Strategija društvenog razvoja Grada Kutina 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak smještanih kapaciteta i stručnih djelatnika u području socijalne skrbi - nedovoljna specijalistička zdravstvena zaštita - nedovoljna hitna medicinska pomoć
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja

³⁴ Op.a. JRM- skraćenica javni red i mir

<ul style="list-style-type: none">- Opremanje i modernizacija učeničkih prostora osnovnih i srednjih škola, te proširenje predškolskih kapaciteta i stručnjaka- Kino/multimedijalni prostori- Stipendiranje deficitarnih zanimanja sukladno definiranim potrebama gospodarskog sektora- Preventivni programi informiranja, zaštite zdravlja i nabava kvalitetne dijagnostičke opreme- Jačanje potpore programima civilnog sektora kroz proračunska sredstva- Uključivanje kulturnih i športskih udruga u turističku ponudu- Promoviranje volonterizma- Ulaganje u unapređenje zdravstvene zaštite	<ul style="list-style-type: none">- Smanjenje broja učenika u školama- Nedostatak sredstava za ulaganje u dogradnju postojećih ili izgradnju novih školskih i predškolskih objekata- Nedostatak sredstava za ulaganje u unapređenje zdravstvene zaštite- Nedostatak sredstava za ulaganje i održavanje sportskih objekata i rekreacijskih sadržaja- Finansijska ovisnost društvenog sektora o državnom i gradskom proračunu- Nedostatak adekvatnog prostora i opreme za jačanje aktivnosti civilnog sektora- Nedovoljna uključenost civilnog sektora u razvojno planiranje
--	--

1.7 Institucionalni okvir i finansijski izvori za upravljanje razvojem

1.7.1 Djelatnost i ovlasti gradske uprave

Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12 i 19/13-pročišćeni tekst) i Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06-ispravak, 16/07-ispravak, 95/08, 46/10-ispravak, 145/10, 37/13, 44/13 i 44/13) Grad Kutina spada među gradove Sisačko-moslavačke županije.

Tijela Grada Kutine su Gradsko vijeće i Gradonačelnik. Gradsko vijeće je predstavničko tijelo građana Grada Kutine i tijelo lokalne samouprave koje, u okviru svojih prava i dužnosti, donosi opće i druge akte te obavlja druge poslove u skladu s Ustavom, Zakonom i Statutom Grada. Gradsko vijeće ima dvadeset jednog člana izabralih na način određen Zakonom. Gradonačelnik je izvršno tijelo Grada Kutine i ima dva zamjenika.

Na području Grada Kutine osnivani su mjesni odbori i gradske četvrti kao oblici mjesne samouprave putem kojih građani sudjeluju u odlučivanju o poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na njihov život i rad. Mjesni odbori nisu pravne osobe. Na području Grada Kutine osnovana su 23 mjesna odbora.

1.7.2 Upravna tijela

Gradska administracija osim gradonačelnika i zamjenika gradonačelnika zapošljava 49 službenika i namještenika koji su raspoređeni unutar organizacijske strukture Grada.

U stručnim službama i općim poslovima zaposleno je 8 službenika, od kojih 3 sa visokom stručnom spremom te jedan 1 s višom stručnom spremom.

U upravnoj odjelu za društvene djelatnosti svih 5 službenika ima visoku stručnu spremu.

U upravnom odjelu za gospodarstvo i financije 19 je zaposlenih. U odsjeku za gospodarstvo je od toga 7 s visokom stručnom spremom i 1 s višom spremom, a u odsjeku za financije i javnu nabavu od 10 zaposlenih njih 5 ima visoku stručnu spremu i 1 s višom spremom.

U upravnom odjelu za komunalni sustav i prostorno uređenje zaposleno je 18 službenika. Odjel vodi pročelnik i pomoćnika pročelnika (s visokom stručnom spremom). Unutar odjela u Odsjeku za komunalni red, zaštitu okoliša i investicijsko održavanje zaposleno je 8 službenika i namještenika od toga 4 s visokom stručnom spremom i 1 s višom stručnom spremom. Unutar odjela za prostorno uređenje 8 je zaposlenih službenika, od toga je 6 s visokom stručnom spremom i 2 s višom stručnom spremom.

1.7.3 Javne službe

U okviru samoupravnog djelokruga rada, Grad Kutina osigurava djelatnost javnih službi koje zadovoljavaju svakodnevne potrebe građana na području komunalnih, gospodarskih i društvenih djelatnosti te drugih djelatnosti u skladu sa zakonom.

Grad Kutina osigurava obavljanje komunalnih, gospodarskih i društvenih djelatnosti osnivanjem trgovačkim društava, javnih ustanova i vlastitih pogona.

U cilju potpore razvoju (prvenstveno malog i srednjeg) poduzetništva Grad je osnovao i Razvojnu agenciju Mrav d.o.o., koja je registrirana kao društvo s ograničenom odgovornosti (d.o.o.) i zapošljava 5 djelatnika visoke i (2) više stručne spreme.

Tablica 40. Pregled tvrtki i ustanova u vlasništvu ili suvlasništvu Grada Kutine, na dan 31.12.2014.

Redni broj	Tvrta (naziv) trgovačkog društva / ustanove u vlasništvu	Udeo u vlasništvu %	Visina osnivačkog kapitala u kn
1.	Moslavina d.o.o.	71,59%	33.396.000,00
2.	Eko-Moslavina d.o.o.	71,59%	6.679.000,00
3.	Komunalni servisi Kutina d.o.o.	100,00%	2.540.000,00
4.	Moslavina plin d.o.o.		
5.	Razvojna agencija Mrav d.o.o.	100,00%	20.000,00
6.	Pučko otvoreno učilište Kutina	100,00 %	0
7.	Knjižnica i čitaonica Kutina	100,00%	0
8.	Dječji vrtić Kutina	100,00%	0
9.	Športski centar Kutina	100,00%	0
10.	Muzej Moslavine Kutina	100,00%	0
11.	Vatrogasna postrojba Kutina	100,00%	0
12.	Osnovne škole (6)	100,00%	0,

Izvor: sudski registar Ministarstva pravosuđa, finansijska izvješća na dan 31.12. 2014 godine.

Osim što je osnivač ovih ustanova i trgovackih društava Grad Kutina posredno je suvlasnik i Moslavina plin d.o.o., trgovackog društva za gradnju plinovoda i distribuciju plina, koje je 50,02% u vlasništvo Moslavina d.o.o. i 49,98% u vlasništvu Plin projekt d.o.o. za koje je FINA Regionalni centar Zagreb 28.10.2013. godine donijela rješenje o otvaranju predstečajne nagodbe.

1.7.4 Dokumenti prostornog uređenja

Prostorni plan uređenja Grada Kutine (SNGK 3/04, 7/06, 01/07, 7/09, 9/09, 2/13) - PPUGK, osnovni je strateški dokument prostornog uređenja Grada kojim se određuju usmjerenja za razvoj djelatnosti i namjenu površina te uvjeti za održivi i uravnoteženi razvitak u njegovim administrativnim granicama. Izrađen je u skladu sa strateškim dokumentima prostornog uređenja državne i područne/regionalne razine:

- "Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske" (27.06.1997.g. donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske),
- "Program prostornog uređenja Republike Hrvatske" (NN 50/99),
- Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije – PPSMŽ (GKŽ 26/01, 33/01 i 36/08).

PPUGK je izrađen za vremensko razdoblje od 20 godina, odnosno do 2021. godine.

U skladu s navedenim dokumentima višeg reda izrađen je i donesen Generalni urbanistički plan Grada Kutine - GUP (SNGK 3/02, 2/03, 7/04, 7/06, 8/09, 1/10, 7/10, 7/10-pročišćeni tekst, 2/13, 7/14), kojim se utvrđuje temeljna organizacija prostora, zaštita svih sastavnica prostora, korištenje te namjena površina na području urbanog dijela naselja Kutina.

Provđeni dokumenti prostornog uređenja su:

- a) urbanistički plan uređenja (UPU),
- b) detaljni plan uređenja (DPU).

Za područje središta Kutine izrađen je Detaljni plan uređenja središta grada Kutine (SNGK 9/05, 2/07, 8/09, 7/10). Također je izrađen Detaljni plan uređenja Trgovački centar – zapad (SNGK 9/03, 5/09), DPU 17 (Pevec) (SNGK 4/07), DPU gradskog groblja u Kutini (SNGK 6/03, 7/06), DPU novog groblja u Repušnici (SNGK 2/05) te DPU 11 (SNGK 8/11) i DPU 12 (SNGK 8/11).

GUP Grada Kutine predviđa izradu GUP-om se predviđa obvezna izrada planova niže razine (urbanistički planovi uređenja i detaljni plan uređenja) za neizgrađene i neuređene dijelove građevinskog područja uključivo okolna

područja do rubnih prometnica sa kojih se ostvaruje pristup u predmetno područje, a odnose se na zone veće planirane stambene izgradnje (područja S, M-1 i M-2),- nova gospodarsko-proizvodna i poslovna područja,- groblja.

Stupanjem na snagu Zakona o prostornom uređenju, 01. siječnja 2014. godine, (NN 153/13 postojeća planska dokumentacija ostaje na snazi i može se mijenjati i nadopunjavati te stavljati izvan snage. Novi PPUGK može se donijeti nakon donošenja Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije prema ovom Zakonu. Novi GUP može se donijeti nakon usvajanja PPUGK prema novom Zakonu, a postojeći GUP izrađen je za period od 15 godina, odnosno vrijedi do 2017. godine.

Za potrebe praćenja stanja u prostoru, u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju i gradnji izrađeno je četverogodišnje Izvješće o stanju u prostoru Grada Kutine (SNGK 1/15) koje je, temeljem analize stanja, trendova prostornog razvoja i provođenja dokumenata prostornog uređenja, dalo ocjenu stanja te prijedloge za unapređenje prostornog razvoja s planom aktivnosti. Planom aktivnosti utvrđene su liste prioriteta izrade dokumenata prostornog uređenja i drugih razvojnih dokumenata/programa te prioritetne aktivnosti u provođenju navedenih dokumenata.

1.7.5 Prihodi i primici u proračunu Grada Kutine

Prihodi i primici proračuna se ostvaruju iz gradskih poreza, prikeza, naknadi i pristojbi, kao i od imovine Grada Kutine ili od stečenih imovinskih prava. Dio prihoda ostvaruje se od udjela u zajedničkim porezima, od sredstva pomoći koja su predviđena državnim proračunom i proračunima drugih JLPRS kao i iz drugih izvora u skladu sa važećim propisima. Dio prihoda se također ostvaruje od koncesija i novčanih kazni. Nedostajuća sredstva mogu se ostvarivati zaduzivanjem kod poslovnih banaka i drugih finansijskih institucija, izdavanjem obveznika, korištenjem lizinga i drugim oblicima pribavljanja finansijskih sredstava, sukladno propisima i praksi u Republici Hrvatskoj.

U strukturi prihoda i primitaka, najvišu stavku uglavnom čine porezni prihodi prosječno oko 50,3%, a zatim slijede prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima (oko 30,5%), pomoći unutar opće države (12,5%) te prihodi od imovine.

U strukturi proračuna najveća su pojedinačna izdvajanja namijenjena proračunskim korisnicima (ustanovama kojima je Grad osnivač Dječji vrtić Kutina, osnovne škole, Športski centar, ustanove u kulturi) te poslovima razvoja zajednice i unapređenja komunalnih djelatnosti i stanovanja.

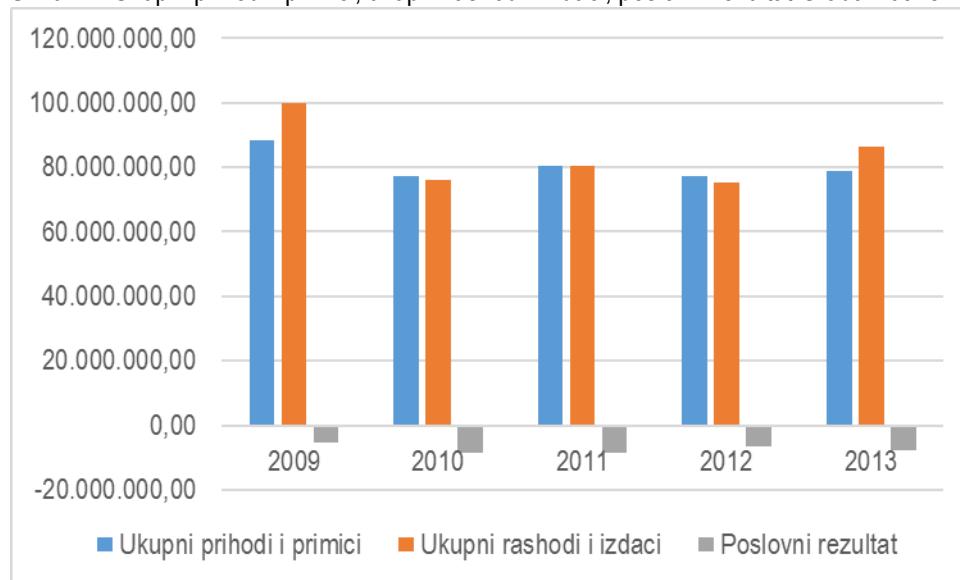
Rashodi su realizirani kroz programe, projekte i aktivnosti provedene u tri Upravna odjela Gradske uprave. Najviše je utrošeno kroz Upravni odjel za društvene djelatnosti 56,80% ukupnih rashoda te Upravni odjel za komunalno sustav i prostorno uređenje 32,88% ukupnih rashoda.³⁵

Na kraju obračunskog razdoblja 2013. godine, nakon provedenih knjiženja propisanih Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN 114/10), knjigovodstveno je utvrđen višak prihoda poslovanja u iznosu od 4.580.593,51 kuna, te manjak prihoda od nefinansijske imovine u iznosu od 18.231.432,05 kuna i višak primitaka od finansijske imovine u iznosu od 12.364.555,74 kune. Nakon pokrića manjka prihoda od nefinansijske imovine i prenesenog manjka iz prethodne godine utvrđen je stvarni manjak prihoda u iznosu od 7.748.605,83 kune.

Vrijednost ukupne imovine Grada Kutine iskazane u bilanci sa stanjem na dan 31.12.2013. iznosi 330.400.421 kuna, što predstavlja povećanje od 3,35% u odnosu na stanje 31.12.2012. godine od 319.698.055 kn Ukupna vrijednost obveza i vlastitih izvora Grada Kutine na dan 31.12.2013. godine iznosi 330.400.421 kuna, pri čemu obveze iznose 35.656.494 kune, a vlastiti izvori 294.743.927 kuna.

U 2013. godini ukupni prihodi Grada su se smanjili u odnosu na 2009. godinu za 12,79 % (10.226.473,36 kuna), a prihodi od poreza kao najvažnijeg izvora gradskih prihoda su se smanjili u 2013. godini u odnosu na 2009. godinu 23,24% (10.607.933,07 kuna).

³⁵ Godišnji izvještaj o izvršenju Proračuna Grada Kutine za 2013. Godinu SNGK 6/14

Slika 17. Ukupni prihodi i primici, ukupni rashodi i izdaci, poslovni rezultat Grada Kutine 2009.-2013.

Izvor: Službene novine Grad Kutina 3/10, 4/11, 3/12, 3/13. 6/14

1.8 Međuregionalna i međunarodna suradnja

Grad Kutina danas ima uspostavljene i održava prijateljske veze s okrugom Hanau (Njemačka), Main Kinzing (Njemačka), gradom Longarone (Italija) i općinom Dimitrovgrad (Bugarska).

Prvi Sporazum o bratimljenju potpisana je 20. svibnja 1972. godine između općine Kutina i kotara Hanau (Njemačka).

Općina Kutina je Povelju o prijateljstvu i suradnji s gradom Longaroneom potpisala 27. lipnja 1992. godine, a Sporazum o suradnji s okrugom Main Kinzing Kres je potpisana 06. listopada 1992. godine.

Grad Kutina je 14. svibnja 2007. godine s okrugom Main Kinzing Kreis potpisao Povelju o priznanju prijateljske suradnje.

Suradnja s općinom Dimitrovgrad je započela 2012. godine bez pisanih sporazuma o suradnji.

Suradnja s gradom Longarone odvijala se na političkom planu (posjete delegacija predstavničkih i izvršnih tijela povodom različitih obljetnica) i kulturnom planu (nastupi i posjete). Na gospodarskom planu 1995. godine bio je organiziran posjet gospodarstvenika Kutini.

Suradnja s okrugom Main Kinzing bila je intenzivnija te se osim na političkom planu (posjete delegacija predstavničkih i izvršnih tijela povodom različitih obljetnica) odvijala i na gospodarskom planu (posjete sajmovima, posjete delegacija gospodarstvenika). Također donirana je vatrogasna oprema te je organizirana suradnja u organiziranju sportskih susreta te posjeta djece.

1.9 Razvojni planovi i programi

1.9.1 Institucije i nadležnost razvoja

Glavna uloga u upravljanju razvojem pripada gradonačelniku te Gradskom vijeću, koji čine izabrani zastupnici i donositelji odluka sa zadatom promicanja razvoja Grada Kutine. Također, kao nositelji razvoja izdvajaju se upravna tijela, odnosno upravni odjeli Grada Kutine. Problemi s kojima se navedeni nositelji suočavaju jesu slijedeći:

- interna koordinacija upravnih odjela, odn. suradnja u oblikovanju i provedbi razvojne politike nije zadovoljavajuća;
- suradnja gradskih upravnih tijela s tijelima na centralnoj razini nije zadovoljavajuća;
- nedostatna je provedba procjene učinka lokalnih razvojnih politika povezana s prihodima i rashodima proračuna Grada;

- instrumenti upravljanja razvojem – proračun, strateški razvojni dokumenti – potreba za vertikalnom povezanosti strateških dokumenata od lokalne preko regionalne do državne razine, na čemu se počelo raditi;

Za upravljanje razvojem na razini lokalne zajednice važni su i Razvojna agencija MRAV d.o.o., Muzej Moslavine Kutina, Pučko otvoreno učilište Kutina i turistička zajednica, s obzirom na brojne lokalitete i pretpostavke za razvoj turizma na području grada te Lokalna akcijska grupa (LAG) Moslavina kojoj je Grad jedan od suosnivača i ključna je za razvoj ruralnih naselja Grada.

Na području grada djeluje Visoka poslovna škola Libertas, obrazovna institucija s pozitivnim utjecajem na ukupni razvoj u Grada Kutine.

Civilno društvo provodi velik broj projekata i aktivnosti važnih za razvoj Grada Kutine. Ima važnu ulogu u razvijanju i promoviranju suradnje na razvojnim projektima, koji se pokazuju uspješnima u zadovoljavanju potreba zajednice s obzirom na to da omogućuju osnaživanje i uključivanje samih korisnika u njihovu provedbu.

Privatni sektor je glavni pokretač razvoja i otvaranja novih radnih mesta. Interese privatnog sektora zastupa Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Sisak i Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Kutina i Udruženje obrtnika Kutina. Važno je i Lokalno partnerstvo za zapošljavanje u kojem su, uz Hrvatski zavod za zapošljavanje, Sisačko-moslavačku županiju i gradove, škole, razvojnu agenciju i dr., uključeni i veći poslodavci. Privatnom sektoru nužno je omogućiti potreban okvir putem odgovorne i djelotvorne potpore javnog sektora, koja na taj način povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva, a konkurentno gospodarstvo otvara nova radna mjesta.

1.9.2 Provedba strateških dokumenata i razvojnih projekata

Temeljni dokumenti, značajni za oblikovanje Strategije razvoja grada Kutine su, prvenstveno, strateški dokumenti doneseni na razini Republike Hrvatske, Sisačko moslavačke županije ali i samog Grada. U okvirima tih dokumenata, posebno bi se mogla izdvojiti:

- ✓ Sporazum o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020. s provedbenim dokumentima i programima
- ✓ Strategija i Program prostornog uređenja RH (NN 50/99)
- ✓ Županijska razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije 2011.-2013. s produženjem trajanja do 2015.
- ✓ Prostorni plan Parka prirode Lonjsko polje (NN 37/10)
- ✓ Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije - PPSMŽŽ (SGSMŽ 4/01, 12/10)
- ✓ Prostorni plan uređenja Grada Kutine - PPUGK (SNGK 3/04, 7/06, 01/07, 7/09, 9/09, 2/13)
- ✓ Generalni urbanistički plan Grada Kutine - GUP (SNGK 3/02, 2/03, 7/04, 7/06, 8/09, 1/10, 7/10, 7/10- pročišćeni tekst, 2/13, 7/14),
- ✓ Detaljni urbanistički plan uređenja središta grada Kutine (SNGK 9/05, 2/07, 8/09, 7/14)
- ✓ Kutina – Zeleni Grad, Kutinska Agenda 2020

Uz navedene strategije i strateške dokumente, potrebno je obuhvatiti i one zakonske okvire kojima se pristupa operativnoj razradi navedenih strategija ili su s njima u najužoj korelaciji i značajne su za razvoj i Grada. Bez izrađenih strateških planova i njihove uzajamne povezanosti na području jedne regije koja ima zajedničke razvojne ciljeve, teško je očekivati i uspješno kandidiranje većih razvojnih projekta, što se automatski odražava na dinamiku gospodarskog razvoja.

Grad Kutina ima strategiju razvoja Kutina – Zeleni Grad, Kutinska Agenda 2020 koja je rađena za razdoblje do 2020. godine. Ovaj dokument je obuhvatio šest područja; zdravstvenu zaštitu, zaštitu okoliša i prirodnih resursa, urbano planiranje, kvalitetu življjenja, edukaciju i obrazovanje, gospodarstvo i upravljanje imovinom grada.

Grad Kutina je u cilju razvoja visokog školstva donio Program poticanja visokog školstva u Gradu Kutini za razdoblje od 2010. do 2014. Godine (SNGK broj 09/09) kojim je predviđao davanje materijalnih potpora prilikom

organiziranja visokoškolskih ustanova na području Grada te odredio prioritetne smjerove visoko školskog obrazovanja (informatiku i računalstvo, poslovna i poduzetnička ekonomija i primijenjena kemija). Također Programom je predviđeno davanje potpora studentima (plaćanje kamata na studentske kredite, potpore za školarine).

U tijeku je izrada Akcijskog plana razvoja izvaninstitucionalnih socijalnih usluga na području Grada Kutine koju priprema udruženje UNUK u suradnji s Gradom Kutina, te izrada Strategije društvenog razvoja Grada koju sufinancira Zaklada Sandre Stojić.

U cilju razvoja poduzetništva Grad Kutina je donio niz programa prema kojima sufinancira različite projekte javnog i privatnog sektora:

- ✓ Program poticanja gospodarstva u Gradu Kutini (SNGK 3/11 – pročišćeni tekst)
- ✓ Program razvoja poslovnih zona Grada Kutine za razdoblje 2011. – 2015. godine (projekcija 2016. - 2020. godine)
- ✓ godišnje Programe razvoja poljoprivrede na području Grada Kutine
- ✓ Program razvoja Tehnološkog parka Kutina – Impulsni centar (SNGK 3/05)
- ✓ Programom kapitalnih ulaganja 2012.-2015. godina s projekcijom 2016.-2020. godina (SNGK 3/12) obuhvaćen sa ulaganja u komunalnu i društvenu infrastrukturu.

Tablica 41. Percepcija građana o gradskoj upravi Grada Kutina (ocjene od 1-5)

Upit:	Prosječna ocjena stanovnika:
Građani mogu vjerovati gradskoj upravi	3,3
Građani mogu ako kontaktirati gradsku upravu	3,3
Gradska uprava razumije potrebe građana	3,3
Dobro sam informiran/na o gradskim temama	3,3
Gradska uprava drži svoja obećanja	2,9
Gradska uprava otvorena je za nove ideje, projekte i građanske inicijative	3,1

Izvor: Anketa među građanima Kutine, Razvojna agencija Grada Kutina - Mrav d.o.o., 2014.

Tablica 42. Preporuke građana Grada Kutine gradskoj administraciji (skala 1-10)

Predložene preporuke	Prosječna ocjena stanovnika:
Staviti značajnu državnu imovinu u funkciju	7,9
Provoditi programe i sadržaje primjerene zahtjevima mlađe populacije	8,3
Urbano opremiti stambene zone	7,5
Stvoriti dobre uvjete za razvoj obitelji	8,6
Jačati i razvijati ljudske resurse	8,6
Promovirati Grad Kutina kao gospodarsko središte Moslavine	8,3
Izgraditi i jačati sustav civilnog društva	7,4
Motivirati stanovništvo i zaposlene na stručno usavršavanje kroz uključivanje u sustav cjeloživotnog učenja	8,2
Izgraditi model upravljanja turističkom destinacijom po uzoru na najbolju praksu razvijenih turističkih središta u EU	7,6
Podizanje razine učinkovitosti gradske uprave	8,3
Razvijati projekte kapitalne infrastrukture	8,5
Donijeti Strategiju gospodarskog razvitka Grada Kutina	8,5
Donijeti Strategiju razvoja turizma Grada Kutina	7,9
Izgraditi grad visoke socijalne i društvene osjetljivosti	8,8
Kapitalne objekte društvene infrastrukture realizirati u	8,3

suradnji (partnerstvu) s gospodarstvom i županijom	
Voditi brigu o osiguranju uvjeta za normalan život i rad osoba s posebnim potrebama	8,5
Razvijati poduzetničke projekte u poslovnim zonama	9,1

Izvor: Anketa među građanima Kutine, Razvojna agencija Grada Kutina - Mrv d.o.o., 2014.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none">• 2/3 zaposlenika gradske uprave ima visoku ili višu stručnu spremu – visoka razina obrazovanja kadra javne uprave• usvojeni su strateški dokumenti prostornog uređenja (GUP i PPUGK)• uspostavljeni prijateljski odnosi u regiji• sektorske strategije (turizam, okoliš, ljudski resursi) kao važni elementi lokalnog razvoja• Razvojna agencija Grada Kutina - MRAV d.o.o. kao potpora razvoju poduzetništva na lokalnoj razini• Grad Kutina jedan od suosnivača Lokalne akcijske grupe (LAG-a) Moslavina – organizacija koja pruža potporu diverzifikaciji djelatnosti i povećanju kvalitete života u ruralnim naseljima Grada Kutina, ujedno je i potpora umrežavanju razvojnih dionika šireg ruralno prostora	<ul style="list-style-type: none">- nedostatna koordinacija i učinkovitost upravljanja ukupnim razvojem kljunih razvojnih dionika javnog sektora- nedovoljna iskorištenost mogućnost međuregionalne i međunarodne suradnje- nedostatak valorizacije potpisanih povelja i sporazuma, nedostatak partnerskih razvojnih projekata na međunarodnoj razini- nedostatno praćenje provedbe strateških razvojnih planova i programa Grada (revizije, određivanje indikatora uspješnosti)- smanjivanje ukupnih godišnjih prihoda i prihoda od poreza u periodu 2009.-2013. godine- negativan poslovni rezultat u razdoblju od 2009. do 2013. implicira pad gospodarske aktivnosti na području Grada i u širem okruženju- loše poslovanje Moslavina plin d.o.o., može ugroziti održavanje plinske mreže i opskrbu potrošača plinom- nedovoljno povjerenja građana u učinkovitost gradske administracije
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none">- podići razinu znanja i vještina za učinkovito upravljanje razvojem;- poboljšati koordinaciju i protok informacija među upravnim odjelima i institucijama te popraviti suradnju na zajedničkim razvojnim programima- intenzivnije uključiti gospodarsku i obrtničku komoru i druga strukovna udruženja i udruge pri osmišljavanju i raspravljanju o razvoju grada;- intenzivirati suradnju na NUTS II i IIII LAU razini po pitanju razvojnih programa i projekata;- uspostaviti jedinstvenu bazu podataka o projektima u gradu te educirati korisnike informacijskog sustava;- razviti sustavnu politiku prema najslabije razvijenim dijelovima grada- prekograničnoj i međuregionalnoj suradnji dati značajno mjesto u okviru provedbe strategije	<ul style="list-style-type: none">- smanjenje prihoda iz državnog proračuna i poreza- smanjenje vlastitih prihoda JLS- nedovoljan broj razvojnih projekata spremnih za financiranje iz fondova EU- ne postoji sustav praćenja provedbe i učinaka strateških dokumenata- nedovoljna suradnja između županijske i lokalne vlasti te s nacionalnim vlastima i provedbenim tijelima javne vlasti

<ul style="list-style-type: none">- sustavno uvoditi praćenje i vrednovanje razvojnih programa i projekata;- omogućiti stalan protok informacija između svih ključnih ureda/institucija u gradu radi provedbe koordiniranih programa i dokumenata- povećati aktivnosti čiji je cilj upoznavanje građana s radom gradske administracije radi povećanja pozitivne percepcije	
--	--

2. Analiza razvojnih potreba i potencijala Grada Kutina - SWOT analiza

Analiza razvojnih potreba i potencijala novi je metodološki pristup izradi SWOT analize - predstavlja kvalitativnu (opisu i utemeljenu) ocjenu snaga i slabosti te prilika i prijetnji važnih za razvoj lokalnog područja u cijelini. Nova metodologija treba uključiti „analizu prednosti, slabosti, prilika i prijetnji“. Već neko vrijeme analize prednosti i slabosti, prilika i prijetnji standardna su praksa u nacionalnim, regionalnim i lokalnim programima koje podupire Europska Komisija. Međutim, u stvarnosti mnoge su od njih iznimno općenite i često bi se mogle primijeniti na gotovo bilo koje slično područje EU-a. Povrh toga, iako bi razvojne potrebe i potencijali trebali biti temeljeni na analizi prednosti, slabosti, prilika i prijetnji, oni u načelu zahtijevaju i drugi stupanj analize. Do danas, strategije samo predstavljaju nerangirani popis potreba bez obrazloženja kako su one povezane s analizom prednosti, slabosti, prilika i prijetnji. Europska Komisija, uvođenjem nove metodologije, odlučila je popraviti tu situaciju i osigurati da „analiza razvojnih potreba i potencijala područja“ postane vrijedan alat za izgradnju snažne intervencijske logike i osiguravanje snažnije usmjerenosti na rezultate.

Prednosti		Slabosti
Prilike	<i>Učvrstiti - koristiti prilike, pod utjecajem razvojnih dionika Grada Kutina</i>	<i>Smanjiti - koristiti prilike, pod utjecajem razvojnih dionika Grada Kutina</i>
Prijetnje	<i>Osigurati se protiv budućih prijetnji, izvan utjecaja razvojnih dionika Grada Kutina</i>	<i>Izbjegavati - izbjegavati zamke, izvan utjecaja razvojnih dionika Grada Kutina</i>

SWOT³⁶ analiza predstavlja kvalitativnu ocjenu snaga i slabosti te prilika i prijetnji važnih za razvoj područja u cijelini. Snage Grada su vlastiti prostori, resursi i sposobnosti na koje se može osloniti ili ih koristiti u svom dalnjem razvoju, te koje imaju najveće mogućnosti za uspjeh, a daju mu i komparativnu prednost pred drugim područjima, dok slabosti ukazuju na ograničavajuće faktore unutar samog Grada (područja) koje mora riješiti vlastitim snagama koristeći prilike koje mu se pružaju, ali i paziti na prijetnje koje mogu ugroziti razvojne planove i projekte te se pripremiti za njih i uvažavati ih, jer su izvan njegova obuhvata djelovanja i utječu na sve aktivnosti, a time i ostvarenje ciljeva i vizije.

Metodu SWOT analize – vrednovanja gradskih snaga i slabosti, razvojnih mogućnosti i prijetnji koje mogu zaustaviti planiran razvoj, Grad Kutina koristi, već niz godina, prilikom strateškog planiranja. Rezultati prethodnih, ukupnih i sektorskih, SWOT analiza, pregledavani su i ažurirani tijekom izrade ovog strateškog plana, kao i usuglašeni s nadležnim regionalnim, nacionalnim i europskim razvojnim mogućnostima. Prijetnje, navedene u ovoj SWOT analizi, odnose se na najveće rizike s kojima se suočava Grad Kutina sada, i s kojima će se suočiti i u bliskoj budućnosti. One utjelovljuju negativne varijacije koje se mogu pojavit u planiranom razvoju te ukazuju na potencijalne probleme koji će se pojavit izostankom ispunjavanja planiranih strateških ciljeva. Obzirom na njezin direktni utjecaj na programiranje ciljeva, prioriteta i mjera, detaljnu sektorskiju SWOT analizu je, s najvećom pažnjom, kroz nekoliko konzultativnih radionica, izradila Radna grupa i Partnersko vijeće. SWOT analiza temeljena je na nalazima osnovne analize stanja u području, trendova, odnosno razvojnih pokazatelja, te

³⁶ Op.a. engleski: **Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats**; Snage, Slabosti, Prilike i Prijetnje

dodatah podataka prikupljenih iz literature i nadležnih institucija. Pri izradi konačne SWOT analize korištena su i 2 pomoćna analitička modela: PRIMO-F, te PESTLE model, te je provedena i evaluacija svih ulaznih podataka.

PRIRODNI I KULTURNO-POVIJESNI RESURSI I INFRASTRUKTURA	
SNAGE (sadašnje povoljne značajke Grada Kutina)	
<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Povoljan geoprometni položaj u Republici Hrvatskoj i na međunarodnoj razini	Blizina Zagreba i Siska. Blizina granice Mađarske i BiH. Položaj grada povoljan za razvoj gospodarstva orijentiranog izvozu.
Prometni i infrastrukturni koridori nacionalnog i europskog značaja	Prostorom grada Kutine prolaze glavni prometni pravci, cestovni i željeznički, koji su ne samo od državnog, već i od međunarodnog značenja. Gradom prolaze i glavni infrastrukturni koridori i infrastrukturne instalacije koje povezuju središnji s istočnim dijelom Države. Strateški prometni pravci koji prolaze područjem Grada Kutina preduvjet su za značajan gospodarski razvoj. Područje trase naftovoda. Paneuropski željeznički koridor X. Pokriven plinskom mrežom, izuzev nekoliko naselja u brdskom dijelu područja, za koje se planira osigurati plin u narednom 2-3 godišnjem razdoblju.
Veliki hidrološki značaj – dobar voden potencijal	Grad Kutina spada u slivno područje III <<Lonja-Trebež>> a ono obuhvaća: Sliv retencije Lonjskog polja, Sliv llove s Pakrom- na tom je području izvedena akumulacija Pakra u naselju Banova Jaruga koja je namijenjena obrani od poplava.
Program za vode i otpadne vode grada Kutine	Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te unapređenje zaštite vodnih zaliha u skladu sa strateškim razvojni programom čija realizacije se priprema za sufinanciranje iz ESI fondova 2014-2020.
Mreža pokrivenosti odvoza otpada	Odvozom komunalnog otpada obuhvaćena su sva naselja Grada Kutine.
Raspoloživost energetske i elektroničke infrastrukture	Distribucijsko čvoriste ključnih nacionalnih i europskih infrastrukturnih projekata.
Raznolika kulturno povijesna i prirodna baština	Raznovrsnost kulturno-povijesne baštine. Na području grada postoji veliki broj zaštićenih i preventivno zaštićenih te evidentiranih nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara i arheološke baštine. Zaštićene prirodne vrijednosti u različitim kategorijama – Moslavačka gora (regionalni park) te dio PP Lonjsko polje.
Povoljni klimatski uvjeti	Prevladava kontinentalna klima koja omogućuje cjelogodišnju i diversificiranu turističku ponudu (pogoduje i građevinskoj sezoni) te poljoprivrednoj proizvodnji. Područje Grada Kutine pogodno je za rast i razvoj gotovo svih kultura koje se uzgajaju u kontinentalnom dijelu RH.
SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Grada Kutina)	
<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Nedostatak procjene učinka strateških kratkoročnih i dugoročnih razvojnih politika Grada	Ne postoji jasno određen plan daljnog razvoja u gospodarskom, društvenom, demografskom i prostornom smislu. Planski dokumenti izrađuju se i donose prema trenutnim potrebama bez dugoročnog sagledavanja (refleksija problema izostanka dugoročnih strateških smjernica na nacionalnoj razini). Sektorske razvojne politike su kreirane i provode se no bez procjene učinka njihove učinkovitost te međusobnih sinergija u ukupnom razvoju Grada.
Nedovoljna istraženost hidrološkog	Izvori termalnih i mineralnih voda na rubu/izvan područja Grada nisu

potencijala	dovoljno istraženi i nije poznat kapacitet i svojstva. Hidrološki potencijal (posebno geotermalni) nije dovoljno istražen. Potrebno je revidirati zone zaštite vodozahvata.
Postojanje minski sumnjivih područja	Iako je relativno mala površina minski sumnjivih i miniranih područja (14.512 m^2), uslijed nedovršenog procesa razminiranja umanjena je raspoloživost poljoprivrednog zemljišta, te prisutna ugroženost kretanja tim područjima uz stvaranje negativnog psihološkog efekta.
Nepostojanje dokumentacije, sustava praćenja i instrumenata obnove prirodne i kulturno-povijesne baštine	Za evidentirana i valorizirana kulturno-povijesna dobra i prirodne vrijednosti ne postoji dovoljno kvalitetno razrađena baza podataka niti dokumentacija za očuvanje i obnovu. Uzroci leže i u nedostatku finansijskih sredstava za izradu podložnih studija i dokumentacije.
Nepostojanje katastra imovine grada i cjelokupne infrastrukture	Ne postoji cijelovita evidencija imovine Grada i osmišljen sustav praćenja promjena. Nije izrađen cijelovit katalog infrastrukturnih mreža i građevina.
Obnovljivi izvori energije	Generalnim urbanističkim planom predviđena je gradnja bio-elektrane na području Grada Kutine.
Neuravnotežen razvoj vodoopskrbne i kanalizacijske mreže	Područje grada uglavnom je pokriveno vodoopskrbnom mrežom, međutim, razvoj kanalizacijske mreže znatno zaostaje. Problem je naglašen prilikom privođenja gospodarskih zona namjeni budući pojedine površine Grada nisu u potpunosti opremljene komunalnom infrastrukturom. Izgradnja kanalizacijske mreže ima znatan udio u troškovima opremanja zemljišta. Pročišćavanje otpadnih voda izgrađeno samo za naselje Kutina.
Neodržavana i zastarjela komunalna Infrastruktura	Usprkos provedbi projekata izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda s uređajem za pročišćavanje, postojeća zastarjela i neodrživa infrastruktura u nedovoljnoj se mjeri obnavlja. Starost vodoopskrbno cjevovoda uzrokuje velike gubitke vode. Sustav odvodnje oborinskih voda nije cijelovito osmišljen i izgrađen. Potrebno kontinuirano održavati plinsku distribucijsku mrežu.
Nezadovoljavajuća kvaliteta prometnica	Potrebno je provesti obnovu kolnika na prometnicama županijskog i lokalnog značaja te asfaltirati sve nerazvrstane ceste radi smanjenja troškova održavanja.
Prometna preopterećenost urbanog područja i nedostatak parkirnih mjesta	Veliki broj automobila po stanovniku nije praćen primjerenim razvojem prometne infrastrukture (obilazno vođenje prometa, alternativni pravci, promet u mirovanju) te uzrokuje opterećenost prometovanja u užem centru grada. Poseban problem predstavlja promet kroz naselje Kutina, gdje treba, u što većoj mjeri, oslobođiti kolnog prometa i riješiti problem nedovoljnog broja neadekvatnih parkirnih mjesta. Potrebno je razviti prometni sustav centralnog naselja – rasterećenje županijskog prometa i spoja s autocestom kroz centar Kutine.
Nedovoljno razvijen sustav javnog prometa	Građani su u istraživanju istaknuli i lođ međugradske prijevoz koji izrazito otežava potovanje posebno školske populacije na školovanje u gradove u okruženju.
Nedovoljno razvijen sustav gospodarenja otpadom	Iako je Gradsko odlagalište Kutina sanirano ono se i dalje koristi jer još nije izgrađen županijski centar za gospodarenje otpadom.
Manja naselja i naselja okarakterizirana kao ruralna slabije su infrastrukturno opremljena	Sva naselja nemaju vodoopskrbni sustav niti sustav odvodnje, slabije su pokriveni telekomunikacijskom mrežom većih brzina koja omogućuje kvalitetan razvoj ICT-a.

PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)

<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Dobra telekomunikacijska	U svakom naselju Grada je fiksna telekomunikacijska infrastrukturu

infrastruktura kao podloga za daljnji razvoj sustava prijenosa podataka	preko davatelja usluge koji je na tržištu. U većem dijelu ta usluga temelji se na bakrenoj parici i nije adekvatna za velike brzine prijenosa podataka. Samo strogi centar grada ima adekvatnu telekomunikacijsku kanalizaciju u koju je moguće uvesti svjetlovode što omogućuje praćenje visoke tehnologije. Mobilni prijenos podataka u strogom centru grada zastupljen je na razini 3. generacije mobilnog prijenosa podataka. U ostalim dijelovima grada brzina prijenosa mobilnih podataka, koje daju operateri mobilnih usluga, tehnološki je i lošija. 4G mreža nije dostupna ni u jednom dijelu grada. Besplatna bežična tehnologija dostupna je na tri lokacije u centru grada. Na pojedinim lokacijama moguće je dobiti i bežičnu vezu privatnog davatelja usluge.
Očuvani prirodni resursi i brojna posebna vrijedna zaštićena područja i cjeline zaštite - Regionalni park Moslavačka gora i Park prirode Lonjsko polje	Veliko bogatstvo biološke i krajobrazne raznolikosti. Očuvanost okoliša i značajan vodni potencijal. Šumski resursi (sirovinska osnova pogodna za razvoj biomase) i poljoprivredni resursi (voćnjaci, povrtlarstvo, stočarstvo). Područje ulaza u najveće ramsarsko stanište Europe – PP Lonjsko polje (Repušnica).
Obnova sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda	Potrebno je rekonstruirati dotrajalu kanalizacijsku mrežu, te izgraditi novu razdjelnu u dijelovima Grada koja nisu još pokrivena kanalizacijskom mrežom, te priključiti na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.
Financiranje razvojnih projekata kroz finansijska sredstva EU namijenjenih razvoju infrastrukture, OIE, te očuvanju i održivom korištenju resursne razvojne osnove (prirodne i kulturne) - priprema razvojnih programa/projekata za izvore financiranja	Povećani poticaji iz državnih i EU fondova za zaštitu okoliša, posebice slivnih područja koja se prostiru u susjedne županije i države, razvoj infrastrukture, porast turističkog i poljoprivrednog razvoja, npr. razvoj integrirane i organske poljoprivredne proizvodnje, te uporaba obnovljivih izvora energije. Stimuliranje marketinških aktivnosti, razvoj clustera, sufinanciranje sudjelovanja na nacionalnim i međunarodnim sajmovima i izložbama itd. Izrada programa i projekata koji imaju razvojnu komponentu kroz unapređenje gospodarskih aktivnosti, rast zapošljavanja, strateške smjernice i opredjeljenja, povećanje kvalitete života. Razvojni projekti i programi na razini spremnosti pronalaska finansijskih izvora realizacije (spremne potrebne studije-CBA, FS i sl; suglasnosti, prostorno-planske dokumentacije...) i partnera. Kandidiranje strateških projektnih prijedloga na izvore financiranja za izradu dokumentacije potrebne za kandidiranje na strukturne fondove.
Razvoj prometne infrastrukture - obilaznica Kutina – Daruvar, Kutina – Repušnica	Planiranim projektom riješiti će se prometno opterećenje naselja Kutina te omogućiti kvalitetniji razvoj prometnog sustava Grada i kvalitete života stanovnika.
Razvoj suradnje u zaštiti prirode/okoliša s poslovnim sektorom, poticanje održivog gospodarstva i energetske učinkovitosti s ciljem zaštite okoliša	Promocija zaštite prirode i održivo korištenje putem zajedničkih projekata s drugim sektorima – posebno turizma i poljoprivrede. Poticajna sredstva iz strukturnih fondova za razvoj održivog turizma (razvoj selektivnih oblika – posebno ruralnog turizma) i poljoprivrede (NATURA 2000, agroekološke mjere) i obnovljivih izvora energije, posebno za potrebe gospodarskog i javnog sektora. Potrebno je istražiti i evidentirati energetske potencijale grada i definirati usmjerenja na pojedine izvore (biomasa, etanol, biodizel, geotermalne vode, male hidroelektrane, sunčeva energija i drugo).
Registrar i valorizacija kulturne/prirodne baštine – izvori financiranja održivog korištenja	Radi zaštite baštine izraditi registrar svih vrsta baštine i izraditi studije valorizacije i revitalizacije (za potrebe održivog korištenja).
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	

<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Nedovoljan utjecaj na tijela državne uprave i na druge institucije državne razine (nedovoljna provedba decentralizacije)	Većina infrastrukturnih sustava državnog značaja prolazi područjem Grada Kutine, a njihove načelne trase i lokacije određuju se dokumentima državne, a nastavno i županijske razine. Grad Kutina nema značajan utjecaj (izuzev konzultativnog), već se odluke donose isključivo na nacionalnoj razini. Jednak problem se odnosi i na Petrokemiju (vl. RH). Nedostatni kapaciteti tijela nadležnih za provedbu fondova EU ugrožavaju i usporavaju povlačenje sredstava za razvojne projekte područja.
Neusklađenost zakonske regulative s praksom prvenstveno u zaštiti okoliša, ali i u svim sektorima	Nedovoljno i nejasno regulirane komercijalne turističke aktivnosti u nacionalnoj ekološkoj mreži (NET) i zaštićenim područjima. Depopulacija područja. Općenito, nedorečena zakonska regulativa te neusklađenost podzakonskih akata s nadređenim zakonima ugrožavaju provedbu razvojnih projekata svih razvojnih dionika na području Grada.
Upravljanje prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom	Propadanje kulturno-povijesne baštine događa se u prvom redu jer najznačajnije vrijednosti i prostori kulturne i prirodne baštine Kutine nisu dovoljno valorizirani te evidentirani ni zaštićeni. Sekundarni uzroci su u najčešće je uzrokovano neriješenim imovinsko-pravnim odnosima, neprimjerrenom namjenom te izostanka kontrole i nadzora nad izvedenim nekontroliranim zahvatima unutar kulturno-povijesne cjeline u odnosu na propisane mjere zaštite i obnove; nedovoljna je potpora nadležnih institucija (ljudski resursi, finansijska sredstva) u odnosu na značaj kulturno-povijesne baštine (posebno povijesnih cjelina) te propisane zahtjevne mjere obnove i očuvanja.
Nepovoljan utjecaj „velikih voda“	Evidentirana opasnost od izljevanja iz deponije fosfogipsa na području PP Lonjsko polje. Neriješeno pitanje od strane nadležnih tijela, nedovoljna kvaliteta razine zaštite i spašavanja.

LJUDSKI RESURSI (STANOVNIŠTVO I DEMOGRAFIJA) SNAGE (sadašnje povoljne značajke Grada Kutina)	
<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Raspoloživost radne snage za prerađivačku industriju	30% ukupno nezaposlenih su starosti od 20-30 godina, 32% starosti od 35-50 godina. Veliki broj nezaposlenih nkv = izvor jeftinije radne snage za radno intenzivne aktivnosti-
Kvalitetan ljudski potencijal (obrazovanje/iskustvo)	Kao relativno snažan industrijski centar, Kutina je stvorila potrebu za obrazovanijom radnom snagom što razvidno prikazuju i statistički podaci o obrazovanosti stanovnika, ali i podaci o obrazovnoj strukturi i godinama staa nezaposlenih, posebno onih iz gospodarskih subjekata u proizvodnji i preradi.
Postojanje mreže sustava formalnog i neformalnog obrazovanja sa pratećom potporom	Razvijena mreža osnovnih škola, srednje škole, visoko učilište, pučko otvoreno učilište te lokalna akcijska grupa (LAG) koji mogu pružiti širok raspon formalnog i neformalnog obrazovanja i stručnog usavršavanja.
Briga o manjinama	Romska manjina potpuno je integrirana u obrazovni sustav na području Grada Kutina.
Kvaliteta življjenja	Grad Kutina je grad ugodnog i sigurnog življjenja s relativno niskom stopom kriminaliteta, zelenim površinama i sportskim terenima, s

gospodarskom aktivnosti i infrastrukturnom opremljenosti koja najvećim dijelom zadovoljava potrebe građana i obitelji tijekom cijele godine. Grad prilagođen obiteljskom životu. Manja cijena nekretnina u odnosu na Zagreb, uz neposrednu blizinu i dobru prometnu povezanost. U cilju razvoja kvalitete života u pripremi je i projekt „Park zanosti“.

SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Grada Kutina)

element	obrazloženje
Nepovoljna demografska kretanja	Grad Kutina koji je desetljećima bio imigracijsko područje izgubio je u periodu od 10 godina 7,4 % stanovnika.
Nepovoljna dobna piramida stanovništva	Negativni prirast stanovništva. Veliki % stanovništva stariji od 65 godina. Osim opterećenja mirovinskog sustava starenje stanovništva dovodi do brojnih socijalnih problema te će budućem razdoblju biti potrebno razviti dodatne programe pomoći starijim osobama. Prosječna starost stanovništva je 40,9 god.
Koncentracija stanovnika i radne snage u naselju Kutina u odnosu na okolina ruralna naselja/neujednačen razvoj Grada u cjelini	Manje raspoložive radne snage izvan urbane sredine. Neravnomjerna gustoća naseljenosti (60,35% u gradu, 39,65% u ruralnim područjima).
Visoka stopa nezaposlenosti	Prosječna registrirana stopa nezaposlenosti Sisačko-moslavačke županije u 2013. je 34,0 %. Grad Kutina, u prosincu 2014., bilježi 2.390 nezaposlene osobe što čini 12,17% od ukupnog broja nezaposlenih Sisačko-moslavačke županije. Visok postotak mladih nezaposlenih (34,06%) te starijih od 45 godina (33,97%). Veliki broj nezaposlenih sa završenom osnovnom školom ili manje obrazovanih 28,28% te onih sa završenom srednjom školom 64,06 %.
Nedostatak strukovne škole za djevojke	Gradači su u istraživanju istaknuli problem nedostatka strukovne škole za žensku populaciju
Kvalifikacijska struktura ne odgovara potrebama tržišta rada	Postoji relativno dobro kvalificirana radna snaga, ali je prisutan nedostatak kvalificirane radne snage u ICT i poljoprivrednom sektoru.
Smanjivanje mobilnosti radne snage	Smanjuje se privlačnost Grada za dolazak iz ostalih ruralnih i urbanih područja, neefikasan sustav motivacijskih mjera za rad u ruralnim područjima. S druge strane, veliki broj (stručnog) kadra migrira u Zagreb ili u inozemstvo.

PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)

element	obrazloženje
Razvitak i unapređenje sustava za jačanje ljudskih resursa	Kroz mrežu postojećih obrazovnih ustanova provoditi «tailor made» programe obuke i usavršavanja kojima se otvara pristup i stvaraju uvjeta izbora na tržištu rada.
Podizanje kvalitete radne snage	Korištenje državnih potpora za prekvalificiranje i pristup tržištu rada, Poticaji za zapošljavanje, samozapošljavanje i programi za edukaciju/prekvalifikaciju radne snage (poticanje iz nacionalnih i EU izvora).
Provodenje populacijskih mjera	Korištenje nacionalne populacijske politike i programa na državnoj i lokalnoj razini za poticanje nataliteta i privlačenje (naseljavanje)

	stanovništva u ruralna područja.
Daljnji razvoj obrazovnog sustava (formalnog i neformalnog)	Državna politika usklađivanja obrazovanja prema potrebama tržišta rada (Bolonjska deklaracija). Kvalifikacijski okvir i razvoj sustava odobrenja novih kurikulum (+ EU izvori financiranja razvoja i implementacije).
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
element	obrazloženje
Crno tržište i siva ekonomija	Postoji rad na crno, minimalno 10% od ukupno zaposlenih i nepoznatog broja umirovljenika, što može izazvati određene turbulencije u ponudi radne snage i dohodaka. Umirovljenje radno sposobnih stanovnika, sudionika rata, dodatno opterećuje mirovinski sustav i isključuje njihove mogućnosti legalnog sudjelovanja na tržištu rada.
Negativan demografski trend – depopulacijski procesi na nacionalnoj razini	Proces starenja stanovništva uzrokuje povećanje radno neaktivnog stanovništva, odnosno broja umirovljenika, što dodatno opterećuje mirovinski sustav. Manjak demografskog impulsa razvoju.
Nedostatak koordinacije između obrazovnog sustava i gospodarstva na nacionalnoj razini	Neadekvatni profili zanimanja u odnosu na trenutne potrebe sektora kao što je graditeljstvo i sl.

REGIONALNA KONKURENTNOST – GOSPODARSTVO

SNAGE (sadašnje povoljne značajke Grada Kutina)

element	obrazloženje
Očuvano poljoprivredno zemljište	Poljoprivredno zemljište na području Grada zauzima 51,46% od ukupne površine. Povećavaju se površine neobrađenog poljoprivrednog zemljišta. Stočarstvo, koje je tradicionalno najzastupljenija grana poljoprivredne proizvodnje, ima sve preduvjete za razvoj. Klimatska pogodnost za ratarsku i povrćarsku proizvodnju. Jačanje poljoprivrednih proizvođača, zahvaljujući razvojnim programima i dodatnim poticajnim sredstvima Grada za razvoj poljoprivrede.
Prerađivačka industrija najznačajnija gospodarska djelatnost	Ostvaruje najviše prihoda, zapošljava 30% ukupno zaposlenih (metalopreradivačka industrija, drvna industrija, prehrambena industrija i kemijska industrija). Tradicija u industrijskoj proizvodnji.
Prisutna velika industrija	Ekonomsku snagu grada predstavljaju velika (i srednja) poduzeća. Petrokemijska industrija je sektor koji ostvaruje najveći izvoz i zapošljava najveći broj ljudi, te raspolaže potrebnom infrastrukturom
Izvozno orijentirano gospodarstvo	Prerađivačka industrija većinom je izvozno orijentirana.
Razvoj mikro, malog i srednjeg poduzetništva	Niz različitih mjera za potporu razvoju MSP na gradskoj razini, brojni razvojni programi i institucije i organizacije za potporu poduzetnicima i poljoprivrednicima – Razvojna agencija Grada Mrav d.o.o. i LAG Moslavina.
Razvoj turizma i obrtništva	Geoprometni položaj grada pogoduje razvoju kontinentalnog turizma. Tradicija turizma prvenstveno se očituje u lovstvu i ribolovu. Selektivni oblici turizma doprinose višoj razini kvalitete života u regiji. Turizmom, kao gospodarskom djelatnosti bave se i obrtnici,

	te iznajmljivači soba. U koncepciji razvoja Grada potrebno je valorizirati resurse i gospodarske projekte za korištenje tla, voda i razvoj zdravstvenog drugih vrsta selektivnog turizma.
Ekoproizvodnja, proizvodnja izvornih pasmina i brandiranih proizvoda	Podsektor koji se može intenzivnije razvijati. Sve brojniji proizvođači (OPG) i udruge koje djeluju na polju revitalizacije i razvitak vinogradarstva i vinarstva, pčelarstva, proizvodnje ljekovitog bilja, voćarstva i povrćarstva.) – 10 OPG-a u sustavu certificirane ekološke proizvodnje. Mogućnost uzgoja autohtonih i izvornih pasmina koje potječe s područja PP Lonjsko polje te brandiranih poljoprivrednih proizvoda (vina, prije svega škrlet).
SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Grada Kutina)	
<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Ovisnost o velikim tvrtkama	Nekolicina velikih tvrtki nosi gospodarstvo Grada i stvara se ovisnost njihovih dobavljača, kao i ovisnost o punjenju proračuna. Pad poslovne aktivnosti jedne od tvrtki imao bi, trenutni, negativni utjecaj na ukupnog gospodarsku aktivnost grada i zaposlenost.
Slaba ekonomска snaga mikro i malih poduzetnika	Iako su samo 2 registrirana poslovna subjekta u Kutini u kategoriji velikih, mikro,mala i srednja poduzeća nisu ekonomski dovoljno jaka zbog evidentnih otežavajućih uvjeta u kojima posluju u odnosu na velike i srednje (akumuliraju cijelokupni iznos gubitka iznad kapitala).
Nedostatak ulaganja u nove tehnologije	Zbog nerestrukturirane i prezadužene krupne industrije i izraženog utjecaja centralne razine. Velika zaduženost /opterećenost Petrokemije d.d. kao najvećeg poslodavca i izvoznika Grada Kutine te nedostatak poticaja za nove tehnologije, finansijska nedisciplina. Izostanak ulaganja posebno izražen u ICT sektoru i u prehrambeno prerađivačkom sektoru.
Pad proizvodne aktivnosti	Opadanje proizvodne aktivnosti posebno je primjetan u petrokemijskoj industriji većinom radi nedostatne akumulacije sredstava te neriješenog odnosa vlasnika RH prema daljnjoj sudbini Petrokemije d.d.
Nepostojanje jasno definiranih brandova područja	Nedostatak lokalno nastalih - nacionalno i internacionalno poznatih brandova.
Neravnomjeran razvoj Grada	Južni dijelovi Grada zaostaju u razvoju u odnosu na druge dijelove, uslijed posljedica ratnih djelovanja na tim prostorima (PPDI) ali i izražene depopulacije i starenja stanovništva (ruralna naselja).
Neorganiziranost i usitnjenošć poljoprivredne proizvodnje	Unatoč poticajnim sredstvima grada za razvoj poljoprivrede, nedovoljno je razrađen sustav mjera za poticanje otkupa. Nedostatak sektorske i međusektorske povezanosti. Otpor proizvođača prema udruživaju.
Nedostatak turističkih atrakcija i neiskorišteni turistički resursi	Nisu definirane atrakcije koje bi zadržale tranzitne turiste dok postojeći resursi nisu u dovoljnoj mjeri komercijalizirani. Proizvodi lokalnih proizvođača ne plasiraju se kroz turističku ponudu.
Nedostajanje razvojnog centra za nove tehnologije	Nema sustava "centralnog mesta" za poticanje industrije razvoj i uvođenja novih tehnologija i zelene energije. Stoga je Grad Kutina osmislio i priprema veliki integralni razvojni projekt „Zona kreativne energije“.
Model upravljanja poduzetničkim zonama ne daje očekivane rezultate	Izostanak upravljanja – prisutna je samo prodaja parcela u poslovnim zonama ali se ovim razvojnim potencijalom održivo ne upravlja.
PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	

element	obrazloženje
Potpore dalnjem razvoju poduzetničkih zona i potpore poduzetništvu	Nacionalna razina podupire širenje i opremanje poslovnih i industrijskih zona (izgradnja poslovnih i industrijskih zona u gradovima, potpora proizvodnji i transferu novih tehnologija, razvoj proizvoda, potpora tehnološkoj prilagodbi, itd.) u cilju razvoja prerađivačke industrije. Tri poduzetničke zone u funkcije i dvije planirane.
Pozitivni turistički trendovi	Kontinentalni turizam postaje sve atraktivniji. Razvoj dobre turističke ponude, tranzitne turiste velikih tržišta i parkova prirode i nacionalnih parkova te razvoj izletničkog turizma (posebno Grad Zagreb i Primorje) može usmjeriti i zadržati na područje Kutine.
Promicanje uslužnog sektora	Turistički potencijali i postojeći kapaciteti stvaraju turistički proizvod i obogaćuju turističku ponudu u cilju produženja boravka turista i unapređenja kontinentalnog turizma i upravljanja destinacijom. Geoprometni položaj omogućuje razvoj skladišnih kapaciteta i distribucijske djelatnosti.
Potpore razvoju mikro, malog i srednjeg poduzetništva, obrta i poljoprivrede	Država podupire razvoj mikro, malog i srednjeg poduzetništva, te obrta, kroz programe za stvaranje klastera, zadruga, mreža i udruženja, posebno u cilju smanjenja troškova i povećanja izvoza.
Mogućnost proizvodnje kvalitetne hrane za lokalno tržište	Postoje lokalni proizvođači koji mogu, vrlo kvalitetnim proizvodima, snabdijevati hotele, restorane i tako doprinijeti poboljšanju kvalitete uslužnog sektora (ugostiteljstvo, turizam).

PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)

element	obrazloženje
Povećanje izloženosti međunarodnoj konkurenциji	Gospodarstvo se ne prilagođava dovoljno brzo slobodnom tržištu europskog gospodarstva. Ulaskom Hrvatske u EU, potpuno se primjenjuje načelo slobodnog kretanja roba.
Centralizacija na većini razina	Odljev kadrova, investicija i poduzetnika (Zagreb/Rijeka). Izostanak uključivanja lokalnih planova u planove višeg reda.
Nedostatak jasne gospodarske strategije nacionalne razine	Nema nacionalne, dugoročne, strategije razvoja, kako ukupne tako i sektorskih.
Siva ekonomija	Izloženost nelojalnoj konkurenциji, slabost zakonskog sustava, prevelika porezna opterećenja poskupljiju cijenu rada.
Neravnomjeran razvoj Županije	Područje Grada Kutine u prosječnom razvoju je ispred južnih dijelova Županije, koji uslijed ratnih djelovanja na tim prostorima, gubitka stanovništva i gospodarskog razaranja zaostaju.
Poduzetničkom sektoru otežan pristup kapitalu	Bankarski sustav – ograničavajući uvjeti za financiranje gospodarstva (hipotekarna osiguranja, visoke kamate) i neosjetljivost na razvojne potrebe i trendove, posebno mikro i malih poduzetnika i obrtnika.

**UVJETI RAZVOJA PODUZETNIŠTVA I INSTITUCIJE, MEĐUREGIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA, RAZVOJNI PLANOVI, IZVORI FINANCIRANJA
SNAGE (sadašnje povoljne značajke Grada Kutina)**

element	obrazloženje
Institucionalna potpora za poduzetničke aktivnosti	Postojanje potpornih institucija i odjela u javnoj upravi – FINA, HGK, HOK, SS, Razvojna agencije MRAV d.o.o., SI-MO-RA i LAG Moslavina.
Gospodarske zone	3 aktivne i 2 poslovne zone u pripremi, Grad omogućuje velike

	razvojne pogodnosti za korištenje poslovnih zona zajedno sa svom pratećom javnom infrastrukturom.
Konkurentne cijene stanova, poslovnih prostora i zemljišta na atraktivnim lokacijama	Prednost je blizina Zagreba a znatno niže cijene za 15 do 20% (Zagreb sa svim relevantnim institucijama udaljen cca 45 minuta vožnje autocestom do Kutine i cca 30 minuta vožnje do Siska).
Razvijen sustav za specijalističko osposobljavanje u srednjim školama	Zajednica tehničke kulture i Tehnička škola omogućuju stjecanje tehničkih znanja, odnosno bavljenje nekom od tehničkih vještina.
Razvojni planovi i programi	Brojni sektorski programski dokumenti na lokalnoj razini. Izrađen ROP kao prvi strateški dokument u skladu s EU metodologijom, te ŽRS. Izrađene sektorske studije u ruralnom razvoju, turizmu, okolišu, energetici i ljudskim resursima kao važan element lokalnog i regionalnog razvijanja.
Institucionalizirana međuregionalna i međunarodna suradnja	Potpisani sporazumi o suradnji s pokrajinama i razvojnim institucijama šire regije i zemalja EU.
SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Grada Kutina)	
<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i zemljišne knjige ukupnog administrativnog područja Grada	Sporost pravosuđa, nedovoljno razrađena procedura i nepostojanje iskustva iz prakse u provedbi urbane komasacije i mogućnosti završetaka projekata državne važnosti.
Nedovoljno razvijeno visoko obrazovanje i njegova suradnja s gospodarstvom	Obrazovni sustav, u potpunosti, ne prati potrebe gospodarstva i potražnju na tržištu rada, te je proces prilagođavanja obrazovnog sustava potrebama gospodarstva izraženo spor, iako je to uzrokovano i sporosti odobrenja na nacionalnoj razini, ali i nedostatnog razvoja visokog obrazovanja na području SMŽ.
Nedovoljno razvijen marketing (prepoznatljivost) grada	Nekoordinacija aktivnosti Grada, gradskih i drugih institucija, negativno se odražava na razvoj i prepoznatljivog regionalnog „imagea“ koji bi privlačio ulagače, goste, turiste; a, ujedno, smanjuje potporu stvaranja zajedničkih projekata, gospodarske i kulturne ponude i suradnje.
Niska razina primjene strateškog upravljanja	Izražen je problem nedostatka upravljanja provedbom sektorskih strateških dokumenata, odnosno mjera i programa/projekata za njihovu realizaciju. Ne postoji sistematiziranost podataka o financiranju programa i realiziranim projektima. Nepovezanost razvojnih planova sa strateškim dokumentima više razine. Nedostatak strategije gospodarskog razvoja grada, ujedno je uzrokovan i nedostatkom strategije gospodarskog razvoju Kutine.
Nedostatak finansijskih sredstava za razvojne planove	Mali broj projekata spremno za financiranje. Ne udružuju se sredstva za zajedničke projekte. Nemogućnost stvaranja namjenskog fonda sredstava za razvojne planove i projekte.
Nedovoljna konkretizacija međunarodne i međuregionalne suradnje	Suradnja na međunarodnoj i međuregionalnoj razini nedovoljno iskorištena za konkretnе projekte.
PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	
<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Obnova poslovne suradnje sa susjednim i drugim državama	Mogućnost povrata ranije izgubljenih tržišta.
Institucionalna potpora gospodarstvu	Jačanje razvojnih institucija (agencije, komore, inkubatori i dr.) koje će pružati potporu u procesu osnivanja poduzeća, postizanja poslovnih kontakta s potencijalnim tržištem, iznalaženju odgovarajućih lokacija, poslovnih prostora, radne snage, finansijskih izvora i savjeta, itd. Razvoj integralnog projekta „Zona kreativne

	energije" kao strateške potpore poduzetništvu.
Jačanje privlačenja ulaganja	Identifikacijom vlastitih sektorskih mogućnosti razvoja te uređenjem imovinskih i informacijskih standarda stvaraju se preduvjeti za promoviranje Grada u cilju privlačenja ulaganja i razvijanja lokalnog gospodarstva. Nacionalni prioritet.
Nastavak usklađivanja podataka katastarskog operata i zemljišnih knjiga	Zbog ubrzavanja postupka investiranja. Nacionalni prioritet.
Razvoj strateških partnerstava	Korištenjem EU fondova umrežavati lokalne i regionalne strategije razvoja, povezivanje s regionalnim i prekograničnim strategijama, ulagati u ruralna područja.
Stvaranje finansijskog okvira za razvojne planove	Umrežavanje sredstava RH, Županije i Grada za izradu i provedbu zajedničkih razvojnih projekata, posebno za Strukturne fondove.
Razvoj javno-privatnog partnerstva	Državna politika podržava JPP model - Grad/Županija + privatni partner što otvara mogućnosti za dobivanje različitih koncesija (na hotele, prirodne resurse, ceste i sl.).

PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)

element	obrazloženje
Sporost sudova	Naročito u stečajnim postupcima (nacionalna razina).
Birokratiziranost i sporost djelovanja	Otežano dobivanje različitih dozvola.
Smanjenje prihoda iz državnog proračuna i poreza	Smanjena gospodarska aktivnost i utjecaj globalne krize, kao i širenje sivog tržišta uzrokuju smanjenje prihoda države kroz koje se financiraju ili sufinanciraju razvojni projekti/programi.
Neriješeni imovinsko-pravni odnosi	Nema zakona o urbanim komasacijama i nema mogućnosti za dovršetak projekata nacionalnog značaja.
Nedostatak strateškog opredjeljenja razvoja na nacionalnoj razini	Nema razrađenih prioritetnih razvojnih projekata niti su poznate dugoročne strateške odrednice. Država ne osigurava dovoljno poticaja i sredstava za regionalne i lokalne razvojne projekte. Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju, po prvi puta će se stvoriti dugoročni nacionalni strateški razvojni okvir (sedmogodišnje razdoblje), te će ova prijetnja biti otklonjena.
Poduzetničkom sektoru otežan pristup kapitalu	Bankarski sustav – ograničavajući uvjeti za financiranje gospodarstva (hipotekarna osiguranja, visoke kamate) i neosjetljivost na razvojne potrebe i trendove, posebno mikro i malih poduzetnika i obrtnika.

**DRUŠTVENE DJELATNOSTI I
CIVILNO DRUŠTVO, ZDRAVSTVO, SOCIJALNA SKRB
SNAGE (sadašnje povoljne značajke Grada Kutina)**

element	obrazloženje
Brojnost i raznolikost civilnog sektora	Veliki broj registriranih udruga s naglaskom na sportske, gospodarske i kulturne asocijacije. Prema vrsti udruga dobro su pokrivene potrebe građana. S druge strane, potrebna je evaluacija kvalitete i mogućnosti civilnog sektora da se ukladi s razvojnim potrebama Grada.
Razvijen sustav potpore sportu i rekreaciji, velik broj sportskih udruga i klubova	Okupljaju različite dobne skupine, upotpunjaju ponudu za provođenje slobodnog vremena i rekreacije te natjecateljskog sporta. Posebno posvećuju pažnju razvoju mladih.

Postojanje sportsko-rekreacijske infrastrukture	Vanjski sportski i rekreacijski tereni i sportske dvorane u sklopu škola omogućuju bavljenje sportom tijekom cijele godine, Sportski centar s bazenom, no potrebna je izgradnja zatvorenog bazena.
Razvijena tradicija društvenih aktivnosti, raznolika društvena infrastruktura	Dobra pokrivenost mrežom kulturnih institucija (Gradski muzej Moslavine, Pučko otvoreno učilište Kutina, Gradska knjižnica) i udruga u gradu; razvijena mreža škola i raznovrsnost programa cjeloživotnog obrazovanja i hobija.
Tradicija djelovanja i potpore razvoju tehničke kulture	Tradicija, prostorni, informatički kapaciteti, dobro podržani inovatori i inovatorstvo, nove tehnologije. Potrebno je pojačati promotivne aktivnosti Zajednice tehničke kulture za uključivanje što većeg broja djece i mladih u aktivnosti usmjerene prema tehničkoj kulturi i tehnološkim i informatičkim inovacijama.
Razvijen predškolski i školski sustav, postojanje vježbeničkih tvrtki i školskih zadruga	Strateški raspored vrtića po gradu ekipiranih stručnim osobljem i novim programima. Osnovno školstvo ima kvalitetan program i programe koje provodi Grad.
Srednjoškolski program	Dobro razvijen i sustavno se usklađuje s potrebama tržišta rada, sukladno mogućnostima. Visoko razvijena svijest zaposlenika o potrebama usklađenja kurikuluma s tržištem rada.
Sustav socijalne skrbi prema potrebama stanovnika	Zdravstvene i socijalne ustanove i brojnost socijalnih i zdravstvenih udruga na području grada prate potrebe socijalno i zdravstveno ugroženih skupina građana. Iz socijalnih programa adekvatno se prate potrebe ciljanih skupina putem razrađenih oblika pomoći.
Briga o mladima	Postoje prostorni kapaciteti za razvoj civilnog društva koje se bavi mladima – klub mladih. Savjet mladih.

SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Grada Kutina)

element	obrazloženje
Nedovoljno razvijeni upravljački kapaciteti civilnog društva	Financijska ovisnost udruga o proračunu Grada. Veliki je broj registriranih udruga, zbog čega sredstva nisu dostatna za ispunjavanje osnovnih uvjeta rada (prostor i oprema) i obavljanje djelatnosti.
Nedovoljno prepoznata i valorizirana kulturna dobra u smislu općeg društvenog razvoja	Od strane građana grada Kutine ali i u turističke svrhe.
Nedostatak jednosmjenskog rada u većini osnovnih škola na području Grada	Većina škola radi u dvije smjene što znači da još uvijek ne ispunjava pedagoške standarde nacionalne razine.
Visoki troškovi održavanja imovine i opreme (društvena infrastruktura)	Starost javnih objekata i opreme uzrokuje znatne financijske izdatke za financiranje stalnih ulaganja u održavanje, dok se samo manji dio sredstava koristi za modernizaciju i opremanje.
Nedostatni kapaciteti za skrb ranjivih skupina	Smještajni kapaciteti za starije i nemoćne su popunjeni i postoji velika potreba za novima. Vaninstitucionalni programi socijalne skrbi ne pokrivaju potrebe svih ranjivih skupina. Ruralna područja grada su nedovoljno zastupljena u programima skrbi za starije i nemoćne osobe. Društvena infrastruktura prilazima većinom neprilagođena osobama s posebnim potrebama. Nepostojanje javne kuhinje, nepostojanje hospicija, nedovoljno valoriziran društveni i volonterski rad na području brige o starijim i nemoćnim osobama.

PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)

element	obrazloženje
---------	--------------

Razvoj i unapređenje sustava cjeloživotnog učenja	Kroz mrežu postojećih obrazovnih ustanova provoditi «tailor made» programe obuke i usavršavanja kojima se otvara pristup i stvaraju uvjeta izbora na tržištu rada, kao i dodatnog, vaninstitucionalnog usavršavanja kadrova svih razvojnih sektora.
Podizanje kvalitete radne snage	Korištenje državnih potpora za prekvalificiranje i pristup tržištu rada, posebno za osjetljive skupine društva (nacionalni i EU izvori). Poticaji za zapošljavanje i programi za edukaciju radne snage
Provodenje populacijskih mjera	Korištenje nacionalne populacijske politike i programa na državnoj i lokalnoj razini za poticanje rasta nataliteta i privlačenje (naseljavanje) stanovništva u ruralna područja.
Daljnji razvoj obrazovnog sustava	Državna politika usklađivanja obrazovanja prema potrebama tržišta rada (Bolonska deklaracija).
Razvoj socijalnih usluga kroz suradnju sa udrugama i socijalno poduzetništvo	Senzibilizacijom svih društvenih slojeva može se postići podizanje kvalitete života zajednice kao i ciljanih skupina. Mogućnost pojave novih socijalnih usluga i deinsticijonalizacije. Ulaganje u dodatne smještajne i skrbničke kapacitete. Informiranost građana o socijalnim pravima, unapređenje udobiteljstva. Razvijanje volonterizma. Razvoj socijalnih poduzeća.
Umrežavanje civilnog i poslovnog sektora	Sportske i kulturne udruge su potencijal za turističku ponudu, međusobno umrežavanje postojećih udruga na razini grada, ali i povezivanje s poslovnim sektorom u dopuni djelatnosti i aktivnosti dozvoljenim neprofitnom sektoru.
Razvoj javno-privatnog partnerstva	Državna politika podržava JPP model - Grad/Županija + privatni partner što otvara mogućnosti za dobivanje različitih koncesija (na hotele, prirodne resurse, ceste i sl.).
Suradnja između ustanova i institucija	Koordinacija između ustanova socijalne i zdravstvene skrbi, Grada, civilnog sektora i drugih subjekata u pružanju socijalno-zdravstvenih usluga. Stvaranjem baze podataka o pružateljima socijalnih usluga na području grada, omogućuje se kvaliteta koordinacije aktivnosti i bolje korištenje resursa.
Unapređenje vještina rukovođenja	Poticati usvajanje znanja i iskustva u vođenju neprofitnih organizacija, promoviranje volonterizma, usklađivanje financiranja organizacija civilnog društva prateći stvarne potrebe i programe udruga. Usklađivanje s primjenom Kodeksa o prioritetima financiranja nevladinih organizacija definiranim na nacionalnoj razini.
Razvoj institucionalne i izvaninstitucionalnih oblika socijalne skrbi	Ulaganje u dodatne smještajne i skrbničke kapacitete u privatnom i javnom vlasništvu. Informiranost građana o socijalnim pravima i socio zdravstvenim uslugama, unapređenje udobiteljstva i usluga zbrinjavanja žrtava obiteljskog nasilja. Unapređenje kroz specijalizaciju i usavršavanje djelatnika.
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Finansijska ovisnost o državnom proračunu	Socijalne i zdravstvene institucije svoju učinkovitost u radu i rješavanju sektorskih problema, uz zadane zakonske okvire, djelovanje i aktivnosti prisilno prilagođavaju sukladno proračunskim sredstvima države.
Nedostatno financiranje društvenih djelatnosti	Ne postoji sustav vrednovanja djelovanja civilnog društva, kao ni valorizacija volonterizma. Nacionalna razina provodi razmjerno financiranje udruga što uzrokuje nedostatak finansijskih sredstava za prioritetne i vrijedne projekte / djelatnosti. Način, kriteriji i rokovi odobrenja projektnih prijedloga te dodjele sredstava iz programa

	EU, na decentraliziranoj razini RH, netransparentni su, nejasni te često demotivirajući za lokalne neprofitne organizacije.
Negativan demografski trend	Proces starenja stanovništva uzrokuje povećanje radno neaktivnog stanovništva odnosno broja umirovljenika što dodatno opterećuje mirovinski sustav.
Zakonska regulativa vezana uz socijalnu skrb i razvoj civilnog sektora	Zbog strožih uvjeta odobravanja pomoći građanima u potrebi, manje građana će dobiti pomoć od Zavoda za socijalnu skrb. Povećati će se opterećenje proračuna Grada. Također, novi Zakon o udružama i Uredba o financiranju udruža uvelike će ograničiti razvoj civilnog sektora u smislu njegove samoodrživosti, posebno iz činjenice nedovoljne educiranosti porezne uprave te ureda državne uprave, kao potpore civilnom sektoru.
Rastuća nezaposlenost i osiromašivanje građanstva, povećanje broja umirovljenika s malim mirovinama	Sve veći pritisak na socijalni program Grada Kutine uz sve manji priljev prihoda.
Smanjivanje decentraliziranih sredstava	Smanjenje priliva sredstava iz centralne države dodatno opterećuje proračun Grada.

3. Razvojna vizija, strateški ciljevi, razvojni prioriteti i mjere

Vizija razvoja je sažeta i jasna zamisao o željenom i predvidljivom postignuću u razvoju područja. Zasniva se na rezultatima osnovne analize, SWOT/TOWS analize, razvojnih trendova u užem i širem krugu te idejama o budućnosti područja. Kad se razmotri ocjena ekonomskog potencijala i razvojnih kočnica što karakteriziraju ovo područje.

Proces strateškog planiranja razvjeta započeo je određivanjem prioriteta identificiranjem strateških pitanja, tj. pitanja koja su važna za postizanje željene buduće vizije Grada koja su se pokazala važnima u analizi. Strateško pitanje traži načine da se utječe na slabe strane, gradi na jakim stranama, reagira na prijetnje i iskoristi mogućnosti kako bi se postigla razvojna vizija. Vizija predstavlja ključno razvojno polazište u programiranju budućnosti razvoja Grada. Na njoj se temelje strateški ciljevi i mertode kojima se postižu a usmjereni su prema dominantnim razvojnim temama i očekivanim rezultatima kako bi se postigao održivi razvoj cijelokupne zajednice do 2020. godine.

Održiva zajednica uspostavila je 4 vodeća načela u kojima se odvija programiranje i budući razvoj Grada Kutina i to:

- Uspješan gospodarski razvoj svakog pojedinca i grupe
- Siguran život u čistom, zelenom gradu
- Živjeti zdravo i uživati u visokoj kvaliteti života
- Dati svoj doprinos općem razvoju zajednice

Provđenom konzultacijskim procesa s općom zajednicom putem provedenog anketiranja o općoj percepciji i potrebama, radne grupe i partnerskog vijeća, procesa temeljenog na navedenim načelima, definirala se razvojna vizija Grada Kutina do 2020-te godine.

Grad Kutina privlačan je i vitalan globalni grad, gospodarstva zasnovanog na inovativnom pristupu održivog razvoja, prepoznatljiva identiteta zasnovanog na prirodnim i kulturnim resursima, visoke kvalitete života stanovnika temeljene na zajedništvu i osjećaju doma.

Kao prva razina konkretizacije vizije predložena su 4 strateška cilja. Strateški ciljevi razvoja Grada su konzistentan i sažet opis namjeravanih ishoda razvoja, jasno izraženih i mjerljivih, a vremenski su povezani s razdobljem trajanja strategije. Kvaliteta strateških ciljeva ovisi o tome koliko oni odražavaju trendove i procese u Gradu i široj regiji. Strateški ciljevi doprinose ostvarenju vizije, a temelje se na osnovnoj analizi i SWOT analizi. Važno je napomenuti kako su strateški ciljevi usklaćeni s istaknutim prioritetima i potrebama građana iskazanim u anketi provedenoj na samomom početku procesa strateškog planiranja. Strategijom razvoja Grada definirani su i opisani sljedeći Strateški ciljevi:

Strateški cilj 1
Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima Grada
Strateški cilj 2
Razvoj konkurentnog poduzetništva
Strateški cilj 3
Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine
Strateški cilj 4
Razvoj kvalitete života i zaštite okoliša

3.1 Strateški ciljevi i razvojni prioriteti

Strateški ciljevi razvoja Grada Kutina su konzistentan i sažet opis namjeravanih ishoda razvoja, jasno izraženih i mjerljivih, a vremenski su povezani s razdobljem trajanja razvojne strategije. Kvaliteta strateških ciljeva ovisi o tome koliko oni odražavaju trendove i procese u Gradu i okruženju. Strateški ciljevi doprinose ostvarenju vizije, a temelje se na osnovnoj analizi i SWOT analizi. Grad Kutina ima 4 strateška razvojna cilja s pripadajućim prioritetima i mjerama.

Strateški cilj 1

Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima Grada

Provedbom mjera za ostvarenje ovog strateškog cilja povećati će se razina učinkovitosti civilnog, javnog i poduzetničkog sektora u svrhu ujednačenog razvoja Grada Kutina. Jačanjem i umrežavanjem organizacija civilnog društva, jačanjem kapaciteta, povezivanjem i učinkovitim radom javnog sektora te jačanjem kapaciteta, umrežavanjem i učinkovitosti poduzetničkog sektora poboljšati će se znanja i vještine, olakšat će se protok informacija, učinkovitije će se upravljati potencijalima i resursima Grada. Poboljšati će se međusobna koordinacija - unutar sektorska i međusektorska, potaknut će se formiranje i razvoj zadruga i klastera te unaprijediti prekogranična i međuregionalna suradnja. Ostvarivanje prioriteta, a samim time i cilja, ključno je za daljnji razvoj Grada budući ojačani ljudski resursi ključnih dionika koji upravljaju razvojem Grada (neovisno o sektoru u kojem djeluju), uz odgovarajuću opremljenost i umreženost, čine međusobno povezan sustav koji zajedničkim mehanizmima razvija područje i prirodoni poboljšanju kvalitete života svih stanovnika.

Prioritet 1.1 Jačanje i umrežavanje organizacija civilnog društva

Djelovanje organizacija civilnog društva doprinosi poboljšanju upravljanja razvojem Grada Kutina. Provedene analize ukazuju na nedovoljnu međusobnu suradnju, nedovoljnu suradnju s javnim sektorom te posebno ukazuju na malu učinkovitost i samoodrživost organizacija civilnog društva. Razina educiranosti i motiviranosti za pripremu razvojnih programa i projekata je nezadovoljavajuća. Iako postoji nekoliko udruga koje mogu poslužiti kao primjer uspješnog funkcioniranja i sudjelovanja u lokalnom i regionalnom razvoju, ne postoji dovoljna međusobna suradnja i koordinacija koja bi omogućila prijenos dobre prakse razvoja civilnog sektora u Gradu, a samim time doprinijelo bi se i upravljanju razvojem. Civilni sektor predstavlja dobar potencijal za suradnju i aktiviranje zajednice u rješavanju razvojnih problema, ali bi trebalo raditi na motivaciji udruga u korištenju raznolikih izvora financiranja, strateškog povezivanja i planiranja u provedbi pojedinih programa. Ovaj prioritet cilja na rješavanje navedenih problema kroz svoje mjere:

Mjera 1.1.1 Poticanje formiranja novih i jačanje postojećih organizacija civilnog društva te njihove suradnje s javnim sektorom u realizaciji razvojnih prioriteta

Mjera 1.1.2 Poticanje umrežavanja organizacija civilnog društva u realizaciji razvojnih prioriteta

Prioritet 1.2 Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora

Upravljanje razvojem na području Grada Kutina sastoji se od pet ključnih segmenata: upravna tijela Grada, javne ustanove i poduzeća u vlasništvu Grada Kutina, privatni sektor, civilni sektor, ostali subjekti. Grad Kutina ima glavnu ulogu u upravljanju razvojem. Osnovna i SWOT analiza, povezana s radom javnog sektora, ukazuje na probleme nedovoljnog sudjelovanja javnih tijela u strateškom planiranju, nedostatne koordinacije i međusobne suradnje među nositeljima razvoja Grada te na problem nedostatnih specijalističkih znanja potrebnih za planiranje razvoja. Samim time nameću se potrebe za sustavnu primjenu i razvoj strateškog planiranja, bolju koordinaciju i međusobnu suradnju među nositeljima razvoja u Gradu te s ministarstvima i drugim tijelima središnje državne uprave, kao i s predstavnicima gospodarskog i civilnog sektora, te konačno, i potrebu za sustavno jačanje i razvijanje kapaciteta (ljudskih resursa, opreme i finansijskih sredstava) kod svih

institucija, nositelja razvoja.

- Mjera 1.2.1 Razvoj i jačanje e-uprave u svrhu podizanja učinkovitosti, dostupnosti i kvalitete pruženih usluga građanima i poslovnom sektoru
- Mjera 1.2.2 Jačanje međusobne koordinacije tijela lokalne samouprave i njihova suradnja s građanima i ostalim stručnim tijelima
- Mjera 1.2.3 Unapređenje sustava zemljišnog registra i katastarskog sustava
- Mjera 1.2.4 Jačanje kapaciteta JLS te javnog sektora za upravljanje i izradu razvojnih projekata

Prioritet 1.3 **Razvoj i jačanje kapaciteta, učinkovitosti te umrežavanja poduzetničkog sektora**

Gospodarstvo je jedan od ključnih segmenta razvoja Grada u kojem upravo poduzetnički sektor ima najvažniju ulogu. Poduzetnički sektor, osim infrastrukturnih i finansijskih potreba nužnih za daljnji razvoj, ujedno mora poboljšati i unaprijediti vlastite ljudske kapacitete te podignuti tržišnu učinkovitost kroz zajedničku suradnju. Na ovaj način doprinijet će se poboljšanju poslovnog okruženja u Gradu. Ovaj prioritet cilja na rješavanje navedenih problema kroz svoje mjere:

- Mjera 1.3.1 Poticanje formiranja i razvoj zadruga i multisektorskih klastera i drugih oblika udruženog djelovanja za tržište
- Mjera 1.3.2 Usklađivanje razvoja ljudskih resursa sa potrebama gospodarstva

Strateški cilj 2

Razvoj konkurentnog poduzetništva

Konkurenčnost poduzetništva u svim gospodarskim sektorima pa tako i u poljoprivredi, ključni je faktor razvoja Grada Kutina. Konkurenčnost je općenito, glavni cilj i prioritet svakog nacionalnog, regionalnog i lokalnog gospodarstva. U skladu sa svojim snagama i prilikama, iskazanim u SWOT-u Grad Kutina opredijelila se za multisektorski razvoj s glavnim usmjerenjem na poljoprivredu i turizam, i to selektivne oblike turizma, te prerađivačku industriju s primjenom suvremenih tehnologija, inovacija i znanja, integriranoj brigom za okoliš uz poticanje i jačanje društveno odgovornog poslovanja. Sektor poljoprivrede prepoznat je kao sektor koji ima značajan potencijal za razvoj, te se u narednom razdoblju trebaju stvoriti preduvjeti da ovaj sektor proizvodi visokokvalitetne, autohtone i prepoznatljive proizvode.

Prioritet 2.1 **Razvoj konkurentne poljoprivrede**

Osnovna analiza poljoprivrede pokazala je izuzetan značaj poljoprivrede, posebno prerade prehrambenih proizvoda u gospodarskom razvoju Grada. Ona ima svoju stoljetnu tradiciju i već poznate proizvode na domaćem tržištu. Kako bi se omogućio daljnji razvoj poljoprivrede potrebno je prvenstveno omogućiti kvalitetnu poslovnu infrastrukturu, okrupnjivanje zemljišta i proizvodnje te umrežavanje proizvođača. Potrebno ih je prilagoditi novim tržišnim uvjetima, povećati prvenstveno kvalitetu, standarde proizvodnje i zaštitu tradicionalnih i već prepoznatljivih proizvoda te stvaranje novih brandova koji bi im omogućili konkurenčnost i daljnji rast. Posebno velik razvojni potencijal je u razvoju ekološke poljoprivrede i kvalitetnih finalnih proizvoda prilagođenih EU standardima. Ovaj prioritet, provedbom svojih mjeri, omogućiti će proizvođačima i prerađivačima daljnje jačanje na tržištu regije, ali i izvoz. Za realizaciju ovog prioriteta predviđene su mjere:

- Mjera 2.1.1 Okrugljavanje i uređenje poljoprivrednog zemljišta s poticanjem korištenja poljoprivrednog zemljišta
- Mjera 2.1.2 Razvoj infrastrukture za potrebe poljoprivrede
- Mjera 2.1.3 Razvoj konkurentne poljoprivrede uvođenjem novih tehnologija
- Mjera 2.1.4 Unaprjeđenje marketinga, zaštite i certificiranja poljoprivrednih proizvoda

Prioritet 2.2 **Razvoj ruralnih naselja**

Iz osnovne i SWOT analize vidljivo je kako se ruralna naselja kontinuirano bore s problemima nerazvijenog gospodarstva, depopulacije, lošije infrastrukture i otežanim uvjetima života svojih stanovnika. Radi očuvane i zaštićene prirodne, tradicijske i kulturne baštine koja se nalazi u ruralnim naseljima, ona imaju izuzetno jake preduvjete za održivi razvoj prvenstveno kroz razvoj turizma u ruralnim područjima, posebno agroturizma, i tradicijskih obrta. Razvoj ruralnih područja jedan je i od ključnih razvojnih prioriteta Republike Hrvatske i Europske unije. Najveći razvojni fondovi usmjereni su upravo na revitalizaciju poljoprivredne proizvodnje i prerade te razvoj diverzifikacije djelatnosti u ruralnim naseljima koje, manjim ulaganjima, omogućuje povećanje kvalitete života, stvaranje novih radnih mesta i očuvanje baštine. Stoga ova razvojna strategija, naglašava razvoj ruralnih područja, kroz mjerne:

- Mjera 2.1 Razvoj diversifikacije djelatnosti u ruralnim područjima

Mjera 2.2 Razvoj ruralnog turizma i tradicijskih obrta u ruralnim područjima

Prioritet 2.3 Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma

Osnovnom analizom i SWOT analizom gospodarstva istaknule su se niska profitabilnost gospodarstva, nedovoljno razvijeno poslovno okruženje i slaba investicijska klima u regiji, neiskorištenost poslovnih zona, niska razina inovacija, nepostojanje strateških planova za razvoj, te nedostatak turističkih sadržaja i kapaciteta. Osim navedenih slabosti, gospodarstvo u Gradu Kutina ima i svoje prednosti; duga tradicija velike, srednje i male prerađivačke industrije, obrtništva i poduzetništva, tradicija poljoprivredno-prehrambene prerade. Provedbom mjera unutar ovog prioriteta poboljšat će se poslovno okruženje i konkurentnost gospodarstva razvojem poslovne infrastrukture, te razvojem usluga za potporu poduzetnicima, posebno izvoznicima. Unapređenjem uvjeta za privlačenje investitora postići će se veća ulaganja u gospodarstvo Grada koje bi samim time trebalo postati konkurentnije. Najveći izazov i prilika za razvoj konkurentnosti poduzetnika je turizam, i to selektivni oblici turizma. Kako bi se dostigla viša razina usluga u turizmu i što veća kvaliteta turističkog proizvoda Grada potrebno je izraditi razvoja turizma u Gradu Kutina, razviti turističku infrastrukturu, što se već dijelom provodi EU projektom izgradnje i uređenja Prijemnog centra Repušnica, te poduzetnicima u turizmu pružiti potporu u marketinškim i sličnim aktivnostima. Nova smjernica gospodarskog razvoja Republike Hrvatske usmjerena jačem društvenom razvoju i uključivanju ostjetljivih skupina društva je razvoj socijalnog poduzetništva. Skupom svih ovih aktivnosti sinergijski će se djelovati na povećanje konkurentnosti poduzetnika u Gradu Kutina.

Mjera 2.3.1 Razvoj poslovne i turističke infrastrukture

Mjera 2.3.2 Unaprjeđenje turističke ponude i razvoj selektivnih oblika turizma

Mjera 2.3.3 Razvoj oblika finansijske podrške poduzetništvu

Mjera 2.3.4 Poticanje izvozne orientacije gospodarstva

Mjera 2.3.5 Unapređenje uvjeta za privlačenje investitora

Mjera 2.3.6 Poticanje „zelenog“ poduzetništva

Mjera 2.3.7 Poticanje i razvoj socijalnog poduzetništva

Prioritet 2.4 Uvođenje znanja, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo

Uvođenje novih znanja i metoda, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo ključno je za rast konkurentnosti i razvoj gospodarskih subjekata u Gradu Kutina. Potrebno je osnovati i razviti tehnologisku i razvojnu infrastrukturu i institucije koje su u stanju osigurati adekvatno opremljene prostore, usluge, te poslovnu i tehnološku potporu za prijenos i/ili usvajanje tehnologija, komercijalizaciju znanstveno-istraživačkih rezultata te pružiti podršku osnivanju i razvoju inovativnih tehnoloških poduzeća. Također je važno potaknuti poduzetnike na korištenje znanja, razvoja tehnologija i inovacija u gospodarstvo. U smjeru realizacije ovog prioriteta Grad Kutina je osmislio i započeo pripremu integralnog strateškog razvojnog projekta „Zona kreativne energije“, čija je pripremna faza sufinancirana od strane MRRFEU.

Mjera 2.4.1 Razvoj tehnologische i razvojne infrastrukture i usluga

Mjera 2.4.2 Poticanje korištenja znanja, razvoja tehnologija i inovacija u gospodarstvu

Strateški cilj 3

Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Nasleđe materijalne i nematerijalne baštine kao ostavštine prošlih generacija te specifičan krajolik i prirodna baština čine važan dio kulture Grada Kutina. Zajedno su ključan element u kreiranju prepoznatljivog identiteta koji se nameće kao važan razvojni resurs Grada. Kulturna i prirodna baština temeljni su čimbenik prepoznatljivosti Grada u neposrednom okruženju, na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Identitet Grada trenutno nije dovoljno prepoznatljiv, a ostvarivanjem ovog strateškog cilja, isticanjem prepoznatljivosti i održivim korištenjem baštine pridonijet će se kreiranju originalnog identiteta i zajedničke vizije razvoja. Prepoznatljivost i očuvanje kulturne baštine uključuje upravljanje, vrednovanje i zaštitu kulturnih dobara (pokretne i nepokretne stvari od umjetničkog, povjesnoga, arheološkog, antropološkog i znanstvenog značenja; arheološka nalazišta i arheološke zone; nematerijalni oblici i pojave čovjekova duhovnog stvaralaštva u prošlosti kao i dokumentacija i bibliografska baština; zgrade u kojima se čuvaju ili izlažu kulturna dobra). S druge strane prirodna baština obuhvaća sveukupnu biološku i krajobraznu raznolikost područja. Biološka raznolikost je važan temelj za ljudsko blagostanje pa je njena zaštita od posebnog interesa, poseban značaj Gradu daju regionalni park Moslavčka Gora i Park prirode Lonjsko polje. Očuvana i prepoznatljiva kulturna i prirodna baština su preduvjet za razvoj drugih gospodarskih sektora, prije svega turizma koji za resursnu

osnovu koristi specifičnosti kulturne i prirodne baštine. Autohtonost i originalnost baštine, kao takve, moraju biti razvojni temelj Grada Kutina.

Prioritet 3.1 Očuvanje, zaštita i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine

Održivo korištenje prirodne baštine prioritet je koji je jednako važan za sve razvojne sektore iz razloga što gotovo svi razvojni projekti, direktno ili indirektno, uključuju prirodu kao sastavnicu okoliša. Pritisci na okoliš sve su izraženiji i stoga je prioritet Grada, kao i RH i EU, kontinuirana briga za okoliš. Prioritet Grada Kutina je također i valorizacija okoliša te uključivanje prirodne baštine u razvojne projekte na razne načine. Budući da je veliki dio Grada, izuzev urbanog naselja Kutina, niske gustoće naseljenosti i slabo razvijen, pritisci na okoliš i sačuvanost prirodne baštine su, još uvjek, u prihvatljivim okvirima. Takvo stanje treba iskoristiti, što je i svrha ovog prioriteta. Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine kreira i njeguje identitet Grada. S obzirom na značaj prepoznavanja potrebe razvoja turističkog sektora, i kulturna baština mora biti osnova razvoja kulturnog turizma. Raznovrsna baština treba biti dodatno zaštićena i izdvojena kao atrakcijski element Grada.

Mjera 3.1.1 Očuvanje, održivo korištenje i učinkovito upravljanje, valorizacija i interpretacija prirodne baštine, zaštićenih područja i područja ekološke mreže Natura 2000

Mjera 3.1.2 Očuvanje i održivo korištenje kulturno-povijesne baštine

Prioritet 3.2 Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine

Baštinu je potrebno interpretirati na suvremenim način, prilagođen potrebama ciljnih skupina, ali na način koji njeguje i ističe identitet Grada Kutina. Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine posebno je izdvojen prioritet kako bi se dalo na važnosti projektima povezivanja, umrežavanja, njegovanja i poticanja prepoznatljivosti i autentičnosti područja. Prepoznatljivost i pozitivna slika donosi mnogostrukе koristi ne samo u očuvanju kulturnih i prirodnih vrijednosti županije nego u povećanju privlačnosti područja, kako za turiste i razne goste, tako i za investitore, poduzetnike i stanovnike ostalih krajeva. Grad Kutina želi izgraditi svoju jedinstvenost na uspješnosti, otvorenosti, kvaliteti života, tradicionalnim vrijednostima, biološkoj i krajobraznoj raznolikosti i pozitivnom poslovnom okruženju.

Mjera 3.2.1 Očuvanje i promocija identiteta Grada kroz brendiranje destinacija

Mjera 3.2.2 Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenira

Strateški cilj 4

Razvoj kvalitete života i zaštite okoliša

Ovaj cilj orientiran je na poboljšanje i razvoj komunalne infrastrukture (gospodarenje otpadnim vodama i otpadom, racionalizaciju vodnih resursa), razvoj društvene i socijalne infrastrukture i usluga (jačanje sustava obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi) te razvoj i unapređenje prometne infrastrukture i usluga što u svojoj ukupnosti pridonosi kvaliteti života na području Grada Kutina. Daljnjim ulaganjem u infrastrukturu, modernizacijom prometnica, sanacijom odlagališta otpada i razvojem sustava gospodarenja otpadom, u skladu sa standardima Europske unije, dodatno se jačaju razvojni potencijali Grada. Cilj je, također, orientiran i na unapređenje zaštite okoliša, povećanje energetske učinkovitosti, kao i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, kako bi se zaštitili prirodni resursi koji čine glavni potencijal razvoja Grada.

Prioritet 4.1 Razvoj komunalne infrastrukture i usluga

Na temelju SWOT analize vidljive su potrebe dovršenja postojećih i izgradnja novih sustava vodoopskrbe i odvodnje koji će obuhvatiti ukupno stanovništvo Grada, čime se povećava kvaliteta života, posebice stanovništva ruralnih područja. Izgrađena kvalitetna komunalna infrastruktura ključan je preduvjet za razvoj konkurentnog gospodarstva, očuvanje okoliša, razvoj turizma i porast kvalitete života stanovništva. Prioritet Grada je razvoj sustava vodoopskrbe i odvodnje s pročišćavanjem otpadnih voda. Obzirom na činjenicu kako se radi o finansijskim zahtjevnim mjerama, važno je kvalitetno osmisli dinamiku njihovog izvršenja na duži rok. U ispunjenju ovog prioriteta, značajnu će ulogu imati strukturni fondovi EU, kao i javno-privatno partnerstvo.

Mjera 4.1.1 Razvoj sustava vodoopskrbe

Mjera 4.1.2 Razvoj sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

Mjera 4.1.3 Razvoj male komunalne infrastrukture

Prioritet 4.2 Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga

Analiza stanja i SWOT analiza ukazale su na nedostatke postojećih te potrebu za izgradnjom novih prometnih sustava. Prometna infrastruktura važan je preduvjet za razvoj turizma i konkurentnog gospodarstva, te podizanje kvalitete života stanovništva. Identificirani razvojni problemi Grada Kutina su tranzitni promet centrom Grada te nedostatak parkirališnih mesta kao i loše stanje prometnica. Isto tako, uočen je problem nedostatka i

loše organizacije javnog prijevoza odnosno povezivanja Grada većim urbanim centrima regije i na nacionalnoj razini, te na okalnoj razini, između gradskih naselja. Stoga je prioritet razvoj, unapređenje i održavanje prometne infrastrukture. U ispunjenju ovog prioriteta značajnu će ulogu imati strukturni fondovi EU, kao i javno privatno partnerstvo.

- Mjera 4.2.1 Razvoj cestovne i željezničke infrastrukture i usluga
Mjera 4.2.2 Razvoj intermodalnog prijevoza

Prioritet 4.3 Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga

Ključna problematika u području društvene infrastrukture identificirala je potrebu razvoja zdravstvene, socijalne, kulturne i sportske infrastrukture koju treba poboljšavati u skladu s potrebama. Stanovnicima je potrebno osigurati višu kvalitetu života na svim područjima, treba potaknuti usvajanje vrijednosti i načina života koji omogućava ostvarenje koncepta preventivnog očuvanja i unapređenja zdravlja, pri tome je posebnu skrb potrebno usmjeriti na ugrožene ciljne skupine.

- Mjera 4.3.1 Izgradnja, obnova i opremanje društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture važne za povećanje kvalitete života i razvoj zajednice
Mjera 4.3.2 Poboljšanje razine kvalitete zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga
Mjera 4.3.3 Unapređenje socijalne skrbi i zdravstvene zaštite starijih i nemoćnih osoba te osoba s invaliditetom

Prioritet 4.4 Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti

U SWOT analizi je uočeno da se neodgovarajuće gospodari otpadom na području cijele županije te da bi se unapređenjem sustava gospodarenja otpadom navedeni problem trebao riješiti čime bi se Gradu Kutina omogućilo i uređenje postojećeg odlagališta u pogon za prikupljanje i odvajanje otpada. Također, provedene analize pokazale su da postoji svijest stanovnika o zaštiti okoliša i korištenju obnovljivih izvora energije, ali ona još nije dovoljno razvijena, iz čega proizlazi potreba za edukacijom stanovništva promicanjem zaštite okoliša i poticanjem korištenja obnovljivih izvora energije. Prioritet je također provoditi aktivnosti za povećanje energetske učinkovitosti. U sklopu ovog prioriteta Grad će unaprijediti i sustav zaštite ljudi i okoliša od požara, prirodnih nepogoda i akcidenata kako bi se umanjio utjecaj klimatskih promjena na život i gospodarski razvoj.

- Mjera 4.4.1 Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti
Mjera 4.4.2 Sanacija onečišćenih lokacija, razvoj sustava i unapređenje infrastrukture i usluga za gospodarenje otpadom
Mjera 4.4.3 Unapređenje sustava praćenja kakvoće okoliša
Mjera 4.4.4 Unapređenje sustava zaštite okoliša od požara, prirodnih nepogoda i akcidenata

3.2 Horizontalni ciljevi

Osim srednjoročnih programskih ciljeva važni su i tzv. dugoročni, horizontalni, ciljevi, odnosno ciljevi koji bi se idealno trebali promicati u svim programima i projektima implementacije razvojne strategije, posebno onima financiranim iz fondova Europske unije, a uključuju: razvoj informacijskog društva, promociju jednakih mogućnosti i ljudskih prava, upravljanje okolišem i održivost, nastavak razvoja privatno-javnog partnerstva i učinkovite demokracije. U nastavku se razmatra zastupljenost svakog od navedenih horizontalnih ciljeva u razvojnog scenariju Strategije razvoja Grada Kutina. Također, uz navedene ciljeve, postoji i posebno značajan horizontalni cilj - razminiranje minski sumnjivih područja.

1. Razminiranje

Iako na području Grada Kutina postoji još „relativno malo“ minski sumnjivih prostora ($14.512 m^2$).²³⁷ To je i jedan od ograničavajućih faktora razvoja, prvenstveno poljoprivrede i turizma. Kontinuiranim nastavkom razminiranja stvaraju se preduvjeti za socijalni i ekonomski razvoj područja te sigurnost stanovnika na području Grada Kutina.

2. Razvoj informacijskog društva

Informacijsko društvo se pokazuje kao imperativ sveukupnog razvoja u svijetu pa tako i u Gradu Kutina. Potencijal informacijskog društva prožima sve aspekte strategije razvoja. Specifičnost ovog horizontalnog cilja je povećanje uporabe informacijske i komunikacijske tehnologije u svim poslovnim i socijalnim grupama u Gradu. Ovaj cilj podrazumijeva: proširenje uporabe informacijske tehnologije i Interneta na svim razinama društva, povećanu konkurentnost poduzetnika radi upotrebe ICT³⁸ aplikacija, poboljšanu javnu svjesnost o mogućnostima

²³⁷ HCR, stanje na dan 16.09.2013.

³⁸ ICT je skraćenica engleskog izraza *information and communication technology* (informacijske i komunikacijske tehnologije)

koje nudi informacijsko društvo, povećano društveno uključivanje putem e-uprave te povećan broj osoba sposobljenih u ICT vještinama.

3. Promocija jednakih mogućnosti i ljudskih prava

Za razvoj Grada Kutina nužno je promicanje jednakih mogućnosti pristupa obrazovanju, zapošljavanju i podizanje ukupne kvalitete života svih stanovnika, neovisno o njihovom spolu, dobi, etničkoj pripadnosti i invaliditetu. Naglasak je na novim inicijativama i aktivnostima zajednice s ciljem promicanja socijalne integracije, uključenosti i suživota, i to posebno pružanje podrške kod pristupa obrazovanju skupinama s posebnim potrebama, pružanje potpore kod pristupa zapošljavanju skupinama osoba u nepovoljnem položaju te potpore razvoju socijalnih usluga i sposobnosti pružatelja tih usluga u borbi protiv socijalne isključenosti i siromaštva. Ovaj prioritet je, kao horizontalni prioritet, uključen u sve prioritete i mjere kako bi se, sukladno razvoju Grada, razvijao i položaj ugroženih skupina u društvu.

4. Održivi razvoj

Koncept održivog razvoja podrazumijeva korištenje resursa kako bi se zadovoljile potrebe ljudi istovremeno čuvajući okoliš. Održivim razvojem čuvamo resurse za buduće generacije. Koncept obuhvaća tri uzajamno povezana dijela: održivi okoliš, ekonomsku održivost i društveno-političku održivost. Ovi principi moraju biti čvrsto integrirani u svim projektima kako bi održivi razvoj uistinu zaživio. Dobri primjeri su razvoj zelenog poduzetništva, očuvanje i održivo korištenje okoliša, krajolika i prirodne baštine, ulaganje u obnovljive izvore energije, ali i projekti usmjereni na jačanje i umrežavanje civilnog društva te jačanje koordinacije tijela lokalne samouprave i njihovu suradnju s građanima.

5. Partnerstvo i učinkovita demokracija

Partnerstva između javnog sektora, privatnog sektora i civilnog društva na lokalnoj i/ili regionalnoj razini prepoznata su u EU-u kao jedan od nužnih preduvjeta i/ili instrumenata uspješnog održivog razvoja. Iskustveno, partnerstvo se pokazalo ključnim čimbenikom kako u postizanju maksimalne mobilizacije resursa, tako i prilikom pronalaženja rješenja za krizne razvojne situacije. Cilj Grada Kutina je kontinuiran razvoj partnerskih odnosa i međusektorska suradnja na svim razinama. Sama izrada ove razvojne strategije je korak naprijed u „Razvoju partnerstva i učinkovite demokracije“, a u strategiju su ugrađene mjere kojima javni sektor podupire svoje partnere u razvoju (privatni sektor i civilno društvo), a time automatski jača i partnerstvo. Gradu je također cilj i suradnja s institucijama iz drugih zemalja, poglavito na raznim projektima međunarodne suradnje. Uz partnerstvo i učinkovitu demokraciju, važan je razvoj volonterstva kao stupa civilnog društva te vrlo važnog ljudskog resursa u mnogim sektorima.

3.3 Razvojni prioriteti i mjere

Za svaki strateški cilj utvrđuju se strateški prioriteti kao strateški pravci djelovanja (strategija djelovanja) koji doprinose ispunjenju pojedinog dugoročnog strateškog cilja. Za svaki strateški prioritet utvrđuju se provedbene mjere koje osiguravaju ostvarivanje strateškog prioriteta. Provedbene mjere ostvaruju se planskim aktivnostima koje se, u implementaciji, oblikuju kao konkretni projekti. Razrada strateških prioriteta i provedbenih mera zasnivala se, s jedne strane na viziji i strateškim ciljevima, te, s druge strane, na ključnim razvojnim izazovima. Razvojni izazovi usmjeravaju strategiju djelovanja, odnosno prioritete, a formirani su tijekom procesa strateškog planiranja, pri utvrđivanju i obradi postojećeg stanja, pri izradi SWOT analize te kroz duge partnerske konzultacije.

Sažetak strateških ciljeva, prioriteta i pripadajućih mjera provedbe:

SC 1		
Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima Grada		
SC1-P1	SC1-P2	SC-P3
Jačanje i umrežavanje organizacija civilnog društva	Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora	Jačanje kapaciteta, učinkovitosti te umrežavanja poduzetničkog sektora
SC1-P1-M1	SC1-P2-M1	SC1-P3-M1
Poticanje formiranja novih i jačanje postojećih organizacija civilnog društva te njihove suradnje s javnim	Razvoj i jačanje e-uprave u svrhu podizanja učinkovitosti, dostupnosti i kvalitete pruženih usluga	Poticanje formiranja i razvoj zadruga i multisektorskih klastera i drugih oblika udruženog djelovanja

sektorom u realizaciji razvojnih prioriteta	građanima i poslovnom sektoru	za tržište
SC1-P1-M2	SC1-P2-M2	SC1-P3-M2
Poticanje umrežavanja organizacija civilnog društva u realizaciji razvojnih prioriteta	Jačanje međusobne koordinacije tijela lokalne samouprave i njihova suradnja s građanima i ostalim stručnim tijelima	Usklađivanje razvoja ljudskih resursa sa potrebama gospodarstva
	SC1-P2-M3	
	Unapređenje sustava zemljišnog registra i katastarskog sustava	
	SC1-P2-M4	
	Jačanje kapaciteta JLS te javnog sektora za upravljanje i izradu razvojnih projekata	

SC 2			
Razvoj konkurentnog poduzetništva			
SC2-P1	SC2-P2	SC2-P3	SC2-P4
Razvoj konkurentne poljoprivrede	Razvoj ruralnih naselja	Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma	Uvođenje znanja, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo
SC2-P1-M1	SC2-P2-M1	SC2-P3-M1	SC2-P4-M1
Okrupnjavanje i uređenje poljoprivrednog zemljišta s poticanjem korištenja poljoprivrednog zemljišta	Razvoj diversifikacije djelatnosti u ruralnim područjima	Razvoj poslovne i turističke infrastrukture	Razvoj tehnologičke i razvojne infrastrukture i usluga
SC2-P1-M2	SC2-P2-M2	SC2-P3-M2	SC2-P4-M2
Razvoj infrastrukture za potrebe poljoprivrede	Razvoj ruralnog turizma i tradicijskih obrta u ruralnim područjima	Unaprjeđenje turističke ponude i razvoj selektivnih oblika turizma	Poticanje korištenja znanja, razvoja tehnologija i inovacija u gospodarstvu
SC2-P1-M3		SC2-P3-M3	
Razvoj konkurentne poljoprivrede uvođenjem novih tehnologija		Razvoj oblika finansijske potpore poduzetništvu	
SC2-P1-M4		SC2-P3-M4	
Unaprjeđenje marketinga, zaštite i certificiranja poljoprivrednih proizvoda		Poticanje izvozne orientacije gospodarstva	
		SC2-P3-M5	
		Unapređenje uvjeta za privlačenje investitora	
		SC2-P3-M6	
		Poticanje „zelenog“ poduzetništva	
		SC2-P3-M7	
		Poticanje i razvoj socijalnog poduzetništva	

SC3	
Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine	
SC3-P1	SC3-P2

Očuvanje, zaštita i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine
SC3-P1-M1 Očuvanje, održivo korištenje i učinkovito upravljanje, valorizacija i interpretacija prirodne baštine, zaštićenih područja i područja ekološke mreže Natura 2000	SC3-P2-M1 Očuvanje i promocija identiteta Grada kroz brendiranje destinacija
SC3-P1-M2 Očuvanje i održivo korištenje kulturno-povijesne baštine	SC3-P2-M2 Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenira

SC 4			
Razvoj kvalitete života i zaštite okoliša			
SC4-P1	SC4-P2	SC4-P3	SC4-P4
Razvoj komunalne infrastrukture i usluga	Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga	Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga	Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti
SC4-P1-M1 Razvoj sustava vodoopskrbe	SC4-P2-M1 Razvoj cestovne i željezničke infrastrukture i usluga	SC4-P3-M1 Izgradnja, obnova i opremanje društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture važne za povećanje kvalitete života i razvoj zajednice	SC4-P4-M1 Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti
SC4-P1-M2 Razvoj sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda	SC24-P2-M2 Razvoj intermodalnog prijevoza	SC4-P3-M2 Poboljšanje razine kvalitete zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga	SC4-P4-M2 Sanacija onečišćenih lokacija, razvoj sustava i unapređenje infrastrukture i usluga za gospodarenje otpadom
SC4-P1-M3 Razvoj male komunalne infrastrukture		SC4-P3-M3 Unapređenje socijalne skrbi i zdravstvene zaštite starijih i nemoćnih osoba te osoba s invaliditetom	SC4-P4-M3 Unapređenje sustava praćenja kakvoće okoliša
			SC4-P4-M4 Unapređenje sustava zaštite okoliša od požara, prirodnih nepogoda i akcidenata

3.3.1 Opis Mjera

Cilj 1	Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima Grada
Prioritet 1.1	Jačanje i umrežavanje organizacija civilnog društva
Mjera 1.1.1	Poticanje formiranja novih i jačanje postojećih organizacija civilnog društva te njihove suradnje s javnim sektorom u realizaciji razvojnih prioriteta
Cilj mjere	Poticanje razvoja civilnog društva, njegove uloge i doprinosa razvoju Grada te poticanje suradnje civilnog s javnim sektorom u realizaciji razvojnih prioriteta strategije.
Aktivnosti	Kroz ovu mjeru će se provoditi aktivnosti analize učinkovitosti sustava financiranja udruga s obzirom na njihove rezultate; analize i ocjene dosadašnje suradnje udruga sa tijelima/organizacijama Grada; analize stanja osposobljenosti udruga za upravljanje EU i nacionalnim projektima/programima; jačanja osposobljenosti udruga za upravljanje EU i

	nacionalnim projektima/programima; uključivanja udruga u razvojne inicijative, aktivnosti i projekte Grada; uspostave i razvoja sustava učinkovitog i transparentnog financiranja rada udruga (uvođenje sustava kvalitete nevladinog sektora – SOKNO ili drugi), poticanje volonterskog te ostale srodne aktivnosti.
Nositelji	Organizacije civilnog društva, Grad Kutina, gradske institucije i organizacije, Razvojna agencija Mrav d.o.o., LAG Moslavina i druge potporne institucije
Korisnici	Stanovništvo, volonteri, Grad, organizacije civilnog društva, gradske institucije i organizacije, Razvojna agencija Mrav d.o.o., LAG Moslavina i druge potporne institucije
Indikatori	Broj razvojnih projekata u Gradu u koje su uključene udruge; broj novoformiranih i transparentno aktivnih udruga; broj uključenih građana u aktivnosti i inicijative potaknute od strane udruga; broj udruga s istaknutim rezultatima; broj provedenih aktivnosti jačanja kapaciteta udruga; broj stručnjaka zaposlenih u udrugama ili uključenih u aktivnosti udruga; kvantificirani razvojni učinci zajedničke suradnje udruga i Grada te njegovih tijela/organizacija .
Mjera 1.1.2	Poticanje umrežavanja organizacija civilnog društva u realizaciji razvojnih prioriteta
Cilj mjere	Proširenje mreže i ostvarivanje zajedničkih projekata udruga civilnog društva kroz međusobnu koordinaciju u svrhu ostvarivanja razvojnih prioriteta strategije.
Aktivnosti	Kroz ovu mjeru će se provoditi aktivnosti analize stanja i potreba udruga u svrhu umrežavanja – zajedničkog djelovanja; izrade studije vezano za probleme i potrebe udruga; poticanja umrežavanja udruga civilnog društva na gradskoj, županijskoj, međuregionalnoj, međuzupanijskoj i međunarodnoj razini; praćenja rezultata zajedničkog rada udruga civilnog društva u okviru Grada; vrednovanja rezultata zajedničkih projekata civilnog društva te ostale srodne aktivnosti.
Nositelji	Grad Kutina, udruge, Razvojna agencija Mrav d.o.o., LAG Moslavina i druge potporne institucije i organizacije
Korisnici	Stanovništvo, Grad Kutina, OCD-i ³⁹
Indikatori	Broj i rezultati ostvarenih partnerskih projekata i zajedničkih inicijativa udruga civilnog društva.
Prioritet 1.2	Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora
Mjera 1.2.1	Razvoj i jačanje e-uprave u svrhu podizanja učinkovitosti, dostupnosti i kvalitete pruženih usluga građanima i poslovnom sektoru
Cilj mjere	Podignuti razinu opremljenosti, osposobljenosti i kvalitetu poslovanja Grada i institucija/tvrtki u vlasništvu lokalne samouprave s ciljem razvijanja i jačanja sustava e-uprave kako bi se osiguralo da usluge i informacije javnog sektora budu dostupne svim građanima i gospodarskim subjektima, uključujući skupine u nepovoljnem položaju i osobe s posebnim potrebama.
Aktivnosti	Kroz ovu mjeru provest će se aktivnosti opremanja javnog sektora računalnom i komunikacijskom infrastrukturom nužnom za funkcioniranje e-uprave; pripreme i prilagodbe podatka i usluge za građane i poduzetnike uz osiguravanje sigurnosti korštenja, razmjene i čuvanja podataka; osiguravanja dostupnosti javnih podataka i informacija, kao i usluge e-uprave kroz sve tehnološki raspoložive komunikacijske kanale; educiranje djelatnika u sustavu e-uprave i osiguravanje postojanja prihvatljive razine informatičkih, komunikacijskih te poslovnih znanja i vještina potrebnih za obavljanje poslova e-uprave; edukacije i promocije korištenja interneta i IT tehnologija za stanovništvo te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad Kutina, poduzeća i ustanove u vlasništvu Grada, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i druge potporne institucije i organizacije.
Korisnici	Grad, poduzetnici, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i druge potporne institucije i organizacije, stanovništvo
Indikatori	Broj i vrsta usluga; broj korisnika usluga; mjerljiva ocjena kvalitete usluga (temeljem

³⁹ Op.a. kratica OCD označava organizacije civilnog društva

	anketa/upitnika).
Mjera 1.2.2	Jačanje međusobne koordinacije tijela lokalne samouprave i njihova suradnja s građanima i ostalim stručnim tijelima
Cilj mjere	Unapređenje upravljanja razvojem kroz jačanje suradnje s institucijama na regionalnoj i centralnoj državnoj razini te osiguranjem suradnje i partnerskog pristupa u planiranju, donošenju i provedbi razvojnih odluka na razini Grada između ključnih dionika (Grada, gospodarskog sektora, znanstvenog sektora, civilnog sektora) s ciljem povećanja učinkovitosti pri realizaciji ključnih razvojnih aktivnosti, programa i projekata temeljem utvrđenih strateških razvojnih ciljeva i prioriteta Grada Kutina.
Aktivnosti	Kroz ovu mjeru provest će se aktivnosti analize dosadašnje suradnje između Grada i županije, te državne razine - utvrđivanja osnovnih problema i potreba; analize i ocjene sadašnje suradnje društvenih, gospodarskih, političkih, obrazovno-znanstvenih i drugih tijela s tijelima Grada i Županije, države te utvrđivanje osnovnih problema i potreba; uspostava sustava informiranja između državnih tijela, Županije i Grada, između Grada i ostalih dionika (gospodarskih, političkih, društvenih, obrazovno-znanstvenih i dr.) o svim razvojnim prioritetima i projektima; aktivnosti utvrđivanja potrebnih mehanizama i modela za realizaciju suradnje na ostvarivanju dugoročnih razvojnih projekta i programa; aktivnosti podizanja svijesti o nužnosti kontinuirane suradnje i konsenzusa oko razvojnih prioriteta u suradnji s društvenim, gospodarskim, političkim, znanstvenim i drugim tijelima, neovisno od pojedinih političkih opcija; aktivnosti praćenja realizacije mjere i njenih učinaka na poboljšanje horizontalne i vertikalne suradnje u županiji i druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad Kutina, Županija, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i ostale potporne institucije i organizacije, znanstveno-obrazovne institucije, OCD-i, poduzetnici
Korisnici	Grad, stanovništvo, tijela na regionalnoj i centralnoj državnoj razini, civilno društvo
Indikatori	Broj realiziranih zajedničkih aktivnosti/programa/projekata između Županije i Grada, broj realiziranih zajedničkih aktivnosti/programa/projekata između Grada i regionalnih/lokálnih razvojnih dionika; broj razvojnih programa/projekata oko kojih je postignut konsenzus s ostalim dionicima (gospodarskim, političkim, društvenim, obrazovno-znanstvenim i dr.); broj zajedničkih projekata/programa za koje su osigurana nacionalna i EU sredstva. (kvalitativni) opseg realizirane suradnje s institucijama na središnjoj razini; porast transparentnosti i kvalitete usluga građanima; veća potpora središnje razine u provedbi odluka i razvojnih projekata/programa; porast svijesti o nužnosti postizanja konsenzusa sa svim dionicima značajnim za razvoj Grada.
Mjera 1.2.3	Unapređenje sustava zemljišnog registra i katastarskog sustava
Cilj mjere	Riješiti probleme vezane za upis u zemljišni registar i katastarski sustav kako bi se uklonile prepreke dalnjem gospodarskom razvoju, privlačenju ulaganja te razvoju poljoprivrede.
Aktivnosti	Kroz ovu mjeru provest će se aktivnosti unapređenja sustava zemljišnog registra i katastarskog sustava; katastarskih izmjera; izraditi katastar vodova te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad Kutina, DGU - područni ured, zemljišnoknjižni odjeli općinskih sudova i dr.
Korisnici	Grad Kutina, stanovništvo, poduzetnici, poljoprivrednici
Indikatori	Broj upisanih (ažuriranih) čestica u zemljišnik i katastar; katastar vodova
Mjera 1.2.4	Jačanje kapaciteta jedinice lokalne samouprave te javnog sektora za upravljanje i izradu razvojnih projekata
Cilj mjere	Poboljšanje administrativnih i institucionalnih kapaciteta na lokalnoj razini opremanjem institucija i osposobljavanjem djelatnika za planiranje, pripremu i provođenje razvojnih projekata i programa za financiranje bilo proračunskim ili EU sredstvima.
Aktivnosti	Kroz ovu mjeru provest će se aktivnosti za podizanje razine osposobljenosti djelatnika Grada, Razvojne agencije te institucija u vlasništvu lokalne samouprave, za praćenje, pripremu, provedbu i vrednovanje razvojnih projekata; kreiranja i provedbe trening programa; modernizacije institucija za učinkovito planiranje i provedbu razvojnih

	projekata; uvođenja sustava cjeloživotnog učenja; razrade i uvođenja sustava praćenja i vrednovanja rada, motiviranja i nagrađivanja te planiranja napredovanja u karijeri i sl.; opremanje i jačanje kapaciteta Razvojne agencije Mrav d.o.o. i druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i ostale potporne institucije te institucije u vlasništvu Grada
Korisnici	Grad, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i ostale potporne institucije te institucije u vlasništvu Grada
Indikatori	Broj polaznika organiziranih radionica i tečajeva; broj održanih tečajeva/radionica za podizanje razine osposobljenosti; broj realiziranih praćenih i vrednovanih projekata; kvantificirani učinci realiziranih projekata na gospodarski i društveni razvoj; razvijen i primijenjen sustav praćenja rada; razvijen i primijenjen sustav motiviranja i nagrađivanja; razvijen i primijenjen broj novih obrazovnih projekata i programa; razvijen i primijenjen sustav planiranja napredovanja u karijeri; broj institucija u kojima su ovi sustavi primjenjeni.
Prioritet 1.3	Jačanje kapaciteta, učinkovitosti te umrežavanja poduzetničkog sektora
Mjera 1.3.1	Poticanje formiranja i razvoj zadruga i multisektorskih klastera i drugih oblika udruženog djelovanja za tržište
Cilj mjere	Povezivanje gospodarskih subjekata putem zadruga i multisektorskih klastera te njihov razvoj kako bi korištenjem zajedničkih razvojnih resursa (tehnologije, znanja i istraživanja) i zajedničkim nastupom na tržištu unaprijedili vlastito poslovanje i povećali konkurentnost.
Aktivnosti	Analiza potencijala za osnivanje zadruga i klastera, analiza tehnoloških, razvojnih i poslovnih profila poduzeća, izrada programa osnivanja i razvoja zadruga i klastera, odnosno programa povezivanja i umrežavanja proizvođača i prerađivača; poticanje inicijativa za osnivanje zadruga i klastera; osposobljavanje kadrova za vođenje zadruga i klastera; informiranje i edukacija poduzetnika o djelovanju i razvoju zadruga i klastera; povezivanje zadruga i klastera s znanstvenoistraživačkim institucijama te srodnim zadrugama i klasterima u RH i inozemstvu i dr. aktivnosti.
Nositelji	Grad, Razvojna agencija Mrav d.o.o., HGK, HOK, Udruženje obrtnika, OPG-i, tvrtke i obrti, klasteri, zadruge, udruge
Korisnici	Klasteri, zadruge, udruge, OPG-i, tvrtke i obrti
Indikatori	Broj novih klastera i zadruga u Gradu i na županijskoj i nacionalnoj razini a u koje su uključeni subjekti s područja Grada Kutina; broj privrednih subjekata i proizvođača uključenih u klaster/zadrugu; povećanje prihoda klastera/zadruga; povećanje prihoda od izvoza klastera/zadruga; broj projekata klastera i zadruga ili onih u koje su uključeni; broj izrađenih i provedenih edukacijskih programa klastera i zadruga; broj provedenih informativnih kampanja o potrebi udruživanja poljoprivrednih proizvođača i poduzetnika.
Mjera 1.3.2	Usklađivanje razvoja ljudskih resursa sa potrebama gospodarstva
Cilj mjere	Poboljšanje poduzetničkog okruženja u Gradu Kutina usklađivanjem razvoja ljudskih potencijala s potrebama gospodarstva kroz unaprjeđivanje postojećih i stvaranje novih oblika formalnog i neformalnog oblika obrazovanja.
Aktivnosti	Kroz ovu mjeru provest će se aktivnosti analize postojećih programa i aktivnosti formalnog i neformalnog obrazovanja usmjerenih na razvoj poduzetničkog okruženja i jačanja sposobnosti poduzetnika te poduzetništva u cijelini; analize potreba, izrade i implementacije programa obrazovanja za potporu jačanju i razvoju poduzetništava u suradnji s dionicima važnim za razvoj gospodarstva i za edukaciju; prilagodba školskih programa, programa cjeloživotnog obrazovanja te sustava profesionalnog usmjeravanja prema aktualnim potrebama tržišta rada; razvoja sustava akreditiranja edukativnih centara i poticanja stvaranja novih; poticanja usklađenosti edukativnih programa s definiranim potrebama lokalnog razvoja; aktivnosti podizanja opće razine educiranosti stanovništva za potrebe gospodarstva; edukacija ranjivih skupina za potrebe njihove bolje integracije tržište rada te druge slične aktivnosti. Provedba strateškog projekta „Zona kreativne energije“ u dijelu jačanja ljudskih resursa.

Nositelji	Grad Kutina, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i ostale potporne institucije i organizacije poput LAG-a Moslavina, HGK, HOK, HZZ, obrazovne i znanstvene institucije, poduzetnici
Korisnici	Grad Kutina, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i ostale potporne institucije i organizacije poput LAG-a Moslavina, HGK, HOK, HZZ, obrazovne i znanstvene institucije, poduzetnici
Indikatori	Broj seminara i radionica; broj tema, broj i struktura polaznika; broj novih poduzetnika; broj novozaposlenih koji su prošli prekvalifikaciju; smanjenje strukturne nezaposlenosti.

Cilj 2	Razvoj konkurentnog poduzetništva
Prioritet 2.1	Razvoj konkurentne poljoprivrede
Mjera 2.1.1	Okrupnjavanje i uređenje poljoprivrednog zemljišta s poticanjem korištenja poljoprivrednog zemljišta
Cilj mjere	Okrupnjavanje posjeda i razvoj korištenja neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta u cilju jačanja konkurentne poljoprivredne proizvodnje i prevladavanja dosadašnjih ograničenja u razvoju poljoprivrede.
Aktivnosti	Uključivanje u državne pilot-programe okrupnjavanja zemljišta, analiza stanja te potreba i mogućnosti; izrada programa poticanja okrupnjavanja zemljišta; informiranje, dizanje svijesti i motiviranje poljoprivrednih proizvođača (vlasnika) o potrebi okrupnjavanja zemljišta; provedba Programa raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem od strane Grada; izrada i provedba programa mjera za korištenje neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta u javnom i privatnom vlasništvu, te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, institucije u vlasništvu Grada, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i ostale potporne institucije, HGK, Hrvatska poljoprivredna agencija, Hrvatska poljoprivredna komora, zadruge i klasteri, tvrtke i obrti, udruge i organizacije proizvođača
Korisnici	Klasteri, zadruge, tvrtke i obrti, OPG-i, udruge, organizacije proizvođača, stanovništvo
Indikatori	Prosječna veličina poljoprivrednih gospodarstava; trendovi udjela gospodarstava s površinom većom od 10 ha; broj i provedba programa raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem; broj projekata okrupnjavanja zemljišta.
Mjera 2.1.2	Razvoj infrastrukture za potrebe poljoprivrede
Cilj mjere	Razvojem infrastrukture za potrebe poljoprivrede te razvojem usluga za potporu potaknut će se daljnji razvoj poduzetništva u sektorima poljoprivrede kao nositelja gospodarskog razvoja.
Aktivnosti	Analiza i procjena infrastrukturnih problema i potreba za razvoj poljoprivrede; izgradnja sustava za navodnjavanje; unaprijeđivanje uvjeta za ulaganja u izgradnju suvremenih proizvodno-prerađivačkih i skladišnih kapaciteta u poljoprivredi; izgradnja, unaprijeđenje i razvoj savjetodavnih službi kako potpornih institucija te druge slične aktivnosti. Implementacija projekta „Zona kreativne energije“ u dijelu implementacije i organizacije podprojekta „Food inkubator“.
Nositelji	Grad, HPA, SS, HPK, Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije i druge potporne organizacije, HGK, zadruge, klasteri, tvrtke, obrti, udruge i organizacije proizvođača
Korisnici	Tvrtke i obrti, OPG-i, klasteri, zadruge
Indikatori	Broj potporne infrastrukture za razvoj poljoprivrede; broj novih pogona za skladištenje, proizvodnju i preradu u poljoprivredi; broj projekata i programa potpore razvoju poljoprivrede.
Mjera 2.1.3	Razvoj konkurenčne poljoprivrede uvođenjem novih tehnologija
Cilj mjere	Unaprijeđenje i razvoj komercijalnih proizvođača u poljoprivredi i podizanje njihovog udjela u ukupnom BDP-u Grada i regije; dostizanja standarda EU, s učinkovitijim i uspešnijim korištenjem dosadašnjih i novih poljoprivrednih površina/područja za razvoj, temeljeno na procjenama pogodnosti poljoprivrednog zemljišta za pojedine kulture te procjenama potreba tržišta. Poticanje uzgoja tradicionalnih sorti i pasmina i ekološke

	poljoprivrede te primjena u praksi koncepta održive poljoprivrede.
Aktivnosti	Analiza učinaka dosadašnjih programa i mjera poticaja; izrada i provedba programa za daljnje unaprjeđenje uvjeta (poticanje) korištenja novih tehnologija; informiranje i edukacija o novim tehnologijama; poboljšanje i širenje programa stjecanja stručnih znanja o novim tehnologijama; korištenje novih tehnologija i suvremene organizacije, promicanje i osposobljavanje proizvođača i prerađivača za konkurentnu proizvodnju i preradu; jačanje njezine učinkovitosti i uspješnosti stvaranjem regionalne prepoznatljivosti na tržištu; poticanje i razvoj uzgoja tradicionalnih/autohtonih sorti i pasmina te ekološke poljoprivrede; uzgoj trenutno neuzgajanih autohtonih pasmina i sorata; izrada programa razvoja poljoprivredne proizvodnje sukladno prirodnim karakteristikama zemljишnih i klimatskih uvjeta i projekcijama tržišnih potreba te ostale slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, SS, HPA, HPK, Razvojna agencija Mrav d.o.o., LAG Moslavina i druge potporne institucije, obrazovno-znanstvene i istraživačke institucije, zadruge, klasteri, tvrtke, obrti, udruge i organizacije proizvođača.
Korisnici	Tvrtke i obrti, OPG-i, zadruge, klasteri, udruge, organizacije proizvođača
Indikatori	Broj komercijalnih proizvođača; broj proizvođača koji zadovoljavaju EU standarde; broj ekoloških proizvođača i proizvođača autohtonih sorti i pasmina; povećanje proizvodnje radno intenzivnih kultura; povećanje i poboljšanje proizvodnih i prerađivačkih kapaciteta; ulaganja u proizvodnju i tehnologiju; broj i vrsta edukacijskih programa; produktivnost proizvodnje i prerade, njezina učinkovitost i udio na tržištu.
Mjera 2.1.4	Unaprjeđenje marketinga, zaštite i certificiranja poljoprivrednih proizvoda
Cilj mjere	Razvojem marketinga, zaštitom i certificiranjem poljoprivrednih proizvoda osigurati očuvanje tehnoloških procesa, prepoznatljivost regionalnih proizvoda i njihovo pozicioniranje na tržištu te dostizanje standarda EU.
Aktivnosti	Analiza dosadašnjih mjera i izrada programa novih poticajnih mjera za zaštitu i certificiranje proizvoda prema standardima EU; poticanje i provedba marketinških aktivnosti za podizanje konkurentnosti proizvoda; informiranje i promicanje potrebe zaštite i certificiranja proizvodnje i proizvoda; edukacija proizvođača i jačanje regionalnih potpornih institucija za provedbu marketinških aktivnosti regionalne proizvodnje, zaštite i certificiranja regionalnih proizvoda s ciljem stvaranja prepoznatljivosti regije i konkurenčnosti regionalne proizvodnje te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, SS, HPA, HPK, TZ, Razvojna agencija Mrav d.o.o., LAG Moslavina i druge potporne institucije, HGK, obrazovno-znanstvene institucije, zadruge, klasteri, tvrtke i obrti, udruge i organizacije proizvođača
Korisnici	Tvrtke i obrti, OPG-i, zadruge, klasteri, udruge i organizacije proizvođača
Indikatori	Broj certificiranih i zaštićenih regionalnih proizvoda te onih koji zadovoljavaju EU standarde; broj marketinških, informativnih i edukacijskih aktivnosti i programa; broj programa i projekata potpornih institucija i organizacija.
Prioritet 2.2	Razvoj ruralnih naselja
Mjera 2.2.1	Razvoj diversifikacije djelatnosti u ruralnim područjima
Cilj mjere	Poticanje i unaprjeđenje diversifikacije djelatnosti u ruralnim područjima s ciljem zaustavljanja iseljavanja stanovništva, gospodarskog razvoja i kvalitete života u ruralnim područjima.
Aktivnosti	Izrada i provedba strategije razvoja LAG-a Moslavina 2014-2020; unaprjeđivanje postojećih programa, uspostava i primjena programa povećanja specijalizacije/diversifikacije djelatnosti u ruralnim područjima, s dalnjom identifikacijom i valorizacijom resursa; razvoj i jačanje LAG-a te poticanje programa suradnje s drugim LAG-ovima na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini; poticanje razvoja gospodarskih djelatnosti u ruralnim područjima, te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, SS, HPA, HPK, HGK, HOK, TZ, Razvojna agencija Mrav d.o.o., LAG Moslavina i druge potporne institucije, obrazovno-znanstvene institucije, institucije u kulturi, zadruge, klasteri, tvrtke, obrti, udruge
Korisnici	Stanovnici, OPG-i, tvrtke, obrti, udruge, institucije, zadruge, klasteri

Indikatori	broj programa, projekata i aktivnosti LAG-a te međusobne suradnje; broj novih poduzetničkih aktivnosti u ruralnim područjima; prihod Grada od razvoja gospodarskih djelatnosti u ruralnim naseljima.
Mjera 2.2.2	Razvoj ruralnog turizma i tradicijskih obrta u ruralnim područjima
Cilj mjere	Poticanjem razvoja ruralnog turizma i tradicijskih obrta u ruralnim naseljima dati dodatni poticaj ukupnom gospodarskom razvoju i kvaliteti života u ruralnim područjima.
Aktivnosti	Analiza dosadašnjih i formiranje novih mjer za poticanje razvoja ruralnog turizma i tradicijskih obrta u ruralnim područjima zasnovanom na održivom korištenju prirodnih resursa s posebnim naglaskom na revitalizaciju i očuvanje tradicijske baštine i raznolikosti karakteristika mikro-cjelina; unaprijediti postojeću ponudu ruralnog turizma i tradicijskih obrta te potaknuti stvaranje novih; posebno poticati nove proizvode i ponudu na obiteljskim gospodarstvima te njihovo brandiranje i prodaju; revitalizacija izumrlih tradicijskih obrta; informiranje, marketinške aktivnosti i edukacija postojećih i budućih ponuđača i proizvođača tradicijskih obrtničkih proizvoda; poticanje standardiziranja proizvodnje i kontrolu kvalitete; izrada, uspostava i provedba programa umrežene turističke i tradicijske obrtničke ponude ruralnih područja; identifikacija i valorizacija resursa turističke ponude i tradicijskih obrta; poticanje certifikacije i razvoja kvalitete sveukupne turističke ponude u ruralnim područjima; poticanje razvoja prepoznatljivih obrtničkih proizvoda i dr. proizvoda ruralnih područja u cilju stvaranja prepoznatljivosti Grada Kutina i Županije te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, SS, HPA, HPK, HGK, HOK, TZ, Razvojna agencija Mrav d.o.o., LAG Moslavina i druge potporne institucije, obrazovno-znanstvene institucije, institucije u kulturi, zadruge, klasteri, tvrtke, obrti, udruge
Korisnici	Stanovnici, OPG-i, tvrtke, obrti, udruge, turisti, institucije, zadruge, klasteri
Indikatori	Broj programa i projekata očuvanja tradicijske baštine i raznolikosti karakteristika mikro-cjelina ruralnih područja.
Prioritet 2.3	Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma
Mjera 2.3.1	Razvoj poslovne i turističke infrastrukture
Cilj mjere	Razvojem poslovne i turističke infrastrukture te razvojem usluga za potporu poduzetnicima potaknut će se daljnji razvoj poduzetnika i obrtnika kao nositelja gospodarskog razvoja.
Aktivnosti	Ovom mjerom će se provesti aktivnosti razvoja poduzetničkih zona (programi ulaganja, upravljanja, inoviranja poslovanja); razvoja malih poslovnih inkubatora; razvoja infrastrukture u poslovnim zonama; razvoja i umrežavanja potpornih institucija za gospodarstvo; razvoja i poboljšanja javne turističke infrastrukture te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, TZ, tvrtke, obrti, klasteri, zadruge, institucije u vlasništvu JLS, Razvojna agencija Mrav d.o.o., LAG Moslavina i ostale potporne institucije, HGK, zadruge, klasteri
Korisnici	Tvrtke, obrti, klasteri, zadruge, turisti, turistički djelatnici, stanovništvo
Indikatori	Povećanje površine komunalno uređenih poslovnih zona; broj poslovnih subjekata u poslovnim zonama; finansijski pokazatelji poslovanja tvrtki u zonama; broj turističkih noćenja; broj dolazaka turista; broj pripremljenih i provedenih projekata za turističku i poslovnu infrastrukturu.
Mjera 2.3.2	Unaprijeđenje turističke ponude i razvoj selektivnih oblika turizma
Cilj mjere	Producenje turističke sezone i povećanje prihoda od turizma u Gradu Kutina povećanjem turističke ponude te razvoj održivog korištenja prirodnih i ostalih resursa za selektivne oblike turizma.
Aktivnosti	Unutar ove mjeriće se provesti aktivnosti provedbe <i>master plana</i> razvoja turizma; razvoja novih turističkih proizvoda; marketinške aktivnosti; unapređenje potpore za razvoj novih i unapređenje postojećih selektivnih oblika turizma; edukacija poduzetnika za razvoj i unapređenje turističke ponude i druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, TZ, institucije u vlasništvu lokalne samouprave, Razvojna agencija Mrav d.o.o., LAG Moslavina i druge potporne institucije, HGK, tvrtke i obrti, obrazovno-znanstvene

	institucije, udruge, zadruge, klasteri
Korisnici	Tvrte, obrti, turisti, stanovništvo, udruge, zadruge, klasteri
Indikatori	Povećanje broja turista u Gradu Kutina; prosječna duljina boravka turista; dnevna potrošnja gostiju; broj novih turističkih proizvoda; broj poduzetnika koji se bave selektivnim oblicima turizma; broj marketinških aktivnosti u turizmu; broj novih promotivnih materijala.
Mjera 2.3.3	Razvoj oblika financijske potpore poduzetništvu
Cilj mjere	Osiguran razvoj gospodarstva u Gradu Kutina potporom poduzetnicima, kroz subvencije kamatnih stopa na kredite, savjetovanje i jamstva za kredite.
Aktivnosti	Ovom mjerom će se provesti aktivnosti subvencioniranja kamatnih stopa za kredite za poduzetništvo i obrnštvo; jamstvena shema za kreditiranje MSP i obrnštva; finansijsko savjetovanje; kreditno savjetovanje; razvoj novih oblika financijske podrške za poduzetnike te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Razvojna agencija Mrav d.o.o. i druge potporne institucije, Grad, banke i druge finansijske institucije, HOK, HGK, tvrtke i obrti, udruge, zadruge, klasteri
Korisnici	Tvrte, obrti, zadruge, klasteri
Indikatori	Broj i tip potpomognutih poduzeća; rast i širenje potpomognutih poduzeća; povećanje zaposlenosti; broj i vrsta novih instrumenata za finansijsku podršku poduzetnicima; broj novih poduzetnika.
Mjera 2.3.4	Poticanje izvozne orientacije gospodarstva
Cilj mjere	Potaknuti poduzetnike u Gradu Kutina na jačanje izvoza i izvozno orijentirano gospodarstvo.
Aktivnosti	Ovom mjerom će se provesti aktivnosti analize i vrednovanja učinaka programa za poticanje izvoza; izrade programa unapređenja aktivnosti za potporu izvozu; aktivnosti provedbe i vrednovanja programa za potporu izvozu; edukacija za poduzetnike izvoznike; razvoj marketinških aktivnosti za zajedničke nastupe na inozemnom tržištu i druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i druge potporne institucije, HGK, HOK, tvrtke i obrti, zadruge, klasteri
Korisnici	Tvrte i obrti, zadruge, klasteri, stanovništvo
Indikatori	Povećanje izvoza iz Grada Kutina; povećanje broja izvozno orijentiranih poduzetnika; broj marketinških aktivnosti.
Mjera 2.3.5	Unapređenje uvjeta za privlačenje investitora
Cilj mjere	Povećanje ulaganja u Gradu Kutina stvaranjem boljih uvjeta za privlačenje investitora.
Aktivnosti	Ovom mjerom će se provesti aktivnosti izrade analize o mogućnostima ulaganja u Gradu Kutina; analize i otklanjanja regionalnih i lokalnih barijera za ulaganje; kreiranje strategije promocije Grada Kutina za investitore; marketinške aktivnosti; formiranje one-stop service centra za investitore; edukacija osoba zaduženih za rad s ulagačima i druge slične aktivnosti.
Nositelji	HGK, HOK, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i druge potporne institucije, Županija, Grad Kutina, tvrtke, obrti, zadruge, klasteri
Korisnici	Tvrte i obrti, Grad Kutina, stanovništvo, zadruge, klasteri
Indikatori	Broj kontakata s investitorima; broj potencijalnih investitora koji su posjetili Grad; broj i vrijednost novih ulaganja u Gradu; učinci novih investicija na povećanje zaposlenosti i prihod lokalne zajednice.
Mjera 2.3.6	Poticanje „zelenog“ poduzetništva
Cilj mjere	U srpnju 2014. Europska Komisija je usvojila Zeleni akcijski plan za male i srednje poduzetnike (Green Action Plan for Small and Medium Enterprises – GAP) kojim se naglašava važnost orientacije poduzetnika na „zelena“ poslovna rješenja. Plan daje pregled „zelenih“ poduzetničkih aktivnosti i ideja koje mogu doprinijeti ostvarenju

	„zelenog“ rasta Europske unije Doprinijeti uspostavi i dalnjem razvoju zelenog poduzetništva u glavnim gospodarskim sektorima Grada. ⁴⁰
Aktivnosti	Podizanje razine svijesti, informiranje, edukacije i jačanje kapaciteta o vrijednostima zelenog poduzetništva (integrirana i ekološka poljoprivreda, uzgoj autohtonih sorti i pasmina, održivo ribarstvo i marikultura, ekološki, agro i na prirodi temeljeni turizam); osigurati dostupnost finansijskih sredstava za razvoj zelenog poduzetništva; unaprijediti tržiste za plasman <i>zelenih</i> proizvoda; uključiti očuvanje i održivo korištenje bioraznolikosti u razvojne planove (sektorske strategije i prostorne planove) te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Razvojna agencija Mrav d.o.o. i ostale potporne institucije, Grad, Javna ustanova za zaštićene dijelove prirode Sisačko-moslavačke županije, PP Lonjsko polje, nadležna ministarstva, udruge, zadruge, klasteri
Korisnici	Tvrte, obrti, OPG-i, turisti, JLS i potporne institucije, zadruge, klasteri
Indikatori	Broj novih ekoloških proizvođača; broj uzgajivača autohtonih sorti i pasmina; broj <i>zelenih</i> poduzetnika u turizmu; broj odobrenih kredita za <i>zeleno</i> poduzetništvo, broj održanih radionica.
Mjera 2.3.7	Poticanje i razvoj socijalnog poduzetništva
Cilj mjere	Socijalno ili društveno poduzetništvo jeden je od oblika poduzeništva najveće orjeniranog prema osjetljivim skupinama društva. Vlada Republike Hrvatske usvojila je „Strategiju razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine“. Izradu Strategije iniciralo je Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava koje je prepoznalo važnost i potencijal društvenog poduzetništva u poticanju zapošljavanja, pružanju socijalnih usluga i doprinosa socioekonomskom razvoju Republike Hrvatske. Društveno je poduzetništvo poslovanje koje povezuje poduzetničku praksu poslovnog svijeta i vrijednosti društvene odgovornosti, zaštite okoliša i mjerena socioekonomskog učinka. Društveno poduzetništvo pristupa postojećim društvenim problemima na nov način provedbom ekonomskih aktivnosti uz inovativno kombiniranje postojećih resursa i stvaranje ne samo ekonomske nego i društvene vrijednosti. Strategija razvoja društvenog poduzetništva jasno definira termin društvenog poduzetništva, razvija kriterije za prepoznavanje društvenih poduzetnika, te razrađuje mjere i aktivnosti za njihovo buduće poslovanje. Provođenje strateških aktivnosti planirano je već od jeseni 2015. godine. Uz Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava koji je nositelj najvećeg broja aktivnosti, u provedbi će sudjelovati i druga tijela državne uprave te organizacije civilnog društva. Strategijom je osigurano 270.650.000,00 kn za razvoj društvenog poduzetništva, od čega je najveći dio sredstava iz Europskog socijalnog fonda.
Aktivnosti	Podizanje razine svijesti, informiranje, edukacije i jačanje kapaciteta o vrijednostima socijalnog poduzetništva u raznim oblicima gospodarstva, osigurati dostupnost finansijskih sredstava za razvoj socijalnog poduzetništva; unaprijediti tržiste za plasman proizvoda socijalnog poduzetništva; te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Razvojna agencija Mrav d.o.o. i ostale potporne institucije, Grad
Korisnici	Udruge, tvrtke, obrti, OPG-i, turisti, JLS i potporne institucije, zadruge, klasteri
Indikatori	Broj pravnih osoba u socijalnom poduzetništvu, broj zaposlenih u socijalnom poduzetništvu, broj uključenih osoba iz osjetljivih skupina društva i dr.
Prioritet 2.4	Uvođenje znanja, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo
Mjera 2.4.1	Razvoj tehnologische i razvojne infrastrukture i usluga
Cilj mjere	Razvoj tehnologische i razvojno-istraživačke infrastrukture i potpora aktivnosti projekata suradnje koji su u stanju osigurati adekvatno opremljene prostore, usluge te poslovnu i tehnološku podršku za prijenos i/ili usvajanje tehnologija, komercijalizaciju znanstveno-istraživačkih rezultata te pružiti podršku osnivanju i razvoju inovativnih tehnoloških poduzeća. Provedba strateškog projekta „Zona kreativne energije“ koja u sebi ima predviđene aktivnosti za realizaciju ove mjere.
Aktivnosti	Analiza tehnoloških profila tvrtki i njihovih razvojnih potreba; povezivanje

⁴⁰ Izvor: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm

	gospodarstvenika sa znanstveno-obrazovnim institucijama; izrada strategije razvoja tehnološkog parka, tehnološkog centra, poslovno-inovacijskog centra i dr. aktivnosti u Gradu Kutina; izrada plana i dokumentacije za osnivanje, osiguranje ljudskih resursa, povezivanje i razmjena iskustava sa sličnim institucijama u RH i inozemstvu; praćenje, nadzor i vrednovanje rada i dr. slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, obrazovno-znanstvene i istraživačke institucije, Razvojna agencija Mrav d.o.o., klasteri, zadruge, HGK, HOK, tvrtke i obrti, zadruge, klasteri
Korisnici	Tvrte i obrti, studenti, učenici strukovnih škola, profesori, znanstvenici, inovatori, zadruge, klasteri
Indikatori	Broj i vrsta tehnoloških i istraživačko-razvojnih institucija; broj tehnologija i inovacijskih programa; broj gospodarstvenika (tvrtki, obrta) uključenih u programe; iznos ulaganja u inovacije i tehnologiju; broj novih inovativnih tehnoloških poduzeća.
Mjera 2.4.2	Poticanje korištenja znanja, razvoja tehnologija i inovacija u gospodarstvu
Cilj mjere	Poduprijeti i osnažiti upotrebu i korištenje inovacija i znanja u gospodarstvu radi intenziviranja razvoja i povećanja konkurentnosti gospodarstva Grada Kutina, povedba projekata „Zona kreativne energije“ te „Parka znanosti“.
Aktivnosti	Analiza stanja na području korištenja znanja i inovacija, provjera inovativnog koncepta (utvrditi tehničke karakteristike i komercijalni potencijal u ranoj fazi razvoja inovacija); zaštita intelektualnog vlasništva; izrada i provedba programa potpore za komercijalizaciju inovacija; povezivanje tehnoloških i razvojno-istraživačkih institucija s inovatorima i poduzetnicima; promocija upotrebe znanja i inovacija i njihove komercijalizacije; poticanje uključivanja znanstvenih institucija u gospodarstvo; jačanje potpornih institucija na razini regije, za pomoć poduzetnicima u zaštiti intelektualnog vlasništva.
Nositelji	Grad Kutina, Razvojna agencija Mrav d.o.o., obrazovno-znanstvene i istraživačke institucije i druge potporne institucije, klasteri, zadruge, HGK, HOK, tvrtke i obrti
Korisnici	Tvrte i obrti, znanstvenici, inovatori, zadruge, klasteri
Indikatori	Broj komercijaliziranih inovacija; prihod od prodaje novih proizvoda/usluga; broj prijava i broj registracija oblika intelektualnog vlasništva s područja Grada Kutina.

Cilj 3	Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine
Prioritet 3.1	Očuvanje, zaštita i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine
Mjera 3.1.1	Očuvanje, održivo korištenje i učinkovito upravljanje, valorizacija i interpretacija prirodne baštine, zaštićenih područja i područja ekološke mreže Natura 2000
Cilj mjere	Unapređenje upravljanja zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Natura 2000, na području Grada Kutina, na način koji kvalitetno integrira zaštitu i održivo korištenje prirodnih vrijednosti te valorizacija i održivo korištenje područja prirodne baštine Grada.
Aktivnosti	Identifikacija posebno vrijednih dijelova prirode koji još nisu uključeni u posebni režim upravljanja te pružanje odgovarajuće zaštite prepoznatim prirodnim vrijednostima; Izrada stručnih podloga i dokumenata u svezi vrijednosti zaštite prirode (planovi upravljanja za područja ekološke mreže Natura 2000, istraživanja područja itd.); primjena zaštite i održivog korištenja prirodne baštine kao resursa za razvoj selektivnih oblika turizma i tradicionalnu proizvodnju temeljenu na prirodnim vrijednostima; jačanje kapaciteta za upravljanje zaštićenim područjima prirode te informiranje i podizanje svijesti javnosti o važnosti očuvanja prirodnih vrijednosti; unapređenje interpretacije i prezentacije prirodnih vrijednosti; korištenje novih tehnologija u sustavu upravljanja i interpretacije zaštićenih područja (digitalizacija, informatički sustavi praćenja itd); unaprijediti institucionalnu suradnju gradskih, županijskih i nacionalnih sudionika u upravljanju zaštićenim područjima (javnih ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode, nacionalnim parkovima i parkovima prirode te ostalim institucijama) te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad Kutina, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode SMŽ; JU PP

	Lonjsko polje; Županija; udruge, zadruge i klasteri
Korisnici	Stanovnici, JLS, tvrtke, obrti, OPG-i, zadruge, klasteri, udruge
Indikatori	Broj izrađenih dokumenata i stručnih podloga; broj održanih edukacija/radionica/seminara na temu očuvanja prirode; broj projekata koji se odnose na prezentaciju i interpretaciju posebno vrijednih područja; broj projekata u turizmu i ostalim sektorima koji uspješno primjenjuju načela zaštite prirode; broj kreiranih radnih mesta u djelatnostima održivog korištenja područja/prirodne baštine.
Mjera 3.1.2	Očuvanje i održivo korištenje kulturno-povijesne baštine
Cilj mjere	Unaprijediti sustav održivog korištenja kulturne baštine u svrhu kreiranja identiteta Grada, promicanja različitosti i vrijednosti, tradicije, nematerijalne i materijalne kulturne baštine.
Aktivnosti	Izrada stručnih podloga, dokumentacije i programa za zaštitu, obnovu i vrednovanje kulturne baštine (baze podataka, planovi za održivo korištenje, programi očuvanja i zaštite...); izrada strateškog dokumenta za kulturu na području Grada; istraživanje, konzervacija i obnova nepokretne, pokretne i arheološke kulturne baštine; programi i projekti povezivanja i razmjene na međuzupanijskoj i međuregionalnoj razini uz promoviranje multikulturizma i suradnje s drugim zajednicama; Programi i projekti povezivanja sa znanstvenim i stručnim institucijama te međunarodnim institucijama zainteresiranim za suradnju (inter i intra sektorska suradnja); potpora programima i projektima ulaganja u obnovu graditeljske baštine, uređenja i zaštite baštine te promocije materijalne i nematerijalne kulturne baštine; integriranje kulturne i povijesne baštine kao resursne osnove za razvoj gospodarstva (trgovina, proizvodnja tradicionalnih proizvoda, kulturni turizam itd.); unapređenje interpretacije, opremljenosti i kvalitete kulturne baštine kroz uporabu novih tehnologija, osposobljavanje ljudskog kadra, ulaganje u marketing itd.; realizacija obrazovnih programa, manifestacija, promotivnih aktivnosti u svrhu realizacije cilja mjere; osnivanje institucija i organizacija kojima će se ojačati potpora provođenju projekata i programa iz područja kulture te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad Kutina, MK – konzervatorski odjel SMŽ, kulturne ustanove i institucije, obrazovno-znanstvene institucije, kulturno-umjetnička društva, udruge, zadruge, tvrtke i obrti
Korisnici	Stanovnici, Grad, kulturno-umjetnička društva, udruge, zadruge, tvrtke i obrti
Indikatori	Broj izrađenih dokumenata o nematerijalnoj i materijalnoj kulturnoj baštini; broj obnovljenih spomenika i ostale materijalne baštine; broj valoriziranih objekata/projekata; broj novih realiziranih projekata; broj projekata i aktivnosti gradske, županijske i nacionalne suradnje u području održivog korištenja kulturne baštine Grada Kutina.
Prioritet 3.2	Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine
Mjera 3.2.1	Očuvanje i promocija identiteta Grada kroz brendiranje destinacija
Cilj mjere	Očuvati, definirati i promovirati originalnosti i autentičnosti Grada kako bi Kutina bila prepoznatljiva na nacionalnoj i međunarodnoj razini.
Aktivnosti	Izrada dokumentacije, programa i smjernica za pozicioniranje Grada kroz prepoznatljivost u svim segmentima života; njegovanje identiteta i jačanje njegove prepoznatljivosti te otvorenosti prema drugima; Stimuliranje kulturnih i edukacijskih aktivnosti s raznim segmentima kulturnog života; povezivanje sa znanstvenim i stručnim institucijama; povezivanje s gospodarstvom – promocija autentičnosti i originalnosti Grada na tržištu; povezivanje s drugim gradovima, županijama, regijama i zemljama s ciljem predlaganja i provedbe programa upoznavanja te daljnog očuvanja i njegovanja tradicijskih vrijednosti, te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad Kutina, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i druge potporne institucije, TZ, nadležne institucije na regionalnoj i nacionalnoj razini, poljoprivredni subjekti, institucije s područja kulture, udruge, zadruge, klasteri
Korisnici	Poljoprivredni proizvođači, OPG-i, tvrtke i obrti, udruge, zadruge, klasteri, stanovništvo, stanovnici susjednih gradova, županija, regija i zemalja
Indikatori	Broj održanih radionica; broj studijskih putovanja; broj stručnjaka koji sudjeluju u spomenutim aktivnostima i razvojnim projektima vezano za očuvanje identiteta; broj predloženih i provedenih edukacijskih i drugih programa i manifestacija vezano za

	definiranje, njegovanje i očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti te promicanja kulturološke i sociološke bliskosti sa stanovništvom drugih gradova, županija, regija i zemalja.
Mjera 3.2.2	Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenira
Cilj mjere	Poticanje izrade, afirmacije i promoviranja izvornih suvenira kroz oživljavanje tradicijskih i umjetničkih obrta i domaće proizvodnje.
Aktivnosti	Potpore unaprjeđenju proizvodnih i prodajnih prostora (uređenje i opremanje); potpora promotivnim aktivnostima (organizacija sajmova, prodajne izložbe, promidžbeni materijali itd.); potpora ulaganjima u stručni dizajn suvenira; potpora proizvođačima suvenira koji su u cijelosti domaće izrade/proizvodnje (u RH) te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad Kutina, Razvojna agencija Mrav d.o.o. i druge potporne institucije, TZ, nadležne institucije na regionalnoj i nacionalnoj razini, poljoprivredni subjekti, institucije s područja kulture, udruge, zadruge, klasteri
Korisnici	Grad, tvrtke, obrti, zadruge, udruge, ustanove, turističke zajednice, obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG-i), udruge, klasteri, zadruge i stanovništvo
Indikatori	Broj novih izrađenih suvenira s ocjenom izvornosti, originalnosti i kvalitete; broj nagrada i priznanja za suvenire; broj raznih manifestacija tradicionalnog karaktera s izloženim suvenirima.

Cilj 4	Razvoj kvalitete života i zaštite okoliša
Prioritet 4.1	Razvoj komunalne infrastrukture i usluga
Mjera 4.1.1	Razvoj sustava vodoopskrbe
Cilj mjere	Osiguranje sigurne vodoopskrbe vodom za piće za cijelo stanovništvo i gospodarstvo Grada Kutina.
Aktivnosti	Mjerom su predviđene aktivnosti na osmišljavanju, planiranju provedbi i kontinuiranom održavanju sustava infrastrukture vodoopskrbe, od magistralnih vodovoda, njihovih spojeva do lokalnih vodovoda; jačanje znanja i vještina unutar odgovornih institucija u Gradu; povezivanje institucija u planiranju i provedbi aktivnosti; usklađivanje razvoja odvodnje s razvojem vodoopskrbe, a ujedno i smanjenje negativnog utjecaja na okoliš; organiziranje informativno-edukacijske kampanje i radionica o prednostima spajanja kućanstava na vodoopskrbni sustav kao i o načinima racionalnog i savjesnog korištenja vode te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad Kutina, komunalno poduzeće, Hrvatske vode
Korisnici	Grad, tvrtke, obrti i stanovništvo.
Indikatori	Broj kilometara novih vodoopskrbnih sustava; broj obnovljenih vodoopskrbnih sustava; broj obnovljenih i funkcionalnih lokalnih vodovoda; broj kućanstava priključenih na sustave za vodoopskrbu; broj gospodarskih subjekata priključenih na sustave vodoopskrbe.
Mjera 4.1.2	Razvoj sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
Cilj mjere	Stvaranje materijalno-tehničkih preduvjeta kojima će se osigurati odgovarajuće pročišćavanje otpadnih voda. Izgradnja i unapređenje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na način koji je i okolišno prihvatljiv i finansijski optimalan u smislu odabira odgovarajuće razine pročišćavanja.
Aktivnosti	Izrada propisane planske dokumentacije vezane za upravljanje vodama; rekonstrukcije postojećih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda; izgradnja novih uređaja; rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda; sve to kroz decentralizirana rješenja; jačanje odgovornih institucija za rad i održavanje sustava; usklađenje razvoja odvodnje s razvojem vodoopskrbe te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad Kutina, komunalno poduzeće, Hrvatske vode
Korisnici	Grad, tvrtke, obrti i stanovništvo.

Indikatori	Broj kilometara novih sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda; broj obnovljenih sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda; broj kućanstava priključenih na sustave za odvodnju; broj gospodarskih subjekata priključenih na sustave odvodnje; smanjena količina otpadnih voda koje se nepročišćene ispuštaju u okoliš.
Mjera 4.1.3	Razvoj male komunalne infrastrukture
Cilj mjere	Izgradnja i unapređenje svih raspoloživih oblika male komunalne (ruralne) infrastrukture, kroz povećanje kvalitete prometovanja lokalnim i nerazvrstanim cestama, uspostave kanalizacijskog sustava i uređaja za pročišćavanje, razvoj infrastrukture za obnovljive izvore energije kao i razvoj infrastrukture za usklađivanje poljoprivredne proizvodnje prema Direktivi Europske komisije koja regulira zaštitu voda od onečišćenja uzrokovanih nitratima iz poljoprivredne proizvodnje.
Aktivnosti	Mjerom je predviđena izgradnja i adaptacija lokalnih nerazvrstanih cesta; izgradnja i adaptacija kanalizacijskih sustava i pročišćavanje otpadnih voda; korištenje toplinske energije iz bio mase (organski otpad); uređenje poljskih i protupožarnih šumskih putova; poticanje izgradnje bioplinskih postrojenja; izrada projektne dokumentacije za navedenu infrastrukturu te ostale slične aktivnosti koje se planiraju provoditi u ruralnim naseljima Grada Kutina koja imaju manje od 5000 stanovnika.
Nositelji	Grad Kutina, Hrvatske šume, Hrvatske ceste
Korisnici	Stanovništvo, poduzetnici, LAG Moslavina
Indikatori	Broj izgrađenih/obnovljenih nerazvrstanih cesta; broj kilometara kanalizacijskog sustava; broj uređaja za pročišćavanje; broj izgrađenih/obnovljenih protupožarnih putova; broj novih toplana; broj korisnika male komunalne infrastrukture; broj izrađenih projekata za razvoj male komunalne infrastrukture u ruralnim naseljima Grada Kutina.
Prioritet 4.2	Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga
Mjera 4.2.1	Razvoj cestovne i željezničke infrastrukture i usluga
Cilj mjere	Bolje prometno povezivanje Grada s ostatkom države i šire, kako bi se stvorili bolji infrastrukturni preduvjeti za gospodarski razvoj i povećanje kvalitete života stanovnika. Cilj ove mjere je povećanje ukupne razine kvalitete cestovne i željezničke infrastrukture (na području Grada) i ostale prometne infrastrukture, a sve kako bi se omogućila kvalitetnija infrastruktura za dnevne migracije unutar Grada te na području županije i zadovoljenje potreba za prometovanje prema široj regiji. Cilj mjere je i priprema i implementacija prometnog rasterećenja centra Grada.
Aktivnosti	Mjera predviđa aktivnosti na izradi rješenja te identifikaciji, prioritizaciji, pripremi i provedbi projekata u području prometne infrastrukture – posebno rasterećenja centra Grada i parkirnih mjeta; obnovu i očuvanje te daljnji razvoj cestovnog i željezničkog prometa.
Nositelji	Grad, komunalno poduzeće, Županijska uprava za ceste, Hrvatske ceste, Hrvatske željeznice
Korisnici	Stanovništvo, Grad i poduzetnici
Indikatori	Broj realiziranih novih infrastrukturnih projekta u području cestovne i željezničke infrastrukture (na području Grada Kutina); smanjenje kumulativnog vremena putovanja na relacijama unutar Grada te šire regije (od Kutine).
Mjera 4.2.2	Razvoj intermodalnog prijevoza
Cilj mjere	Koordinacija postojećih prometnih koridora radi učinkovitog i konkurentnog prijevoza robe; modernizacija i prilagodba postojeće infrastrukture (cestovne, željezničke), logistike i usluga potrebama razvoja intermodalnog sustava prijevoza. Također, osmišljavanje i realizacija javnog prometovanja uvođenjem sustava intermodalnog prijevoza između naselja Grada Kutina te na širem području.
Aktivnosti	Analiza potreba za razvoj intermodalnog prijevoza u Gradu Kutinai; izgradnje i usklađivanja prometne infrastrukture za potrebe intermodalnog prijevoza; prilagodbe logističkih i administrativnih procesa potrebama intermodalnog prijevoza (npr. prilagodba usluga, korištenje IT tehnologija za nadzor prometa i dr.); edukacije dionika u intermodalnom prometnom sustavu; promocije intermodalnog prijevoza te druge slične

Nositelji	aktivnosti.
Korisnici	Stanovništvo, Grad i poduzetnici
Indikatori	Izgrađena prometna infrastruktura za potrebe intermodalnog prijevoza; educirani dionici u intermodalnom prometnom sustavu, poboljšan javni prijevoz na lokalnog i regionalnoj razini.
Prioritet 4.3	Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga
Mjera 4.3.1	Izgradnja, obnova i opremanje društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture važne za povećanje kvalitete života i razvoj zajednice
Cilj mjere	Osigurati kvalitetne uvjete za pružanje usluga stanovništvu i opći društveni razvoj zajednice izgradnjom, obnovom i opremanjem društvenih, zdravstvenih i socijalnih ustanova na području Grada, suradnjom Grada s nadležnim tijelima i poduzetnicima.
Aktivnosti	Ovom mjerom će se provesti aktivnosti obnove i izgradnje objekata društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture; održavanja objekata društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture; opremanja i modernizacije objekata društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture; provedbe programa poticajne stanogradnje te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, društvene, zdravstvene i socijalne ustanove, tvrtke, obrti, zadruge, klasteri, udruge.
Korisnici	Stanovništvo, posjetitelji, poduzetnici
Indikatori	Broj obnovljenih ili novih objekata društvenog, zdravstvenog i socijalnog sektora; broj objekata s novom/moderniziranom opremom.
Mjera 4.3.2	Poboljšanje razine kvalitete zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga
Cilj mjere	Unapređenje zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga namijenjenih stanovništvu Grada, provedbom projekata suradnje Grada, Županije i nacionalne razine, te s civilnim i poduzetničkim sektorom.
Aktivnosti	Ovom mjerom će se provesti aktivnosti socijalnih i zdravstvenih usluga za skupine u nepovoljnem položaju; aktivnosti prevencije ovisnosti, pomoći ovisnicima i njihovim obiteljima; potpore socijalnom uključivanju mladih u nepovoljnem položaju; programa za potporu nataliteta, majčinstva i obitelji; programa za pomoći zaposlenim ženama; programa za djecu i mladež; promotivne akcije prevencija bolesti; poticanja različitih sportskih i kulturnih programa; poticanje volonterstva, te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, HZZ, ustanove socijalne skrbi, obrazovne institucije, zdravstvene institucije, organizacije civilnog društva (sportska društva, kulturno-umjetnička društva, i sl.), vatrogasna društva
Korisnici	Stanovništvo Grada
Indikatori	Broj pripremljenih i provedenih projekata unapređivanja zdravstvenih, socijalnih i društvenih usluga, broj sportskih i kulturnih programa; broj socijalnih i zdravstvenih usluga za skupine u nepovoljnem položaju; broj sudionika u programima i projektima; broj obitelji s članovima ovisnicima koje su uključene u programe potpore; broj mladih i djece uključenih u programe i projekte.
Mjera 4.3.3	Unapređenje socijalne skrbi i zdravstvene zaštite starijih i nemoćnih osoba te osoba s invaliditetom
Cilj mjere	Osigurati uvjete za visoku kvalitetu skrbi za starije i nemoćne osobe te osobe s invaliditetom u Gradu Kutina, provedbom projekata suradnje Grada, Županije i nacionalne razine, te s civilnim i poduzetničkim sektorom.
Aktivnosti	Obnova, izgradnja i opremanje objekata za smještaj starijih i nemoćnih osoba te osoba s invaliditetom; organiziranje dostupne visoke razine stručne i medicinske pomoći, usluga za starije i nemoćne osobe te za osobe s invaliditetom; uspostava sustava izvaninstitucionalne skrbi za te osobe; uključivanje starijih i nemoćnih osoba te osoba s invaliditetom u društvena događanja te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, zdravstvene institucije, institucije socijalne skrbi, organizacije civilnog društva, poduzetnici

Korisnici	Građani, starije i nemoćne osobe te osobe s invaliditetom
Indikatori	Broj obnovljenih ili novih objekata; kvaliteta usluga stručnih i medicinskih djelatnika; broj programa i projekata socijalne skrbi; broj programa uključivanja starijih i nemoćnih osoba te osoba s invaliditetom u društvena događanja.
Prioritet 4.4	Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti
Mjera 4.4.1	Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti
Cilj mjere	Učinkovito i unaprjeđeno korištenje obnovljive energije, posebno energije vjetra i solarne energije, uključujući edukaciju o zaštiti okoliša i energetskoj učinkovitosti. Implementacija strateškog projekta „Zona kreativne energije“.
Aktivnosti	Izrada gradske strategije o mogućnostima korištenja obnovljivih izvora energije; izrada atlasa vjetra i dozračene sunčeve energije; poticanje ulaganja u praktična znanja i vještine za osiguravanje porasta energetske učinkovitosti; informativne kampanje, promocija i edukacija o korištenju obnovljivih izvora energije i zaštiti okoliša, povećanje razine svijesti o važnosti zaštite okoliša te edukacija o učinkovitom upravljanju i korištenju energije, izgradnja pogona obnovljivih izvora energije, energetski pregledi objekata i certificiranje, poboljšanje toplinskih karakteristika objekata, primjena tehničkih i dr. mjera u prometu radi poboljšanja ekološke i energetske učinkovitosti; uspostava sustavnog gospodarenja energijom u javnom sektoru Grada te druge slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, Županija, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, HEP, komunalna poduzeća, udruge, tvrtke, obrti, zadruge, klasteri, Razvojna agencija Mrav d.o.o., obrazovne institucije
Korisnici	Stanovništvo, poduzetnici, udruge
Indikatori	Porast kvalitete opskrbe korisnika energentima, broj novih projekta i programa iz područja obnovljivih izvora energije realiziranih u praksi, stopa smanjenja potrošnje komercijalnih izvora energije, broj programa edukacije.
Mjera 4.4.2	Sanacija onečišćenih lokacija, razvoj sustava i unapređenje infrastrukture i usluga za gospodarenje otpadom
Cilj mjere	Uspostava učinkovitog cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području Grada te provedba suradnje s Županijom na implementaciji regionalnog centra za gospodarenje otpadom (komunalnim i otpadom iz industrije).
Aktivnosti	Poboljšanje kapaciteta za upravljanje otpadom; sanacija i zatvaranje nelegalnih/divljih odlagališta otpada; uspostava i izgradnja centra za gospodarenje otpadom Sisačko-moslavačke županije; aktivnosti održivog gospodarenja otpadom s uvođenjem novih tehnologija, sanacija onečišćenih lokacija / objekata Petrokemije i druge slične aktivnosti, informacijske i promotivne kampanje podizanja svijesti stanovništva o potrebi očuvanja okoliša i pravilnog gospodarenja otpadom, razvoj suradnje s državnim institucijama.
Nositelji	Županija, Grad, komunalna poduzeća, poduzetnici, udruge
Korisnici	Stanovništvo, poduzetnici
Indikatori	Ukupna količina odloženog otpada; broj saniranih okolišno neprihvativih deponija i divljih deponija; udio stanovništva obuhvaćenog organiziranim prikupljanjem otpada; stopa odvojenog prikupljanja otpada; porast korištenja otpada kao sekundarne sirovine; broj projekata i programa te informativno-promotivnih kampanja dizanja svijesti o potrebi očuvanja okoliša i pravilnog gospodarenja otpadom.
Mjera 4.4.3	Unapređenje sustava praćenja kakvoće okoliša
Cilj mjere	Izgradnja i jačanje cjelovitog sustava zaštite okoliša i praćenja stanja okoliša na prostoru cijelog Grada Kutina.
Aktivnosti	Jačanje institucija i suradnje s civilnim društvom u osmišljavanju i provedbi projekata i programa s ciljem uspostave informacijskog sustava praćenja kakvoće okoliša, izrade lokalnih planova zaštite okoliša; monitoring svih sastavnica okoliša, izgradi <i>image</i> i promovirati viziju održivog razvoja na području Grada; pružati potporu <i>zelenim</i> inicijativama i dr. slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, Županija, nacionalne institucije, komunalno poduzeće, udruge, poduzetnici

Korisnici	Stanovništvo, udruge, poduzetnici
Indikatori	Unaprjeđen informacijskim sustavom praćenja kakvoće okoliša; broj inicijativa koje se predstavljaju <i>pod zajedničkim nazivnikom</i> održivog razvoja Grada Kutina (Agenda 2020); broj programa i promotivnih kampanja edukacije za okoliš; udio škola koje su uključene u neki program edukacije za okoliš; broj <i>zelenih</i> udruga aktivnih na području Grada; broj i ukupna vrijednost provedenih projekata; visina iznosa potpora za rad <i>zelenih</i> udruga.
Mjera 4.4.4	Unapređenje sustava zaštite okoliša od požara, prirodnih nepogoda i akcidenata
Cilj mjere	Razvijen i unaprjeđen sustav zaštite od požara, prirodnih nepogoda i akcidenata na razini Grada Kutina.
Aktivnosti	Unapređenje suradnje svih nadležnih institucija u zaštiti od požara, prirodnih nepogoda i akcidenata; monitoring, prevencija i upravljanje sigurnošću, tehnološkim rizicima i rizicima vezanim uz korištenje velikih infrastruktura (luka, zračnih luka, cesta, željeznica) te prekrcavanja opasne robe; aktivnosti nabave opreme i napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju onečišćenja; izrada planova zaštite i intervencija u slučajevima požara, prirodnih nepogoda i akcidenata; informiranje i edukacija građana za postupanje u incidentnim situacijama te ostale slične aktivnosti.
Nositelji	Grad, Županija, komunalno poduzeće i dr. potporne institucije i organizacije koje se bave zaštitom i spašavanjem, udruge
Korisnici	Stanovništvo, poduzetnici
Indikatori	Broj institucija uključenih u sustav zaštite; vrsta i broj nabavljene opreme; broj osposobljenih stručnjaka; broj osposobljenih jedinica za djelovanje u slučaju elementarne nepogode; broj uspješnih intervencija, izvješća o stanju okoliša; izvršeni nadzori.

3.4 Međusobni utjecaj strateških ciljeva i važnost prioriteta u njihovu postizanju

Na temelju izrađene osnovne i SWOT analize, definirani su prioriteti strategije koji su bili polazište za definiranje sljedećih ciljeva: , temeljem kojih su definirani sljedeći ciljevi ŽRS-a:

SC 1 Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

SC 2 Razvoj konkurentnog poduzetništva

SC 3 Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

SC 4 Razvoj zaštite okoliša i kvalitete života

Sva četiri cilja podrazumijevaju međusobnu korelaciju što znači da svaki cilj nije posebno definiran, već ovisi i nadopunjuje se s ostalim ciljevima. Povezanost i međusobni utjecaj ciljeva, kao i njihov značaj u odnosu na prioritete razvoja strategije, prikazani su tablično:

Tablica 43. Značaj prioriteta i njihov utjecaj na ciljeve strategije.

Prioriteti		Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima	Razvoj konkurentnog poduzetništva	Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine	Razvoj zaštite okoliša i kvalitete života	Važnost prioriteta
1.1	Jačanje i umrežavanje organizacija civilnog društva	4	3	3	2	12
1.2	Jačanje kapaciteta i učinkovitog rada javnog sektora	4	3	3	3	13
1.3	Jačanje kapaciteta,	4	4	3	3	14

	učinkovitosti te umrežavanja poduzetničkog sektora					
Ukupno	12	10	9	8		
2.1	Razvoj konkurentne poljoprivrede	4	4	3	3	14
2.2	Razvoj ruralnih naselja	3	4	4	3	14
2.3	Razvoj konkurentnog poduzetništva i turizma	4	4	3	3	14
2.4	Uvođenje znanja, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo	3	4	3	4	14
Ukupno	12	15	13	11		
3.1	Očuvanje, zaštita i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	4	3	4	3	14
3.2	Jačanje prepoznatljivosti kulturno-povijesne i prirodne baštine	1	3	4	2	10
Ukupno	5	6	8	5		
4.1	Razvoj komunalne infrastrukture i usluga	2	4	2	4	12
4.2	Razvoj i učinkovito korištenje prometne infrastrukture i usluga	3	2	2	4	11
4.3	Razvoj društvene, zdravstvene i socijalne infrastrukture i usluga	2	4	1	4	11
4.4	Unapređenje zaštite okoliša i povećanje energetske učinkovitosti	3	3	2	4	12
Ukupno	10	13	7	16		

Važnost ciljeva	41	45	37	42
-----------------	----	----	----	----

Izvor: Razvojna agencija Grada Kutina – Mrav d.o.o., 2014.

Radi ostvarivanja razvojnih ciljeva definirani su prioriteti kojima se dodjeljuju ponderi koji izražavaju intenzitet utjecaja prioriteta na pojedine ciljeve. Ponderi su definirani na način da je najviši utjecaj označen sa 4, dok je najniži utjecaj označen sa 1. Ponderi su rezultat zajedničkog dogovora, konsenzusa, postignutog na radnim skupinama za izradu Strategije razvoja Grada. Pomoću tako dobivene matrice možemo numerički procijeniti vrijednost i važnost pojedinih prioriteta nasuprot ciljeva te rang važnosti pojedinih ciljeva u odnosu na doprinos prioriteta.

Može se uočiti kako su prioriteti cilja 2, Prioritet 2.1. Razvoj konkurentne poljoprivrede, Prioritet 2.2. Razvoj ruralnih naselja, Prioritet 2.3. Razvoj konkurentnog poduzetništva i Prioritet 2.4. Uvođenje znanja, novih tehnologija i inovacija u gospodarstvo, okarakterizirani kao prioriteti koji najviše doprinose ostvarenju svih ciljeva. Prema tome može se kazati kako je gospodarska konkurentnost županije prepoznata kao najbitniji razvojni čimbenik, pa je u tom smjeru potrebno uložiti dodatne napore. Uz njih tu su i Prioritet 1.3. Jačanje kapaciteta, učinkovitosti te umrežavanja poduzetničkog sektora te Prioritet 3.1. Očuvanje, zaštita i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine koji isto tako, neupitno, naglašavaju važnost gospodarski održivog razvoja Grada.

Gledajući okomito na matricu (ukupni zbroj po ciljevima) definirani prioriteti imaju najveći utjecaj na Cilj 2: Razvoj konkurentnog poduzetništva. Slijedi ga Cilj 4: Razvoj zaštite okoliša i kvalitete života pa Cilj 1: Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima i Cilj 3: Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine. Dakle pregled ranga važnosti ciljeva ponovo ukazuje naglašenu važnost Cilja 2 koji ima najveći utjecaj na ostvarenje svih ostalih ciljeva pa je i označen kao generator novog razvojnog ciklusa Grada.

Rang važnosti ciljeva ukazuje i druge promjene u redoslijedu ciljeva pa je tako Cilj 4 drugi prema rangu važnosti, upravo zbog neosporne važnosti razvoja infrastrukture koja je sastavni dio cilja. Kada bismo ciljeve rangirali prema važnosti, to bi izgledalo ovako:

Cilj 1: Razvoj konkurentnog poduzetništva

Cilj 2: Razvoj zaštite okoliša i kvalitete života

Cilj 3: Uspostava učinkovitog sustava upravljanja potencijalima i resursima

Cilj 4: Prepoznatljivost i očuvanje kulturne i prirodne baštine

Premda analiza utjecaja ciljeva ukazuje na promjene u rangu ciljeva, potrebno je oprezno pristupiti analizi jer se ipak radi o okvirnom prikazu koji nam omogućuje da lakše raspoznamo važnost pojedinog cilja i prioriteta. Međutim to nikako ne znači da će zbog toga pojedini ciljevi ili prioriteti na bilo koji način biti zapostavljeni ili zakinuti u realizaciji strategije.

Zaključno možemo kazati kako je analizom utjecaja (i horizontalnom i vertikalnom) naglašen Cilj 2 i prema važnosti prioriteta i prema međusobnom utjecaju ciljeva. Slijedom toga možemo predložiti posebno važne zajedničke projekte/mjere koje će najviše pridonijeti ostvarenju prioriteta i ciljeva strategije.

Tablica 44. Prijedlog posebno važnih mjera za ostvarenje Strategije razvoja Grada Kutina

Mjera br.	Naziv mjere
1.3.1	Poticanje formiranja i razvoj zadruga i klastera
1.3.2	Usklađivanje razvoja ljudskih resursa sa potrebama gospodarstva
2.1.1	Okrupnjavanje i uređenje poljoprivrednog zemljišta s poticanjem korištenja poljoprivrednog zemljišta
2.1.2	Razvoj infrastrukture za potrebe poljoprivrede
2.1.3	Razvoj konkurentne poljoprivrede uvođenjem novih tehnologija
2.1.4	Unaprjeđenje marketinga, zaštite i certificiranja poljoprivrednih proizvoda
2.2.1	Razvoj diversifikacije djelatnosti u ruralnim područjima
2.2.2	Razvoj ruralnog turizma i tradičkih obrta u ruralnim područjima
2.3.1	Razvoj poslovne i turističke infrastrukture
2.3.2	Unapređenje turističke ponude i razvoj selektivnih oblika turizma

2.3.3	Razvoj oblika finansijske potpore poduzetništvu
2.3.4	Poticanje izvozne orijentacije gospodarstva
2.3.5	Unapređenje uvjeta za privlačenje investitora
2.3.6	Poticanje „zelenog“ poduzetništva
2.4.1	Razvoj tehnologičke i razvojne infrastrukture i usluga
2.4.2	Poticanje korištenja znanja, razvoja tehnologija i inovacija u gospodarstvu

Izvor: Razvojna agencija Grada Kutina – Mrav d.o.o., 2014.

3.5 Usklađenost strateških ciljeva Grada Kutina s ciljevima EU i nacionalnim strateškim ciljevima razvoja

Strategija razvoja Grada Kutina 2014.-2020. je razvojni dokument koji se priprema dijelom i kao podloga za korištenje fondova Europske unije. Pri pripremi dokumenta posebna pozornost je posvećena usklađenosti s ciljevima EU iznesenima u ratificiranom Lisabonskom ugovoru⁴¹. Lisabonski ugovor jasno navodi ciljeve Europske unije i vrijednosti mira, demokracije, poštivanja ljudskih prava, pravde, vladavine prava i održivosti. Strateški ciljevi razvoja Grada Kutina u skladu su s gore navedenim ciljevima Europske unije, a treba naglasiti i da su prvenstveno **usklađeni s prioritetima i ciljevima definiranim novom post-lisabonskom desetogodišnjom gospodarskom strategijom EU, pod nazivom „EUROPA 2020 – strategija za pametan, održiv i uključiv rast“**⁴². Ova je strategija, kao nasljednica Lisabonske strategije, usvojena slijedom potreba da se politike preusmjere s upravljanja krizom na uvođenje srednjoročnih i dugoročnih reformi koje bi trebale promicati rast i zapošljavanje, a istodobno osiguravati održivost javnih finansija. Prioriteti strategije su:

- Pametan rast - razvoj gospodarstva zasnovanog na znanju i inovacijama
- Održiv rast - poticanje gospodarstva koje je resursno učinkovitije, ekološki osjećenje i konkurentnije
- Uključiv rast - gospodarstvo zasnovano na visokoj zaposlenosti koje treba doprinjeti društvenoj i teritorijalnoj koheziji

Hrvatska je na razvojnoj prekretnici i još procesu izrade strateškog razvojnog okvira za realizaciju definiranih nacionalnih prioriteta za sedmogodišnje razdoblje nakon 2014.-te godine. Europska komisija, u siječnju 2013. predstavila je dokument u kojem je iznijela svoje poglede o tome na što bi se Hrvatska trebala usmjeriti u privlačenju sredstava iz EU fondova u proračunskom razdoblju 2014.-2020.⁴³, a koji je bio osnova za početak dijaloga s Vladom koja je, do kraja 2013., trebala pripremiti okvirni dokument za provedbu operativnih programa koji će se sufinancirati EU novcem. Takav dokument izrađuje svaka zemlja članica, a koji predstavlja početak pregovora za operativno djelovanje u narednom programskom razdoblju. Rezultat tih pregovora je Sporazum o partnerstvu, okvirni dokument koji priprema svaka Vlada u kojem se utvrđuju glavna područja koja je potrebno financirati iz Strukturnih i Investicijskih te drugih fondova Europske Unije.

Tijekom pregovora, temeljem objektivnih statističkih pokazatelja i dosadašnjih izvješća o napretku Republike Hrvatske, Europska Komisija izdvojila je 4 tematske cjeline na koje bi Hrvatska trebala usmjeriti glavninu EU sredstava koja će joj biti dostupna unutar slijedećeg proračunskog razdoblja:

1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva
2. Poticanje zapošljavanja, poboljšanje obrazovnog sustava i smanjenje siromaštva
3. Očuvanje okoliša i prirodnih resursa
4. Jačanje administrativnih kapaciteta i veća uključenost civilnog sektora

Komisija je svoje stajalište za svaku pojedinu članicu radila imajući u vidu europsku strategiju za poticanje pametnog, održivog i inkluzivnog rasta - Europa 2020. EU je u toj strategiji zacrtala i definirane ciljeve koji trebaju biti ostvareni do 2020. u pet glavnih područja. Prvi cilj EU-a je dostići stopu zaposlenosti od 75 posto za populaciju u dobi od 20 do 64 godine, zatim izdvajanje za istraživanje i razvoj treba dosegnuti 3 posto BDP-a,

⁴¹ http://Europa.eu/lisbon_treaty/full_text/index_en.htm

⁴² http://ec.Europa.eu/euraope2020/index_en.htm

⁴³ "Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in the Republic of CROATIA for the period 2014-2020", <http://www.mrrfeu.hr/UserDocsImages/Vijesti/Position%20Paper%20Croatia%202014-20.pdf>

ispuniti energetske ciljeve u sklopu borbe protiv klimatskih promjena, to jest, smanjiti emisiju stakleničkih plinova za 20 posto u odnosu na razinu iz 1990., podići udio energije iz obnovljivih izvora na 20 posto i za 20 posto povećati energetsku efikasnost, četvrti cilj je smanjiti broj onih koji prerano napuštaju školovanje ispod 10 posto te osigurati da najmanje 40 posto populacije u dobi između 30 i 34 godine ima visoko obrazovanje te kao peti cilj smanjiti siromaštvo s ciljem da se najmanje 20 milijuna ljudi izađe iz opasnosti siromaštva i socijalne isključenosti. Komisija je identificirala glavne izazove s kojima je Hrvatska suočena uspoređujući kako ona danas stoji u odnosu na ciljeve iz strategije Europa 2020. Hrvatska daleko zaostaje iza europskog prosjeka po ulaganju u istraživanje i razvoj (podaci za 2011-tu), samo 0,76% BDP-a, od čega 50% dolazi iz javnih sredstava, udio obnovljivih izvora energije je na 15,7% ukupno potrošene energije, stopa zaposlenosti populacije u dobi od 20 do 64 godine je 57%, a udio stanovnika u dobi između 30-34 godine s visokoškolskom diplomom je 24,5%. Komisija, kao prepreke za razvoj malih i srednjih poduzeća, navodi glomaznu administraciju. Također se ističe niska produktivnost poljoprivrede, koja u ukupnom broju sudjeluje s 15%, a BDP-u pridonosi samo 5,5%, strukturne probleme u ribarstvu, koje ima priliku rast zbog rasta potražnje, kako na domaćem tržištu tijekom turističke sezone, tako i vanjske potražnje. U području prometa navodi se da je pozornost, u posljednjih 15 godina, bila usmjerena na izgradnju auto-cesta te da svi drugi oblici prijevoza trebaju kvalitetna poboljšanja, posebno željeznica. Željeznicu nisu uskladene s europskim sustavom upravljanja kako bi se osigurala njihova interoperabilnost sa susjednim zemljama, a plovnost Dunava i Save ne zadovoljava međunarodne standarde. Jedan od izazova je i daljnji razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije, dostupnost interneta za kućanstva je ispod europskog prosjeka, posebice u ruralnim područjima, a poboljšanja su potrebna i u strategiji za razvoj širokopojasnog interneta.

Glavni cilj ove velike reforme europske politike regionalnog razvoja je dobiti što veću dodanu vrijednost za novac koji se ulaže iz europskih fondova. Komisija želi da se europski novac ne troši na međusobno nepovezane projekte, koji daju slab multiplikatorni učinak, nego da se sredstva usmjere upravo na ona područja koja će najviše pridonijeti zajedničkim nacionalnim i europskim ciljevima. Stoga će jedan od glavnih kriterija za odobravanje projekata biti mjerljivost rezultata - Komisija će tražiti da se unaprijed kaže što se želi postići s određenom investicijom kako bi se na kraju mogli usporediti željeni i postignuti rezultati i o tome su sve zemlje članice, pa tako i Republika Hrvatska, morale voditi računa pri izradi Sporazuma o partnerstvu, a koji predstavlja temeljni dokument za kreiranje operativnih programa za zaštitu okoliša, promet i ostala područja za koja se želi koristiti novac iz europskih strukturnih fondova. Primjerice, preduvjet za korištenje sredstava iz Europskog regionalnog fonda za razvoj (ERDF) za investicije u istraživanje i inovacije bit će izrada "pametne specijalizacije". Pod pametnom specijalizacijom misli se na identificiranje jedinstvenih karakteristika i komparativnih prednosti svake zemlje i regije, kako bi se to kroz ulaganja u istraživanje i razvoj što bolje iskoristile.

Republika Hrvatska je, nakon razdoblja pregovora s Europskom Komisijom izradila i potpisala, 30. listopada 2014., **Sporazum o partnerstvu između republike hrvatske i europske komisije za korištenje eu strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020.**, kao krovni strateški razvojni dokument koji definira okvir za razvoj sektorskih strategija i javnih politika Republike Hrvatske. Dokument definira glavne izazove s kojima se susreće Republika Hrvatska vezano uz ispunjavanje zajedničkih ciljeva Europske unije za pametan, održiv i uključiv rast. To su:

1. Gospodarska konkurentnost,
2. Zaštita okoliša te učinkovitost resursa,
3. Razvoj održive i suvremene prometne i mrežne infrastrukture,
4. Sudjelovanje na tržištu rada te kvaliteta obrazovanja,
5. Siromaštvo, nejednakost i diskriminacija,
6. Učinkovitost javne uprave.

Kako bi se suočila s istaknutim izazovima, u okviru Sporazuma o partnerstvu, Republika Hrvatska definirala je 11 tematskih ciljeva s čijim postizanjem je uskladena i ova razvojna strategija, a to su tematski ciljevi:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija.
2. Poboljšanje pristupa informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te njezine uporabe i kvalitete.
3. Jačanje konkurentnosti MSP-ova, poljoprivrednog sektora (u sklopu EPFRR-a) te sektora ribarstva i akvakulture (u sklopu EFPR-a).
4. Podrška prelasku na ekonomiju s niskom razinom emisije CO₂ u svim sektorima.
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika i upravljanje njim.
6. Očuvanje i zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa.

7. Promicanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža.
8. Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage.
9. Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije.
10. Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje.
11. Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave.

Strateški ciljevi Strategije razvoja Grada Kutina ujedno su usklađeni s krovnim strateškim dokumentom regionalnog razvoja Republike Hrvatske, Strategijom regionalnog razvoja RH 2011. – 2013. koja je na snazi dok se ne izradi nova za razdoblje 2014.-2020., a to su:

- Razvoj županija i statističkih regija
- Razvoj potpomognutih područja
- Razvoj pograničnih područja

Strateški ciljevi Strategije razvoja Grada Kutina detaljno su usklađeni i sa strateškim ciljevima nadređenog strateškog razvojnog dokumenta regionalne razine, Županijskom razvojnom strategijom Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2011.-2013., s produženjem trajanja do 2015-te:

1. Učinkovito upravljanje razvojem i razvojnim resursima, Brži razvoj potpomognutih područja
2. Razvoj konkurentnog i društveno odgovornog gospodarstva, Razvoj kompetentnih i zapošljivih ljudskih resursa te jačanje socijalne uključenosti
3. Razvoj ljudskih resursa i društvenog standarda
4. Očuvani okoliš, održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom

Zaključno, ova strategija, nakon objave nacionalnih strateških ciljeva, prioriteta i mjera, s pratećim razvojnim indikatorima, na razini strateškog regionalnog razvoja Republike Hrvatske ali i Županije, biti će revidirana i potpuno usklađena kako razvojnim potrebama lokalne zajednice, tako i izvorima financiranja razvojnih programa i projekata koji mu budu na raspolaganju. Strategija razvoja je dinamičan dokument, usklađen s razvojnim potrebama i uvjetima okruženja, što je i razlog njegova stalnog ažuriranja i praćenja u skladu s time. Tijekom 2015-te, a nakon donošenja Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske do 2020. te Županijske razvojne strategije Sisačko-moslavačke županije za isto razdoblje, biti će potrebno provesti reviziju ove strategije, posebno ovog poglavlja, a kako bi ukupan dokument bio usklađen s regionalnim i nacionalnim razvojnim strateškim prioritetima do 2020.

4. Baza projektnih ideja, prioritetni projekti implementacije

Baza projektnih ideja predstavlja službeni registar projektnih ideja s područja Grada Kutina. U Bazu se unose podaci o razvojnim projektima kojih su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javno-pravne, privatne i civilne organizacije. Baza je, na jednom mjestu, objedinjeni pregled projektnih ideja i/ili pripremljenih prijedloga projekata s područja Grada koja omogućuje uvid u razvojni smjer za sljedeće programsko razdoblje 2014-2020. Zaključci analize baze projektnih ideja pomažu odrediti zajedničke potrebe predlagatelja, što je osnova za ažuriranje Strategije razvoja Grada.

Sve ideje i pripremljeni projekti, iz Baze, razvrstavaju se prema definiranim prioritetima i ciljevima koje je usuglasilo Partnersko vijeće, čime se dobiva pregled važnosti projekata u odnosu na definirane prioritete. Cilj i svrha Baze projektnih ideja je učinkovito planiranje i praćenje provedbe razvojne politike Grada.

4.1 Baza projektnih ideja

Formiranje baze razvojnih projektnih ideja u Gradu, započelo je primjenom metodologije koju je pokrenulo još MRRŠVG, tijekom izrade Županijskih razvojnih strategija za razdoblje 2011.-2013. Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije, Si-mo-ra, sukladno smjernicama nadležnog Ministarstva, sustavom javnog poziva, prikupljala je projektne ideje koje su bile i ulazna smjernica za izradu Županijske strategije razvoja do 2013. Tada je i Grad Kutina, sa svojim dionicima, dostavio projektne ideje u Bazu nadređene razine. Projektne ideje bile su prikupljane u svrhu nominiranja za Strukturne fondove EU, odnosno kreiranje prioritetnih razvojnih potreba Republike Hrvatske. Međutim, prikupljane su i projektne ideje manjih vrijednosti, u svrhu formiranja središnje nacionalne baze projektnih ideja. Baza je izravno poslužila za određivanje alokacije sredstava po operativnim programima RH za korištenje sredstava do 2013. te programiranja za razdoblje 2014.-2020.

U sljedećem razdoblju implementacije Strategije razvoja Grad će nastaviti prikupljati projektne ideje sa svog područja, a Baza koja će se formirati, biti će kontinuirano nadopunjavana, usuglašena s županijskom, bazom projekata LAG-a Moslavina za programiranje i realizaciju projekata putem podmjere 19.2 Programa ruralnog razvoja 2014-2020 te centralnom bazom u Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU. Uz realizaciju prioritetnih projekata Grada, javno formiranje i izrada Baze te njezino punjenje projektним idejama, biti će jedna od prvih implementacijskih zadaća Strategije, kao i osnova za njezino prvo ažuriranje.

4.1.1 Struktura i sadržaj Baze projektnih ideja

U svrhu formiranja Baze projektnih ideja, potrebno je izraditi posebno strukturirane obrasce putem kojih se projektne ideje identificiraju, određuje im se sadržaj, iznos, stupnjevi pripremljenosti i drugi pokazatelji. To je prvi korak u selekciji projektnih ideja prema ključnim parametrima odabiranim na način osiguranja da projektne ideje, odnosno, prijedlozi, prilikom kandidiranja, mogu zadovoljiti uvjete i kriterije raznih izvora financiranja.

Projektne ideje su onaj dio cjeline Strategije kojim se definirana vizija, ciljevi i prioriteti postupno ostvaruju. U Bazu ulaze sve projektne ideje/prijedlozi koji zadovoljavaju osnovni kriterij odabira: usklađenost sa Strategijom određenim ciljevima, prioritetima i mjerama, za što je implicitno utvrđena i usklađenost s regionalnim, državnim i programima EU-a. Također i brojni drugi kriteriji koji su uzeti u obzir pri formuliranju Strategije razvoja Grada. Prednost će imati projektne ideje/prijedlozi koji pridonose ostvarenju većeg broja, Strategijom utvrđenih, prioriteta i ciljeva.

Projektne ideje, razvrstane prema prioritetima i ciljevima, potom prolaze klasifikaciju prema razini spremnosti za provedbu. Projektne ideje koje su spremne za provedbu odvajaju se od projektnih ideja koje su niže razine pripremljenosti te se dalje ocjenjuju prema definiranim kriterijima.

Tijekom ovog postupka velik broj projektnih ideja biti će formiran u svoj konačni oblik kroz konstruktivni dijalog predlagatelja i „reczenzenta“ projektnih prijedloga, s ciljem da konačni projektni prijedlog bude što kvalitetniji i što privlačniji za financiranje, te što učinkovitiji u provedbi. Isto tako, ne znači da su najspremnije projektne ideje ujedno i „prioritetne“, zbog čega će određene projektne ideje „niže pripremljenosti“ biti više rangirane upravo radi svog doprinosa zadanim prioritetima. Na taj način strategija pruža opciju, tj. željeni razvojni smjer.

Važno je naglasiti kako se Baza projektnih ideja nikada ne definira konačno, već je živ i promjenjiv sustav koji ovisi o promjenama u projektnim idejama (ishodovanje dokumentacije, promjene uvjeta itd.) i njihovu ažuriranju. Baza projektnih ideja Grada Kutina ažurirat će se najmanje 2 puta godišnje, a, uz primjenu novog sustava elektroničke baze, ažuriranje će se provoditi kontinuirano.

U svrhu implemenacije Strategije i njezina praćenja, Baza projektnih ideja formirati će se u elektroničkom obliku kao središnja baza projekata na razini Grada Kutina. Ona će, sukladno smjernicama središnje baze projekata na međuregionalnoj (u LAG-u Moslavina, samo projekti za realizaciju iz PRR 2014-2020), regionalnoj (u Si-mo-ra) i nacionalnoj razini (MRRFEU), sadržavati podatke o razvojnim projektima čiji su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javno-pravna tijela te koji se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske i/ili Europske unije. Pravilnikom⁴⁴ je definirano što se podrazumijeva pod razvojnim projektima: „Razvojni projekti su projekti izgradnje i/ili obnove komunalne, gospodarske, socijalne, okolišne i energetske te druge potporne infrastrukture za razvoj, izgradnju i/ili jačanje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i drugih kapaciteta, jačanja i izgradnje društvenog kapitala te drugi projekti kojima se pridonosi regionalnom razvoju.“ Baza, prvenstveno, projekte dijeli na lokalne, županijske, regionalne, nacionalne i međunarodne, dok se podaci u Bazi svrstavaju u 5 slijedećih grupa: identifikacija projekta, sadržaj projekta, financiranje, realizacija i pokazatelji projekta.

Ovlašteni unositelj podataka u Bazu na razini Grada je Razvojna agencija Grada Kutina – Mrav d.o.o. te LAG Moslavina (nositelj elektroničkog sučelja ProgressLAG), dok je ovlašteni unositelj podataka u Baze nadređenih razina Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije – Si-mo-ra d.o.o. Svi podaci unose se elektronički, dok je pristup bazama odobren jedinstvenim identifikacijskim brojem i lozinkom kojom se prijavljuje u Bazu.

⁴⁴ Pravilnik o ustrojavanju i vođenju središnje elektroničke baze razvojnih projekata (NN 66/10)

Praćenje baze projektnih ideja usko je povezano s formiranjem elektroničke Baze projekata i koordinacijom nadležnog MRRFEU te MP, regionalne i lokalne razine. Svrha i cilj formiranja Baze je, na razini MRRFEU osigurati sustav za učinkovito strateško upravljanje regionalnim i ruralnim razvojem, omogućiti definiranje nacionalnih indikatora uspješnosti i njihovo praćenje te omogućiti kontinuitet praćenja indeksa razvijenosti. Na razini Grada (i županije), svrha Baze je ujednačiti lokalni i regionalni razvoj suradnjom svih sektorskih dionika (vertikalna i horizontalna povezanost), te, na razini koordinatora provedbe (LAG Moslavina, Si-mo-ra d.o.o.) omogućiti aktivno sudjelovanje u definiranju prioriteta i mjera te provedbi razvojnih projekata kao i pružiti integrirano okruženje za dugoročan lokalni razvoj. U tom smislu, Mrav d.o.o., Si-mo-ra d.o.o. te LAG Moslavina pratiti će i, prema potrebi, davati tehničku pomoć navedenim projektnim idejama iz Baze. Baza će služiti i za ažuriranje postojeće strategije i definiranje nove, posebno kod određivanja novih mjera, prioriteta i ciljeva.

4.1.2 Odabir projektnih ideja

Proces odabira projektnih ideja iznimno je važan. Evaluirane projekte odabire Partnersko vijeće, dok konačnu odluku donosi Gradsko Vijeće Grada Kutina. Projektne ideje, odabrane za provedbu, moraju biti u skladu sa Strategijom razvoja Grada Kutina 2014.-2020., kao i s drugim županijskim i nacionalnim strategijama i razvojnim planovima. Nužno je da projektne ideje budu izvedive i odabrane na transparentan način.

Dostavljene projektne ideje prolaze nekoliko faza vrednovanja putem kojih se odabiru prioritetne projektne ideje za sljedeće programsko razdoblje. U shemi evaluacije predstavljen je način vrednovanja projektnih ideja iz Baze. Pri tome je važno istaknuti kako projektne ideje koje ne uključuju teške radove i infrastrukturu, tzv. *soft* projekti, mogu biti ocijenjene višim stupnjem pripremljenosti, upravo zato što takvi projekti mogu nesmetano početi s provedbom kada se otvore natječaji za njihovo financiranje. Iako se takvim projektnim idejama često dalje manji razvojni značaj, one su iznimno važan razvojni čimbenik budući jačaju kapacitete, uspostavljaju suradnju i služe kao promotor društvenih vrijednosti.

Slika 18. Proces selekcije projektnih ideja za provedbu Strategije razvoja Grada Kutina 2014.-2020.

6.1.3 Kriteriji za odabir razvojnih projekata

Članovi Radne skupine i Partnerskog odbora usuglasili su se o procesu odabira projekata i kriterijima odabira. Proces evaluacije provodi Razvojna agencija Mrav d.o.o.. Partnersko vijeće predlaže, dok konačnu odluku donosi Gradsko Vijeće Grada Kutina, u slučaju projekata koji zahtjevaju sudjelovanje proračuna Grada Kutina.

Tablica 45. Faze odabira projekata, te kriteriji za njihov odabir, odnosno rangiranje.

Stupanj	Kriteriji	Ishodi
I IDENTIFIKACIJA	Zaprimanje projektnih ideja, dodjela broja i naziva te njihova pohrana.	
II VREDNOVANJE	<p>Projektnim idejama dodjeljuje se cilj, prioritet i mjera kojima doprinose.</p> <p>Mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja projekta, od početne zamisli do detaljnog plana, ali minimalno moraju:</p> <ul style="list-style-type: none">• Odražavati Strategiju, tj. pozivati se na pitanja iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera.• Podudarati se sa ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim gradskim i PP viših razina) <p>Projekti bi trebali:</p> <ul style="list-style-type: none">○ Pridonijeti razvoju konkurentnog	<p>Proces identifikacije treba rezultirati dugačkim popisom projekata s pravom prvenstva koji zadovoljavaju kriterije, podijeljene po sektorima.</p> <p>Karakteristični sektori bi bili:</p> <ul style="list-style-type: none">- Razvoj poduzetništva- Poljoprivredna potpora i ruralni razvoj- Infrastruktura (kanalizacija, odlagališta otpada i sl.)

	<ul style="list-style-type: none">gospodarstva○ Pridonijeti jačanju ljudskog potencijala○ Pridonijeti očuvanju okoliša○ Biti uskladeni s relevantnim programima EU-a za razdoblje 2007.-2013. / 2014.-2020.○ Općenito biti uskladeni s horizontalnim ciljevima Strategije (ujedno i EU)	<ul style="list-style-type: none">- Obrazovanje i razvoj ljudskih resursa- Zdravstvo i socijalna skrb- Kulturna baština, okoliš i turizam
III RANGIRANJE (kriteriji)	Sve projektne ideje, prvenstveno su rangirane prema stupnju pripremljenosti. Zatim su rangirane ideje višeg stupnja pripremljenosti prema ostalim navedenim kriterijima. Kod primjene ovih kriterija potrebeni su neki preliminarni podaci o projektima kao što su opcije, opseg, troškovi i dobrobiti.	BROJ BODOVA 10 MAX
III A) Pripremljenost	<p>Obavezni kriteriji u rangu pripremljenosti:</p> <ul style="list-style-type: none">- Mora biti označen kao projekt sa pravom prvenstva od strane Partnerskog vijeća- Može se brzo razviti u potpuno izvediv i ponuditi detaljni plan izvedbe (bez značajnijih tehničkih, ekoloških, finansijskih, privrednih ili socijalnih pitanja)- Može se brzo realizirati npr. nabavka zemljišta ne predstavlja problem, postojeća lokacijska /građevinska dozvola, postojeća projektna dokumentacija- Raspoloživa sredstva sufinanciranja (s jasno prikazanim izvorima sufinanciranja do 20% troškova projekta, no ovisno o potencijalnom izvoru i uvjetima)- Početna procjena optimizira dobrobit prema troškovima- Odgovorna institucija ima kapacitet za upravljanje i održavanje projekta <p>Projektne ideje ulaze u jednu od četiri kategorije pripremljenosti:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Projekt na razini samo ideje (tek se treba razraditi)2. Projektne ideje za koje tek treba izraditi studije predizvodivosti i početne procjene učinka te ishoditi dokumentaciju3. Projektne ideje koje imaju riješene imovinsko-pravne odnose (građevinska, lokacijska i ostala potrebna dokumentacija)4. Projektne ideje spremne za provedbu (posjeduju sve potrebne dozvole, potvrdu glavnog projekta itd.) <p><i>Napomena: projektne ideje za koje nije potrebna prethodna dokumentacija za početak provedbe – soft projekti- rangirani su po ostalim kriterijima</i></p>	4
III B) Relevantnost projektne ideje na	<ul style="list-style-type: none">• Važnost projektnih ideja po prioritetima i ciljevima (ukoliko projektna ideja	4

strategiju	<p>doprinosi ostvarenju više prioriteta (njezin doprinos je veći).</p> <ul style="list-style-type: none">• Važnost projektne ideje prema rangu prioriteta – viši rang prioriteta znači veći doprinos projekta (prema rang skali inteziteta prioriteta prema ciljevima).• Doprinos horizontalnim prioritetima – jednake mogućnosti, partnerstvo, održivi razvoj, nove tehnologije, razminiranje. <p>Svi prioritizirani projekti trebali bi uključivati:</p> <ul style="list-style-type: none">- Predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta- Kratki opis stanja u području i/ili sektoru- Kratki opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljane korisnike, dopunske projekte i operativne odgovornosti- Trenutni status pripreme- Sva ključna pitanja u vezano uz zaštitu okoliša i/ili imovinsko-pravne odnose- Uključenje u prostorni plan	
III C) Financijski kapacitet podnositelja za provedbu Projekta	<ul style="list-style-type: none">• Dosadašnja ulaganja u projektnu ideju• Mogućnost sufinanciranja projektne ideje u slučaju realizacije• Kapacitet predlagatelja za su i/ili financiranje više od jedne projektne ideje tijekom predloženog razdoblja provedbe	2
IV Visoko Prioritetne projektne ideje/prijedlozi, spremni za aplikaciju	<p>Navedene 3 faze osmišljene su kako bi se isprofilirale projektne ideje koje su spremne za provedbu te uskladene s prioritetima i ciljevima. Usklađivanje prioriteta lokalne razine s prioritetima vlade i međunarodnih izvora financiranja optimizira pristup sredstvima financiranja. Zadnja faza rangiranja pruža uvid u visoko prioritetne projektne ideje koje će se realizirati u programskom razdoblju.</p> <p>Izlazni rezultat ove faze obuhvaća Popis visoko prioritetnih projekata u svakom od sektora koji uglavnom zadovoljavaju preliminarnu procjenu (pre-feasibility).</p> <p>Visokoprioretizirani projekti moraju sadržavati:</p> <ul style="list-style-type: none">• Troškove provedbe cijelokupnog projekta uz dozvoljeno odstupanje do 25%• Predstudiju održivosti, odnosno troškova i koristi• Definirane nositelje odnosno organizacije koje sufinanciraju projekt• Kratak pregled plana primjene sa pripremljenim vremenskim tijekom i sustavom upravljanja	

6.1.4 Preliminarni prijedlog strateških razvojnih projekata (Sažetak)

Strategija razvoja Grada Kutina 2014.-2020. strateški je razvojni dokument koji nastoji postići ravnotežu između želja i mogućnosti, između optimizma i realnosti. Ona je više od obične prognostičke vizije i, od samog početka 2013-te, osmišljena je i rađena kao dobro promišljen, sveobuhvatan i, iznad svega, izvediv strateški dokument Grada u bliskoj budućnosti. To je razvojni program koji smo svi spremni prihvati i provesti zajedničkim naporima. Strategija je svim razvojnim dionicima postavila razvojne ciljeve Grada i načela za njihovu provedbu. Ona donosi i niz ključnih zadataća, prvenstveno za početno provedbeno razdoblje, do prvog ciklusa ažuriranja, tijekom 2015-te, kada će biti dodatno usuglašena s aktualnim nacionalnim/regionalnim prioritetima, odnosno za prvo razdoblje provedbe 2015.-2017./2020.

Skup strateških razvojnih projekata ne predstavlja iscrpan popis aktivnosti u navedenom razdoblju, već skup najvažnijih aktivnosti koje će najviše doprinijeti postizanju dugoročnih ciljeva razvojne strategije. To je i razlog zašto su neke posebno istaknute i zašto pozornost treba biti usmjerena na njihovu provedbu u programskom razdoblju. Ključne, prioritetne zadaće (aktivnosti - projekti ili programi) Grada moraju imati oblik:

- velikih investicija
- pilot projekata
- i/ili biti skup projekata odnosno aktivnosti koje imaju sličan fokus i karakter (ili se nalaze unutar zajedničkih strateških programa)

Svaku od ključnih zadaća, odnosno aktivnosti, koje predstavljaju prioritetne razvojne projekte/programe Grada, dodatno karakteriziraju definirane značajke:

- nositelj projekta je Grad ili neka od njegovih uprava i/ili ključni dionici javnog i/ili privatnog sektora, ali je osigurana posvećenost gradske uprave njihovoj realizaciji
- postoji procjena okvirnih finansijskih troškova provedbe i očekivani izvori financiranja (gruba procjena finansijskih troškova u razdoblju 2014.-2020. s očekivanim izvorima sukladno trenutnim informacijama dostupnim u nadležnih nacionalnim tijelima)
- definirane su faze provedbe s realnim mogućnostima izvedbe, učincima i indikatorima

Ključni projekti odnose se na direktnu realizaciju ciljeva Strategije razvoja Grada i značajno pridonose njezinoj provedbi. Ključne investicije i aktivnosti, istaknuti ovom strategijom, većinom su u izvedbi Grada, ali su istaknuti i oni projekti kojima su nositelji drugi razvojni dionici, u kojima je Grad samo potpora realizaciji.

Važno je napomenuti kako postoji iznimna volja gradske uprave i ključnih razvojnih dionika u provedbi prioritetnih razvojnih projekata/programa, ali, najvažnija je dostatnost finansijskih sredstava ključnih za provedbu. To je i razlog zašto je, pri ovom popisu istaknut samo opći, sažeti, okvir razvojnih projekata/programa, posebno u dijelu troškova i mogućih izvora financiranja, budući navedene aktivnosti uključuju i regionalnu i nacionalnu uključenost, odnosno, potencijalnu potporu fondova Europske unije, ali i privatnog sektora. Istaknuti projekti imaju obvezujuću značajku u narednom programskom razdoblju, ali se mora uzeti u obzir i utjecaj finansijske krize i gospodarske recesije u globalnom okruženju, u godinama koje dolaze, kao i činjenica preraspodjele nacionalnih i regionalnih finansijskih planova i alokacija, sukladno smjernicama 2014.-2020.

Šifra implementacije	
Program/projekt	Integralni strateški razvojni projekt „Zona kreativne energije“
Kratki opis/ciljevi/status	<p>Zona kreativne energije jedinstvena je zona u Republici Hrvatskoj koja predstavlja skup institucija, resursa i održivih aktivnosti koje doprinose povećanju općeg blagostanja stanovništva Sisačko-moslavačke, Bjelovarsko-bilogorske i Zagrebačke županije kroz stvaranje uvjeta za razvoj gospodarstva i novih radnih mesta.</p> <p>Zona utjelovljuje stvari hitni doprinos konkurentnosti 300 poduzetnika u projektnom području, stvaranje zapošljivih ljudskih resursa, prevenciju socijalne isključenosti i siromaštva kroz sudjelovanje u cijeloživotnom obrazovanju, ali i aktivnosti inovacija i razvoja kroz privlačenje modernih start-up tvrtki i poduzetnika, te uspostavu think-tank institucije u nisko-energetskom naselju svojevrsnom start-up resortu/hub-u.</p> <p>Ciljevi projekta definirani su prema projektnom zadatku koji će imati utjecaj na široki spektar dionika prema definiranim strateškim ciljevima u nacionalnim, regionalnim i državnim strategijama.</p> <p>Opći cilj projekta je doprinijeti stvaranju boljeg ekonomskog i socijalnog blagostanja ukupnog stanovništva Sisačko-moslavačke, Bjelovarsko-bilogorske i Zagrebačke županije i stvaranju uvjeta za smanjenje intenzivnog iseljavanja visokoobrazovanih građana.</p> <p>Specifični ciljevi projekta koji doprinose općem cilju su:</p> <p>Omogućiti stvaranje novih radnih mesta te očuvanje postojećih kroz osiguravanje poslovne infrastrukture poduzetnicima i građevinskom sektoru u okviru Inkubatora održivih djelatnosti i graditeljstva – Zone kreativne energije.</p> <p>Omogućiti brži razvoj postojećih i novih poduzetnika na projektnom području, pružanjem inovativnih usluga od strane poduzetničkih potpornih institucija</p> <p>Omogućiti građevinskom sektoru Republike Hrvatske nova znanja za revitalizaciju sektora kroz inovacije</p> <p>Stvoriti uvjete za razvoj cjeloživotnog učenja u regiji razvojem infrastrukture za</p>

	cjeloživotno obrazovanje i osposobljavanje u svim sektorima
Ključne zadaće/aktivnosti	<p>Očekivani rezultati i glavne aktivnosti projekta su:</p> <p>R1 Kreiranje i jačanje politike upravljanja (održivog korištenja) javnom poduzetničkom potpornom infrastrukturom (Radni paket 1, RP1)</p> <p>A1.1 Vođenje projekta (upravljanje projektom, project management) uključujući partnerski okvir djelovanja (partnership framework) definiran Sporazumom o suradnji projektnih partnera i suradnika koji definira implementaciju projektnih aktivnosti (vremenski okvir definiranih aktivnosti s alokacijama ljudskih resursa)</p> <p>A1.2 Uspostava poduzetničkih potpornih organizacija/institucija (pravni oblik biti će definiran sukladno mogućnostima, potrebama i adekvatnom regulatornom okviru koji omogućuje maksimizaciju mogućnosti djelovanja)</p> <p>A1.2.1 Uspostava i djelovanje Inkubatora Zone kreativne energije</p> <p>A1.2.2 Uspostava i djelovanje "Food inkubatora"</p> <p>A1.2.3 Uspostava i djelovanje „Inkubatora vježbeničkih tvrtki, školskih zadruga i kluba inovatora“</p> <p>A1.2.4 Uspostava i djelovanje Centra za cjeloživotno učenje</p> <p>R2 Javna potporna poduzetnička infrastruktura izgrađena, uređena i opremljena (uključivo i prateća komunalna infrastruktura), (RP2)</p> <p>A2.1 Izrada projektnog zadatka, provedba javne nabave, ugovaranje projektiranja, izgradnje, uređenja i opremanja Poduzetničkog inkubatora koji uključuje poslovne prostore za neproizvodne djelatnosti korisnika, poslovne prostore potporne organizacije vođenja inkubatora sa zajedničkim multimedijalnim prostorom i restoranom te prostorom za obradu drveta (Centar za obradu drveta)</p> <p>A2.2 Izrada projektnog zadatka, provedba javne nabave, ugovaranje projektiranja, izgradnje, uređenja i opremanja Food inkubatora s pratećom komunalnom infrastrukturom</p> <p>A2.3 Izrada projektnog zadatka, provedba javne nabave, ugovaranje projektiranja, rekonstrukcije, uređenja i opremanja Inkubatora vježbeničkih tvrtki, školskih zadruga i kluba inovatora</p> <p>A2.4 Izrada projektnog zadatka, provedba javne nabave, ugovaranje projektiranja, uređenja i opremanja Centra za cjeloživotno učenje</p> <p>A2.5 Izrada projektnog zadatka, provedba javne nabave, ugovaranje projektiranja, izgradnje i uređenja Pasivnog/niskoenergetskog pilot naselja za unapređenje graditeljstva korištenjem novih građevnih materijala u hrvatskom graditeljstvu (projektiranje obuhvaća 12 objekata/24 stambene jedinice, dok se izgradnja i uređenje odnosi na 12 stambenih jedinica)</p> <p>R3 Kreirani i ojačani ljudski kapaciteti za razvoj i promociju poduzetništva na području Grada Kutina (RP3)</p> <p>A3.1 Jačanje ljudskih resursa – terminzi osoblja za vođenje inkubatora</p> <p>A3.2 Znanstveno-istraživačke i edukacijske aktivnosti vezane uz nove tehnologije/metode građenja</p> <p>A3.2.1 Znanstveno-istraživačke aktivnosti vezane uz jačanje ljudskih resursa u energetskoj učinkovitosti (podprojekt energetskog testiranja)</p> <p>A3.2.2 Razvoj i provedba programa osposobljavanja postojećih i budućih zaposlenika (nezaposleni) u građevinskom sektoru i arhitekturi (uključivo i trening za trenere)</p> <p>A3.2.3 Razvoj i provedba programa osposobljavanja za učenike i studente u programima provedbe energetske učinkovitosti te uvođenja novih materijala/metoda u građevinskom sektoru</p> <p>A3.2.4 Razvoj i provedba treninga izgradnje objekata od slame za ciljane skupine</p>

	<p>Projekta i javnost (uključivo i trening za trenere)</p> <p>A3.3 Uspostava hrvatske mreže za gradnju slamom</p> <p>A3.4 Razvoj, verifikacija i provedba edukacijskih programa za obrazovanje odraslih – specijalizirane edukacije prema definiranim potrebama korisnika (nezaposleni, bivši radnici Petrokemije d.d.) za njihovo uključivanje na tržiste rada, usmjereno prema razvoju poduzetničkih znanja i vještina (uključivo trening za trenere)</p> <p>A3.5 Razvoj, verifikacija i provedba programa cjeloživotnog učenja prema potrebama širokog kruga korisnika (s naglaskom na ICT metodologiju u pristupu cjeloživotnom učenju)</p> <p>A3.6 Razvoj, verifikacija i provedba programa cjeloživotnog učenja usmjerena prema potrebama javnog sektora (u smislu razvoja potpore poduzetništvu: upravljanje projektima, lokalni leadership, strateško programiranje i razvoj i dr.)</p> <p>A3.7 Znanje za sve – nabava i opremanje "Biblio-kombija" za rad u ruralnim područjima Grada Kutina</p> <p>R4 Povećana svijest javnosti i potencijalnih korisnika o novoj poduzetničkoj infrastrukturi i programima djelovanja (RP4)</p> <p>A4.1 Stvaranje web stranice i brošure o novoj potpornoj poduzetničkoj infrastrukturi i programima djelovanja</p> <p>A4.2 Izrada raznih promotivnih materijala radi podizanja vidljivosti projekta među građanstvom i potencijalnim korisnicima</p> <p>A4.3 Promotivne aktivnosti na izgrađenim/uređenim i opremljenim lokacijama</p> <p>A4.4 Priprema i provedba finalne konferencije projekta</p>
Predviđeno trajanje	2014.-2020.
Nositelj projekta i projektni partneri	Grad Kutina i projektni parteri: Razvojna agencija MRAV d.o.o. Kutina, Pučko otvoreno učilište Kutina, Knjižnica i čitaonica Kutina, Građevinski fakultet Zagreb, Arhitektonski fakultet Zagreb, REGEA, Udurga ZMAG, ASN – AustrianStraw Bale Network (<i>Österreichisches Netzwerk für Strohballenbau</i>), ZIP – Zagrebački inkubator Poduzetništva
Financijska procjena	8.623.145,00 EUR
Izvori financiranja	Grad Kutina, MRRFEU,MG/ERDF

Šifra implementacije	
Program/projekt	Uspostava povjesno-edukativnog parka "Moslavački trijemovi"
Kratki opis/ciljevi/status	Opći cilj projekta je osnaživanje Grada Kutine kao prepoznatljive turističke destinacije kontinentalne Hrvatske kroz revitalizaciju kulturne baštine, odnosno promicanje ideje zaštite i obnove arHITEKTONSKOG nasljeđa moslavacke arhitekture. Projektom se želi obnoviti cjelina od 5 drvenih trijemova, odnosno tradicijskih moslavackih kuća u svrhu pružanja turističko-ugostiteljskih usluga. Prema dostupnim podacima razina globalne svijesti današnjeg turista se podiže, što je rezultiralo potražnjom za turističkim angažmanima s naglaskom na kulturi, prirodnim krajolicima i povijesti.
Ključne zadaće/aktivnosti	<p>Očekivani rezultati i glavne aktivnosti projekta su:</p> <p>R: Povjesna arHITEKTONSKA cjelina od 5 drvenih trijemova, (tradicijskih moslavackih kuća) je obnovljena i uređena, te je stavljena u funkciju zajedno sa svim turističkim povjesno-edukativnim sadržajima.</p> <p>A1. Uređenje vanjske turističke infrastrukture za potrebe Povjesno-edukativnog parka "Moslavački trijemovi"</p> <p>A1.1. Izgradnja i uređenje parkirališnog prostora za potrebe Povjesno-edukativnog parka "Moslavački trijemovi"</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka i ishođenje potrebnih dozvola, projektiranje, provedbu javne nabave i odabir izvođača radova, izgradnju i uređenje</p>

	<p>parkirališnog prostora s pratećom komunalnom infrastrukturom za potrebe Parka</p> <p>A1.2. Izgradnja i uređenje dvorišnih prostora Povijesno-edukativnog parka "Moslavački trijemovi"</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka i ishođenje potrebnih dozvola, projektiranje, provedbu javne nabave i uređenje dvorišnih prostora Parka s pratećom komunalnom infrastrukturom</p> <p>A1.3. Izvođenje arhitektonsko - građevinskih radova na obnovi povijesne cjeline od 5 drvenih trijemova</p> <p>Aktivnost podrazumijeva ishođenje svih potrebnih dozvola, provedbu javne nabave i odabir izvođača građevinskih radova na adaptaciji i uređenju niza od 5 trijemova.</p> <p>A1.4. Uređenje i opremanje unutrašnjosti cjeline od 5 moslavačkih trijemova</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, provedbu javne nabave, uređenje i opremanje unutrašnjosti niza od 5 moslavačkih trijemova</p> <p>A1.5. Osmišljavanje i stavljanje u funkciju povijesno-edukativnih sadržaja Parka</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, osmišljavanje ponude turističkih usluga u sklopu Parka, provedbu javne nabave – opreme za hologramske projekcije, te njihovu izradu i instaliranje, provedba javne nabave za ostalu potrebnu opremu Parka.</p> <p>A2. Obnova i stavljanje u funkciju Zvjezdarnice uz uređenje multimedijiske dvorane</p> <p>A2.1. Obnova i uređenje Zvjezdarnice</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, ishođenje svih potrebnih dozvola, provedbu javne nabave za odabir izvođača radova, nabavu opreme za potrebe Zvjezdarnice, uređenje Zvjezdarnice, te uređenje pristupnog puta do Zvjezdarnice.</p> <p>A2.2. Prenamjena, odnosno obnova i uređenje tradicionalne drvene kuće uz Zvjezdarnicu u multimedijisku dvoranu za potrebe Parka</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, ishođenje svih potrebnih dozvola, provedbu javne nabave za odabir izvođača radova i nabavu opreme, te uređenje multimedijiske dvorane za potrebe Parka.</p>
Predviđeno trajanje	2014.-2020.
Nositelj projekta i projektni partneri	Grad Kutina i projektni parteri: Razvojna agencija MRAV d.o.o. Kutina, Građevinski fakultet Zagreb, Arhitektonski fakultet Zagreb, Turistička zajednica Grada Kutina
Finansijska procjena	cca 20.000.000,00 kn
Izvori financiranja	MRRFEU,MG/ERDF, Min. turizma RH, Grad Kutina, Min. kulture RH

Šifra implementacije	
Program/projekt	Kutina - sportsko-rehabilitacijska destinacija kontinentalne Hrvatske
Kratki opis/ciljevi/status	Opći cilj projekta je osnaživanje Grada Kutine kao prepoznatljivog sportsko-zdravstveno rehabilitacijskog centra, kontinentalne Hrvatske kroz revitalizaciju i modernizaciju postojeće i izgradnju nove sportske i ostale potrebne prateće infrastrukture.
Ključne zadaće/aktivnosti	<p>Očekivani rezultati i glavne aktivnosti projekta su:</p> <p>R: Sportsko-rehabilitacijski trening centar za provođenje priprema sportskih ekipa je izgrađen i stavljen u uporabu</p> <p>A1. Izgradnja i opremanje trening kampa za provođenje priprema sportskih ekipa</p> <p>A1.1. Izgradnja i uređenje Gradskog nogometnog stadiona s prirodnom travom</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, projektiranje, ishođenje svih potrebnih dozvola, provedbu javne nabave, izgradnju i uređenje Gradskog stadiona</p> <p>A1.2. Izgradnja i uređenje 1 pomoćnog igrališta s montažnim tribinama - umjetna trava.</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, projektiranje, ishođenje svih potrebnih dozvola, provedbu javne nabave, izgradnju i uređenje pomoćnog igrališta</p>

	<p>A1.3. Izgradnja i uređenje 1 pomoćnog nogometnog trening igrališta - prirodna trava Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, projektiranje, ishođenje svih potrebnih dozvola, provedbu javne nabave, izgradnju i uređenje pomoćnog igrališta A1.4. Izgradnja i uređenje ostalih pratećih objekata trening kampa Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, projektiranje, ishođenje svih potrebnih dozvola, provedbu javne nabave, izgradnju i uređenje ostalih pratećih objekata (svlačionica, tuševa, teretane, i dr.) A1.5. Izgradnja i obilježavanje trening staza za trčanje u prirodi (Moslavačka gora) Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, projektiranje, ishođenje svih potrebnih dozvola, izgradnju, uređenje i obilježavanje staza</p> <p>A2. Adaptacija i uređenje Gradske sportske dvorane - pripreme za ekipe dvoranskih sportova Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, projektiranje, ishođenje svih potrebnih dozvola, provedbu javne nabave, adaptacija i uređenje dvorane i dodatne popratne infrastrukture.</p> <p>A3. Izgradnja smještajnih kapaciteta za potrebe trening kampa Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, ishođenje svih potrebnih dozvola, projektiranje, provođenje javne nabave, izgradnju, uređenje i opremanje smještajnih kapaciteta (oko 50 osoba istovremeno).</p> <p>A4. Izgradnja, uređenje i opremanje natkrivenog bazena s adekvatno opremljenom klinikom za rehabilitaciju sportskih ozljeda Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, ishođenje svih potrebnih dozvola, uređenje postojećeg vanjskog bazena, izgradnju, uređenje i opremanje zatvorenog bazena s rehabilitacijskom klinikom i ostalim potrebnim dodatnim sadržajima</p> <p>A5. Provođenje promotivne marketing kampanje "Kutina- sportsko - rehabilitacijska destinacija kontinentalne Hrvatske" na domaćem i stranom tržištu.</p>
Predviđeno trajanje	2014.-2020.
Nositelj projekta i projektni partneri	Grad Kutina i projektni partneri: Razvojna agencija MRAV d.o.o. Kutina, Građevinski fakultet Zagreb, Arhitektonski fakultet Zagreb, Kineziološki fakultet Zagreb, NK Moslavina, RK Moslavina, TZ Grada Kutina
Financijska procjena	cca 25.000.000,00 kn
Izvori financiranja	MRRFEU, MG/ERDF, Min. znanosti, obrazovanja i športa RH, Grad Kutina, Min. turizma RH

Šifra implementacije	
Program/projekt	Energetsko učinkovita poljoprivredna proizvodnja u Industrijsko logističkoj zoni-Kutina
Kratki opis/ciljevi/status	Opći cilj projekta je pridonjeti razvoju poduzetništva na području grada Kutine, kroz održivi razvoj, zaštitu okoliša, te uvođenja industrijskih inovacija radi povećanja konkurentnosti i razvoja tehnologije stakleničke proizvodnje povrća. Zbog neizbjegnog rasta broja svjetskog stanovništva potrebitno je proizvoditi sve veće količine hrane, uz istovremeno stvaranje manje količine otpada i smanjenu potrošnju energije. Projektom je osmišljen sustav proizvodnje povrća u staklenicima kojima bi kao emergent za zagrijavanje služila toplinska energija koja je nastala u proizvodnom procesu Tvnice Umjetnih gnojiva Petrokemija d.d. Takvim sustavom

	<p>ostvaruju se značajne uštede u procesu proizvodnje povrća , jer se koriste viškovi toplinske energije koja je utrošena u redovnoj proizvodnji.</p>
Ključne zadaće/aktivnosti	<p>Očekivani rezultati i glavne aktivnosti projekta su:</p> <p>R: Infrastruktura za obavljanje energetsko učinkovite poljoprivredne proizvodnje u ILZ-Kutina je izgrađena i stavljena u upotrebu</p> <p>A1. Izrada komunalne infrastrukture za potrebe ILZ –Kutina</p> <p>A1.1. Izgradnja i uređenje pristupne prometne infrastrukture ILZ-Kutina Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, ishođenje potrebnih dozvola, projektiranje, provedbu javne nabave i odabir izvođača radova, izgradnju i uređenje pristupne prometne infrastrukture</p> <p>A1.2. Izgradnja i uređenje ostale potrebne komunalne infrastrukture za potrebe ILZ-Kutina. Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, ishođenje potrebnih dozvola, projektiranje, provedbu javne nabave i odabir izvođača radova, izgradnju i uređenje pristupne prometne infrastrukture</p> <p>A2. Izgradnja staklenika za proizvodnju povrća u ILZ-Kutina</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, ishođenje svih potrebnih dozvola, projektiranje, provedbu javne nabave i odabir izvođača radova, izgradnju staklenika za proizvodnju povrća (cca 10000 m²)</p> <p>A2.1. Opremanje staklenika i nabava poljoprivredne i ostale potrebne mehanizacije Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, provedbu javne nabave za opremu i uređenje staklenika. Aktivnost podrazumijeva i provedbu javne nabave za pljoprivrednu mehanizaciju</p> <p>A3. Izradnja sustava za prijenos toplinske energije Petrokemije d.d. do ILZ - Kutina</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, ishođenje svih potrebnih dozvola, projektiranje, provedbu javne nabave i odabir izvođača radova na izgradnji sustava prijenosa topline do ILZ-Kutina.</p> <p>A4. Izgradnja prostora za boravak zaposlenika i spremišta za opremu, repromaterijale i mehanizaciju</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, ishođenje svih potrebnih dozvola, projektiranje, izgradnju i uređenje prostora za boravak zaposlenika i spremišnog prostora</p> <p>A4.1. Izgradnja sustava opskrbe električnom energijom iz solarnih panela (izgradnja solarne elektrane)</p> <p>Aktivnost podrazumijeva izradu projektnog zadatka, ishođenje svih potrebnih dozvola, projektiranje i izgradnju sustava za proizvodnju električne energije dostaune za osvjetljenje i ostale potrebe staklenika, prostora za boravak zaposlenika i spremišta</p> <p>A5. Pokretanje socijalnog poduzeća za eko proizvodnju povrća (cca 3000 m²)</p> <p>Aktivnost podrazumijeva pokretanje stakleničke eko proizvodnje povrća na principu socijalnog poduzeća, u kojem se ostvarena dobit ponovo ulaze u daljnju proizvodnju. Aktivnost podrazumijeva i dobivanje certifikata eko proizvoda.</p> <p>A5.1. Iznajmljivanje proizvodne površine (7000 m² potpuno opremljenih staklenika) za proizvodnju povrća. Aktivnost podrazumijeva iznajmljivanje stakleničkih prostora zainteresiranim privatnim poduzetnicima i poljoprivrednicima.</p> <p>A5.2. Promotivna kampanja s ciljem pozicioniranja socijalne tvrtke na tržištu povrća</p>

Predviđeno trajanje	2014.-2020.
Nositelj projekta i projektni partneri	Grad Kutina i projektni partneri: Razvojna agencija MRAV d.o.o. Kutina, Poljoprivredni fakultet Zagreb, Petrokemija d.d. Kutina, Agrivi d.o.o.
Finansijska procjena	cca 20.000.000,00 kn
Izvori financiranja	MRRFEU, MG/ERDF, Min. poljoprivrede RH, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Grad Kutina

5. Provedbeni mehanizmi

Strategija razvoja Grada Kutina sastoji se od razrađene hijerarhije razvojnih ciljeva - od vizije, preko strateških ciljeva, do prioriteta i mjera - s jedne strane, te od skupa projekata, svaki sa svojim željenim/namjeravanim razvojnim učincima, s druge. I dok konačna uspješnost i vrijednost strategije uvelike ovisi o tome koliko su dobro „pogodeni“ ti osnovni sastavni dijelovi strategija - koliko dobro hijerarhija ciljeva strateški usmjerava razvoj na način koji iskorištava snage i prednosti te prevladava i zaobilazi slabosti i prepreke; u kojoj mjeri predlagani projekti doista pridonose ostvarivanju određenih prioriteta i mjera - ona znatno zavisi i od kvalitete provedbe i upravljanja projektima jer i najkvalitetniji prijedlozi projekata mogu doživjeti neuspjeh ako izostane kvalitetna provedba.

Kako bi se Strategija razvoja Grada Kutina 2014.-2020. mogla provoditi, potrebno je odrediti određene mehanizme njegove provedbe. Pri tome se prvenstveno misli na definiranje pokazatelja provedbe koji moraju biti jasni i kvantitativno određeni, te povezani s tijelima/institucijama koje su zadužene za razvoj te koordiniraju, odnosno imaju utjecaj na provedbu mjera i aktivnosti, poštujući, pri tome, načelo transparentnosti. Drugim riječima, potrebno je odrediti odgovornost provedbe, način vrednovanja kroz definirane pokazatelje, kao i tijelo koje prati i izvješće o provedbi. Također, jedan od izrazito važnih mehanizama predstavlja informiranje i uključivanje javnosti/građana u provedbeni proces. Obzirom da se provedba temelji na projektima i programima, iznimno je važno utvrditi kriterije prema kojima će oni biti usvojeni u Strategiji i prioritetni u realizaciji.

Uspješna provedba znači učinkovito upravljanje koje treba biti zasnovano na dobro osmišljenom i detaljnem, te realnom i provedivom planu provedbe. Plan treba sadržavati podjelu odgovornosti, strategiju financiranja i finansijske alokacije, vremenski plan te konkretnе aktivnosti, kako za provedbu, tako i za praćenje i vrednovanje provedbe. Da bi proces provedbe bio učinkovit i uspješan, njime se moraju osmislit i osigurati i važni elementi uključujući: provedbene institucije i mehanizme, financiranje i postupke za praćenje i vrednovanje programa i projekata.

Strategija će pridonijeti i uspešnjem privlačenju i natjecanju za finansijska sredstva iz raznih potencijalnih izvora za financiranje razvoja i to od nacionalnih programa i institucija RH, onih u EU, zatim mnogih bilateralnih i multilateralnih, vlastitih izvora do privatnih ulagača. Strategijom se dobiva dobro strukturiran razvojni plan Grada, ona je podloga za utvrđivanje i određivanje prioritetenih razvojnih projekata te za njihovo primjereni predstavljanje i kandidiranje za financiranje.

Strategija razvoja je podložna i promjenama temeljenih na vrednovanju provedbe te njezinom usuglašavanju s nacionalnim i regionalnim prioritetima nakon određenog razdoblja, odnosno kad god to okolnosti nalažu. Radna skupina na razini Grada Kutina zadužena je za revidiranje Strategije pod koordinacijom Razvoje agencija Mrav d.o.o.. Revidiran dokument usvaja Partnersko vijeće koje usvojen dokument izlaže i predlaže Gradskom vijeću. Za koordinaciju procesa revizije od strane Partnerskog vijeća zadužen je koordinator Partnerskog vijeća.

Provedbu Strategije može se podijeliti u dvije osnovne faze. U prvoj fazi, gdje najveću odgovornost ima sam Grad Kutina, potrebno je pripremiti sve dionike za provedbu i uvesti praksu partnerstva i zajedničkog donošenja odluka. Potrebno je jačati partnerstva i izgraditi konsenzus iz više razloga. Ciljeve Strategije nije moguće (niti je planirano) ostvariti isključivo gradskim sredstvima, te provedba treba uključiti i sve druge izvore sufinanciranja projekata.

Strategija je multisektorske naravi što nameće potrebu ujednačenog i zajedničkog djelovanja velikog broja dionika. Ovu aktivnost treba potaknuti gradska administracija i Partnersko vijeće, uključujući aktivnosti izgradnje mehanizama suradnje između različitih razina uprave (unutarnja, horizontalna i vertikalna koordinacija), te između uprave i civilnog odnosno privatnog sektora (vanjska koordinacija). Jednako je važno posvetiti se informiranju i

promociji Strategije i njenih ciljeva radi senzibilizacije javnosti. Komunikacija s širom javnosti je od iznimne važnosti zbog čega je prvi korak i implementaciji izrade Komunikacijske strategije.

Uz jačanje partnerstva potrebno je, u prvoj fazi provedbe, izgraditi kapacitete i provesti organizacijske prilagodbe koje će Strategiju učiniti operativnom, što uključuje osposobljavanje službenika za upravljanje projektnim ciklusom, strane jezike, natječajne procedure i dokumentacije i sl. Organizacijska prilagodba odnosi se na kanale komunikacije i koordinacije koje je potrebno unaprijediti, te s tim u vezi, utemeljiti jedinstvenu bazu projekata (standardiziranje procedura i dokumenata, izvještavanja, pohrana i sl.).

U prvoj, „pripremnoj“, fazi provedbe potrebno je i izraditi bazu projekata, sukladno metodologiji i modelu primjenjenom na razini Županije. Ona predstavlja službeni registar svih razvojnih inicijativa i projekata. Obzirom da se pokreću i realiziraju mnoge ideje, inicijative i projekti, i to s različitim razvojnim učincima, različitim prioriteta, sadržaja, dinamike, veličine i dr. Različiti su i predlagatelji tih ideja i projekata, a mnogo je raznovrsnih natječaja za njihovo financiranje. Drugim riječima, svaki projekt za koji se traži, bilo suglasnost, potpora ili sufinanciranje, mora biti uveden u Bazu projekata Grada Kutina, a ovisno o veličini, i u Bazu projekata na županijskoj i/ili nacionalnim razinama. Druga faza provedbe Strategije odnosi se na provedbu projekata i aktivnosti praćenja i vrednovanja. Ovdje odgovornost provedbe, kao i finansijski teret, imaju svi dionici uključeni u proces razvoja što mora biti uključeno programski proračun Grada (finansijski plan provedbe Strategije) koji se treba izraditi po prihvaćanju strategije od strane nadležnog tijela, Gradskog vijeća te po objavi nacionalnih operativnih programa s pratećim indikatorima realizacije, odnosno, nacionalnim razvojnim indikatorima vezanim uz nacionalni strateški razvojni okvir do 2020.

5.1 Institucionalni okvir za provedbu

Grad Kutina

Ključnu ulogu u provedbi Strategije ima Grad, odnosno njegova upravna tijela. Gradsko vijeće usvaja Strategiju, te nakon usvajanja, redovito, razmatrajući godišnja i druga izvješća, prati njezinu provedbu. Planskim dokumentima koje donosi osigurava njezinu provedbu te poduzima mјere iz svoje nadležnosti usmjerene poboljšanju provedbe. Gradonačelnik usklađuje aktivnosti svih gradskih tijela i drugih dionika provedbe Strategije donošenjem provedbenih akata, predlaganjem mјera njezine provedbe, nadzorom nad provedbom tih mјera, sudjelovanjem u postupku odabira razvojnih projekata te izvješćivanjem Vijeća o provedbi i rezultatima provedbe. U okviru svog djelokruga, upravna tijela Grada prate provedbu, pripremaju i provode razvojne projekte te obavljaju i druge poslove od važnosti za provedbu Strategije koji su im propisima ili aktima povjereni, putem koordinacijskog tijela, odnosno Jedinice za provedbu projekata.

Partnersko vijeće

Partnersko vijeće na gradskoj razini je savjetodavno tijelo putem kojega se ostvaruje partnerstvo u fazi izrade i provedbe Strategije. Partnersko vijeće djeluje kao forum za dijalog i postizanje konsenzusa između različitih skupina multisektorskih dionika i ima savjetodavnu ulogu, kako u izradi, tako i u provedbi planskih dokumenata politike razvoja. Partnersko vijeće imat će ključnu ulogu koja se neće očitovati samo u koordinaciji, već bi trebala pridonijeti i jačoj prepoznatljivosti Strategije kao referentnog dokumenta u planiranju aktivnosti na razini grada među svim dionicima.

Razvojna agencija Grada Kutina – Mrav d.o.o.

Razvojna agencija Grada Kutina – Mrav d.o.o. koordinator je aktivnosti provedbe projekata te sustava praćenja provedbe Strategije. Gradska razvojna agencija zadužena je za potporu pripremi i praćenja projekata sufinanciranih iz ESI⁴⁵ fondova i to EFRR⁴⁶ i ESF⁴⁷ te drugih programa Europske unije i dr. izvora sufinanciranja. Razvojna agencija Grada zadužena je za prikupljanje i evaluaciju projektnih prijedloga te pripremu za evaluaciju od strane Partnerskog vijeća (u suradnji s koordinatorom Partnerskog vijeća).

Lokalna akcijska grupa (LAG) Moslavina

LAG Moslavina koordinator je aktivnosti provedbe projekata te sustava praćenja provedbe Strategije u dijelu provedbe projekata na područjima naselja Grada koji imaju do 5000 stanovnika i sufinanciraju se iz Programa

⁴⁵ Op.a: ESI (Europski strukturni i investicijski fondovi)

⁴⁶ Op.a: EFRR (Europski fond za regionalni razvoj)

⁴⁷ Op.a: ESF (Europski socijalni fond)

ruralnog razvoja 2014-2020 (ESI fond EPFRR⁴⁸). LAG Moslavina zadužen je za potporu i praćenje projekata koji se realiziraju iz Programa ruralnog razvoja putem svih provedbenih mjera, a posebno putem podmjere 19.2 odnosno realizaciju Lokalne razvojne strategije LAG-a Moslavina. U svrhu programiranja provedbe kao i pripreme ključnih razvojnih projekata LAG Moslavina ima poseban alat – računalno sučelje ProgressLAG koje mu omogućuje objektivan odabir projektnih ideja s područja Grada Kutina te planiranje realnog sustava potpore LAG-a koja će omogućiti ostvarenje predloženih projekata a time i realizaciju Lokalne razvojne strategije LAG-a 2014-2020 i ujedno, Strategije razvoja Grada Kutina 2014-2020.

Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije – Si-mo-ra d.o.o.

Koordinator je projekata za područje Sisačko-moslavačke županije, sukladno Članku 4. Pravilnika o upisniku upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja, osim koordiniranja izrade i pripreme Strategije, u procesu provedbe Si-mo-ra obavlja sljedeće poslove: praćenje provedbe, koordinacija, poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te kroz međuregionalnu i prekograničnu suradnju; sudjelovanje u izradi razvojnih projekata. Uz aktivnosti povezane sa Strategijom, Si-mo-ra provodi i niz drugih aktivnosti u području promicanja ulaganja i podrške razvoju poduzetništva na području Grada Kutina.

Javni sektor

Javni sektor, u ovom kontekstu, uključuje institucije i organizacije iz javnog sektora s područja Grada Kutina. Dionici iz javnog sektora imaju ključnu ulogu u pripremi i provedbi projekata iz područja svojeg djelovanja. Jačanje i uloga javnog sektora ključni su u narednom proračunskom razdoblju 2014.-2020.

Civilno društvo

Organizacije civilnog društva (OCD) pokazale su se kao značajan sudionik u izradi razvojne strategije zbog iskustva koje imaju u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. OCD imaju posebno značajnu ulogu u područjima zaštite prirodne i kulturne baštine te razvoja ljudskih resursa. OCD ujedno mogu aktivno utjecati na dotok dodatnih sredstava iz nacionalnih i EU fondova za financiranje inicijativa koje ne pokrivaju ostali dionici u regionalnom razvoju. Uloga OCD-a, razvoj participacijskih procesa kao i partnerskih odnosa s javnim i gospodarskim sektorom, jedna su od ključnih razvojnih smjernica za naredno razdoblje.

Privatni sektor

Privatni, gospodarski, sektor je glavni pokretač gospodarstva, stvaranja blagostanja i radnih mesta. Svrha Strategije je, između ostalog, stvoriti preduvjete za što kvalitetnije djelovanje privatnog sektora. Ona će se, prije svega, ostvarivati razvojem suradnje i dialoga gospodarskog i javnog sektora (obrazovnog sustava, sustava tržista rada, podršku kroz razne programe edukacije i poticaja, osiguravanje infrastrukture itd.). Iz tog razloga, sudjelovanje dionika iz privatnog sektora u pripremi i provedbi Strategije, od izrazite je važnosti. Na taj način, djelovanje javnog sektora kontinuirano se uskladije s potrebama privatnog sektora, naravno, vodeći računa o poštivanju načela održivog razvoja.

5.2 Financiranje

Provedivost Strategije razvoja Grada Kutina 2014-2020 primarno se osigurava privlačenjem sredstava potrebnih za provedbu mjera. Financijski plan za arealizaciju prioritetnih strateških projekata Grada sadrži prikaz potrebnih sredstava, razrađen po mjerama i izvorima financiranja. Okvirni financijski plan (za prioritetne strateške projekte) treba se izraditi temeljem podataka akcijskog plana i iz proračuna Grada te procjeni mogućnosti privlačenja sredstava iz državnog proračuna i fondova nacionalne razine, odnosno na temelju procjene mogućnosti privlačenja sredstava iz Strukturnih i investicijskih, drugih fondova EU te drugih izvora financiranja. (kao mogućnosti financiranja treba uzeti u obzir i druge domaće i međunarodne izvore te privatni sektor).

Akcijski plan treba obuhvatiti projekciju potreba iz definiranih izvora za svaku godinu realizacije, počevši s 2015-tom godinom, nakon objave definiranih operativnih programa i njihovih mjera te sukladno nacionalnom strateškom razvojnom okviru. Osiguranje i pribavljanje financijskih sredstava, kao i upravljanje tim sredstvima i praćenje njihova korištenja, važan su aspekt provedbe Strategije. Obzirom da se radi o planovima do 2020.,

⁴⁸ Op.a: EPFRR (Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj)

umjesto ukupnog financijskog okvira, Strategija će, na godišnjoj razini, a kroz proračun, definirati godišnje potrebna (indikativna) financijska sredstva.

Provedba Strategije financirati će se iz sljedećih izvora:

- Proračun Grada Kutina - planiran za kapitalna ulaganja, poticanje održivog gospodarskog razvoja, projekte u obrazovanju, programe zapošljavanja, unaprjeđenje zdravstvene zaštite, socijalnu infrastrukturu, jačanje civilnog društva, za potrebe u kulturi, zaštitu prirode i gospodarenje otpadom, infrastrukturu (vode, promet), energetsku učinkovitost i upravljanje regionalnim razvojem. Iz proračuna su, u manjem dijelu planirana i sredstva za provedbu ostalih mjera, ali i za sufinciriranje projekata financiranih iz EU fondova i ostalih izvora financiranja.
- Proračun Sisačko-moslavačke županije - udio županijskog proračuna u provedbi gradske strategije predviđen je za provedbu zajedničkih projekata tj. planiran je za zajedničke projekte od regionalnog značaja.
- Sredstva državnog proračuna tj. proračuna resornih ministarstava pojavljuju se u obliku decentraliziranih sredstava i planirana su u proračunu Grada, ali su procijenjena i temeljem planiranih ili projekata koji su odobreni, ili su već u provedbi, (za gospodarske zone, tehnološku infrastrukturu, obrazovanje i zdravstvo, socijalnu infrastrukturu, kulturu, značajnija sredstva za zaštitu vodenih resursa nešto manja sredstva za zaštitu prirode i regionalni razvoj).
- Fondovi Europske unije – kao izvor značajnih sredstava za provedbu projekata planirani su i fondovi EU, kako Strukturnih i Investicijskih fondova (EFRR, ESF, EPFR) tako i drugih EU fondova formiranih na razini Zajednice a koje mogu koristiti različiti sektorski korisnici u Republici Hrvatskoj, odnosno u kojima su prihvativi prijavitelji i korisnici iz Hrvatske. Osim EU fondova, planirana su sredstva i iz ostalih međunarodnih izvora (Svjetska banka, EIB, EBRD, UNDP, Zaklade i Fondacije i sl.)
- Od ostalih izvora predviđaju se i privatni (koji uključuju tvrtke, ali i fizičke osobe kao financijere i donatore) te, u vrlo malom obimu, i ostali izvori sredstava (nevladine, lokalne organizacije i sl.).

5.3 Praćenje i vrednovanje

Kako bi se osigurala operativnost i provedba Strategije iznimno je važno pratiti i vrednovati njezinu provedbu. To, ujedno, predstavlja osnovu za izradu godišnjih izvješća, a osnovni preduvjet je da su utvrđeni pokazatelji/indikatori ostvarenja pojedinih ciljeva, prioriteta i mjera koji će dodatno biti usklađeni nakon objave nacionalnog strateškog referentnog razvojnog okvira i ŽRS za razdoblje do 2020.

Uspostavom sustava praćenja i vrednovanja Strategije, omogućuje se efikasna i transparentna provedba. Glavni cilj ovakvog sustava je mogućnost provjere postoji li potreba za određenim programom i stvaranje sigurnosti da su dostupni resursi optimalno iskorišteni. Uz to, praćenje i vrednovanje Strategije daje razinu odgovornosti koja potvrđuje do koje mjere su ciljevi određenog programa ostvaren te se stvara novo znanje, odnosno povećava razumijevanje o tome što funkcioniра i kako poboljšati učinke različitih mjera i programa.

Globalno, pratiti će se sljedeće skupine pokazatelja:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva prioriteta i mjera,
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj,
- učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava.

Za učinkovitu provedbu praćenja i vrednovanja te korištenje rezultata vrednovanja potrebno je organizirati primjereno informatički sustav upravljanja i pohrane relevantnih podataka. Pokazatelji predstavljaju osnovicu za vrednovanje koja omogućuje mjerjenje uspješnosti projekata. Takav sustav treba osigurati pravodobne informacije o različitim projektima, njihovim sudionicima i rezultatima. Osnovu sustava činila bi baza podataka koja bi minimalno morala sadržavati:

- Osnovne podatke o svakom projektu (nositelji, vrijeme trajanja, iznos financiranja itd.);
- Dodatne podatke o sadržaju projekta (mjera i prioritet unutar kojih se projekt realizira, sažetak projekta);
- Ključne pokazatelje rezultata svakog projekta.

Za vođenje baze podataka potrebno je imati odgovarajući računalni programski alat koji se temelji na internetskoj tehnologiji što bi omogućilo unos podataka, kao i pregled sadržaja putem Interneta, čime bi cijeli proces dobio na učinkovitosti i transparentnosti. Podaci potrebni za vrednovanje prikupljaju se, u pravilu, na projektnoj razini koja

omogućuje individualno praćenje svakog projekta. S druge strane, agregirani podaci za sve projekte trebaju pružiti mogućnost praćenja provedbe strateških prioriteta i ciljeva.

Temeljem tih podataka izrađuje se izvješće o provedbi, na godišnjoj razini, kojeg Partnersko vijeće predaje Gradskom vijeću na usvajanje. Praćenje napretka i vrednovanje utjecaja osigurat će informacije u svrhu javne debate i reprogramiranje, ažuriranje, strateškog dokumenta.

Postoji nekoliko tipologija pokazatelja od kojih je, za socio-ekonomski projekte najkorisnija ona koja se sastoji od: ulaznih i izlaznih pokazatelja, pokazatelja rezultata i pokazatelja dugoročnih učinaka. Ulazni pokazatelji pružaju informacije o finansijskim, ljudskim, materijalnim, organizacijskim i drugim resursima korištenim za provedbu projekta. Primjeri ulaznih pokazatelja su: ukupan proračun za provedbu projekta, broj organizacija uključenih u provedbu projekta, itd. Izlazni pokazatelji odnose se na izravne rezultate projektnih aktivnosti. Primjeri izlaznih pokazatelja su: kilometri izgrađenih cesta, broj usavršenih polaznika tečaja itd.

Pokazatelji rezultata izravno su povezani s ciljevima projekta. Oni pokazuju izravan učinak na korisnike projekta, a mogu se mjeriti fizičkim ili drugim jedinicama. Rezultati, također, omogućuju utvrđivanje učinkovitosti pojedinih projekata. Npr. ciljevi projekta izgradnje i/ili dogradnje vodoopskrbnog sustava mogu biti, na primjer: a) povećanje kapaciteta sustava, b) povećanje kvalitete sustava (smanjenje redukcije, smanjeni kvarovi, kvalitetnija voda) ili c) povećana teritorijalna pokrivenost sustavom i sl. Svaki od tih ciljeva izravno je povezan s jednim od rezultata projekta: povećanim kapacitetom, povećanom kvalitetom ili povećanom pokrivenošću.

Pokazatelji dugoročnih učinaka ukazuju na posljedice koje će projekt imati u dugom roku. Oni pokazuju posredne utjecaje projekata na veći dio stanovništva i na šire aspekte društvenog i gospodarskog razvoja (povećanje investicija, uvođenje novih usluga, promjene ponašanja pojedinaca ili tvrtki, povećanje zapošljavanja). Dugoročni učinci su povezani sa svrhom projekata, tj. s krajnjom namjenom pokretanja projekata. Svaki od tih učinaka može se kategorizirati prema pojedinim skupinama korisnika projekta koje se u pravilu dijele na: lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo i lokalne, nevladine i druge, organizacije. Cilj takve podjele je procijeniti učinke projekata na ključne nositelje razvoja, a to su upravo stanovništvo, poduzetnici, jedinicu lokalne samouprave te lokalne nevladine i druge organizacije.

Kvaliteti ocjenjivanja pridonosi veći broj izvora prikupljanja podataka. Tako se smanjuje rizik gubitka na kvaliteti podataka kao posljedica postojanja jednog izvora podataka. Zbog toga je poželjno, za svaki projekt zasebno, razmotriti sve mogućnosti prikupljanja podataka. Moguće metode prikupljanja podataka uključuju podatke iz zahtjeva za dodjelu sredstava, izvješća o završetku projekta, poštansku/internetsku anketu, osobni intervjui, službenu statistiku, fokus-grupe koje okupljaju sve relevantne sudionike projekta itd.

Po završetku i prihvaćanju vrednovanja razvojnih učinaka strategije potrebno je, s glavnim rezultatima, upoznati ključne lokalne i regionalne dionike. Lokalni i regionalni dionici mogu biti upoznati s rezultatima vrednovanja neposredno ili posredno, preko medija, ili njihovom kombinacijom. Pri tome je posebno važno rezultate vrednovanja iskazati na razumljiv, i što objektivniji, način.

Tijekom provedbe strategije razvoja Grada nužno je osigurati potpunu informiranost svih dionika te promidžbu rezultata strategije jer je to preduvjet učinkovitosti i optimalnosti. S tim ciljem, potrebitno je prvenstveno izraditi Komunikacijsku strategiju. Ciljevi Komunikacijske strategije su:

- Informirati širu javnost o ulozi Strategije razvoja Grada Kutina u ostvarivanju ciljeva ravnomjernog lokalnog razvoja Republike Hrvatske i podizanja konkurentnosti hrvatskih Gradova;
- Informirati širu javnost o Strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama Strategije razvoja Grada Kutina 2014.-2020.;
- Informirati dionike i potencijalne korisnike, na lokalnoj razini, o dostupnim mogućnostima financiranja razvojnih projekata;
- Osigurati transparentnost i provedbe;
- Osigurati pozitivno medijsko pokrivanje aktivnosti koje se provode u cilju ostvarenja ciljeva Županijske razvojne strategije kroz aktivan pristup predstavnicima medija.

Strategija razvoja odnosi se na razdoblje do 2020. godine. Tijekom razdoblja trajanja strategije, predviđene su minimalno 2 revizije dokumenta. Prva po definiranju ŽRS Sisačko-moslavačke županije do 2020. te na pola programskog razdoblja trajanja strategije (2017-te).

Vanjsko vrednovanje pokazatelja provedbe i samog dokumenta (*Ex ante evaluacija*) iznimno je važna i trebala bi biti provedena nakon izrade oba nacrt ažurirane Strategije. Vanjsko vrednovanje jedan je od glavnih alata efikasnog upravljanja kao i njegov formalni preduvjet⁴⁹. Osnovna svrha vanjskog vrednovanja je poboljšanje operativnosti Strategije razvoja Grada Kutina za razdoblje 2014.-2020., a time i cijelokupnog procesa programiranja. Cilj vanjskog vrednovanja je i optimizacija alokacije sredstava te poboljšanje kvalitete razvojnog programiranja. Ono definira procjenu: srednjeročnih i dugoročnih potreba; ciljeva koje treba postići; kvalitetu indikatora i očekivanih rezultata; ciljeva, u smislu utjecaja, u odnosu na osnovu analizu stanja; dodanu vrijednost zajednici, odnosno, uskladenost prioriteta zajednice i sektora s planiranim prioritetima i mjerama, te analizu iskustava iz prethodnog programiranja s preporukama za poboljšanja. Uloga vanjskog procjenitelja je nezavisna procjena i preporuke za izmjene tehničke provedbe ili politika vezanih uz postupak izrade strategije, u smislu poboljšanja i jačanja njezine kvalitete. Ona predstavlja polaznu točku za monitoring (nadzor) i daljnju evaluaciju provedbe razvojne strategije, osiguravanjem jasnih i kvantificiranih ciljeva, te odgovarajućih indikatora koji odražavaju strateške i operativne ciljeve strategije. Vanjsko vrednovanje treba doprinijeti postizanju nužne povezanosti Strategije razvoja Grada, prvenstveno, sa Županijskom razvojnom strategijom 2014.-2020., te njezine uskladenosti s drugim, nadređenim, nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima, kao i onima na razini Europske unije. Ona mora biti sastavni dio ukupnog procesa lokalnog i regionalnog razvoja utvrđenog nacionalnim strateškim razvojnim okvirom do 2020. kao osnovnim planskim dokumentom središnje razine kojim se utvrđuju ciljevi politike regionalnog i lokalnog razvoja, te, na taj način, i s ciljevima i prioritetima svih drugih strateških dokumenata i programa.

Literatura:

- Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Prostorni plan uređenja Grada Kutine (SNGK 3/04, 7/06, 01/07, 7/09, 9/09, 2/13)
- Urbanistički institut Hrvatske d.d. Generalni urbanistički plan Grada Kutine - GUP (SNGK 3/02, 2/03, 7/04, 7/06, 8/09, 1/10, 7/10, 7/10-pročišćeni tekst, 2/13, 7/14))
- Državni ured za reviziju, Područni ured Sisak, 2014., Izvješće o obavljenoj reviziji, Osnivanje i ulaganja u opremanje i razvoj poduzetničkih zona na području Sisačko-moslavačke županije
- Državni ured za reviziju, Područni ured Sisak 2014., Izvješće o obavljenoj reviziji Gospodarenje otpadom na području Sisačko-moslavačke županije
- Hrvatski zavod za zapošljavanje, statistika online <http://statistika.hzz.hr/>
- Sisačko-moslavačka županija, 2010. Plan razvoja socijalnih usluga Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2011.-2014. godine
- Sporazum o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020., <http://www.mrrfeu.hr/default.aspx?id=4190>
- Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Sisačko-moslavačka, pokazatelji za 2013. godinu <http://sisacko-moslavacka.policija.hr/MainPu.aspx?id=179628>
- Grad Kutina, 2010., Strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom Grada Kutine od 2010.- 2015. godine
- Slika zdravlja stanovništva Sisačko-moslavačke županije, Program „Rukovođenje i upravljanje za zdravlje“, rujan 2004. godine
- Danish Agricultural Advisory Service National Centre, 2007., Poljoprivredna razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije, travanj 2007.
- dr. I. Dadić, dr. G. Kos, mr. P. Brlek , M. Ševrović , M. Šoštarić, K. Vidović, M. Dosić, , Institut prometa i veza, Zagreb, 2009., Prometna studija Grada Kutine
- Rudarsko-geološko naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu za Republiku Hrvatsku 2008., Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske
- Turistička zajednica Grada Kutine 2013., Godišnje financijsko izvješće Turističke zajednice Grada Kutine za 2012. godinu
- Državni zavod za statistiku, Turizam u 2011. Godini

⁴⁹ EU Commission's Communication, SEC 2001, 1197/6&7

- Turistička zajednica Grada Kutine 2014., Izvješće o ostvarenju godišnjeg programa rada i finansijskog plana za razdoblje 01.01.-31.12.2013. godine
- Hrvoje Gračanin, Rimske prometnice i komunikacije u kasnoantičkoj u južnoj Panoniji, UDK 904:625.7(497.5)(091), Izvorni znanstveni rad, Primljen: 26. 4. 2010.
- Sisačko-moslavačka županija 2012., Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energije Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2013.-2015.
- IRI SISAK d.d., 2008., Plan gospodarenja otpadom Grada Kutine
- Agencija za zaštitu okoliša 2014., Okoliš na dlanu I
- Agencija za zaštitu okoliša 2014., Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2013. godinu
- HIDROPROJEKT –ING d.o.o. i Hidroinženjering d.o.o. 2012., Studija izvedivosti „Draft“ projekt Regionalnog vodoopskrbnog sustava Molsvačka Posavina za naručitelja Moslavina d.o.o., komisionar Hrvatske vode
- Državni ured za reviziju, Područni ured Sisak 2012., Izvješće o obavljenoj reviziji Grad Kutina
- Zapisnik sa izvještajne godišnje skupštine ZTK Kutina održane 10.04.2014. http://www.ztk-kutina.hr/index2.php?option=com_content&view=article&id=113&Itemid=25
- Grad Kutina 2011. Program razvoja poslovnih zona Grada Kutine za razdoblje 2011. – 2015. godine (projekcija 2016. - 2020. godine)
- Program poticanja razvoja gospodarstva u Gradu Kutini – pročišćeni tekst SNGK 3/11
- Grad Kutina 2012., Program kapitalnih ulaganja 2012.-2015. godine s projekcijom 2016-2020. godina , prihvaćen Zaključkom Gradskog vijeća Grada Kutine SNGK 03/12
- Program razvoja Tehnološkog parka Kutina – Impulsni centar usvojen Zaključkom Gradskog poglavarstva SNGK 03/05
- Program unapređenja kvalitete života starijih građana – Projekt izgradnje doma za starije i nemoćne osobe usvojen Zaključkom Gradskog vijeća SNGK 10/12
- Grad Kutina, Godišnji Programi razvoja poljoprivrede na području Grada Kutine, www.kutina.hr
- Grad Kutina 2015., Izvješće o stanju u prostoru Grada Kutine za razdoblje 2011.-2014. (SNGK 2/15)
- Tomislav Bituh, disertacija, Istraživanje širenja fosfogipsa s odlagališta uporabom radionuklida, srpanj 2012, bibliografski broj 591741
- Zavod za javno zdravstvo Sisačko – moslavačke županije, 2014., Stanje zdravlja i rad zdravstva na području Sisačko-moslavačke županije u 2013. godini
- Sisačko-moslavačka županija, 2004., Slika zdravlja stanovništva Sisačko-moslavačke županije, Program „Rukovođenje i upravljanje za zdravlje“
- Zavod za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije, 2007., Studije procjene mogućeg utjecaja ekoloških čimbenika na zdravstveno stanje stanovništva Sisačko-moslavačke županije
- SI-MO-RA , 2014., Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2014.-2020. godine
- Grad Kutina, 2009., KUTINA – ZDRAVI GRAD, Kutinska Agenda 2020
- Europska Komisija, Green Action Plan for SMEs;
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/publicconsultation-green-action-plan/index_en.htm srpanj 2014.
- IRMO, Mini vodič za poslovnu zajednicu – Zaštita okoliša,
file:///C:/Users/Bojana%20Markotic/Downloads/107-vodic-zastita-okolisa-lowresfinal.pdf